

Leidimas
lietuvių kalba

Informacija ir pranešimai

60 metų

2017 m. rugpjūčio 9 d.

Turinys

I Rezoliucijos, rekomendacijos ir nuomonės

REKOMENDACIJOS

Taryba

2017/C 261/01	2017 m. liepos 11 d. Tarybos rekomendacija, dėl 2017 m. Belgijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2017 m. Belgijos stabilumo programos	1
2017/C 261/02	2017 m. liepos 11 d. Tarybos rekomendacija, dėl 2017 m. Bulgarijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2017 m. Bulgarijos konvergencijos programos	7
2017/C 261/03	2017 m. liepos 11 d. Tarybos rekomendacija, dėl 2017 m. Čekijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2017 m. Čekijos konvergencijos programos	12
2017/C 261/04	2017 m. liepos 11 d. Tarybos rekomendacija, dėl 2017 m. Danijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2017 m. Danijos konvergencijos programos	16
2017/C 261/05	2017 m. liepos 11 d. Tarybos rekomendacija, dėl 2017 m. Vokietijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2017 m. Vokietijos stabilumo programos	18
2017/C 261/06	2017 m. liepos 11 d. Tarybos rekomendacija, dėl 2017 m. Estijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2017 m. Estijos stabilumo programos	23
2017/C 261/07	2017 m. liepos 11 d. Tarybos rekomendacija, dėl 2017 m. Airijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2017 m. Airijos stabilumo programos	26
2017/C 261/08	2017 m. liepos 11 d. Tarybos rekomendacija, dėl 2017 m. Ispanijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2017 m. Ispanijos stabilumo programos	31

2017/C 261/09	2017 m. liepos 11 d. Tarybos rekomendacija, dėl 2017 m. Prancūzijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2017 m. Prancūzijos stabilumo programos	36
2017/C 261/10	2017 m. liepos 11 d. Tarybos rekomendacija, dėl 2017 m. Kroatijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2017 m. Kroatijos konvergencijos programos	41
2017/C 261/11	2017 m. liepos 11 d. Tarybos rekomendacija, dėl 2017 m. Italijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2017 m. Italijos stabilumo programos	46
2017/C 261/12	2017 m. liepos 11 d. Tarybos rekomendacija, dėl 2017 m. Kipro nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2017 m. Kipro stabilumo programos	53
2017/C 261/13	2017 m. liepos 11 d. Tarybos rekomendacija, dėl 2017 m. Latvijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2017 m. Latvijos stabilumo programos	58
2017/C 261/14	2017 m. liepos 11 d. Tarybos rekomendacija, dėl 2017 m. Lietuvos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2017 m. Lietuvos stabilumo programos	62
2017/C 261/15	2017 m. liepos 11 d. Tarybos rekomendacija, dėl 2017 m. Liuksemburgo nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2017 m. Liuksemburgo stabilumo programos	67
2017/C 261/16	2017 m. liepos 11 d. Tarybos rekomendacija, dėl 2017 m. Vengrijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2017 m. Vengrijos konvergencijos programos	71
2017/C 261/17	2017 m. liepos 11 d. Tarybos rekomendacija, dėl 2017 m. Maltos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2017 m. Maltos stabilumo programos	75
2017/C 261/18	2017 m. liepos 11 d. Tarybos rekomendacija, dėl 2017 m. Nyderlandų nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2017 m. Nyderlandų stabilumo programos	79
2017/C 261/19	2017 m. liepos 11 d. Tarybos rekomendacija, dėl 2017 m. Austrijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2017 m. Austrijos stabilumo programos	83
2017/C 261/20	2017 m. liepos 11 d. Tarybos rekomendacija, dėl 2017 m. Lenkijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2017 m. Lenkijos konvergencijos programos	88
2017/C 261/21	2017 m. liepos 11 d. Tarybos rekomendacija, dėl 2017 m. Portugalijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2017 m. Portugalijos stabilumo programos	92
2017/C 261/22	2017 m. liepos 11 d. Tarybos rekomendacija, dėl 2017 m. Rumunijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2017 m. Rumunijos konvergencijos programos	98
2017/C 261/23	2017 m. liepos 11 d. Tarybos rekomendacija, dėl 2017 m. Slovėnijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2017 m. Slovėnijos stabilumo programos	105
2017/C 261/24	2017 m. liepos 11 d. Tarybos rekomendacija, dėl 2017 m. Slovakijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2017 m. Slovakijos stabilumo programos	110
2017/C 261/25	2017 m. liepos 11 d. Tarybos rekomendacija, dėl 2017 m. Suomijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2017 m. Suomijos stabilumo programos	114

2017/C 261/26	2017 m. liepos 11 d. Tarybos rekomendacija, dėl 2017 m. Švedijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2017 m. Švedijos konvergencijos programos	119
2017/C 261/27	2017 m. liepos 11 d. Tarybos rekomendacija, dėl 2017 m. Jungtinės Karalystės nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2017 m. Jungtinės Karalystės konvergencijos programos	122

I

(Rezoliucijos, rekomendacijos ir nuomonės)

REKOMENDACIJOS

TARYBA

TARYBOS REKOMENDACIJA

2017 m. liepos 11 d.

dėl 2017 m. Belgijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2017 m. Belgijos stabilumo programos

(2017/C 261/01)

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnio 2 dalį ir 148 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo ⁽¹⁾, ypač į jo 5 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadas,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Socialinės apsaugos komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonominės politikos komiteto nuomonę,

kadangi:

- (1) 2016 m. lapkričio 16 d. Komisija priėmė metinę augimo apžvalgą, kuria pradedamas 2017 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras. 2017 m. kovo 9–10 d. Europos Vadovų Taryba patvirtino metinėje augimo apžvalgoje nustatytus prioritetus. 2016 m. lapkričio 16 d. Komisija, remdamasi Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1176/2011 ⁽²⁾, priėmė išpėjimo mechanizmo ataskaitą, kurioje Belgija nenurodyta kaip viena iš valstybių narių, dėl kurių reikės parengti nuodugnią apžvalgą. Tą pačią dieną Komisija taip pat priėmė rekomendaciją dėl Tarybos rekomendacijos dėl euro zonos ekonominės politikos; tą rekomendaciją Europos Vadovų Taryba patvirtino 2017 m. kovo 9–10 d. 2017 m. kovo 21 d. Taryba priėmė rekomendaciją dėl euro zonos ekonominės politikos (toliau – euro zonai skirta rekomendacija) ⁽³⁾;

⁽¹⁾ OL L 209, 1997 8 2, p. 1.

⁽²⁾ 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo (OL L 306, 2011 11 23, p. 25).

⁽³⁾ OL C 92, 2017 3 24, p. 1.

- (2) kaip valstybė narė, kurios valiuta yra euro, atsižvelgdama į glaudžias ekonominės ir pinigų sąjungos šalių ekonomikos sąsajas, Belgija turėtų užtikrinti, kad euro zonai skirta rekomendacija būtų visiškai ir laiku įgyvendinta, kaip nurodyta toliau išdėstytose 1–2 rekomendacijose;
- (3) 2017 m. vasario 22 d. paskelbta 2017 m. Belgijos ataskaita. Joje įvertinta Belgijos pažanga, padaryta įgyvendinant 2016 m. liepos 12 d. Tarybos priimtas šaliai skirtas rekomendacijas, veiksmai, kurių Belgija ėmėsi atsižvelgdama į ankstesniais metais priimtas šaliai skirtas rekomendacijas, ir Belgijos pažanga siekiant nacionalinių tikslų pagal strategiją „Europa 2020“;
- (4) 2017 m. balandžio 28 d. Belgija pateikė 2017 m. nacionalinę reformų programą ir 2017 m. stabilumo programą. Siekiant atsižvelgti į jų tarpusavio sąsajas, abi programos vertintos vienu metu;
- (5) į atitinkamas konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas atsižvelgta sudarant 2014–2020 m. Europos struktūrinių ir investicijų fondų (toliau – ESI fondai) programas. Kaip numatyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1303/2013⁽¹⁾ 23 straipsnyje, Komisija, jei tai būtina siekiant remti atitinkamų Tarybos rekomendacijų įgyvendinimą, gali paprašyti valstybės narės peržiūrėti savo partnerystės sutartį ir susijusias programas bei pasiūlyti jų pakeitimų. Kaip naudotūsi šia nuostata, Komisija išsamiau nurodė Priemonių, kuriomis ESI fondų veiksmingumas siejamas su patikimu ekonomikos valdymu, taikymo gairėse;
- (6) šiuo metu Belgijai taikoma Stabilumo ir augimo pakto prevencinė dalis ir skolos taisyklė. 2017 m. stabilumo programoje Vyriausybė planuoja laipsnišką nominaliojo balanso pagerėjimą nuo 2,6 % BVP deficito 2016 m. iki -0,1 % BVP 2020 m. Planuojama, kad vidutinės trukmės biudžeto tikslas – struktūriniu požiūriu subalansuotas biudžetas – bus pasiektas ne vėliau kaip 2019 m. Tačiau iš perskaičiuoto⁽²⁾ struktūrinio balanso matyti, kad 2019 m. vis dar susidarys 0,3 % BVP struktūrinis deficitas. 2014 m. valdžios sektoriaus bendrosios skolos ir BVP santykis buvo didžiausias – pasiekė beveik 107 % BVP, 2015 m. ir 2016 m. sumažėjo iki maždaug 106 % BVP, o pagal 2017 m. stabilumo programą numatoma, kad jis ne vėliau kaip 2020 m. sumažės iki 99 %. Makroekonominis scenarijus, kuriuo grindžiamos tos biudžeto projekcijos, yra tikėtinas. Vis dėlto priemonės, kurių reikia norint pasiekti planuojamus deficito tikslus 2018 m. ir vėliau, nekonkretizuotos, dėl to pagal 2017 m. pavasario Komisijos prognozę, darant prielaidą, kad politika nesikeis, 2018 m. struktūrinis balansas pablogės;
- (7) 2017 m. gegužės 22 d. Komisija paskelbė ataskaitą pagal SESV 126 straipsnio 3 dalį, kadangi Belgija nepadarė pakankamos pažangos, kad 2016 m. laikytųsi skolos mažinimo kriterijaus. Ataskaitoje, įvertinus visus svarbius veiksnius, padaryta išvada, kad skolos kriterijaus dabar laikomasi. Tačiau 2017 m. būtina imtis papildomų fiskalinių priemonių, kuriomis būtų užtikrinta, kad 2016 m.–2017 m. laikotarpiu iš esmės būtų laikomasi koregavimo plano siekiant vidutinės trukmės biudžeto tikslo;
- (8) 2017 m. stabilumo programoje nurodyta, kad labai didelio atvykstančių pabėgėlių srauto ir su saugumu susijusių priemonių 2016 m. ir 2017 m. laikotarpiu poveikis biudžetui yra didelis, ir pateikta tinkamų šių papildomų biudžeto išlaidų apimties ir pobūdžio įrodymų. Komisijos nuomone, reikalavimus atitinkančios papildomos išlaidos 2016 m. sudarė 0,08 % BVP dėl labai didelio atvykstančių pabėgėlių srauto ir 0,05 % BVP dėl saugumo priemonių. Papildomas su saugumu susijusių priemonių poveikis 2017 m., palyginti su 2016 m., dabar vertinamas 0,01 % BVP. Pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnio 1 dalies ir 6 straipsnio 3 dalies nuostatas šios papildomos išlaidos yra priimtinos, atsižvelgiant į tai, kad atvykstančių pabėgėlių srautas, kaip ir terorizmo grėsmės mastas, yra neįprasti įvykiai, jų poveikis Belgijos viešiesiems finansams yra reikšmingas, o tvarumas nebūtų pažeistas leidžiant laikinai nukrypti nuo koregavimo plano siekiant vidutinės trukmės biudžeto tikslo. Todėl 2016 m. reikiamas koregavimas siekiant vidutinės trukmės biudžeto tikslo buvo sumažintas norint atsižvelgti į papildomas su pabėgėliais ir saugumu susijusias išlaidas. Galutinis su 2017 m. susijęs vertinimas, į kurį bus įtrauktos reikalavimus atitinkančios sumos, bus atliktas 2018 m. pavasarį, remiantis Belgijos valdžios institucijų pateiktais stebėjimų duomenimis;

⁽¹⁾ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniai fondai, Sanglaudos fondai, Europos žemės ūkio fondai kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondai bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniai fondai, Sanglaudos fondai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondai taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 (OL L 347, 2013 12 20, p. 320).

⁽²⁾ Pagal ciklą pakoreguotas balansas atėmus vienkartinės ir laikinas priemones, Komisijos tarnybų perskaičiuotas taikant bendrai sutartą metodiką.

- (9) 2016 m. liepos 12 d. Taryba rekomendavo Belgijai 2017 m. užtikrinti bent 0,6 % BVP metinį fiskalinį koregavimą siekiant vidutinės trukmės biudžeto tikslo. Remiantis Komisijos 2017 m. pavasario prognoze, esama rizikos, kad 2017 m. nuo to reikalavimo bus kiek nukrypta. Tačiau vis dar yra rizikos, kad 2016–2017 m. laikotarpiu bus labai nukrypta nuo rekomenduojamo koregavimo plano siekiant vidutinės trukmės biudžeto tikslo. Ši išvada nepasikeistų, jeigu labai didelio pabėgėlių srauto ir su saugumu susijusių priemonių poveikis biudžetui būtų neįtrauktas į tą reikalavimą;
- (10) atsižvelgiant į Belgijos fiskalinę padėtį ir visų pirma jos skolos lygį, numatoma, kad 2018 m. šalis toliau vykdys koregavimą siekdama vidutinės trukmės biudžeto tikslo – struktūriškai subalansuoto biudžeto. Pagal bendrai sutartą koregavimo matricą taikant Stabilumo ir augimo paklą, tas koregavimas būtinas, kad grynųjų pirminių valdžios sektoriaus išlaidų ⁽¹⁾ nominalusis augimas 2018 m. neviršytų 1,6 %. Tai atitiktų bent 0,6 % BVP metinį struktūrinį koregavimą. Jeigu politika nesikeis, esama rizikos, kad 2018 m. nuo to reikalavimo bus labai nukrypta. *Prima facie* prognozuojama, kad 2017 m. ir 2018 m. Belgija nesilaikys skolos taisyklės. Apskritai Taryba mano, kad nuo 2017 m. reikės papildomų priemonių siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi Stabilumo ir augimo pakto nuostatų. Tačiau, kaip numatyta Reglamente (EB) Nr. 1466/97, vertinant biudžeto planus ir rezultatus reikėtų atsižvelgti į valstybės narės biudžeto balansą pagal ciklo sąlygas. Kaip primenama Komisijos komunikate dėl 2017 m. Europos semestro, kuris pridedamas prie šių konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų, vertinant 2018 m. biudžeto planų projektus, o vėliau – 2018 m. biudžeto rezultatus, reikės tinkamai atsižvelgti į tikslą siekti fiskalinės krypties, kuri padeda ir stiprinti vykstantį atsigavimą, ir užtikrinti Belgijos viešųjų finansų tvarumą. Šiame kontekste Taryba atkreipia dėmesį į tai, kad Komisija ketina atlikti bendrą vertinimą pagal Reglamentą (EB) Nr. 1466/97, visų pirma atsižvelgdama į Belgijos ciklinę padėtį;
- (11) veiksmingas biudžeto koordinavimas yra labai svarbus tokioje federalinėje valstybėje narėje kaip Belgija, kurioje atsakomybė už didžiąją dalį išlaidų perduota subnacionalinio lygmens valdžios institucijoms. Siekdamas pagerinti vidaus koordinavimą ir į nacionalinę teisę perkelti Sutartį dėl stabilumo, koordinavimo ir valdysenos ekonominėje ir pinigų sąjungoje (fiskalinį susitarimą), federalinė Vyriausybė ir regionų bei bendruomenių Vyriausybės 2013 m. sudarė bendradarbiavimo susitarimą, kuriuo siekiama nustatyti bendrus ir individualius daugiamečius fiskalinius planus, kurių vykdymą turi kontroliuoti Vyriausioji finansų taryba. Tačiau šis procesas nebuvo sėkmingas ir oficialaus susitarimo dėl fiskalinių kryptių pasiekti nepavyko, taip pat nenustatyta pakankamai apsaugos priemonių, susijusių su Vyriausiosios finansų tarybos kontrolės funkcija. Kadangi nesitariama, kaip pasidalinti pastangas, mažėja šalies perspektyvos laikytis bendros krypties siekiant vidutinės trukmės tikslo, kaip numatyta 2017 m. stabilumo programoje;
- (12) nepaisant turimo potencialo skatinti augimą ilguoju laikotarpiu, viešosios investicijos, palyginti su Europos standartais, yra labai nedidelės, ypač palyginus bendras viešąsias išlaidas. Ne tik viešasis kapitalas nedidelis, lygai taip pat suprastėjo viešosios infrastruktūros kokybė. Atsižvelgiant į labai didelius biudžeto apribojimus visais valdžios sektoriaus lygmenimis, siekis užtikrinti pakankamai investicijų priklauso nuo visų viešųjų išlaidų sudėties restruktūrizavimo gerinant viešųjų paslaugų efektyvumą bei politiką ir pažabojant spartų tam tikrų išlaidų augimą;
- (13) Belgija padarė reikšmingą pažangą reformuodama darbo užmokesčio nustatymo sistemą. 1996 m. Įstatymo, reglamentuojančio derybas dėl darbo užmokesčio, persvarstymu siekiama išsaugoti sąnaudų konkurencingumą, kuris pasiektas naujausiomis darbo užmokesčio mažinimo pastangomis. Atsargesnės pagrindinės prognozės ir įtvirtintos ankstesnės koregavimo priemonės apskaičiuojant darbo užmokesčio normą rodo, kad reformuota sistema daug daroma siekiant pagerinti Belgijos sąnaudų konkurencingumą, palyginti su pagrindiniais prekybos partneriais euro zonoje. Be to, reforma suteikia daugiau garantijų, kad Vyriausybės priemonės, kuriomis siekiama sumažinti su darbo užmokesčiu nesusijusias darbo sąnaudas, veiksmingai padidins sąnaudų konkurencingumą, taip pat išplečia Vyriausybės vaidmenį užkertant kelią dėl per didelės infliacijos galinčioms atsirasti sąnaudų konkurencingumą mažinančioms tendencijoms. Kolektyvinių derybų sistema socialinių partnerių organizacijoms, atstovaujamoms Centrinėje ekonomikos taryboje, padeda atidžiai stebėti darbo užmokesčio ir našumo tendencijas ir kitus su sąnaudomis susijusius ir nesusijusius konkurencingumo veiksnius. Kadangi daugelyje sektorių vis dar plačiai paplitusi praktika darbo užmokesčio pokyčius sieti su infliacija, o Belgijos ir kaimyninių šalių infliacijos atotrūkis didėja, vienam tenkančių darbo sąnaudų pokyčiai ir toliau bus atidžiai stebimi įgyvendinant Europos semestrą;

⁽¹⁾ Grynąsias valdžios sektoriaus išlaidas sudaro bendrosios valdžios sektoriaus išlaidos, atėmus išlaidas palūkanoms, su Sąjungos programomis, kurios visiškai finansuojamos iš gautų Sąjungos lėšų, susijusias išlaidas ir išlaidas, atsirandančias dėl nediskrecinių su bedarbio pašalpomis susijusių pokyčių. Valstybės finansuojamas bendrojo pagrindinio kapitalo formavimas subalansuojamas per 4 metų laikotarpį. Įskaičiuojamos diskrecinės su pajamomis susijusios priemonės arba įstatymais nustatytas pajamų padidėjimas. Vienkartinės priemonės, susijusios tiek su pajamomis, tiek su išlaidomis, neįskaičiuojamos.

- (14) padaryta tam tikra pažanga, susijusi su darbo rinkos veikimu. Ilgesnis pensinis amžius ir kiti priešpensinių išmokų apribojimai skatina vyresnio amžiaus žmones likti darbo rinkoje arba į ją grįžti. Palaipsniui sumažintas mokesčių pleištas padėjo padidinti užimtumo lygį. Darbo vietų kūrimas buvo spartus, jį skatino ekonomikos augimas ir didesnis sąnaudų konkurencingumas. Tai taip pat atspindi sumažintus darbo jėgos mokesčius ir darbo užmokesčio augimo ribojimą, kurie padidino Belgijos bendrovių darbo sąnaudų konkurencingumą. Vis dėlto keli struktūriniai trūkumai išlieka. Perėjimo nuo nedarbo ar neveiklumo prie užimtumo rodikliai žemi, o bendrą užimtumo lygį vis dar mažina prasti tam tikrų grupių rezultatai. Tai, be kita ko, žemos kvalifikacijos darbuotojų, jaunimo, vyresnio amžiaus darbuotojų ir migrantų kilmės asmenų, kaip antai ne ES gimusių darbuotojų, bet ir antrosios kartos migrantų rezultatai. Migrantų kilmės asmenų užimtumo rezultatai, net ir pakoregavus pagal kitas individualias charakteristikas, yra vieni iš blogiausių Sąjungoje. Visų pirma, ne ES gimusių asmenų užimtumo atotrūkis yra didžiausias Sąjungoje: tokių asmenų 20–64 metų amžiaus grupėje užimtumo lygis 2016 m. buvo 49,1 %, palyginti su 70,2 % asmenų, gimusių šalyje, o ne ES gimusių moterų užimtumas buvo dar mažesnis (39,1 %). 2015 m. ne ES gimusių gyventojų skurdo ir socialinės atskirties rizika buvo 50,7 %, palyginti su 17 % gimusių šalyje. Šie dideli skirtingų gyventojų grupių užimtumo rodiklių skirtumai toliau lemia tai, kad nuolat neišnaudojama darbo jėga. Nors šiuo metu vykdomomis regioninėmis užimtumo skatinimo sistemų reformomis siekiama racionalizuoti ir pritaikyti sistemą, pasirinktos politikos ekonominį efektyvumą reikėtų stebėti reguliariai. Kai kurios tikslinės grupės politikos ypatumai gali turėti nenumatytą poveikį ir sąlygoti vienu darbuotojų pakeitimą kitais. Kad tikslinga politika būtų veiksminga, taip pat labai svarbu, kad skirtingų lygmenų valdžios atstovai tarpusavyje ir viduje derintų veiksmus ir komunikuotų. Mokesčiai, įskaitant socialines įmokas, kurios nustatomos mažesniai darbo užmokesčiui, ir socialinių išmokų panaikinimas patekus į darbo rinką arba darbo valandų skaičiaus didinimas gali paspėti neveiklumo ir mažo darbo užmokesčio spąstus;
- (15) padaryta tam tikra pažanga vykdamas švietimo ir mokymo reformas, kuriomis siekiama gerinti teisingumo, pagrindinių gebėjimų ir švietimo kokybę. Tačiau, nepaisant vidutiniškai gerų rezultatų, palyginti tarptautiniu mastu, šioje srityje geriausių rezultatų pasiekusių penkiolikmečių moksleivių dalis sumažėjo, o prastai besimokančiųjų procentinė dalis padidėjo. Be to, nelygybė švietimo srityje, susijusi su socialine ir ekonomine padėtimi, yra didesnė už Sąjungos ir EBPO vidurkius. Migrantų kilmės asmenų rezultatų atotrūkis taip pat didelis, o antrosios kartos migrantų rezultatai tik šiek tiek geresni nei pirmosios, net ir atsižvelgus į socialinę ir ekonominę padėtį. Todėl nelygybei švietimo srityje šalinti reikės plataus masto politinių priemonių ne tik švietimo sistemoje. Teisingumą bus dar sunkiau užtikrinti dėl labai išaugusio mokinių, ypač migrantų kilmės, skaičiaus (jų dalis padidėjo nuo 15,1 % 2012 m. iki 17,7 % 2015 m.). Be to, Belgijoje jau pradeda trūkti pedagogų, o ir pedagogai yra ne visada gerai pasirengę dirbti su vis įvairesniais moksleiviais ar sulaukia paramos šioje srityje. Pagrindinės to priežastys – sunku pritraukti tinkamiausių studentų ir kandidatų mokytis šios profesijos, labai daug pradedančiųjų pedagogų palieka šį darbą, taip pat mokymui trūksta dalies rengėjų. Be to, pirminio pedagogų rengimo trukmė, kuri šiuo metu Belgijoje yra 3 metai, yra santykinai trumpa. Švietimo ir mokymo reformos yra svarbios, siekiant padidinti žemos kvalifikacijos jaunuolių dalyvavimą darbo rinkoje ir paremti perėjimą prie žinioms imlios ekonomikos;
- (16) dar reikia gerinti su sąnaudomis nesusijusius konkurencingumo aspektus. Dėl to labai svarbu didinti našumą ir daugiau investuoti į žinių kapitalą, visų pirma dėl skaitmeninių technologijų pritaikymo. Nors viešosios mokslinių tyrimų sistemos yra aukštos kokybės, dėl geresnių rezultatų inovacijų srityje reikėtų didinti žinių sklaidą ne tokiuose našiuose sektoriuose. Šį poreikį pripažįsta visi federacijos subjektai ir pastaraisiais metais jie priėmė įvairių strategijų ir priemonių inovacijoms skatinti. Tačiau, norint paskatinti tokius pokyčius, būtų galima nuveikti daugiau ir pagerinti pagrindines inovacijų sąlygas. Be to, panašu, jog Belgijoje yra galimybių didinti mokslinių tyrimų ir inovacijų srities viešosios paramos veiksmingumą ir efektyvumą, visų pirma vertinant galimą privačių investuotojų išstūmimo poveikį ir dar labiau paprastinant visą sistemą;
- (17) nedidelė pažanga padaryta siekiant pašalinti mažmenininkams taikomus veiklos ir įsisteigimo apribojimus. Po reformos, per kurią kompetencija, susijusi su mažmenininkų įsisteigimu, perduota regionams, naujais regioniniais įstatymais supaprastinta administracinė leidimų išdavimo procedūra. Vis dėlto tam tikras nuostatas galima aiškinti plačiai ir dėl to kyla nepagrįstų kliūčių patekti į rinką pavojus. Vartotojų kainos tebėra aukštesnės nei kaimyninėse valstybėse narėse ir viršija didesnes darbo sąnaudomis paaiškinamą lygį. Šiems klausimams spręsti reikėtų parengti visa apimančią strategiją, kad būtų užtikrinta nauda vartotojams dėl konkurencingos rinkos ir mažesnių kainų;

- (18) konkurenciją Belgijoje riboja didelis tinklų pramonės šakų ir tam tikrų profesinių paslaugų, be kita ko, nekilnojamojo turto agentų, architektų ir apskaitininkų, reguliavimas. Kliūtimis, be kitų reikalavimų, laikytini architektams taikomi akcijų valdymo ir bendrovės formos apribojimai; nesuderinamumo taisyklės, pagal kurias visų rūšių apskaitos specialistams draudžiama tuo pačiu metu vykdyti bet kokią kitą ekonominę veiklą; apribojimai nekilnojamojo turto agentams užsiimti profesija; akcijų valdymo ir balsavimo teisių apribojimai. Tokias kliūtis sumažinus, padidėtų konkurencija, o dėl to daugiau įmonių patektų į rinką ir tai būtų naudinga vartotojams, nes sumažėtų kainos. 2017 m. sausio mėn. Komisija pateikė priemonių rinkinį, kuriuo būtų šalinamos kliūtys paslaugų rinkose. Šiame rinkinyje numatyta įvairių Belgijai skirtų reformų rekomendacijų, kaip šias problemas spręsti;
- (19) bene labiausiai investicijų trūksta transporto tinkle. Vis aštrėja eismo spūsčių piko valandomis problema, dėl kurios mažėja šalies patrauklumas užsienio investuotojams, patiriama didelių ekonominių nuostolių ir daroma žala aplinkai. Be to, Belgija turi su oro tarša susijusių didelių problemų ir nesitikima, kad ji pasieks tikslą sumažinti išmetamą ŠESD kiekį, kuriam netaikoma ATLP, 15 % 2020 m., palyginti su 2005 m. lygiu, nors ji veikiausiai įvykdys išipareigojimus pagal Sąjungos klimato srities teisės aktus pasinaudodama esamomis lankstumo nuostatomis. Skubiausi uždaviniai yra modernizuoti pagrindinę geležinkelio ir kelių transporto infrastruktūrą ir sukurti trūkstamas jungtis tarp svarbiausių ekonominės veiklos centrų. Be to, svarbu spręsti spūsčių piko valandomis problemą gerinant viešojo transporto paslaugas, optimizuojant eismo valdymą ir šalinant rinkos iškraipymą ir neigiamą poveikį turinčias mokesčių paskatas, tokias kaip palankios sąlygos bendrovėms priklausančioms automobiliams. Kitas iššūkis susijęs su šalyje pagaminamos energijos adekvatumu ir apskritai su energijos tiekimo saugumu. Dėl neplanuoto keleto branduolinės energetikos objektų atjungimo kilo susirūpinimas, kaip suderinti elektros energijos paklausą ir pasiūlą, o tai, kad branduolinės energetikos objektų veiklos laipsniško nutraukimo grafikas buvo ne kartą peržiūrimas, toliau prisideda prie ilgalaikio investavimo sprendimams priimti nepalankios aplinkos. Nors trumpalaikė su tiekimu susijusi rizika sumažėjo, visų pirma dėl to, kad buvo padidintas strateginis rezervas, ir padaryta tam tikra pažanga didinant jungčių skaičių, ilgalaikių investicijų poreikis tebėra didelis. Be tolesnio energetikos tinklų jungčių skaičiaus didinimo, paklausos valdymui plėtoti reikalingi pažangieji elektros energijos tinklai. Atsižvelgiant į tai, kad projektų energetikos sektoriuje rengimo laikotarpis yra labai ilgas ir kad artimiausią dešimtmetį bus didelis poreikis keisti pajėgumus, reikės skubiai imtis veiksmų, visų pirma parengti tinkamą teisinę sistemą, kuri taip pat skatintų lanksčių pajėgumų (t. y. energijos gamybos, saugojimo ir paklausos valdymo) didinimą;
- (20) Belgija padarė tam tikrą pažangą reformuodama mokesčių sistemą, visų pirma perkeldama mokesčių našą nuo darbo jėgos į kitas mokesčių bazes, o tai palaipsniui sumažins darbo jėgos mokesčių pleišną. Darbo jėgos mokesčiai, įskaitant socialines įmokas, 2016–2020 m. mažinami keliais etapais. Šiuo metu pradeda ryškėti vykdomos mokesčių reformos poveikis. Nepaisant to, mokesčių sistema tebėra sudėtinga, mokesčių bazės siaurėja dėl konkrečių išimčių, atskaitų ir lengvatinių tarifų. Dėl kai kurių iš jų prarandamos pajamos, iškraipoma ekonomika ir atsiranda didelė administracinė našta. Mokesčių perkėlimo poveikis biudžetui neatrodo neutralus, nes darbo jėgos mokesčių sumažinimas tik iš dalies kompensuojamas kitų mokesčių, įskaitant vartojimo mokesčius, padidinimu. Reikia dar daug ką nuveikti gerinant mokesčių sistemos sandarą – toliau plėsti mokesčių bazes siekiant mažesnių teisės aktais nustatytų tarifų ir mažesnių iškraipymų. Taip pat yra nemažai galimybių pereiti prie aplinkosaugos mokesčių dėl, be kita ko, palankių mokesčių sąlygų bendrovėms priklausančioms automobiliams ir kuro kortelių, kurios toliau trukdo siekti pažangos sprendžiant spūsčių, oro taršos ir išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų klausimą. Vyriausybė numato bendrovėms priklausančių automobilių sistemos pakeitimų, tačiau šios reformos nauda aplinkai greičiausiai bus nedidelė;
- (21) atsižvelgdama į 2017 m. Europos semestrą, Komisija atliko išsamią Belgijos ekonominės politikos analizę ir ją paskelbė 2017 m. šalies ataskaitoje. Be to, ji įvertino 2017 m. stabilumo programą, 2017 m. nacionalinę reformų programą, taip pat veiksmus, kurių Belgija ėmėsi atsižvelgdama į ankstesniais metais jai skirtas rekomendacijas. Komisija įvertino ne tik jų svarbą tvariai fiskalinei ir socialinei bei ekonominei Belgijos politikai, bet ir tai, kaip jie atitinka Sąjungos taisykles ir gaires, nes Sąjungos lygio priemonėmis prisidedant prie būsimų nacionalinių sprendimų būtina stiprinti bendrą Sąjungos ekonomikos valdymą;
- (22) atsižvelgdama į šį vertinimą, Taryba išnagrinėjo 2017 m. stabilumo programą, o jos nuomonė ⁽¹⁾ pateikta visų pirma toliau išdėstytoje 1 rekomendacijoje,

REKOMENDUOJA Belgijai 2017 m. ir 2018 m. imtis šių veiksmų:

⁽¹⁾ Pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnio 2 dalį.

1. 2018 m. toliau dėti dideles fiskalines pastangas pagal Stabilumo ir augimo pakto prevencinės dalies reikalavimus, atsižvelgiant į poreikį stiprinti vykstantį atsigavimą ir užtikrinti Belgijos viešųjų finansų tvarumą. Panaudoti nenumatytas papildomas pajamas, pvz., turto pardavimo pajamas, kad būtų greičiau mažinamas valdžios sektoriaus bendrosios skolos santykis. Susitarti dėl vykdytino fiskalinių tikslų paskirstymo visiems valdžios lygmenims ir užtikrinti nepriklausomą fiskalinę stebėseną. Pašalinti iškraipomąjį poveikį turinčias mokesčių išlaidas. Gerinti viešųjų išlaidų sudėtį, kad būtų galima investuoti į infrastruktūrą, įskaitant transporto infrastruktūrą.
2. Užtikrinti, kad nepalankiausias sąlygas turinčioms grupėms, be kita ko, migrantų kilmės asmenims, būtų užtikrintos vienodos galimybės dalyvauti kokybiško švietimo, profesinio mokymo sistemose ir darbo rinkoje.
3. Skatinti investicijas į žinių kapitalą, visų pirma priimti priemones, kuriomis būtų didinamas skaitmeninių technologijų pritaikymas ir inovacijų sklaida. Didinti konkurenciją profesinių paslaugų rinkose ir mažmeninėje prekyboje, taip pat stiprinti tinklų pramonės šakų rinkos mechanizmus.

Priimta Briuselyje 2017 m. liepos 11 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

T. TÖNISTE

TARYBOS REKOMENDACIJA

2017 m. liepos 11 d.

dėl 2017 m. Bulgarijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2017 m. Bulgarijos konvergencijos programos

(2017/C 261/02)

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnio 2 dalį ir 148 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo ⁽¹⁾, ypač į jo 9 straipsnio 2 dalį,atsižvelgdama į 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo ⁽²⁾, ypač į jo 6 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadas,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Socialinės apsaugos komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonominės politikos komiteto nuomonę,

kadangi:

- (1) 2016 m. lapkričio 16 d. Komisija priėmė metinę augimo apžvalgą, kuria pradedamas 2017 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras. 2017 m. kovo 9–10 d. Europos Vadovų Taryba patvirtino metinėje augimo apžvalgoje nustatytus prioritetus. 2016 m. lapkričio 16 d. Komisija pagal Reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 priėmė išpėjimo mechanizmo ataskaitą, kurioje Bulgarija nurodyta kaip viena iš valstybių narių, dėl kurių reikės parengti nuodugnią apžvalgą.
- (2) 2017 m. vasario 22 d. paskelbta 2017 m. Bulgarijos ataskaita. Joje įvertinta Bulgarijos pažanga, padaryta įgyvendinant 2016 m. liepos 12 d. Tarybos priimtas šaliai skirtas rekomendacijas, veiksmus, kurių Bulgarija ėmėsi atsižvelgdama į ankstesniais metais priimtas šaliai skirtas rekomendacijas, ir Bulgarijos pažanga siekiant nacionalinių tikslų pagal strategiją „Europa 2020“; Į ją įtraukti ir nuodugnios apžvalgos pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 5 straipsnį rezultatai, kurie taip pat buvo paskelbti 2017 m. vasario 22 d. Komisijos analizė leido padaryti išvadą, kad Bulgarijoje yra susidarę paviršiniai makroekonominiai disbalansai. Visų pirma Bulgarija ir toliau patiria disbalansus, susijusius su vis dar būdingu finansų sektoriaus pažeidžiamumu ir dideliu įmonių išsiskolinimu didelio ilgalaikio nedarbo sąlygomis;
- (3) 2017 m. gegužės 17 d., praėjus terminui, Bulgarija pateikė 2017 m. nacionalinę reformų programą ir 2017 m. konvergencijos programą;

⁽¹⁾ OL L 209, 1997 8 2, p. 1.⁽²⁾ OL L 306, 2011 11 23, p. 25.

- (4) į atitinkamas konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas atsižvelgta sudarant 2014–2020 m. Europos struktūrinių ir investicijų fondų (toliau – ESI fondai) programas. Kaip numatyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1303/2013⁽¹⁾ 23 straipsnyje, Komisija, jei tai būtina siekiant remti atitinkamų Tarybos rekomendacijų įgyvendinimą, gali paprašyti valstybės narės peržiūrėti savo partnerystės sutartį ir susijusias programas bei pasiūlyti jų pakeitimų. Kaip naudotusi šia nuostata, Komisija išsamiau nurodė Priemonių, kuriomis ESI fondų veiksmingumas siejamas su patikimu ekonomikos valdymu, taikymo gairėse;
- (5) šiuo metu Bulgarijai taikoma Stabilumo ir augimo pakto prevencinė dalis. 2017 m. konvergencijos programoje Vyriausybė, remdamasi subalansuotu 2016 m. biudžetu, 2017 m. planuoja 0,6 % BVP nominalųjį deficitą. Prognozuojama, kad nominalusis deficitas šiek tiek pagerės – iki 0,5 % BVP 2018 m. – ir vėliau bus pasiektas nedidelis perteklius. Numatyta, kad vidutinės trukmės biudžeto tikslo, t. y. 1 % BVP struktūrinio deficito, bus laikomasi su atsarga visą programos laikotarpį. 2017 m. konvergencijos programoje numatoma, kad valdžios sektoriaus bendrosios skolos santykis su BVP nuo 29,5 % BVP 2016 m. palaipsniui sumažės iki 23,8 % 2020 m. Makroekonominis scenarijus, kuriuo grindžiamos tos biudžeto projekcijos, yra tikėtinas;
- (6) 2016 m. liepos 12 d. Taryba rekomendavo Bulgarijai 2017 m. užtikrinti 0,5 % BVP metinį fiskalinį koregavimą siekiant vidutinės trukmės biudžeto tikslo. Iš biudžeto vykdymo rezultatų duomenų matyti, kad Bulgarija jau 2016 m. pasiekė daugiau nei jos vidutinės trukmės biudžeto tikslas. Remiantis Komisijos 2017 m. pavasario prognoze, numatoma, kad, jei politika nesikeis, 2016 m. 0,1 % BVP struktūrinis perteklius 2017 m. taps 0,4 % BVP deficitu, o 2018 m. – 0,3 % BVP deficitu. Nepaisant šio pablogėjimo, prognozuojama, kad struktūrinis balansas abejais metais ir toliau viršys vidutinės trukmės biudžeto tikslą. Apskritai Taryba mano, kad 2017 ir 2018 m. Bulgarija turėtų atitikti Stabilumo ir augimo pakto nuostatas;
- (7) dedamos pastangos siekiant pagerinti mokesčių surinkimą. Nepaisant pagerėjimo, mokestinių prievolių vykdymas tebėra problema. Šešėlinės ekonomikos ir nedeklaruojamo darbo mastas vis dar yra didelis. Su mokesčiais susijusi administracinė našta buvo sumažinta, tačiau vis dar yra didelė. Priemonės, kuriomis siekiama mažinti biurokratizmą, iki šiol, atrodo, davė mažai rezultatų, ir nėra jokių požymių, kad savanoriškas mokestinių prievolių vykdymas iš esmės pagerėtų. Atsižvelgiant į šias aplinkybes, panašu, kad šių taisyklių vykdymo užtikrinimas svarbus ne tik vykdant kontrolę, bet taip pat stiprinant mokestinių prievolių nevykdymo prevenciją. Akivaizdu, kad 2015–2017 m. bendros nacionalinės mokesčių surinkimo gerinimo strategijos veiksmų planas, kuriuo sprendžiama šešėlinės ekonomikos problema ir mažinamos mokestinių prievolių vykdymo išlaidos, yra naudinga priemonė, ypač vertinant ir gerinant keleto mokesčių srities administracinių įstaigų darbo koordinavimą ir efektyvumą. Konkrečių priemonių *ex post* poveikio analizė galėtų padėti tinkamai vertinti, planuoti ir nukreipti būsimas mokestinių prievolių vykdymo priemones. Šios priemonės bus įtrauktos į visapusišką bendrą nacionalinę strategiją, pakeisiančią dabartinę strategiją, kuri baigia galioti 2017 m. pabaigoje;
- (8) Bulgarijos valdžios institucijos, konsultuodamosi ir bendradarbiaudamos su atitinkamomis Europos įstaigomis, atliko bankininkystės ir draudimo sektorių turto kokybės patikrinimų ir testavimų nepalankiausiomis sąlygomis, taip pat privačių pensijų fondų turto patikrinimą. Nors iš rezultatų matyti bendras sektorių tvirtumas, tačiau pasitvirtino ir tam tikras pažeidžiamumas, be kita ko, kai kurių sistemai svarbių institucijų. Kadangi tolesnei nenagrinėti kai kurie klausimai, įskaitant nelikvidžių finansinių priemonių, turto ir susijusių šalių pozicijų vertinimą. Šiems klausimams spręsti priežiūros institucijos galėtų taikyti atsargesnį metodą. Tarp neišspręstų draudimo sektoriaus klausimų – tam tikrų perdraudimo sutarčių ir kai kurių gautinų draudimo sumų tvarkymas ir grupinė priežiūra;
- (9) siekiant spręsti vėl galimą panašių disbalansų susidarymo ateityje problemą, reikia galutinai patvirtinti bankų priežiūros gerinimo priemones ir toliau gerinti ne bankų priežiūrą. Pagrindiniai valdžios institucijų uždaviniai tebėra sunkiai įvertinamo turto ir nesąžiningos verslo praktikos, įskaitant susijusių šalių ir susijusį skolinimą, klausimų sprendimas. Bulgarijos nacionalinis bankas pradėjo įgyvendinti bankų priežiūros reformavimo ir plėtojimo planą,

⁽¹⁾ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui, Europos žemės ūkio fondui kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 (OL L 347, 2013 12 20, p. 320).

kuris taip pat grindžiamas Pasaulio banko ir Tarptautinio valiutos fondo nustatytais faktais. Šis planas dabar įgyvendinamas, tačiau jį gali tekti iš dalies pakeisti, atsižvelgiant į Finansų sektoriaus vertinimo programos išvadas. Per draudimo ir pensijų fondų patikrinimus nustatyti priežiūros trūkumai aiškiai rodo, kad Finansinės priežiūros komisija turi parengti ir įgyvendinti išsamų priežiūros stiprinimo planą, ir gerinti savo vidaus valdymą ir veikimą. Siekiant užtikrinti visišką patikimumą, toks planas turėtų būti grindžiamas geriausia tarptautine šios srities praktika ir turėtų būti parengtas ir įgyvendinamas glaudžiai bendradarbiaujant su atitinkamomis Europos įstaigomis, prireikus atsižvelgiant į paslaugas teikiančių trečiųjų šalių pastabas;

- (10) įmonių skola išlieka didelė (daug didesnė nei analogiškų šalių), ji yra našta įmonių balansuose ir gali riboti kredito paklausą bei investicijas per vidutinės trukmės laikotarpį. Siekdamas sumažinti vis dar didelį įmonių neveiksnių paskolų kiekį, Bulgarijos valdžios institucijos turėtų parengti išsamų priemonių rinkinį, kuriuo bankams būtų palengvinta skolų pertvarkymo procedūra. Pavyzdžiui, paspartinus nemokumo sistemos pertvarkymą, pagerėtų teisinė blogų skolų klausimo sprendimo aplinka ir būtų sudarytos neteisminio restruktūrizavimo sąlygos. Be nemokumo sistemos, į priemonių rinkinį būtų galima įtraukti priežiūros gaires, skirtas bankams, kuriuose ypač daug neveiksnių paskolų. Į jį taip pat būtų galima įtraukti veiksmus, kuriais būtų užtikrinta, kad duomenys apie turto kokybę taptų skaidresni, siekiant padėti stiprinti antrinę neveiksnių paskolų rinką;
- (11) naujais darbo rinkos pokyčiais buvo teigiami, tačiau vis dar išlieka struktūrinių problemų. Darbo jėgos toliau mažėja dėl visuomenės senėjimo ir emigracijos. Kadangi ekonomika patiria struktūrinių pokyčių, būtina išnaudoti neišnaudotą darbo jėgos potencialą. Šiuo metu darbo rinkai būdinga tai, kad bendro nedarbo atžvilgiu ilgalaikių bedarbių dalis yra didelė ir yra didelis neaktyvumo lygis, taip pat ribotas jaunimo įtraukimas į darbo rinką, kvalifikuotų darbuotojų trūkumas ir įgūdžių paklausos ir pasiūlos neatitiktis. Nors nedarbo lygis nukrito žemiau Sąjungos 2015 m. vidurkio, vis dar svarbiausi uždaviniai yra ilgalaikio nedarbo lygis, nedirbančio, nesimokančio ir mokymuose nedalyvaujančio jaunimo ir žemos kvalifikacijos asmenų užimtumo lygis. Atsižvelgiant į šiuos uždavinius, aktyvi darbo rinkos politika yra nepakankamai orientuota į palankių sąlygų neturinčių asmenų grupes ir jų poreikius, ir tai kliudo jų įsidarbinamumui. Be to, nepakankamai integruotos užimtumo ir socialinės paslaugos, skirtos socialinių išmokų gavėjams, gali apriboti jų dalyvavimą darbo rinkoje;
- (12) mokymosi rezultatų gerinimas ir kokybiško įtraukiojo bendrojo švietimo sistemos stiprinimas tebėra problema, kuri gali turėti įtakos skurdui. Nors vaikų skurdo ar socialinės atskirties rizika šiek tiek sumažėjo, ji tebėra viena iš didžiausių Sąjungoje ir yra glaudžiai susijusi su tėvų išsilavinimo lygiu. Pagal 2015 m. EBPO Tarptautinio moksleivių vertinimo programą (PISA) vertinant pagrindinių gebėjimų duomenis, matyti, kad skaitymo, matematikos ir gamtos mokslų srityse gebėjimų neturinčių moksleivių dalis tebėra viena iš didžiausių Sąjungoje. Dar neparengta planuota mokyklų finansavimo gerinimo metodika. Teikiant papildomą paramą prastų rezultatų pasiekusioms mokykloms, padedama pasiekti teisingesnių rezultatų. Vaikai iš šeimų, kurių socialinė ir ekonominė padėtis žemesnė, ypač romų šeimų, neturi *de facto* lygių švietimo, be kita ko, ikimokyklinio ugdymo, galimybių. Profesinis rengimas ir mokymas pertvarkomi, bet jų kokybė ir mokymo įstaigų bendradarbiavimas su įmonėmis ir socialiniais partneriais yra nepakankami. Toliau plėtojama dvejopa švietimo sistema. Aukštojo mokslo srityje į rezultatus orientuotu finansavimu siekiama pagerinti kokybę ir atitikti darbo rinkos poreikiams;
- (13) pagrindinėmis sveikatos priežiūros sistemos problemomis išlieka ribotos galimybės gauti priežiūrą, mažas finansavimas, specialistų emigracija ir prasti sveikatos rezultatai. Dėl prastos sveikatos draudimo apsaugos, įskaitant mažą valstybinį ambulatorinių medicinos paslaugų draudimą ir didelius mokėjimus savo lėšomis, kai kuriems žmonėms sunku gauti sveikatos priežiūros paslaugų. Naujos priemonės, kaip antai atrankinis ligoninių paslaugų sutarčių sudarymas pagal Nacionalinį sveikatos planą, gali padėti didinti galimybes gauti sveikatos priežiūros paslaugų ir didinti teisingumą, jeigu jos bus visiškai įgyvendintos;
- (14) nors minimalus darbo užmokestis Bulgarijoje vis dar yra mažiausias Sąjungoje, nuo 2011 m. jis labai padidėjo. Padaryta nedidelė pažanga nustatant objektyvų mechanizmą, nepaisant darbdavių ir profesinių sąjungų susitarimo dėl kriterijų. Kadangi nėra skaidraus mechanizmo, kurį taikant būtų atsižvelgiama į ekonominius ir socialinius kriterijus, darbo rinkos sąlygas ir institucinius jų taikymo aspektus, gali būti sukludyta užtikrinti tinkamą užimtumo bei konkurencingumo rėmimo ir darbo pajamų apsaugojimo tikslų pusiausvyrą. Nepaisant tam tikrų socialinių partnerių nesutarimų per žlugusias derybas dėl minimalių socialinės apsaugos ribų 2017 m., socialinis dialogas šalyje tebevyksta;

- (15) svarbi ekonominė ir socialinė problema tebėra didelė žmonių, kuriems gresia skurdas arba socialinė atskirtis, dalis. Bulgarija vis dar yra skurdžiausia Sąjungos valstybė narė, o palankių sąlygų neturinčių asmenų grupės, pvz., romai, vaikai, pagyvenę žmonės ir kaimo vietovių gyventojai, patiria neproporcingai didelį to poveikį. Po kelerių metų, per kuriuos padėtis nuolat gerėjo, pagyvenusių žmonių skurdo rizikos lygis gerokai pablogėjo. Ypač didelė skurdo arba socialinės atskirties rizika kyla pagyvenusioms moterims, nes paprastai jų pensijų įmokų laikotarpis trumpesnis. Nors santykinio vaikų skurdo padėtis pagerėjo, šios grupės skurdo lygis tebėra labai aukštas. Priėmus naują veiksmų planą, skatinamas vaikų globos deinstitutionalizavimas. Tačiau šių pokyčių vis dar nesulaukia suaugusieji ir neįgalieji. Didelė ir vis didėjanti problema yra pajamų nelygybė. 20 % turtingiausių namų ūkių ir 20 % skurdžiausių namų ūkių pajamų santykis padidėjo nuo 6,1 2012 m. iki 7,1 2015 m. ir yra vienas didžiausių Sąjungoje. Bulgarijoje pajamų nelygybės prieš mokesčius ir socialinius pervedimus ir po jų skirtumas yra vienas mažiausių Sąjungoje. Socialinės apsaugos sistema, įskaitant bendrąją minimalių pajamų sistemą, nėra užtikrinama tinkamo lygio parama. Socialines išmokas gaunančių asmenų draudimo apsauga tebėra nedidelė, o norint ją pasinaudoti taikomi labai griežti reikalavimai. Minimalių pajamų lygis tebėra žemas ir nuo 2009 m. nebuvo atnaujintas, taip pat nėra skaidraus jų koregavimo mechanizmo;
- (16) įdiegtos priemonės, kuriomis siekiama gerinti viešųjų pirkimų sistemą, bet jų konkreti pridėtinė vertė dar nėra aiški. Būtina užtikrinti tinkamą ir veiksmingą naujos rizika grindžiamos *ex ante* kontrolės sistemos įgyvendinimą. Dar nenuspręsta, kaip įgyvendinti rekomendacijas, pateiktas peržiūrėjus apeliacinių skundų sistemą, kadangi veiksmingos teisių gynimo priemonės ypač svarbios įgyvendinant svarbius projektus. Kai Viešųjų pirkimų agentūros administraciniai gebėjimai bus įvertinti, jie turės būti pritaikyti prie agentūros funkcijų. Be to, reikėtų stiprinti administracinius perkančiųjų organizacijų gebėjimus, be kita ko, naudojantis metodine parama, kurią centrinei administracijai, savivaldybėms ir sveikatos sektoriui teikia Viešųjų pirkimų agentūra, ir centrinių perkančiųjų organizacijų vykdoma centralizuota ir (arba) pagalbine pirkimo veikla, skirta centrinei administracijai, savivaldybėms ir sveikatos sektoriui. Siekiant padidinti viešųjų pirkimų skaidrumą, vis dar reikia užbaigti diegti e. viešuosius pirkimus. Toliau didelį susirūpinimą kelia nešališkumo vykdant viešuosius pirkimus užtikrinimas ir galimų interesų konfliktų prevencija. Nepaisant naujausių reformų, kuriomis siekiama modernizuoti viešąjį administravimą, viešųjų institucijų efektyvumas ir veiksmingumas tebėra ribotas. 2016 m. padaryti keli teisiniai pakeitimai, siekiant nustatyti tinkamą teisinę sistemą, bet užtikrinti jų veiksmingą ir sisteminių vykdymą ir įgyvendinimą sudėtinga;
- (17) 2016 m. Bulgarija ėmėsi svarbių reformų, kuriomis siekiama spręsti nuolat susirūpinimą keliantį teismų sistemos nepriklausomumo ir kokybės klausimą. Tačiau, kadangi šios reformos pradėtos visai neseniai, dar per anksti vertinti jų poveikį. Tolesnių veiksmų būtina imtis kelyse srityse. Korupcija taip pat tebėra vienas iš pagrindinių Bulgarijos uždavinių ir toliau stabdo investicijas tiek nacionaliniu, tiek vietos lygmenimis. 2015 m. valdžios institucijos pateikė plataus užmojo kovos su korupcija strategiją, tačiau jos įgyvendinimas vis dar yra pradiniam etape. Bulgarijos kovos su korupcija politiką toliau varžo silpnos ir susiskaldžiusios institucijos, menki baudžiamojo persekiojimo rezultatai kovojant su aukšto lygio pareigūnų korupcija ir susilpnėjusi Parlamento parama reformoms. Pagal bendradarbiavimo ir tikrinimo mechanizmą⁽¹⁾ Bulgarija gauna rekomendacijų teismų sistemos reformos ir kovos su korupcija ir organizuotu nusikalstamumu srityse. Todėl šios sritys neįtrauktos į Bulgarijai skirtas rekomendacijas;
- (18) atsižvelgdama į 2017 m. Europos semestrą, Komisija atliko išsamią Bulgarijos ekonominės politikos analizę ir ją paskelbė 2017 m. šalies ataskaitoje. Be to, ji įvertino veiksmus, kurių Bulgarija ėmėsi atsižvelgdama į ankstesniais metais jai skirtas rekomendacijas;
- (19) atsižvelgdama į šį vertinimą, Taryba mano, jog tikėtina, kad Bulgarija laikysis Stabilumo ir augimo pakto;
- (20) atsižvelgus į Komisijos nuodugnią apžvalgą ir šio vertinimo rezultatus, Tarybos rekomendacijos pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 6 straipsnį pateiktos toliau išdėstytose 2 ir 3 rekomendacijose,

REKOMENDUOJA Bulgarijai 2017–2018 m. imtis šių veiksmų:

⁽¹⁾ 2006 m. gruodžio 13 d. Komisijos sprendimas 2006/929/EB, nustatantis bendradarbiavimo su Bulgarija ir jos pažangos siekiant orientacinių tikslų teismų reformos ir kovos su korupcija bei organizuotu nusikalstamumu srityse patikrinimo mechanizmą (OL L 354, 2006 12 14, p. 58).

1. Toliau gerinti mokesčių surinkimą ir mokestinių prievolių vykdymą, be kita ko, po 2017 m. įgyvendinant išsamų priemonių rinkinį. Stiprinti priemonių, kuriomis būtų mažinamas neoficialios ekonomikos, visų pirma nedeklaruojamo darbo, mastas, vykdymo užtikrinimą.
2. Imtis tolesnių priemonių po finansų sektoriaus patikrinimų, visų pirma dėl perdraudimo sutarčių, grupinės priežiūros, sunkiai įvertinamo turto ir susijusių šalių pozicijų. Gerinti bankų ir ne bankų priežiūrą – įgyvendinti išsamius veiksmų planus glaudžiai bendradarbiaujant su Europos įstaigomis. Padėti mažinti vis dar didelį įmonių neveiksnių paskolų kiekį – parengti išsamų priemonių rinkinį, be kita ko, paspartinti nemokumo sistemos reformą ir skatinti antrinės neveiksnių paskolų rinkos veikimą.
3. Gerinti aktyvios darbo rinkos politikos tikslumą ir užimtumo bei socialinių paslaugų, skirtų palankių sąlygų neturinčių asmenų grupėms, tarpusavio integraciją. Didinti kokybiško bendrojo švietimo teikimą, visų pirma romams. Didinti sveikatos draudimo apsaugą, mažinti mokėjimus savo lėšomis ir spręsti sveikatos priežiūros specialistų trūkumo klausimą. Konsultuojantis su socialiniais partneriais, sukurti skaidrų minimalaus darbo užmokesčio nustatymo mechanizmą. Didinti minimalių pajamų aprėptį ir adekvatumą.
4. Užtikrinti veiksmingą 2014–2020 m. Nacionalinės viešųjų pirkimų strategijos įgyvendinimą.

Priimta Briuselyje 2017 m. liepos 11 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

T. TÖNISTE

TARYBOS REKOMENDACIJA

2017 m. liepos 11 d.

dėl 2017 m. Čekijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2017 m. Čekijos konvergencijos programos

(2017/C 261/03)

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnio 2 dalį ir 148 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo ⁽¹⁾, ypač į jo 9 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadą,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Socialinės apsaugos komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonominės politikos komiteto nuomonę,

kadangi:

- (1) 2016 m. lapkričio 16 d. Komisija priėmė metinę augimo apžvalgą, kuria pradedamas 2017 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras. 2017 m. kovo 9–10 d. Europos Vadovų Taryba patvirtino metinėje augimo apžvalgoje nustatytus prioritetus. 2016 m. lapkričio 16 d. Komisija, remdamasi Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1176/2011 ⁽²⁾, priėmė įspėjimo mechanizmo ataskaitą, kurioje Čekija nenurodyta kaip viena iš valstybių narių, dėl kurių reikės parengti nuodugnią apžvalgą;
- (2) 2017 m. vasario 22 d. paskelbta 2017 m. Čekijos ataskaita. Joje įvertinta Čekijos pažanga, padaryta įgyvendinant 2016 m. liepos 12 d. Tarybos priimtas šaliai skirtas rekomendacijas, veiksmai, kurių šalis ėmėsi atsižvelgdama į ankstesniais metais šaliai skirtas rekomendacijas, ir Čekijos pažanga siekiant nacionalinių tikslų pagal strategiją „Europa 2020“. Komisijos analizė leidžia daryti išvadą, kad Čekijoje nėra makroekonominių disbalansų;
- (3) Čekija pateikė 2017 m. nacionalinę reformų programą 2017 m. balandžio 25 d., o 2017 m. konvergencijos programą – 2017 m. balandžio 28 d. Siekiant atsižvelgti į jų tarpusavio sąsajas, abi programos vertintos vienu metu;
- (4) į atitinkamas konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas atsižvelgta sudarant 2014–2020 m. Europos struktūrinių ir investicijų fondų (toliau – ESI fondai) programas. Kaip numatyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1303/2013 ⁽³⁾ 23 straipsnyje, Komisija, jei tai būtina siekiant remti atitinkamų Tarybos rekomendacijų įgyvendinimą, gali paprašyti valstybės narės peržiūrėti savo partnerystės sutartį ir susijusias programas bei pasiūlyti jų pakeitimų. Kaip naudotųsi šia nuostata, Komisija išsamiau nurodė Priemonių, kuriomis ESI fondų veiksmingumas siejamas su patikimu ekonomikos valdymu, taikymo gairėse;

⁽¹⁾ OL L 209, 1997 8 2, p. 1.⁽²⁾ 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo (OL L 306, 2011 11 23, p. 25).⁽³⁾ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui, Europos žemės ūkio fondui kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 (OL L 347, 2013 12 20, p. 320).

- (5) šiuo metu Čekijai taikoma Stabilumo ir augimo pakto prevencinė dalis. 2017 m. konvergencijos programoje 2016–2020 m. Vyriausybė planuoja nominaliojo biudžeto perteklių. Vidutinės trukmės biudžeto tikslo, t. y. 1,0 % BVP struktūrinio deficito, ir toliau bus laikomasi su atsarga visą programos laikotarpį. 2017 m. konvergencijos programoje numatoma, kad valdžios sektoriaus bendrosios skolos santykis su BVP laipsniškai mažės ir 2020 m. sieks 32,7 %. Makroekonominis scenarijus, kuriuo grindžiamos tos biudžeto projekcijos, yra tikėtinas. Nors rizika siekiant biudžeto tikslų, atrodo, iš esmės subalansuota, 2016 m. smarkiai sumažėjusios viešosios investicijos, susijusios su naujo Sąjungos lėšų ciklo pradžia, galėtų reikšti didesnį, nei tikėtasi, viešųjų investicijų atsigavimą 2017 m. Remiantis Komisijos 2017 m. pavasario prognoze, numatoma, kad struktūrinis balansas 2017 m. sumažės iki 0 % BVP, o 2018 m. iki -0,2 % BVP, taigi toliau viršys vidutinės trukmės biudžeto tikslą. Apskritai Taryba mano, kad 2017 ir 2018 m. Čekija turėtų atitikti Stabilumo ir augimo pakto nuostatas;
- (6) ir toliau matyti, kad ilguoju laikotarpiu Čekijos fiskaliniam tvarumui kyla vidutinė rizika. Ją visų pirma lemia prognozuojamas su visuomenės senėjimu susijusių viešųjų išlaidų poveikis, daugiausia sveikatos priežiūros ir pensijų srityse. Numatomas ilgalaikis išlaidų didinimas sveikatos priežiūrai kelia susirūpinimą tiek dėl sveikatos priežiūros sistemos valdymo, tiek dėl išlaidų efektyvumo, nes ji labai priklauso nuo brangesnės stacionariosios sveikatos priežiūros. Kai kurių priemonių įgyvendinimo etapai šiuo metu yra skirtingi, tačiau apčiuopiamų rezultatų dar nėra. Jeigu bus įgyvendintos neseniai priimtose arba planuojamos priemonės, skirtos pensijų sistemai iš dalies keisti, ilguoju laikotarpiu viešųjų finansų būklė gali pablogėti. Visų pirma, Parlamentas priėmė teisės aktus, kuriais Vyriausybei suteikiami įgaliojimai lanksčiau koreguoti pensijų indeksavimo mechanizmą. Parlamentas taip pat svarsto pasiūlymus įstatymu nustatyti 65 m. pensinio amžiaus ribą ir reguliarios pensinio amžiaus peržiūros mechanizmą. Be to, dabar svarstomi ir kiti pakeitimai, pavyzdžiui, palankesnė pensijų indeksavimo formulė ir pagal vaikų skaičių diferencijuoti socialinio draudimo įmokų tarifai;
- (7) 2017 m. sausio mėn. Parlamentas priėmė Fiskalinės atsakomybės įstatymą, kurio tikslas – pašalinti pagrindinius Čekijos fiskalinės sistemos trūkumus, nes ji neseniai buvo įvertinta kaip viena iš silpniausių Sąjungoje. Tačiau dar nepaskirta taisyklių įgyvendinimą prižiūrusianti nepriklausoma fiskalinė taryba. Be to, siekiant veiksmingesnės ir stabilesnės fiskalinės sistemos bus labai svarbu įgyvendinti naujas priemones;
- (8) Čekijai kyla problemų užtikrinant korupcijos prevenciją ir mažinant viešųjų pirkimų neefektyvumą. Nors keletas Vyriausybės kovos su korupcija programos priemonių buvo įgyvendinta ir laukiama kitų reformų, praktiškai nėra sistemingai traukiama baudžiamojon atsakomybėn dėl korupcijos. Apskritai Čekijos viešuosiuose pirkimuose vis dar nepakanka konkurencijos – tą rodo didelis vieno pasiūlymo konkurso procedūrų ir tiesioginio sutarčių skyrimo, ypač IT sektoriuje, skaičius. Tai, kad nepakankamai veiksmingai remiamas mokymas ir trūksta bendrų pirkimo struktūrų bei kompetencijos centrų, mažina viešųjų pirkimų specializaciją, ir dėl to tampa sunkiau atrinkti ekonomiškai naudingus pasiūlymus. Tą rodo ir tai, kad labai mažai kaip sutarties skyrimo kriterijus naudojama kokybė. Vis dar kyla didelių sunkumų pereinant prie e. viešųjų pirkimų. Vienas iš uždavinių – tobulinti valstybinės e. viešųjų pirkimų platformos nacionalinę elektroninę priemonę ir patikslinti tolesnio privačiųjų platformų, kurios jau veikia Čekijos e. viešųjų pirkimų rinkoje, naudojimo sąlygas;
- (9) verslo sąlygas Čekijoje sunkina didelė reguliavimo našta ir nemažai administracinių kliūčių, visų pirma leidimų išdavimo procedūros ir mokesčių reglamentavimas. 2016 m. rugsėjo mėn. Vyriausybė pasiūlė iš dalies pakeisti Statybos įstatymą ir susijusius teisės aktus, siekdama pagreitinti ir supaprastinti statybos leidimų suteikimo procedūrą, į ją įtraukiant poveikio aplinkai vertinimą. Šiam pakeitimui dabar taikoma parlamentinė kontrolė. Mokestinių prievolių laikymosi išlaidos, tenkančios įmonėms, ir toliau viršija Sąjungos vidurkį. Tarp kitų trūkumų – dažnas Mokesčių kodekso keitimas. Čekijos valdžios institucijų prioritetą tebėra spręsti mokestinių prievolių nevykdymo klausimą. Tačiau daug dėmesio neskiriama paprastinimui. Mokesčių kodeksą siekiama paprastinti planuojamu pateikti pajamų mokesčio įstatymu, tačiau jo projekto dar nėra;
- (10) naudojimosi e. valdžios paslaugomis Čekijoje lygis yra vienas žemiausių Sąjungoje, tačiau nuo 2015 m. padidėjo. Čekijos valdžios institucijos ėmėsi veiksmų, siekdamas pagerinti e. valdžios paslaugų prieinamumą, tačiau daugelis jų dar nepradėtos teikti, taip pat nesiimta įgyvendinti kai kurių atskirų priemonių. Atsakomybė už paslaugų diegimą paskirstyta kelioms ministerijoms, o suinteresuotieji subjektai susiduria su ribotu tarpsektoriniu bendradarbiavimu;

- (11) mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros (MTTP) intensyvumas per pastaruosius metus gerokai padidėjo, tačiau MTTP rezultatų kokybė tiek nepagerėjo. Vykdoma MTTP valdymo reforma, bet ji dar nebaigta. 2017 m. vasario mėn. Vyriausybė patvirtino naują vertinimo metodiką („Metodika 17+“), kuria ketinama stiprinti mechanizmus, susijusius su lėšų skyrimu fundamentiniams ir taikomiesiems moksliniams tyrimams. Imtasi kelių priemonių siekiant palengvinti glaudesnius ryšius tarp akademinės bendruomenės ir verslo atstovų – remiamasi struktūriniu nacionalinių inovacijų platformų poveikiu;
- (12) mokymosi rezultatai apskritai geri, tačiau pagrindiniai gebėjimai suprastėjo. Rezultatai labai priklauso nuo besimokančio asmens socialinės ir ekonominės padėties. Akivaizdi problema yra prasti palankių sąlygų neturinčių grupių, visų pirma romų, mokymosi rezultatai. Apskaičiuota, kad labai didelė romų vaikų dalis nebaigia mokyklos. Imtasi ir jau pradėdama įgyvendinti nemažai teisėkūros ir administracinių priemonių, skirtų įtraukiam švietimui remti. Tikimasi, kad jos padės mažinti romų ir ne romų vaikų išsilavinimo ir mokymosi pasiekimų skirtumus. 2016 m. kovo mėn. Parlamentas priėmė Švietimo įstatymo pataisas, kuriomis nustatoma, kad privalomasis švietimas apima ir paskutinius ikimokyklinio ugdymo metus, ir užtikrinama, kad mažesni vaikai turėtų teisę gauti vietą vaikų darželyje. Vis dėlto nelygybė švietimo sistemoje trukdo gerinti žmogiškojo kapitalo kokybę ir lemia prastesnius rezultatus darbo rinkoje vėliau. Padidinti reikalavimai mokytojams ir mokytojų bendruomenės senėjimas reiškia, kad mokytojo profesijos patrauklumas išlieka problema. Tą iš dalies lemia palyginti žemas darbo užmokestis, nors pastaraisiais metais jis didėjo. Siekiant padidinti profesijos patrauklumą, parengta nauja mokytojų ir pedagogų karjeros sistema, ir ją kelis kartus atidėjus galiausiai patvirtino Vyriausybė. Pasitelkus nemažą Sąjungos fondų lėšas, mokytojams teikiamas nuolatinio profesinio tobulėjimo galimybės, visų pirma galimybė užsiimti kvalifikacijos tobulinimo veikla, susijusia su mišrių grupių mokymu ir įtraukiu švietimu. 2016 m. sausio mėn. Parlamentas priėmė aukštojo mokslo reformą, o jos rezultatus reikia stebėti. Taip pat planuojama reformuoti aukštojo mokslo įstaigų finansavimo sistemą;
- (13) nedarbo lygis Čekijoje toliau mažėja. Dėl susitraukusios darbo rinkos darbdaviams sunkiau samdyti darbuotojus. Darbuotojų trūkumą vis dar galima kompensuoti sutelkiant nepakankamai atstovaujamas grupes, pvz., mažų vaikų turinčias moteris, žemos kvalifikacijos darbuotojus ir romų bendruomenės narius. Neįtrauktų grupių dalyvavimą padėtų padidinti geresni valstybinių užimtumo tarnybų informavimo ir aktyvumo skatinimo gebėjimai, taip pat tinkama ir labai tikslingai vykdoma aktyvi darbo rinkos politika bei individualiai pritaikytos paslaugos. Dalyvauti darbo rinkoje mažų vaikų turinčioms moterims trukdo tai, kad nuolat trūksta nebrangių ir kokybiškų vaikų priežiūros paslaugų, visų pirma skirtų jaunesniems kaip trejų metų vaikams, ir tai, kad suteikiama teisė į ilgą vaiko priežiūros atostogą, lankstus darbo grafikas abiem tėvams taikomas ribotai ir nedaug vyrų ima vaiko priežiūros atostogas. Pastaraisiais metais imtasi tam tikrų priemonių šioms klausimams spręsti. Tačiau žemos kvalifikacijos darbuotojų rezultatai darbo rinkoje yra daug menkesni nei visų kitų grupių. Dabar Parlamentas svarsto socialinio būsto teisės aktų sistemą, pagal kurią turėtų būti nustatyti nacionaliniai standartai ir tikslinės grupės;
- (14) atsižvelgdama į 2017 m. Europos semestrą, Komisija atliko išsamią Čekijos ekonominės politikos analizę ir ją paskelbė 2017 m. šalies ataskaitoje. Be to, ji įvertino 2017 m. konvergencijos programą, 2017 m. nacionalinę reformų programą, taip pat veiksmus, kurių Čekija ėmėsi atsižvelgdama į ankstesniais metais jai skirtas rekomendacijas. Komisija įvertino ne tik jų svarbą tvariai fiskalinei ir socialinei bei ekonominei Čekijos politikai, bet ir tai, kaip jie atitinka Sąjungos taisykles ir gaires, nes būtina stiprinti bendrą Sąjungos ekonomikos valdymą Sąjungos lygmens priemonėmis prisidedant prie būsimų nacionalinių sprendimų;
- (15) atsižvelgdama į šį vertinimą, Taryba išnagrinėjo 2017 m. konvergencijos programą ir mano ⁽¹⁾, kad Čekija turėtų laikytis Stabilumo ir augimo pakto,

REKOMENDUOJA Čekijai 2017–2018 m. imtis šių veiksmų:

⁽¹⁾ Pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 9 straipsnio 2 dalį.

1. Atsižvelgiant į gyventojų senėjimą, užtikrinti ilgalaikį viešųjų finansų tvarumą. Didinti viešųjų išlaidų veiksmingumą, visų pirma kovojant su korupcija ir neveiksminga praktika viešųjų pirkimų srityje.
2. Šalinti ekonomikos augimo kliūtis, visų pirma paprastinant statybos leidimų suteikimo procedūras ir toliau mažinant įmonėms tenkančią administracinę naštą, diegiant pagrindines e. valdžios paslaugas, didinant MTTP kokybę ir remiant nepakankamai atstovaujamų grupių užimtumą.

Priimta Briuselyje 2017 m. liepos 11 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

T. TÖNISTE

TARYBOS REKOMENDACIJA

2017 m. liepos 11 d.

dėl 2017 m. Danijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2017 m. Danijos konvergencijos programos

(2017/C 261/04)

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnio 2 dalį ir 148 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo ⁽¹⁾, ypač į jo 9 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadą,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Socialinės apsaugos komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonominės politikos komiteto nuomonę,

kadangi:

- (1) 2016 m. lapkričio 16 d. Komisija priėmė metinę augimo apžvalgą, kuria pradedamas 2017 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras. 2017 m. kovo 9–10 d. Europos Vadovų Taryba patvirtino metinėje augimo apžvalgoje nustatytus prioritetus. 2016 m. lapkričio 16 d. Komisija, remdamasi Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1176/2011 ⁽²⁾, priėmė išpėjimo mechanizmo ataskaitą, kurioje Danija nenurodyta kaip viena iš valstybių narių, dėl kurių reikės parengti nuodugnią apžvalgą;
- (2) 2017 m. vasario 22 d. paskelbta 2017 m. Danijos ataskaita. Joje įvertinta Danijos pažanga, padaryta įgyvendinant 2016 m. liepos 12 d. Tarybos priimtas šaliai skirtas rekomendacijas, veiksmai, kurių šalis ėmėsi atsižvelgdama į ankstesniais metais priimtas šaliai skirtas rekomendacijas, ir Danijos pažanga siekiant nacionalinių tikslų pagal strategiją „Europa 2020“;
- (3) 2017 m. balandžio 28 d. Danija pateikė 2017 m. nacionalinę reformų programą ir 2017 m. konvergencijos programą. Siekiant atsižvelgti į jų tarpusavio sąsajas, abi programos vertintos vienu metu;
- (4) į atitinkamas konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas atsižvelgta sudarant 2014–2020 m. Europos struktūrinių ir investicijų fondų (toliau – ESI fondai) programas. Kaip numatyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1303/2013 ⁽³⁾ 23 straipsnyje, Komisija, jei tai būtina siekiant remti atitinkamų Tarybos rekomendacijų įgyvendinimą, gali paprašyti valstybės narės peržiūrėti savo partnerystės sutartį ir susijusias programas bei pasiūlyti jų pakeitimų. Kaip naudotųsi šia nuostata, Komisija išsamiau nurodė Priemonių, kuriomis ESI fondų veiksmingumas siejamas su patikimu ekonomikos valdymu, taikymo gairėse;

⁽¹⁾ OL L 209, 1997 8 2, p. 1.

⁽²⁾ 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominės disbalansų prevencijos ir naikinimo (OL L 306, 2011 11 23, p. 25).

⁽³⁾ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniai fondai, Sanglaudos fondai, Europos žemės ūkio fondai kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondai bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniai fondai, Sanglaudos fondai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondai taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 (OL L 347, 2013 12 20, p. 320).

- (5) šiuo metu Danijai taikoma Stabilumo ir augimo pakto prevencinė dalis. 2017 m. konvergencijos programoje Vyriausybė planuoja 2017 m. pasiekti 1,9 % BVP nominalų deficitą ir visu programos laikotarpiu iki 2020 m. toliau laikytis vidutinės trukmės biudžeto tikslo – 0,5 % BVP struktūrinio deficito. 2017 m. konvergencijos programoje numatoma, kad valdžios sektoriaus bendrosios skolos santykis su BVP sumažės iki 37,0 % 2017 m. ir toliau mažės iki 33,9 % 2020 m. Makroekonominis scenarijus, kuriuo grindžiamos šios biudžeto projekcijos, yra tikėtinas programos laikotarpiu. Remiantis Komisijos 2017 m. pavasario prognoze, numatoma, kad struktūrinis balansas bus 0,4 % BVP deficitas 2017 m. ir 0,1 % BVP deficitas 2018 m. – šie rodikliai iš esmės atitinka 2017 m. konvergencijos programos tikslą ir viršija vidutinės trukmės biudžeto tikslą. Apskritai Taryba mano, kad pagal prognozę 2017 m. ir 2018 m. Danija turėtų atitikti Stabilumo ir augimo pakto nuostatas;
- (6) Danijos tvaraus augimo sąlyga – užtikrinti darbo jėgos pasiūlą demografiniu požiūriu sudėtingu laikotarpiu. Keliomis pastaraisiais metais įgyvendintomis esminėmis darbo rinkos reformomis visų pirma siekiama suteikti daugiau paskatų dirbti ir didinti aktyvios darbo rinkos politikos veiksmingumą. Šios reformos galėtų padėti Danijai pasiekti užimtumo tikslą pagal strategiją „Europa 2020“, didinti Danijos gerovės modelio tvarumą ir spręsti atsirandančio tam tikrų kvalifikacijų darbuotojų stygiaus problemą. Tikėtina, jog kvalifikuotų darbuotojų pasiūla padidės dėl vykdomų reformų, kuriomis siekiama padidinti profesinio mokslo siekiančių ir jį įgyjančių asmenų skaičių, ir dėl trišalio susitarimo sukurti daugiau pameistrystės vietų. Tačiau pagal strategiją „Europa 2020“ nustatytas nacionalinis socialinės įtraukties tikslas sumažinti žmonių, gyvenančių labai mažo užimtumo namų ūkiuose, skaičių dar toli gražu nepasiektas. Reikia toliau stengtis užtikrinti palankių sąlygų neturinčių asmenų įtrauktį į darbo rinką ir gerinti galimybes jiems įsidarbinti. Tai visų pirma pasakytina apie migrantų iš ES nepriklausančių šalių kilmės asmenis (įskaitant tuos, kurie jau ilgiau gyvena Danijoje), iš dalies dėl paprastai prastesnio jų išsilavinimo, palyginti su šalyje gimusiaisiais asmenimis. Atotrūkis išlieka ir antroje kartoje. 2016 m. trišalėse derybose sutartos integravimo į darbo rinką priemonės galėtų pagerinti naujai atvykusių pabėgėlių padėtį, kurią reikia ateityje atidžiai stebėti. Tačiau dar reiktų imtis kitų priemonių siekiant veiksmingiau į darbo rinką įtraukti kitas marginalizuotas grupes, pavyzdžiui, menkai išsilavinusius jaunuolius ir vyresnius nei 60 metų darbuotojus;
- (7) spartus našumo augimas yra būtinas ekonomikos augimui remti, gana aukštam Danijos gerovės lygiui išlaikyti ir šalies ilgalaikiam konkurencingumui užtikrinti. Nors našumo lygis Danijoje, palyginti su kitomis valstybėmis narėmis, yra aukštas, ilgą laiką našumo augimas lėtėjo. Vangus našumo didėjimas visų pirma būdingas į vidaus rinką orientuotoms paslaugoms. Danija per kelerius pastaruosius metus įgyvendino kelias reformas, tačiau našumo augimas išlieka nedidelis, nes konkurencija kai kuriuose paslaugų sektoriuose tebėra menka. Konkurenciją stabdo tam tikruose sektoriuose, pavyzdžiui, didmeninės prekybos ir transporto paslaugų, taikomi apribojimai;
- (8) atsižvelgdama į 2017 m. Europos semestrą, Komisija atliko išsamią Danijos ekonominės politikos analizę ir ją paskelbė 2017 m. šalies ataskaitoje. Be to, ji įvertino 2017 m. konvergencijos programą, 2017 m. nacionalinę reformų programą, taip pat veiksmus, kurių Danija ėmėsi atsižvelgdama į ankstesniais metais jai skirtas rekomendacijas. Komisija įvertino ne tik jų svarbą tvariai fiskalinei ir socialinei bei ekonominei Danijos politikai, bet ir tai, kaip laikomasi Sąjungos taisyklių ir gairių, nes bendrą Sąjungos ekonomikos valdymą būtina stiprinti Sąjungos lygio priemonėmis prisidedant prie būsimų nacionalinių sprendimų;
- (9) atsižvelgdama į šį vertinimą, Taryba išnagrinėjo 2017 m. konvergencijos programą ir mano, kad Danijai turėtų pavykti laikytis Stabilumo ir augimo pakto,

REKOMENDUOJA Danijai 2017–2018 m. imtis šių veiksmų:

1. Skatinti konkurenciją į vidaus rinką orientuotų paslaugų sektoriuje.

Priimta Briuselyje 2017 m. liepos 11 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

T. TÕNISTE

TARYBOS REKOMENDACIJA

2017 m. liepos 11 d.

dėl 2017 m. Vokietijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2017 m. Vokietijos stabilumo programos

(2017/C 261/05)

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnio 2 dalį ir 148 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo ⁽¹⁾, ypač į jo 5 straipsnio 2 dalį,atsižvelgdama į 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo ⁽²⁾, ypač į jo 6 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadą,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Socialinės apsaugos komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonominės politikos komiteto nuomonę,

kadangi:

- (1) 2016 m. lapkričio 16 d. Komisija priėmė metinę augimo apžvalgą, kuria pradedamas 2017 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras. 2017 m. kovo 9–10 d. Europos Vadovų Taryba patvirtino metinėje augimo apžvalgoje nustatytus prioritetus. 2016 m. lapkričio 16 d. Komisija pagal Reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 priėmė išpėjimo mechanizmo ataskaitą, kurioje Vokietija nurodyta kaip viena iš valstybių narių, dėl kurių reikės parengti nuodugnią apžvalgą. Tą pačią dieną Komisija taip pat priėmė rekomendaciją dėl Tarybos rekomendacijos dėl euro zonos ekonominės politikos; 2017 m. kovo 9–10 d. tą rekomendaciją Europos Vadovų Taryba patvirtino. 2017 m. kovo 21 d. Taryba priėmė rekomendaciją dėl euro zonos ekonominės politikos (toliau – euro zonai skirta rekomendacija) ⁽³⁾;
- (2) kaip valstybė narė, kurios valiuta yra euro, atsižvelgdama į glaudžias ekonominės ir pinigų sąjungos šalių ekonomikos sąsajas, Vokietija turėtų užtikrinti, kad euro zonai skirta rekomendacija būtų visiškai ir laiku įgyvendinta, kaip nurodyta toliau išdėstytose 1 ir 2 rekomendacijose;
- (3) 2017 m. Vokietijos ataskaita buvo paskelbta 2017 m. vasario 22 d. Joje įvertinta Vokietijos pažanga, padaryta įgyvendinant 2016 m. liepos 12 d. Tarybos priimtas šaliai skirtas rekomendacijas, veiksmai, kurių Vokietija ėmėsi atsižvelgdama į ankstesniais metais priimtas šaliai skirtas rekomendacijas, ir Vokietijos pažanga siekiant nacionalinių tikslų pagal strategiją „Europa 2020“. Į ją įtraukti ir nuodugnios apžvalgos pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 5 straipsnį rezultatai, kurie taip pat buvo paskelbti 2017 m. vasario 22 d. Remdamasi savo analize, Komisija padarė išvadą, kad Vokietijoje yra susidarę makroekonominiai disbalansai. Visų pirma, vis dar didelis einamosios sąskaitos

⁽¹⁾ OL L 209, 1997 8 2, p. 1.⁽²⁾ OL L 306, 2011 11 23, p. 25.⁽³⁾ OL C 92, 2017 3 24, p. 1.

perteklius svarbus tarpvalstybiniu mastu ir kartu su tvirta labai konkurencingos pramonės integracija ir veiklos rezultatais tarptautinio darbo pasidalijimo sistemoje atspindi pernelyg dideles santaupas ir vangias investicijas tiek privačiame, tiek viešajame sektoriuose. Einamosios sąskaitos perteklius 2015 m. dar padidėjo, 2016 m. išliko beveik nepakitęs ir numatoma, kad išliks didelis. Pertekliaus klausimo sprendimas gali turėti poveikio likusios euro zonos ir Sąjungos perbalansavimo perspektyvoms, nes dinamiškesnė vidaus paklausa Vokietijoje gali palengvinti finansinio įsiskolinimo mažinimo poreikio tenkinimą labai įsiskolinusiose valstybėse narėse. Nepaisant žemų palūkanų normų, kurios sudaro palankias finansavimo sąlygas, verslo investicijos, išreikštos BVP dalimi, vis dar yra vangios. Nors privatus vartojimas toliau atsigauja, namų ūkių santaupos pasiekė rekordinį lygį Sąjungoje. Itin svarbu imtis veiksmų, kad būtų sumažinta neigiamų padarinių Vokietijos ekonomikai ir, atsižvelgiant į šalies ekonomikos dydį bei tarpvalstybinę svarbą, visai ekonominei ir pinigų sąjungai rizika;

- (4) 2017 m. stabilumo programą Vokietija pateikė 2017 m. balandžio 13 d., o 2017 m. nacionalinę reformų programą – 2017 m. balandžio 28 d. Siekiant atsižvelgti į jų tarpusavio sąsajas, abi programos vertintos vienu metu;
- (5) į atitinkamas konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas atsižvelgta sudarant 2014–2020 m. Europos struktūrinių ir investicijų fondų (toliau – ESI fondai) programas. Kaip numatyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1303/2013⁽¹⁾ 23 straipsnyje, Komisija, jei tai būtina siekiant remti atitinkamų Tarybos rekomendacijų įgyvendinimą, gali paprašyti valstybės narės peržiūrėti savo partnerystės sutartį ir susijusias programas bei pasiūlyti jų pakeitimų. Kaip naudotusi šia nuostata, Komisija išsamiau nurodė Priemonių, kuriomis ESI fondų veiksmingumas siejamas su patikimu ekonomikos valdymu, taikymo gairėse;
- (6) šiuo metu Vokietijai taikoma Stabilumo ir augimo pakto prevencinė dalis ir skolos taisyklė. 2017 m. stabilumo programoje Vyriausybė numato 2017–2021 m. pasiekti $\frac{1}{4}$ – $\frac{1}{2}$ % BVP biudžeto perteklių. Vidutinės trukmės biudžeto tikslo, t. y. 0,5 % BVP struktūrinio deficito, ir toliau bus laikomasi su atsarga visą programos laikotarpį. Stabilumo programoje numatoma, kad valdžios sektoriaus bendrosios skolos santykis su BVP laipsniškai mažės ir 2021 m. sudarys 57 %. Makroekonominis scenarijus, kuriuo grindžiamos šios biudžeto projekcijos ir kurio nepatvirtino nepriklausoma įstaiga, yra tikėtinas;
- (7) remiantis Komisijos 2017 m. pavasario prognoze, numatoma, kad struktūrinis balansas 2017 m. pasieks 0,6 % BVP perteklių, o 2018 m. – 0,3 % BVP, taigi viršys vidutinės trukmės biudžeto tikslą. Prognozuojama, kad valdžios sektoriaus bendroji skola toliau užtikrintai darysis vis mažesnė, nei reikalaujama pagal skolos taisyklę. Apskritai Taryba mano, kad Vokietija 2017 m. ir 2018 m. turėtų atitikti Stabilumo ir augimo pakto nuostatas. Be to, dar yra galimybių paremti vidaus paklausą: pasitelkti fiskalinę politiką, visų pirma siekiant, kad investicijos nuolat didėtų, ir sudaryti sąlygas realiajam darbo užmokesčiui sparčiau augti;
- (8) viešosios investicijos, išreikštos BVP dalimi, iš esmės liko nepakitusios ir yra mažesnės už euro zonos vidurkį. Susikaupusio viešųjų investicijų trūkumo problema išlieka, ypač savivaldybių lygmeniu, kur gryniosios investicijos 2016 m. išliko neigiamos. Taip yra nepaisant priemonių, kurių imtasi per pastaruosius kelerius metus, ir 2015 m. bei 2016 m. labai padidėjusių viešųjų investicijų valdžios sektoriaus lygmeniu. 2016 m. imtasi papildomų priemonių, kurios turėtų padidinti viešųjų investicijų mastą, įskaitant federalinių žemių ir savivaldybių lygmenimis. Tai apima federalinių fiskalinių santykių reformą, kuri, ją patvirtinus, įsigalios 2020 m. Be to, konsultavimo investicijų į infrastruktūrą planavimo klausimais paslaugų teikimo išplėtimas, kad jos būtų teikiamos ir savivaldybėms, turėtų pagerinti jų atliekamą investicijų į infrastruktūrą planavimą ir įgyvendinimą. Tai ypač aktualu, nes investicijų į infrastruktūrą projektai federalinėse žemėse ir savivaldybėse vykdomi tik nedideliu mastu ir jiems daro poveikį pajėgumų ir planavimo apribojimai. Palanki biudžeto būklė iš esmės rodo, kad yra fiskalinio manevravimo galimybių, pavyzdžiui, suteikti papildomų lėšų, kurios leistų padidinti viešąsias investicijas visais valdžios lygmenimis;

⁽¹⁾ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui, Europos žemės ūkio fondui kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 (OL L 347, 2013 12 20, p. 320).

- (9) apskritai viešosios ir privačiosios švietimo ir mokslinių tyrimų srities išlaidos pastaraisiais metais buvo gana stabilios, palyginti su BVP, tačiau švietimo srityje jos tebėra mažesnės už Sąjungos vidurkį. Bendros išlaidos švietimui ir moksliniams tyrimams 2015 m. sudarė 9,1 % ir nesiekė 10 % BVP nacionalinio tikslo. Papildomos investicijos į švietimą, mokslinius tyrimus ir inovacijas yra labai svarbios būsimai Vokietijos ekonominei sėkmei, visų pirma veiksmingai neseniai atvykusių prieglobsčio prašytojų, pabėgėlių ir migrantų integracijai. Šiam tikslui pasiekti Vokietija išipareigojo dėti daug pastangų, ypač profesinio švietimo ir mokymo srityje. Ateinančiais metais reikės išlaikyti pastangas visame švietimo sektoriuje;
- (10) Vokietijos mokesčių sistema tebėra sudėtinga, mokesčių administravimo išlaidos yra didelės, o kelios įmonių apmokestinimo nuostatos gali būti kliūtis privačioms investicijoms. Nepaisant to, kad gerokai sumažintos įmonių kapitalo išlaidos, jos Vokietijoje vis dar yra vienos iš didžiausių ES 28. Jei įskaičiuojamas vietos prekybos mokestis (*Gewerbesteuer*) ir papildomas solidarumo mokestis, didžiausias įstatymais nustatytas pelno mokesčio tarifas 2016 m. buvo 30,2 %. Tai gerokai viršija nesvertinį Sąjungos vidurkį – 22,8 %. Sąjungos faktinis vidutinis mokesčio tarifas yra 28,2 %, palyginti su nesvertiniu 21,1 % vidurkiu. Įmonių apmokestinimo srityje išsiskolinimui palankus mokestinis iškraipymas 2016 m. buvo septintas pagal dydį Sąjungoje. Išsiskolinimui palankaus iškraipymo mastas panašus ir akcininkų lygmeniu. Tai ypač svarbu mažosioms ir vidutinėms įmonėms (MVĮ), kurių akcininkai paprastai yra šalies vidaus akcininkai. Sumažinus nuosavo kapitalo sąnaudas, galėtų didėti privačiosios investicijos ir stiprėti nepakankamai išvystyta Vokietijos rizikos kapitalo rinka. Kiti mokesčių sistemos aspektai, kurie galėtų iškreipti finansavimo ir investavimo sprendimus, yra ne pelno elementų įtraukimas į vietos prekybos mokesčio bazę, nuostolių perkėlimo galimybės apribojimai ir dėl mokesčių atsirandantys iškraipymai, lemiantys teisinės formos pasirinkimą. Papildomos nuostatos, kurios galėtų sumažinti mokesčių sistemos palankumą investicijoms, yra nusidėvėjimo tvarka, palūkanų norma, naudojama atskaitomiems pensijų atidėjiniams apskaičiuoti, kapitalo prieaugio apmokestinimas ir pinigų apskaita pridėtinės vertės mokesčio tikslais. Kaip sutarta vykdant federalinių fiskalinių santykių reformą, federalinei mokesčių administracijai būtų suteikti papildomi bendrieji ir IT funkciniai įgaliojimai, susiję su žemių mokesčių administracijomis, ir, jei ji tuos įgaliojimus vykdytų tinkamai, tai galėtų padėti sparčiau modernizuoti mokesčių administravimą;
- (11) Vokietijoje išaugo rizikos kapitalo investicijos, tačiau pagal tarptautinius standartus rinka dar nepakankamai išvystyta. 2015 m. rizikos kapitalo investicijos sudarė apytikriai 0,03 % BVP, o tai yra šiek tiek daugiau už Sąjungos vidurkį, tačiau vis dar mažiau nei, pavyzdžiui, šiose valstybėse narėse: Suomijoje, Jungtinėje Karalystėje, Švedijoje, Airijoje ar Prancūzijoje, ir gerokai mažiau nei ne Sąjungos šalyse, pavyzdžiui, Izraelyje ir Jungtinėse Amerikos Valstijose. Visų pirma, Vokietijos rizikos kapitalo rinka, atrodo, negali užtikrinti didelių vėlesnio etapo investicijų. Todėl Federalinė Vyriausybė ėmėsi įvairių rizikos kapitalo investicijų rėmimo priemonių. Pavyzdžiui, ji supaprastino investicinių fondų apmokestinimą, pagerino nuostolių perkėlimo galimybes pagal pelno mokesčio sistemą ir išplėtė programą INVEST įtraukdama neformalius investuotojus;
- (12) norint pereiti prie atsinaujinančiųjų išteklių energijos, reikia didelių investicijų į elektros energijos perdavimo ir paskirstymo tinklus. Tačiau planuojamos investicijos į šalies vidaus elektros energijos infrastruktūrą gerokai vėluoja. Iki 2016 m. pabaigos įgyvendinta tik apie 35 % didžiausios įtampos tinklo projektų, nurodytų 2009 m. Energetikos tinklo plėtros įstatyme, daugiausia dėl visuomenės pasipriešinimo. Iš 6 100 km elektros linijų, kurias pagal 2015 m. įsigaliojusiame Federalinį poreikių planavimo įstatyme iš viso numatyta pastatyti laikotarpiu iki 2024/2025 m., patvirtinta tik apie 6 %, o nutiesta tik 1 %;
- (13) tebėra kliūčių, dėl kurių negalima visapusiškai naudotis skaitmeninio teikiama nauda. Pavyzdžiui, Vokietija nepasiekė gerų rezultatų, kad užtikrintų galimybę naudotis didelės spartos ir itin didelės spartos plačiajuosčio ryšio prieiga, ypač gyvenvietėse ir kaimo vietovėse. Jauni vokiečiai kompiuteriais naudojami palyginti mažai, o daugelyje mokyklų nėra plačiajuosčio ryšio prieigos. Skaitmeninių viešųjų paslaugų rezultatai taip pat žemesni už Sąjungos vidurkį. Atsilikimą skaitmeninio srityje visų pirma turi įveikti MVĮ. Tik penktadalis MVĮ turi skaitmeninio strategiją. Siekiant sustiprinti ir paspartinti MVĮ skaitmeninimą, įsteigtas MVĮ kompetencijos centrų tinklas, o platforma „Industrie 4.0“ suburia visus susijusius suinteresuotuosius subjektus. Nors įmonių investicijos į mokslinius tyrimus ir technologinę plėtrą (MTTP) didėja ir Vokietija priartėjo prie „Europoje 2020“ jai nustatyto MTTP intensyvumo tikslo, investicijų vis daugiau imasi didelės įmonės, o investuojančių MVĮ dalis mažėja. Be to, per ateinančius metus poveikį verslumui taip pat gali turėti gyventojų senėjimas;

- (14) tebėra didelių reguliavimo kliūčių verslo paslaugų ir reglamentuojamųjų profesijų sektoriuje. Apribojimų taikoma daugiau nei vidutiniškai Sąjungoje, visų pirma architektams, inžinieriams, teisininkams ir apskaitininkams bei mokesčių patarėjams. Be to, šių profesijų keitimo lygis yra gerokai mažesnis už Sąjungos vidurkį, tai, panašu, rodo gana mažą profesinių paslaugų Vokietijoje dinamiką ir konkurenciją. Kliūtimis laikytini akcijų valdymo ir įmonės formos apribojimai architektams ir inžinieriams, taip pat įvairių disciplinų apribojimai architektams, inžinieriams ir teisininkams. Sumažinus šias kliūtis būtų galima padidinti konkurenciją, dėl kurios daugiau įmonių patektų į rinką ir tai būtų naudinga vartotojams dėl žemesnių kainų ir platesnio pasirinkimo. 2017 m. sausio mėn. priemonių, kuriomis būtų šalinamos kliūtys paslaugų rinkose, rinkinyje Komisija pateikė reformų rekomendacijų dėl profesinių paslaugų reglamentavimo;
- (15) užimtumas toliau didėjo, o nedarbo lygis sumažėjo iki istoriškai žemo lygio. Tačiau užimtumo padidėjimą iš dalies nulėmė tai, kad padaugėjo ne visą darbo dieną dirbančių asmenų, ypač moterų, o bendri realiojo darbo užmokesčio augimo, kuris 2016 m. sulėtėjo, rodikliai tai tik iš dalies atspindėjo. Paskatos nedirbti antriesiems šeimoje uždirbantiems asmenims ir labai paplitęs darbas ne visą darbo dieną kliūdo visapusiškai išnaudoti darbo rinkos potencialą. Siekiant padidinti moterų dalyvavimą darbo rinkoje labai svarbus svirtas yra geresnis kokybiškų ir prieinamų visą dieną teikiamų vaikų priežiūros paslaugų teikimas, visos dienos mokyklos ir neseniai reformuota ilgalaikė priežiūra. Antrųjų šeimoje uždirbančių asmenų, daugeliu atvejų moterų, įsidarbinti ar didinti dirbamų valandų skaičių neskatina ir bendras susituokusių porų pajamų apmokestinimas ir nemokamas sveikatos priežiūros draudimas nedirbančiam sutuoktiniui. Be to, mažesnė sąsaja su darbo rinka atsiranda ir dėl didelio vyrų ir moterų darbo užmokesčio skirtumo, kuris 2015 m. sudarė 22 %, palyginti su Sąjungos vidurkiu – 16,3 %;
- (16) nepaisant to, kad smulkių darbų šiek tiek sumažėjo, jie yra plačiai paplitę: 2016 m. rugsėjo mėn. smulkūs darbai buvo vienintelis darbas apytikriai 4,8 mln. žmonių. Laikinių darbuotojų skaičius nuo 2005 m. išaugo tris kartus – iki maždaug 1 mln. (beveik 3 % visų dirbančiųjų) 2016 m. birželio mėn. Numatoma, kad apsauga nuo galimo piktnaudžiavimo laikinu darbu ir laikino darbo sutartimis pagerės, tačiau pažangą reikia stebėti. Be to, darbo užmokesčio pagal terminuotąsias darbo sutartis atotrūkis, palyginti su užmokesčiu pagal neterminuotąsias sutartis, atrodo gana didelis;
- (17) mažai uždirbančių darbuotojų mokesčių pleištas yra didelis, palyginti su kitomis valstybėmis narėmis, todėl sumažėja paskatų dirbti, grynasis darbo užmokestis ir vartojimo galimybės. Vokietija padidino minimalią gyventojų pajamų mokesčių neapmokestinamą sumą, išmokas vaikui ir patikslino pajamų mokesčio laiptelius. Šios priemonės paprastai naudingos mažas ir vidutines pajamas gaunantioms gyventojų grupėms, tačiau bendras poveikis mokesčių pleištui bus ribotas. Nepaisant to, kad neseniai gerokai padidėjo realiosios disponuojamosios pajamos, darbo užmokesčio ir našumo pokyčiai ilgą laiką buvo skirtingi, dėl to susidarė didelis atotrūkis. Didesnis realiojo darbo užmokesčio augimas taip pat padėtų sumažinti didelius išorės disbalansus;
- (18) Vokietija dėjo daug pastangų priimdama prieglobsčio prašytojus ir integruodama pabėgėlius ir kitus migrantus. Padėtis gali toliau gerėti, nes 2016 m. darbo ieškančių pabėgėlių skaičius padidėjo iki apytikriai 9 % visų darbo ieškančių asmenų. Migrantų kilmės asmenų, ypač moterų, integracija į darbo rinką tebėra svarbi problema, kuri, be kita ko, per švietimo sistemą taip pat kyla ir Vokietijoje gimusiems vaikams, kurių tėvai gimę už Sąjungos ribų;
- (19) ne visi visuomenės nariai vienodai gavo naudos iš per pastaruosius penkerius metus įvykusių bendrų teigiamų ekonomikos ir darbo rinkos pokyčių. Tam tikrą laiką didėjusi pajamų nelygybė tik neseniai sumažėjo, o turtinė nelygybė tebėra viena didžiausių euro zonoje. Be to, geri darbo rinkos rezultatai nepadėjo sumažinti skurdo rizikos. Vyresnio amžiaus žmonių skurdo rizikos lygis yra didesnis už Sąjungos vidurkį, ir tikėtina, kad vyresnio amžiaus gyventojų, kuriems kyla skurdo rizika, per ateinančius metus padaugės. Taip pat numatoma, kad valstybinės pensijų sistemos pajamų pakeitimo norma toliau mažės. Tačiau tam, kad būtų visiškai kompensuotas pirmosios pakopos pajamų pakeitimo normos sumažėjimas visiems, dalyvavimo antrojoje arba trečiojoje pensijų sistemos pakopose rodikliai yra per maži. Jei jos nebus galima kompensuoti, numatoma, kad pensijų adekvatumas mažės. Kol kas neaišku, ar naujausi pasiūlymai didinti paskatas vėliau išeiti į pensiją (*Flexi-Rente*) bus efektyvūs neutralizuojant 2014 m. pradėtas taikyti paskatas išeiti į pensiją anksčiau;

- (20) atsižvelgdama į 2017 m. Europos semestrą, Komisija atliko išsamią Vokietijos ekonominės politikos analizę ir ją paskelbė 2017 m. šalies ataskaitoje. Be to, ji įvertino 2017 m. stabilumo programą, 2017 m. nacionalinę reformų programą, taip pat veiksmus, kurių Vokietija ėmėsi atsižvelgdama į ankstesniais metais jai skirtas rekomendacijas. Komisija įvertino ne tik jų svarbą tvariai fiskalinei ir socialinei bei ekonominei Vokietijos politikai, bet ir tai, kaip jie atitinka Sąjungos taisykles ir gaires, nes bendrą Sąjungos ekonomikos valdymą būtina stiprinti Sąjungos lygio priemonėmis prisidedant prie būsimų nacionalinių sprendimų;
- (21) atsižvelgdama į šį vertinimą, Taryba išnagrinėjo 2017 m. stabilumo programą ir laikosi nuomonės ⁽¹⁾, kad Vokietijai turėtų pavykti laikytis Stabilumo ir augimo pakto;
- (22) atsižvelgdama į Komisijos nuodugnios apžvalgos ir šio vertinimo rezultatus, Taryba išnagrinėjo 2017 m. nacionalinę reformų programą ir 2017 m. stabilumo programą. Jos rekomendacijos pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 6 straipsnį pateiktos toliau išdėstytose 1 ir 2 rekomendacijose,

REKOMENDUOJA Vokietijai 2017–2018 m. imtis šių veiksmų:

1. Laikantis vidutinės trukmės tikslo naudotis fiskaline ir struktūrine politika, kad būtų skatinamas potencialus ekonomikos augimas ir vidaus paklausa, taip pat siekti nuolat didėjančių investicijų. Paspirtinti viešąsias investicijas visais valdžios lygmenimis, ypač švietimo, mokslinių tyrimų ir inovacijų srityse ir spręsti gebėjimų ir planavimo apribojimų, taikomų investicijoms į infrastruktūrą, klausimą. Toliau gerinti mokesčių sistemos veiksmingumą ir didinti jos palankumą investicijoms. Skatinti verslo paslaugų ir reglamentuojamųjų profesijų konkurenciją.
2. Didinti paskatas dirbti antriesiems šeimoje uždirbantiems asmenims ir lengvinti perėjimą prie standartinio darbo. Mažinti mažai uždirbančių darbuotojų mokesčių pleišta. Sudaryti sąlygas skatinti spartesnę realiojo darbo užmokesčio augimą, atsižvelgiant į socialinių partnerių vaidmenį.

Priimta Briuselyje 2017 m. liepos 11 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

T. TÖNISTE

⁽¹⁾ Pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnio 2 dalį.

TARYBOS REKOMENDACIJA

2017 m. liepos 11 d.

dėl 2017 m. Estijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2017 m. Estijos stabilumo programos

(2017/C 261/06)

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnio 2 dalį ir 148 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo ⁽¹⁾, ypač į jo 5 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadas,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Socialinės apsaugos komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonominės politikos komiteto nuomonę,

kadangi:

- (1) 2016 m. lapkričio 16 d. Komisija priėmė metinę augimo apžvalgą, kuria pradedamas 2017 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras. 2017 m. kovo 9–10 d. Europos Vadovų Taryba patvirtino metinėje augimo apžvalgoje nustatytus prioritetus. 2016 m. lapkričio 16 d. Komisija, remdamasi Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1176/2011 ⁽²⁾, priėmė išpėjimo mechanizmo ataskaitą, kurioje Estija nenurodyta kaip viena iš valstybių narių, dėl kurių reikės parengti nuodugnią apžvalgą. Tą pačią dieną Komisija taip pat priėmė rekomendaciją dėl Tarybos rekomendacijos dėl euro zonos ekonominės politikos; tą rekomendaciją Europos Vadovų Taryba patvirtino 2017 m. kovo 9–10 d. 2017 m. kovo 21 d. Taryba priėmė rekomendaciją dėl euro zonos ekonominės politikos (toliau – euro zonai skirta rekomendacija) ⁽³⁾;
- (2) kaip valstybė narė, kurios valiuta yra euro, atsižvelgdama į glaudžias ekonominės ir pinigų sąjungos šalių ekonomikos sąsajas, Estija turėtų užtikrinti, kad euro zonai skirta rekomendacija būtų visiškai ir laiku įgyvendinta, kaip nurodyta toliau išdėstytoje 1 rekomendacijoje;
- (3) 2017 m. vasario 22 d. paskelbta 2017 m. Estijos ataskaita. Joje įvertinta Estijos pažanga, padaryta įgyvendinant 2016 m. liepos 12 d. Tarybos priimtas šaliai skirtas rekomendacijas, veiksmai, kurių Estija ėmėsi atsižvelgdama į ankstesniais metais priimtas šaliai skirtas rekomendacijas, ir Estijos pažanga siekiant nacionalinių tikslų pagal strategiją „Europa 2020“;
- (4) 2017 m. stabilumo programą Estija pateikė 2017 m. balandžio 28 d., o 2017 m. nacionalinę reformų programą – 2017 m. gegužės 4 d. Siekiant atsižvelgti į jų tarpusavio sąsajas, abi programos vertintos vienu metu;

⁽¹⁾ OL L 209, 1997 8 2, p. 1.⁽²⁾ 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo (OL L 306, 2011 11 23, p. 25).⁽³⁾ OL C 92, 2017 3 24, p. 1.

- (5) į atitinkamas konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas atsižvelgta sudarant 2014–2020 m. Europos struktūrinių ir investicijų fondų (toliau – ESI fondai) programas. Kaip numatyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1303/2013⁽¹⁾ 23 straipsnyje, Komisija, jei tai būtina siekiant remti atitinkamų Tarybos rekomendacijų įgyvendinimą, gali paprašyti valstybės narės peržiūrėti savo partnerystės sutartį ir susijusias programas bei pasiūlyti jų pakeitimų. Kaip naudotusi šia nuostata, Komisija išsamiau nurodė Priemonių, kuriomis ESI fondų veiksmingumas siejamas su patikimu ekonomikos valdymu, taikymo gairėse;
- (6) šiuo metu Estijai taikoma Stabilumo ir augimo pakto prevencinė dalis. 2017 m. stabilumo programoje Vyriausybė sumažino savo vidutinės trukmės biudžeto tikslą – nuo struktūrinio balanso iki 0,5 % BVP deficito. Vyriausybė planuoja, kad po 2016 m. buvusio 0,3 % BVP valdžios sektoriaus pertekliaus 2017 m. bus 0,5 % BVP deficitas, o 2018 m. – 0,8 % BVP deficitas. Remiantis 2017 m. stabilumo programoje pateiktais skaičiavimais, tai atitinka 0,2 % BVP struktūrinį perteklių 2017 m. ir 0,5 % BVP deficitą 2018 m. ir laikomasi vidutinės trukmės biudžeto tikslo. Tačiau, remiantis perskaičiuotu⁽²⁾ struktūriniu balansu, prognozuojama, kad 2017 m. deficitas sieks 0,1 % BVP, o 2018 m. – 0,9 % BVP, o tai nesiekia naujo vidutinės trukmės biudžeto tikslo. 2017 m. stabilumo programoje numatoma, kad bendras valdžios sektoriaus skolos santykis 2017 m. ir 2018 m. išliks žemesnis nei 10 % BVP. Makroekonominis scenarijus, kuriuo grindžiamos tos biudžeto projekcijos, yra tikėtinas 2017 m. ir 2018 m. ir palankus vėlesniais programos metais. Vis dėlto esama rizikos, susijusios su prielaidomis pajamų, kurios bus gaunamos taikant įvairias 2018 m. įsigaliosiančias naujas mokestines priemones.
- (7) remiantis Komisijos 2017 m. pavasario prognoze, numatoma, kad 2017 m. struktūrinis balansas taps 0,3 % BVP deficitu, taigi toliau viršys vidutinės trukmės biudžeto tikslą. 2018 m. Estijai rekomenduojama ir toliau laikytis vidutinės trukmės biudžeto tikslo. Jeigu politika nesikeis, esama rizikos, kad nuo to reikalavimo bus kiek nukrypta. Apskritai Taryba mano, kad Estija turi būti pasirengusi imtis papildomų priemonių siekdama užtikrinti, kad 2018 m. būtų laikomasi reikalavimų;
- (8) Estija ėmėsi veiksmų, siekdama užtikrinti, kad įgyvendinant vietos savivaldos institucijų reformą būtų teikiamos ir prieinamos aukštos kokybės paslaugos, be kita ko, socialinės paslaugos vietos lygmeniu. Visų pirma Estija priėmė Administracinės reformos įstatymą, kad būtų lengviau kurti perspektyvias vietos savivaldybes, kurios galėtų pačios finansuoti savo veiklą, planuoti plėtrą bei augimą ir siūlyti kokybiškų paslaugų. Ji sėkmingai užbaigė vietos savivaldybių savanoriško dalyvavimo susijungimo procese etapą ir įgyvendina Socialinės apsaugos įstatymą. Dar neįengta kelių labai svarbių žingsnių vietos savivaldos institucijų reformai užbaigti. Iki šiol neatlikta savivaldybių finansavimo sistemos peržiūra. Teberengiami kiti teisės aktai dėl savivaldybių ir centrinės valdžios institucijų pareigų ir užduočių pasidalijimo. Priimti šiuos pasiūlymus labai svarbu norint užtikrinti kokybiškų viešųjų paslaugų teikimą tokiose srityse kaip švietimas, darbas su jaunimu, sveikatos ugdymas ir transportas;
- (9) vyrų ir moterų darbo užmokesčio skirtumas Estijoje sumažėjo nuo 28,3 % 2014 m. iki 26,9 % 2015 m., tačiau tebėra didžiausias Sąjungoje. Vyriausybė imasi priemonių, kad dar labiau sumažintų vyrų ir moterų darbo užmokesčio skirtumą. Pavyzdžiui, buvo priimtas ir yra įgyvendinamas 2016–2023 m. gerovės planas, skirtas lyčių segregacijai darbo rinkoje panaikinti ir kovoti su stereotipais. Dar reikia priimti Lyčių lygybės įstatymo pakeitimą, pagal kurį darbo inspekcijoms būtų pavesta užduotis atidžiau stebėti, kaip privačiame sektoriuje laikomasi lyčių lygybės principo. Taip pat svarstoma galimybė peržiūrėti vaiko priežiūros atostogų sistemą, kad būtų numatytos lankstesnės galimybės imti vaiko priežiūros atostogas. Teisės aktų pakeitimas dar nepriimtas;
- (10) pajamų nelygybė Estijoje yra didelė. Turtingiausių 20 % namų ūkių ir 20 % skurdžiausių namų ūkių pajamų santykis padidėjo nuo 5,4 2012 m. iki 6,2 2015 m. ir dabar yra septintas pagal dydį Sąjungoje. Atrodo, kad pagrindinis to veiksnys yra dideli darbo užmokesčio skirtumai, susidarę dėl smarkaus aukštesnės kvalifikacijos darbuotojų pajamų padidėjimo. Vertinant absoliučiąja verte, 10 % skurdžiausių namų ūkių pajamos atsiliko nuo pajamų medianos augimo, todėl kilo problemų, susijusių su minimalios socialinės apsaugos sistemos adekvatumu. Viena iš susijusių veiksnių yra tas, kad išmokos (ypač pensijos ir socialinė parama) atsilieka nuo rinkos pajamų augimo. Dėl to taip pat

⁽¹⁾ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniai fondai, Sanglaudos fondai, Europos žemės ūkio fondai kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondai bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniai fondai, Sanglaudos fondai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondai taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 (OL L 347, 2013 12 20, p. 320).

⁽²⁾ Pagal ciklą pakoreguotas balansas atėmus vienkartinės ir laikinas priemones, Komisijos tarnybų perskaičiuotas taikant bendrai sutartą metodiką.

laipsniškai didėjo skurdo rizikos lygis: nuo 15,8 % 2010 m. iki 21,6 % 2015 m. Labai stengtasi, kad nuo 2018 m. mokesčių sistema taptų progresyvesnė (ypač mažas pajamas gaunantiems asmenims) – buvo padidinta gyventojų pajamų mokesčių sistemos neapmokestinamoji pajamų dalis;

- (11) 2015 m. verslo įmonių išlaidos moksliniams tyrimams, technologijoms ir inovacijoms išaugo iki 0,69 %, tačiau jų bendras lygis vis dar nesiekia Sąjungos vidurkio – 1,3 %. Pažangiųjų technologijų įmonių ir žinioms imlių įmonių dalis tebėra maža, o naujai daktaro laipsnį įgijusių asmenų skaičius – nedidelis. Pastaraisiais metais darbo užmokesčio augimas nuolat viršijo našumo augimą, o tai turėjo įtakos pelnui ir dėl to sumažėjo investicijų augimas. Mažesnės investicijos į technologinę plėtrą gali lemti tai, kad eksporto, ypač prekių, pridėtinė vertė didės mažiau, nei tikimasi, ir kyla rizika gamybos apimties augimui. 2015 m. išaugo akademinės bendruomenės ir verslo atstovų sudarytų sutarčių dėl mokslinių tyrimų skaičius. Vis dėlto, nepaisant priemonių, kurių ėmėsi Vyriausybė, abiejų sektorių bendradarbiavimas tebėra ribotas. Estija dar labiau pagerino verslo aplinką, tačiau investicijoms tebekliudo ilgas nemokumo bylų nagrinėjimas ir užtikrinimo priemonę turintiems kreditoriams taikoma lėšų susigrąžinimo norma. 2016 m. buvo pradėtas projektas, kurio tikslas – patobulinti nemokumo sistemą, kad procesas būtų greitesnis ir veiksmingesnis, ir padidinti reikalavimų patenkinimo atvejų skaičių. Tačiau teisės aktų sistemos pakeitimai dar nepriimti;
- (12) atsižvelgdama į 2017 m. Europos semestrą, Komisija atliko išsamią Estijos ekonominės politikos analizę ir ją paskelbė 2017 m. šalies ataskaitoje. Be to, ji įvertino 2017 m. stabilumo programą, 2017 m. nacionalinę reformų programą, taip pat veiksmus, kurių Estija ėmėsi atsižvelgdama į ankstesniais metais jai skirtas rekomendacijas. Komisija įvertino ne tik jų svarbą tvariai fiskalinei ir socialinei bei ekonominei Estijos politikai, bet ir tai, kaip jie atitinka Sąjungos taisyklės ir gaires, nes būtina stiprinti bendrą Sąjungos ekonomikos valdymą Sąjungos lygio priemonėmis prisidedant prie būsimų nacionalinių sprendimų;
- (13) atsižvelgdama į šį vertinimą, Taryba išnagrinėjo 2017 m. stabilumo programą, o jos nuomonė ⁽¹⁾ pateikta visų pirma toliau išdėstytoje 1 rekomendacijoje,

REKOMENDUOJA Estijai 2017–2018 m. imtis šių veiksmų:

1. Fiskalinę politiką vykdyti vadovaujantis Stabilumo ir augimo pakto prevencinės dalies reikalavimais, o tai reiškia, kad 2018 m. šalis turi toliau laikytis savo vidutinės trukmės biudžeto tikslo. Padidinti minimalios socialinės apsaugos sistemos adekvatumą. Imtis priemonių vyrų ir moterų darbo užmokesčio skirtumui mažinti, visų pirma didinant darbo užmokesčio skaidrumą ir peržiūrint vaiko priežiūros atostogų sistemą.
2. Skatinti privačias investicijas į mokslinius tyrimus, technologijas ir inovacijas, be kita ko, įgyvendinant priemones, kuriomis stiprinamas akademinės bendruomenės ir verslo atstovų bendradarbiavimas.

Priimta Briuselyje 2017 m. liepos 11 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

T. TÖNISTE

⁽¹⁾ Pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnio 2 dalį.

TARYBOS REKOMENDACIJA

2017 m. liepos 11 d.

dėl 2017 m. Airijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2017 m. Airijos stabilumo programos

(2017/C 261/07)

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnio 2 dalį ir 148 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo ⁽¹⁾, ypač į jo 5 straipsnio 2 dalį,atsižvelgdama į 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo ⁽²⁾, ypač į jo 6 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadą,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Socialinės apsaugos komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonominės politikos komiteto nuomonę,

kadangi:

- (1) 2016 m. lapkričio 16 d. Komisija priėmė metinę augimo apžvalgą, kuria pradedamas 2017 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras. 2017 m. kovo 9–10 d. Europos Vadovų Taryba patvirtino metinėje augimo apžvalgoje nustatytus prioritetus. 2016 m. lapkričio 16 d. Komisija pagal Reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 priėmė išpėjimo mechanizmo ataskaitą, kurioje Airija nurodyta kaip viena iš valstybių narių, dėl kurių reikės parengti nuodugnią apžvalgą. Tą pačią dieną Komisija taip pat priėmė rekomendaciją dėl Tarybos rekomendacijos dėl euro zonos ekonominės politikos; tą rekomendaciją Europos Vadovų Taryba patvirtino 2017 m. kovo 9–10 d. 2017 m. kovo 21 d. Taryba priėmė rekomendaciją dėl euro zonos ekonominės politikos (toliau – euro zonai skirta rekomendacija) ⁽³⁾;
- (2) kaip valstybė narė, kurios valiuta yra euro, atsižvelgdama į glaudžias ekonominės ir pinigų sąjungos šalių ekonomikos sąsajas, Airija turėtų užtikrinti, kad euro zonai skirta rekomendacija būtų visiškai ir laiku įgyvendinta, kaip nurodyta toliau išdėstytose 1–3 rekomendacijose;
- (3) 2017 m. vasario 22 d. paskelbta 2017 m. Airijos ataskaita. Joje įvertinta Airijos pažanga, padaryta įgyvendinant 2016 m. liepos 12 d. Tarybos priimtas šaliai skirtas rekomendacijas, veiksmai, kurių Airija ėmėsi atsižvelgdama į ankstesniais metais priimtas šaliai skirtas rekomendacijas, ir Airijos pažanga siekiant nacionalinių tikslų pagal strategiją „Europa 2020“; į ją įtraukti ir nuodugnios apžvalgos pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 5 straipsnį rezultatai, kurie taip pat buvo paskelbti 2017 m. vasario 22 d.;
- (4) Remdamasi savo analize, Komisija padarė išvadą, kad Airijoje yra susidarę makroekonominiai disbalansai. Visų pirma šiems disbalansams būdinga didelė išorės, valstybės ir privačiojo sektoriaus skola (tiek namų ūkių, tiek ne finansų bendrovių), todėl Airija neapsaugota nuo neigiamų sukrėtimų. Bankai vis dar susiduria su dideliu neveiksnių paskolų lygiu, tačiau yra gerai kapitalizuoti, ir jų pelningumas, nors vis dar mažas, palaipsniui didėja. Būsto kainos

⁽¹⁾ OL L 209, 1997 8 2, p. 1.⁽²⁾ OL L 306, 2011 11 23, p. 25.⁽³⁾ OL C 92, 2017 3 24, p. 1.

auga ir vis dar tebėra pasiūlos suvaržymų. Ne finansų bendrovių skola per 2015 m. sumažėjo, tačiau vis vien yra didesnė nei 2014 m. pabaigoje. Namų ūkių skola 2015 m. sumažėjo, o valstybės skola užtikrintai mažėja. Airijos neigiamą grynoji tarptautinių investicijų pozicija iki 2015 m. sparčiai mažėjo, tačiau paskui vėl pradėjo didėti, iš dalies dėl lygio pasikeitimo 2015 m. Tačiau rizika vidaus sektoriaus išorės tvarumui, atrodo, negresia. Neveiksnių paskolų per praėjusius metus mažėjo, tačiau mažėjimo tempas 2016 m. pabaigoje šiek tiek sulėtėjo. Nekilnojamojo turto kainos 2015 m. toliau didėjo, tačiau šiuo metu nėra svarių pervertinimo įrodymų. Pastaraisiais metais buvo imtasi politikos priemonių siekiant šalinti visų rūšių disbalansą, į kurį buvo atkreiptas dėmesys, be kita ko, bankų sektoriuje (patobulinta reguliavimo sistema, imtasi priemonių siekiant spręsti didelio neveiksnių paskolų lygio problemą). Vyriausybė ėmėsi keleto svarbių priemonių siekdama spręsti nepakankamos pasiūlos būsto rinkoje problemą, tačiau prireiks laiko jų poveikiui pajusti;

- (5) Airija pateikė 2017 m. nacionalinę reformų programą 2017 m. balandžio 13 d., o 2017 m. stabilumo programą – 2017 m. gegužės 2 d. Siekiant atsižvelgti į jų tarpusavio sąsajas, abi programos vertintos vienu metu;
- (6) į atitinkamas konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas atsižvelgta sudarant 2014–2020 m. Europos struktūrinių ir investicijų fondų (toliau – ESI fondai) programas. Kaip numatyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1303/2013⁽¹⁾ 23 straipsnyje, Komisija, jei tai būtina siekiant remti atitinkamų Tarybos rekomendacijų įgyvendinimą, gali paprašyti valstybės narės peržiūrėti savo partnerystės sutartį ir susijusias programas bei pasiūlyti jų pakeitimų. Kaip naudotusi šia nuostata, Komisija išsamiau nurodė Priemonių, kuriomis ESI fondų veiksmingumas siejamas su patikimu ekonomikos valdymu, taikymo gairėse;
- (7) šiuo metu Airijai taikoma Stabilumo ir augimo pakto prevencinė dalis ir pereinamojo laikotarpio skolos taisyklė. 2017 m. stabilumo programoje Vyriausybė numato, kad 2017 m. nominalus deficitas šiek tiek sumažės – iki 0,4 % BVP, o toliau laipsniškai mažės ir 2021 m. virs 1,0 % BVP pertekliumi. Vidutinės trukmės biudžeto tikslą – 0,5 % BVP struktūrinį deficitą – numatoma pasiekti nuo 2018 m. Stabilumo programoje numatoma, kad valdžios sektoriaus bendrosios skolos santykis su BVP sumažės iki 72,9 % 2017 m. ir toliau mažės iki 65,2 % 2020 m. Makroekonominis scenarijus, kuriuo grindžiamos tos biudžeto projekcijos, yra tikėtinas. Vis dėlto priemonės, kurių reikia norint pasiekti planuojamus deficitų tikslus 2018 m. ir vėliau, nėra pakankamai konkretizuotos;
- (8) 2016 m. liepos 12 d. Taryba rekomendavo Airijai 2017 m. užtikrinti 0,6 % BVP metinį fiskalinį koregavimą siekiant vidutinės trukmės biudžeto tikslo. Remiantis Komisijos 2017 m. pavasario prognoze, esama rizikos, kad 2016 m. ir 2017 m. laikotarpiu bus smarkiai nukrypta nuo rekomenduojamo fiskalinio koregavimo;
- (9) atsižvelgiant į fiskalinę Airijos padėtį, visų pirma jos skolą, numatoma, kad 2018 m. šalis toliau vykdys koregavimą siekdama vidutinės trukmės biudžeto tikslo – 0,5 % BVP struktūrinio deficito. Pagal bendrai sutartą koregavimo matricą taikant Stabilumo ir augimo pakta, tas koregavimas būtinas, kad grynųjų pirminių valdžios sektoriaus išlaidų⁽²⁾ nominalusis augimas 2018 m. neviršytų 2,4 %. Tai atitiktų 0,6 % BVP metinį struktūrinį koregavimą. Remiantis išlaidų kriterijumi, koregavimas reikalingas siekiant atsižvelgti į orientacinio 10 metų potencialaus augimo tempo iškraipymą, kuris atsirado dėl itin didelio realiojo BVP augimo 2015 m. Komisijos taikytas metodas atitiko Airijos valdžios institucijų savo 2017 m. biudžeto skaičiavimuose taikytą metodą – ji rėmėsi vidutiniu 2014 m. ir

⁽¹⁾ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialinio fondo, Sanglaudos fondai, Europos žemės ūkio fondai kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondai bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialinio fondo, Sanglaudos fondai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondai taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 (OL L 347, 2013 12 20, p. 320).

⁽²⁾ Grynąsias valdžios sektoriaus išlaidas sudaro bendrosios valdžios sektoriaus išlaidos, atėmus išlaidas palūkanoms, su Sąjungos programomis, kurios visiškai finansuojamos iš gautų Sąjungos lėšų, susijusias išlaidas ir išlaidas, atsirandančias dėl nediskrecinių su bedarbio pašalpomis susijusių pokyčių. Valstybės finansuojamas bendrojo pagrindinio kapitalo formavimas subalansuojamas per 4 metų laikotarpį. Įskaičiuojamos diskrecinės su pajamomis susijusios priemonės arba įstatymais nustatytas pajamų padidėjimas. Vienkartinės priemonės, susijusios tiek su pajamomis, tiek su išlaidomis, neįskaičiuojamos.

2016 m. potencialaus augimo rodikliu. Jeigu politika nesikeis, esama rizikos, kad 2017 m. ir 2018 m. laikotarpiu nuo to reikalavimo bus kiek nukrypta. Kartu prognozuojama, kad 2017 m. ir 2018 m. Airija laikysis pereinamojo laikotarpio skolos taisyklės. Apskritai Taryba mano, kad visų pirma 2017 m. reikės papildomų priemonių siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi Stabilumo ir augimo pakto nuostatų. Atsižvelgiant į Airijos dabartines ciklo sąlygas ir išaugusią išorės riziką, būtų apdairu bet kokiais nenumatytais pajamas naudoti tolesniam valdžios sektoriaus bendrosios skolos santykio mažinimui. Tačiau, kaip numatyta Reglamente (EB) Nr. 1466/97, vertinant biudžeto planus ir rezultatus reikėtų atsižvelgti į valstybės narės biudžeto balansą pagal ciklo sąlygas. Kaip primenama Komisijos komunikate, kuris pridodamas prie šių konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų, vertinant 2018 m. biudžeto planų projektus, o vėliau – 2018 m. biudžeto rezultatus, reikės tinkamai atsižvelgti į tikslą siekti fiskalinės krypties, kuri padėtų ir stiprintų vykstantį atsigavimą, ir užtikrinti Airijos viešųjų finansų tvarumą. Šiame kontekste Taryba atkreipia dėmesį į tai, kad Komisija ketina atlikti bendrą vertinimą pagal Reglamentą (EB) Nr. 1466/97, visų pirma atsižvelgdama į Airijos ciklinę padėtį;

- (10) nors ekonomika atsigauja patikimai, o gamybos apimtis ateinančiais metais turėtų didėti stabiliu tempu, perspektyvos tapo mažiau aiškios, ir tai kelia riziką vis dar silpniems viešiesiems finansams. Todėl reikėtų dėti daugiau pastangų, kad pajamos taptų atspausnės ekonomikos svyravimams ir neigiamiems sukrėtimams. Šiuo tikslu reikėtų paankstinti pasiūlymo sukurti Lietingos dienos fondą (angl. *Rainy-Day Fund*) įgyvendinimą ir sumažinti priklausomybę nuo labai koncentruotų ir kintamų pajamų šaltinių. Ekonominio nestabilumo sąlygomis pajamų stabilumą didina subalansuota įvairių šaltinių mokesčių sudėtis ir platesnės mokesčių bazės. Vis dėlto pastaraisiais metais dėta nedaug pastangų išplėsti mokesčių bazę, o naujausiose mokesčių srities priemonėse daugiausia dėmesio buvo skirta mokesčių mažinimui ir lengvatoms. Paskelbta apie sistemingą įvairių prekių pardavimui taikomų lengvatinių PVM tarifų sąnaudų ir naudos įvertinimą, tačiau jis dar neatliktas. Periodiniai nekilnojamojo turto mokesčiai laikomi vienu iš ekonomikos augimui palankiausių pajamų šaltinių. Tačiau Airijos pajamos iš nekilnojamojo turto 2014 m. sudarė tik 1,0 % BVP, palyginti su 1,6 % Sąjungos vidurkiu. Laipsniškas turto vertės indeksavimas padėtų sušvelninti vietos nekilnojamojo turto mokesčio taikymą, išvengiant staigaus mokesčių įsipareigojimų padidėjimo, kai turtas bus perkainotas 2019 m. Skirtingas kelių eismo dalyviams taikomas dyzelino ir benzino apmokestinimas yra nepagrįstas aplinkosauginiu požiūriu;
- (11) anksčiau išsamiose išlaidų apžvalgose daugiausia dėmesio būdavo skiriama valdžios sektoriaus išlaidų mažinimui, kad būtų laikomasi bendrų fiskalinių tikslų. Išlaidų programų rezultatyvumas ir efektyvumas retai vertintas – tai galiausiai susilpnino daugiamečių išlaidų planų patikimumą. Tinkamai parengus išlaidų peržiūrą, laikantis bendrųjų euro grupės principų, pagerėtų išlaidų kontrolė ir atsirastų išteklių, kuriuos būtų galima skirti itin reikalingoms viešosioms investicijoms į ekonomikos augimo skatinimą. Atliekant išlaidų peržiūrą visų pirma turėtų būti vertinamas sveikatos priežiūros sektoriaus išlaidų efektyvumas. Airija pradėjo taikyti keletą svarbių veiksmingumą didinančių priemonių, pvz., su farmacijos pramone sudarė išlaidų mažinimo susitarimą, įdiegė finansų valdymo sistemą, e. sveikatos priemonę ir veikla grindžiamą finansavimą. Vis dėlto galėtų būti padaryta daugiau, pvz., stiprinant pirminės priežiūros tarpininkės vaidmenį mažinant pernelyg didelį Airijos ligoninių darbo krūvį. Visuotinės vienpakopės sveikatos priežiūros sistemos kūrimo veiksmai yra fragmentiški ir jiems trūksta visa apimančios vizijos;
- (12) dar yra sunkumų skatinant tvarų ir integracinį ekonomikos augimą, kuris būtų naudingas visoms visuomenės grupėms. 2017 m. balandžio mėn. nedarbo lygis siekė 6,4 % ir buvo mažesnis už Sąjungos vidurkį. Tačiau mažas daugelio namų ūkių darbo intensyvumas kelia susirūpinimą, kad ekonomikai toliau atsigauant kai kurie asmenys lieka nuošalyje. 2013–2015 m. gyventojų, gyvenančių mažo arba labai mažo darbo intensyvumo namų ūkiuose, dalis sumažėjo 15 %, o bendras nedarbo lygis per tą patį laikotarpį sumažėjo 28 %. Apskritai gerovės sistema veikė tinkamai – skurdas ir nelygybė sumažėjo, be to, Airija ėmėsi priemonių užimtumui skatinti laipsniškai nutraukiant pašalpas ir papildomas išmokas. Tačiau tebėra kliūčių integraciniam augimui. Žemos, vidutinės ir aukštos kvalifikacijos darbuotojų užimtumo lygio skirtumai yra vieni didžiausių Sąjungoje. Kai kuriose srityse atsirado įgūdžių paklausos ir pasiūlos neatitiktis ir kvalifikuotų darbuotojų trūkumas, o kvalifikacijos kėlimo ir perkvalifikavimo galimybių nepakanka. Darbo rinkos ir socialinės problemos rodo, kad svarbu laikytis integruoto požiūrio į labiausiai nuo darbo rinkos nutolusių asmenų mokymą ir įtraukimą į darbo rinką. Be to, susirūpinimą tebekelia teikiamų vaikų priežiūros paslaugų kokybė, įskaitant galimybę naudotis visos dienos priežiūros paslaugomis. Grynosios vaikų priežiūros išlaidos, išreikštos darbo užmokesčio procentine dalimi, Airijoje yra vienos didžiausių Sąjungoje. Kokybiškų visos dienos vaikų priežiūros paslaugų prieinamumas ir kaina kliudo moterims dalyvauti darbo rinkoje ir varžo pastangas mažinti vaikų skurdą, kuris šiek tiek sumažėjo, tačiau tebėra aukštesnis už Sąjungos vidurkį;

- (13) siekiant skatinti ilgalaikį ir subalansuotą augimą būtina patenkinti infrastruktūros poreikius. Dėl ekonomikos krizės pasikeitė bendrų valdžios sektoriaus išlaidų sudėtis – pereita nuo investicijų prie einamųjų išlaidų. Tai, kad daug metų buvo smarkiai mažinamos valdžios sektoriaus investicijos, padarė neigiamą poveikį infrastruktūros tinkamumui ir kokybei. Valdžios sektoriaus išlaidų pokytis turėjo įtakos ir viešojo sektoriaus paramai moksliniams tyrimams ir technologinei plėtrai, o tai galėjo atsiliepti MVĮ konkurencingumui. Pagal viešąsias investicijas į mokslinius tyrimus ir technologinę plėtrą, išreikštas BVP procentine dalimi, Airija Sąjungoje užima 25-ą vietą. Didžiausių infrastruktūros trūkumų esama transporto, vandens paslaugų ir būstų sektoriuose. Pagrindinėse šalies miestų teritorijose naujų būstų paklausa šiuo metu gerokai viršija pasiūlą. Todėl gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto ir nuomos kainos ir toliau sparčiai auga, o dėl to savo ruožtu pastaruoju metu smarkiai padidėjo atskirtis dėl būsto ir padaugėjo benamių. Šiuo metu nėra būsto pervertinimo požymių, tačiau jei būsto pasiūlos apribojimai nebus pašalinti, jie gali sukelti makrofinansinę riziką. Aprūpinti naujais būstais reikiamose vietovėse padėtų nuoseklus ir laiku įgyvendinamas teritorijų planas;
- (14) Airijos ekonomika yra pasidalijusi į dvi grupes: Airijos subjektams priklausančias įmones (daugiausia mažąsias ir vidutines įmones) ir Airijoje veikiančias dideles tarptautines bendroves. Tarptautinių bendrovių ir Airijos subjektams priklausančių įmonių ryšiai išlieka riboti. Jų eksporto veiklos rezultatai ir duomenys labai skiriasi, o našumo atotrūkis tarp jų didėja. Airijos subjektams priklausančios įmonės eksportuoja mažiau nei Airijoje įsisteigusios tarptautinės bendrovės. Jų eksportas yra labai sutelktas pagal sektorius ir paskirties vietą, todėl jos yra labiau neapsaugotos nuo sukrėtimų. Investicijomis į inovacijas būtų skatinamas Airijos įmonių našumas ir eksporto potencialas, o jų veiklos rezultatus galėtų padėti stabilizuoti eksporto ir jo kryptį įvairinimas. Viešosios išlaidos moksliniams tyrimams ir technologinei plėtrai tebėra mažos. Kad būtų iki galo įgyvendintos priemonės, kuriais didinama viešųjų mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros apimtis, visų pirma priemonės, skirtos MVĮ inovacijų pajėgumui didinti, būtina atnaujinti tvarias investicijas. Siekiant paskatinti MVĮ diegti inovacijas, inovacijų politika galėtų būti perorientuota į labiau tiesioginių formų finansavimą. Valdžios sektoriaus parama įmonių moksliniams tyrimams ir technologinei plėtrai vis dažniau buvo paremta mokslinių tyrimų ir plėtros mokesčių kreditais. Geriau patenkinti Airijos naujų novatoriškų įmonių poreikius ir padėti išnaudoti didelį tarptautinių bendrovių investavimo potencialą padėtų tikslingesnės politikos priemonės, derinamos kartu su labiau tiesioginiu finansavimu. Tai sudarytų palankesnes sąlygas naudotis pasaulinėmis vertės grandinėmis ir paspartinti žinių sklaidą;
- (15) atsižvelgiant į padidėjusį išorės netikrumą, siekiant užtikrinti finansų sektoriaus stabilumą svarbu toliau mažinti neveiksnių paskolų mastą. Nors padaryta tam tikra pažanga, didelis neveiksnių paskolų ir viso paskolų portfelio santykis ir toliau riboja bankų pelningumą bei stabdė visišką ekonominį namų ūkių ir įmonių atsigavimą. Namų ūkiai ir vietos įmonės ir toliau mažina įsiskolinimą, tačiau jis tebėra vienas didžiausių Sąjungoje – 276,8 % BVP (2016 m. rugsėjo mėn.). Didelės įmonių skolos gali kliudyti joms skolinis investicijoms reikalingų lėšų, o tai taip pat riboja bankų galimybę didinti savo pačių pelningumą;
- (16) Airijos centrinio banko duomenimis, 2016 m. rugsėjo mėn. vidutinis Airijos vidaus bankų neveiksnių paskolų ir viso paskolų portfelio santykis sudarė 14,2 %. Tai gerokai viršija 5,3 % Sąjungos vidurkį. 2016 m. rugsėjo mėn. Airijos vidaus bankų neveiksnių paskolų sumažėjo 12,7 mlrd. EUR arba 32,7 %, palyginti su padėtimi lygiai prieš metus. Įsiskolinimo pertvarkymo tempas šiek sulėtėjo, nes likusį ilgalaikį įsiskolinimą taip pat yra sunkiausia restruktūrizuoti. Tempas neturėtų sulėtėti – įsiskolinimų restruktūrizavimas turėtų būti tvarus ilguoju laikotarpiu ir reikėtų apsvaistyti įvairias skolos mažinimo formas. 2016 m. rugsėjo mėn. pabaigoje 14 % hipotekos paskolų mokėjimų vėlavo, o sąskaitos, kurių mokėjimai vėlavo daugiau kaip dvejus metus, sudarė maždaug 70 % viso hipotekos paskolų likučio, kurio atveju mokėjimai vėlavo daugiau kaip 90 dienų, įsiskolinimo. Susirūpinimą taip pat kelia šalies bankų suteiktos komercinės nekilnojamojo turto paskolos ir paskolos įmonėms, nes neveiksnių paskolų ir viso paskolų portfelio santykis 2016 m. rugsėjo mėn. sudarė atitinkamai 32,6 % ir 11,8 %. Vis dar menkai naudojamos asmenų nemokumo, bankroto, administravimo ir neteisminio ginčų sprendimo procedūros, kuriomis siekiama atkurti namų ūkių ir įmonių gyvybingumą, ir turėtų būti labiau skatinama jomis naudotis. Turėtų prasidėti kelis kartus atidėtas galutinis centrinių kreditų registro kūrimo etapas. Užbaigti jį kurti turėtų būti prioritetas tikslas, nes juo bus remiamasi vykdant tinkamą skolininkų kredito rizikos vertinimą ir užtikrinant apdairų skolinimą ateityje;
- (17) 2016 m. pabaigoje pradėtas įgyvendinti 2015 m. Teisinių paslaugų reguliavimo įstatymas (toliau – 2015 m. įstatymas). Itin svarbu, kad Airija, siekdama didinti konkurenciją šiame sektoriuje, visapusiškai įgyvendintų 2015 m. įstatymą, nes jis leis advokatams tiesiogiai pradėti verstis profesine veikla, kurti daugiasritę veiklą

vykdančių įmonių grupes ir Airijoje taikyti alternatyvius kitose valstybėse narėse taikomus verslo modelius. Nepriklausomos teisinės paslaugos yra svarbios visiems ekonomikos sektoriams, o jų išlaidos daro poveikį Airijos konkurencingumui. Todėl labai svarbu, kad įgyvendinant 2015 m. įstatymą po viešų konsultacijų būtų įtrauktos konkurenciją didinančios ir išlaidas mažinančios nuostatos arba kad tos nuostatos būtų įtrauktos į Teisinių paslaugų reguliavimo tarnybos nustatytinas taisykles, kad būtų skatinama konkurencija ir mažinamos išlaidos;

- (18) atsižvelgdama į 2017 m. Europos semestrą, Komisija atliko išsamią Airijos ekonominės politikos analizę ir ją paskelbė 2017 m. šalies ataskaitoje. Be to, ji įvertino 2017 m. stabilumo programą, 2017 m. nacionalinę reformų programą, taip pat veiksmus, kurių Airija ėmėsi atsižvelgdama į ankstesniais metais jai skirtas rekomendacijas. Komisija įvertino ne tik jų svarbą tvarią fiskalinei ir socialinei bei ekonominei Airijos politikai, bet ir tai, kaip laikomasi Sąjungos taisyklių ir gairių, nes bendrą Sąjungos ekonomikos valdymą būtina stiprinti Sąjungos lygio priemonėmis prisidedant prie būsimų nacionalinių sprendimų;
- (19) atsižvelgdama į šį vertinimą, Taryba išnagrinėjo 2017 m. stabilumo programą, o jos nuomonė ⁽¹⁾ pateikta visų pirma toliau išdėstytoje 1 rekomendacijoje;
- (20) atsižvelgdama į Komisijos nuodugnios apžvalgos ir šio vertinimo rezultatus, Taryba išnagrinėjo 2017 m. nacionalinę reformų programą ir 2017 m. stabilumo programą. Jos rekomendacijos pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 6 straipsnį pateiktos toliau išdėstytoje 1–3 rekomendacijose,

REKOMENDUOJA Airijai 2017–2018 m. imtis šių veiksmų:

1. 2018 m. toliau dėti dideles fiskalines pastangas pagal Stabilumo ir augimo pakto prevencinės dalies reikalavimus. Visas nenumatytas pajamas, gaunamas dėl patikimų ekonominių ir finansinių sąlygų, įskaitant pajamas iš turto pardavimo, panaudoti tam, kad būtų sparčiau mažinamas valdžios sektoriaus bendrosios skolos santykis. Apriboti mokesčių išlaidų aprėptį bei kiekį ir išplėsti mokesčių bazę.
2. Tikslingiau panaudoti valdžios sektoriaus išlaidas, pirmenybę teikiant viešosioms investicijoms į transportą, vandens paslaugas ir inovacijas, visų pirma tas, kuriomis remiamos MVĮ. Gerinti socialinę infrastruktūrą, įskaitant susijusią su socialiniu būstu ir kokybiška vaikų priežiūra; įgyvendinti integruotas aktyvumo skatinimo politikos priemones, kuriomis būtų gerinamos žemos kvalifikacijos asmenų perspektyvos įsidarbinti ir sprendžiama namų ūkių mažo darbo intensyvumo problema.
3. Skatinti nuolatinį ir tvaresnį neveiksnių paskolų mažinimą įgyvendinant pertvarkymo strategijas, kuriose būtų numatomi perspektyvioms įmonėms ir namų ūkiams taikomi skolų nurašymai, ypatingą dėmesį skiriant ilgalaikio įsiskolinimo pertvarkymui.

Priimta Briuselyje 2017 m. liepos 11 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

T. TÖNISTE

⁽¹⁾ Pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnio 2 dalį.

TARYBOS REKOMENDACIJA

2017 m. liepos 11 d.

dėl 2017 m. Ispanijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2017 m. Ispanijos stabilumo programos

(2017/C 261/08)

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnio 2 dalį ir 148 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo ⁽¹⁾, ypač į jo 5 straipsnio 2 dalį,atsižvelgdama į 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo ⁽²⁾, ypač į jo 6 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadas,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Socialinės apsaugos komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonominės politikos komiteto nuomonę,

kadangi:

- (1) 2016 m. lapkričio 16 d. Komisija priėmė metinę augimo apžvalgą, kuria pradedamas 2017 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras. 2017 m. kovo 9–10 d. Europos Vadovų Taryba patvirtino metinėje augimo apžvalgoje nustatytus prioritetus. 2016 m. lapkričio 16 d. Komisija, remdamasi Reglamentu (ES) Nr. 1176/2011, priėmė išpėjimo mechanizmo ataskaitą, kurioje Ispanija nurodyta kaip viena iš valstybių narių, dėl kurių reikės parengti nuodugnią apžvalgą. Tą pačią dieną Komisija taip pat priėmė rekomendaciją dėl Tarybos rekomendacijos dėl euro zonos ekonominės politikos; tą rekomendaciją Europos Vadovų Taryba patvirtino 2017 m. kovo 9–10 d. 2017 m. kovo 21 d. Taryba priėmė rekomendaciją dėl euro zonos ekonominės politikos (toliau – euro zonai skirta rekomendacija) ⁽³⁾;
- (2) kaip valstybė narė, kurios valiuta yra euro, atsižvelgdama į glaudžias ekonominės ir pinigų sąjungos šalių ekonomikos sąsajas, Ispanija turėtų užtikrinti, kad euro zonai skirta rekomendacija būtų visiškai ir laiku įgyvendinta, kaip nurodyta toliau išdėstytose 1–3 rekomendacijose;
- (3) 2017 m. vasario 22 d. paskelbta 2017 m. Ispanijos ataskaita. Joje įvertinta Ispanijos pažanga, padaryta įgyvendinant 2016 m. liepos 12 d. Tarybos priimtas šaliai skirtas rekomendacijas, veiksmai, kurių Ispanija ėmėsi atsižvelgdama į ankstesniais metais priimtas šaliai skirtas rekomendacijas, ir Ispanijos pažanga siekiant nacionalinių tikslų pagal strategiją „Europa 2020“. Į ją įtraukti ir nuodugnios apžvalgos pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 5 straipsnį rezultatai, kurie taip pat buvo paskelbti 2017 m. vasario 22 d. Remdamasi savo analize, Komisija padarė išvadą, kad

⁽¹⁾ OL L 209, 1997 8 2, p. 1.⁽²⁾ OL L 306, 2011 11 23, p. 25.⁽³⁾ OL C 92, 2017 3 24, p. 1.

Ispanijoje yra susidarę tarpvalstybinės svarbos makroekonominiai disbalansai. Visų pirma, dėl einamosios sąskaitos pertekliaus Ispanijos grynųjų išorės išpareigojimai nors ir mažėja, tačiau tebėra dideli ir šaliai kelia riziką, susijusią su rinkos nuotaikų pokyčiais. Privačiojo sektoriaus, ypač įmonių, skola labai sumažėjo, tačiau namų ūkių skola tebėra didelė. Pagrindiniu skolos mažinimo veiksniu tapo ekonomikos augimas, bet fiskalinio tvarumo rizika vidutinės trukmės laikotarpiu tebėra didelė. Itin svarbu imtis veiksmų, kad būtų sumažinta neigiamų disbalanso padarinių Ispanijos ekonomikai ir, atsižvelgiant į šalies ekonomikos dydį bei tarpvalstybinę svarbą, visai ekonominei ir pinigų sąjungai rizika. Finansų sektorius išliko ypač stabilus: prie to prisidėjo vykdomas jo restruktūrizavimas, mažos finansavimo sąnaudos ir ekonomikos atsigavimas. Per pastaruosius metus buvo sparčiai kuriamos darbo vietos ir greitai sumažėjo nedarbas, bet jis tebėra labai didelis. Darbo rinkos reformos ir darbo užmokesčio augimo ribojimas buvo spartaus darbo vietų kūrimo ir konkurencingumo augimo veiksniai per pastaruosius metus;

- (4) Ispanija pateikė 2017 m. nacionalinę reformų programą 2017 m. balandžio 28 d., o 2017 m. stabilumo programą – 2017 m. balandžio 29 d. Siekiant atsižvelgti į jų tarpusavio sąsajas, abi programos vertintos vienu metu;
- (5) į atitinkamas konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas atsižvelgta sudarant 2014–2020 m. Europos struktūrinių ir investicijų fondų (toliau – ESI fondai) programas. Kaip numatyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1303/2013⁽¹⁾ 23 straipsnyje, Komisija, jei tai būtina siekiant remti atitinkamų Tarybos rekomendacijų įgyvendinimą, gali paprašyti valstybės narės peržiūrėti savo partnerystės sutartį ir susijusias programas bei pasiūlyti jų pakeitimų. Kaip naudotusi šia nuostata, Komisija išsamiau nurodė Priemonių, kuriomis ESI fondų veiksmingumas siejamas su patikimu ekonomikos valdymu, taikymo gairėse;
- (6) šiuo metu Ispanijai taikoma Stabilumo ir augimo pakto korekcinė dalis. Pagal savo 2017 m. stabilumo programą Ispanija planuoja perviršinį deficitą panaikinti ne vėliau kaip 2018 m., atsižvelgdama į 2016 m. rugpjūčio 8 d. Tarybos sprendimą, kuriuo Ispanija įspėjama, kad imtųsi deficito mažinimo priemonių, reikalingų perviršinio deficito padėčiai ištaisyti (2016 m. rugpjūčio 8 d. Tarybos sprendimas). Numatoma, kad nominalus deficitas toliau mažės ir 2020 m. sieks 0,5 % BVP. 2017 m. Stabilumo programoje pateiktos išlaidų prognozės apima neapibrėžtųjų išpareigojimų, kurie susiję su greitkeliais ir finansų sektoriumi ir kurie 2017 ir 2018 m. atitinkamai sudaro beveik 0,4 ir 0,2 % BVP, padengimą. Vidutinės trukmės biudžeto tikslo – struktūriniu požiūriu subalansuoto biudžeto – per 2017 m. stabilumo programos laikotarpį pasiekti neplanuojama. Numatoma, kad perskaičiuotas struktūrinis balansas⁽²⁾ 2020 m. sieks -1,9 % BVP. Pagal 2017 m. stabilumo programą numatoma, kad valdžios sektoriaus skolos su BVP santykis sieks 98,8 % 2017 m., 97,6 % 2018 m. ir 92,5 % 2020 m. 2017 m. stabilumo programoje pateiktos makroekonominės prielaidos yra tikėtinos iki 2018 m., o vėliau tampa gana palankios. Apskritai planuojamas tikslų įgyvendinimas vis dar priklauso nuo tvirtos ekonominės perspektyvos, o šioje srityje esama rizikos. Kita fiskalinių tikslų įgyvendinimui kylanti rizika yra susijusi su neapibrėžtumu dėl neseniai priimtų mokesčių priemonių poveikio. Be to, atsižvelgiant į numanomą neapibrėžtųjų išpareigojimų (kurie į Komisijos 2017 m. pavasario prognozę neįtraukti) padengimą, 2017 m. stabilumo programos įgyvendinimas priklauso nuo kur kas didesnio išlaidų ribojimo 2017 ir 2018 m., nei numatoma pagal Komisijos prognozę. Galiausiai priemonės, kurių reikia norint pasiekti planuojamus deficito tikslus 2018 m., dar nėra konkretizuotos;
- (7) 2016 m. rugpjūčio 8 d. Taryba nurodė Ispanijai ne vėliau kaip 2018 m. ištaisyti perviršinio deficito padėtį, ir, konkrečiai, valdžios sektoriaus deficitą sumažinti iki 4,6 % BVP 2016 m., 3,1 % BVP 2017 m. ir 2,2 % BVP 2018 m. Remiantis atnaujinta Komisijos 2016 m. pavasario prognoze, šis valdžios sektoriaus balanso pagerėjimas laikytas atitinkančiu struktūrinio balanso pablogėjimą 0,4 % BVP 2016 m. ir 0,5 % BVP pagerėjimą tiek 2017 m., tiek 2018 m. 2016 m. Ispanijos nominalus deficitas pasiekė 4,5 % BVP, t. y. buvo šiek tiek mažesnis už 2016 m. rugpjūčio 8 d. Tarybos sprendime nustatytą tikslą. Darant prielaidą, kad politika nesikeis, pagal Komisijos 2017 m. pavasario prognozę numatoma, kad nominalus deficitas sumažės iki 3,2 % BVP 2017 m. ir dar labiau

⁽¹⁾ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniai fondai, Sanglaudos fondai, Europos žemės ūkio fondai kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondai bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniai fondai, Sanglaudos fondai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondai taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 (OL L 347, 2013 12 20, p. 320).

⁽²⁾ Pagal ciklą pakoreguotas balansas (atėmus vienkartines ir laikinas priemones), Komisijos tarnybų perskaičiuotas taikant bendrai sutartą metodiką.

sumažės iki 2,6 % BVP 2018 m., t. y. atitinkamai 0,1 % ir 0,4 % BVP viršys nominalaus deficito tikslus, nustatytus 2017 m. stabilumo programoje ir nurodytus Tarybos. Kitaip nei pagal 2017 m. stabilumo programą, pagal prognozę nėra daroma prielaida, kad minėtus neapibrėžtuosius išpareigojimus reikės padengti. Tikimasi, kad bendras 2016–2017 m. fiskalinių pastangų tikslas bus beveik pasiektas, tačiau darant prielaidą, kad politika nesikeis, numatoma, kad 2018 m. jos nesieks 2016 m. rugpjūčio 8 d. Tarybos sprendime rekomenduojamo dydžio. Be to, 2016 m. rugpjūčio mėn. Taryba Ispanijos paprašė imtis fiskalinės sistemos gerinimo priemonių, tačiau 2017 m. stabilumo programoje nepranešama apie planus didinti Stabilumo įstatyme nustatytos išlaidų taisyklės indėlį į viešųjų finansų tvarumą. Apskritai Taryba mano, kad reikės papildomų priemonių, ypač 2018 m., siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi Stabilumo ir augimo pakto nuostatų ir visų pirma 2016 m. rugpjūčio 8 d. Tarybos sprendimo sąlygų;

- (8) Ispanija vis dar neturi aiškos ir nuoseklios viešųjų pirkimų politikos sistemos, kuria būtų užtikrinta teisinė atitiktis, didelė konkurencija ir ekonominis efektyvumas, visų pirma taikant veiksmingus *ex ante* ir *ex post* kontrolės mechanizmus, taip pat užtikrinant didesnę skaidrumą ir koordinavimą visose perkančiose organizacijose ir subjektuose visais valdžios lygmenimis. 2017 m. Vyriausybė pasiūlė keletą priemonių, kuriomis būtų pagerinta viešųjų pirkimų priežiūros sistema; jas dar turi patvirtinti parlamentas;
- (9) Ispanija padarė pažangą kovos su korupcija srityje, ypač kiek tai susiję su administracinių sprendimų priėmimo skaidrumu, ir konkrečiau – priimdama teisės aktus dėl partijų finansavimo skaidrumo, turto deklaravimo ir interesų konfliktų. Dabar daugiau dėmesio bus skiriama šioms priemonėms įgyvendinti. Vis dėlto, nepaisant korupcijos tyrimų, apimančių vietos ir regioninio lygmenų bylas, suaktyvėjimo, specialiai pritaiktų prevencinių strategijų, kuriomis būtų mažinama korupcijos rizika, tais valdžios lygmenimis neparengta, taip pat nėra ir bendros prevencinės visų valdžios lygmenų strategijos. Dėl kitų trūkumų, pavyzdžiui, dėl informatorių apsaugos teisės aktų spragų, neseniai įsteigto Interesų konfliktų biuro nepriklausomybės laipsnio ir nepakankamo lobizmo reguliavimo, konkrečių tolesnių veiksmų dar nesiimta. Dar viena problema – ilga su korupcijos bylomis susijusio teismo proceso trukmė. 2015 m. buvo iš dalies pakeistas Baudžiamojo proceso įstatymas siekiant apriboti tyrimams skirtą laiką ir sutrumpinti nepagrįstą baudžiamojo proceso vilkinimą. Tačiau dėl to galėtų padidėti rizika, kad procesinių terminų neužteks sudėtingoms korupcijos byloms išnagrinėti, jei paaiškėtų, kad nuostatos, pagal kurias leidžiama pratęsti terminus, bus ribojamojo pobūdžio;
- (10) nepaisant Sąjungos vidurkį atitinkančio standartinio PVM tarifo ir nedidelės bei mažėjančios PVM nepriemokos, Ispanijos gaunamos PVM pajamos yra santykinai mažos. Tai daugiausia lemia tai, kad Ispanija per dažnai atleidžia nuo mokesčio arba taiko sumažintą jo tarifą įvairiems produktams ir paslaugoms. Todėl 2014 m. Ispanijos politikos atotrūkis buvo didžiausias Sąjungoje (59 %, palyginti su maždaug 44 % ES vidurkiu). Ispanijos gaunamos su aplinka susijusių mokesčių pajamos irgi yra vienos mažiausių Sąjungoje, nors keletą pastarųjų metų imtasi priemonių, daugiausia energetikos sektoriuje. Apmokestinus taršą ir išteklius galima gauti daugiau pajamų, o tai labai naudinga visuomenei ir aplinkai. Be to, yra norminių skirtumų, dėl kurių regioniniu lygmeniu nevienodai traktuojami tam tikri aplinkosaugos mokesčiai. Kalbant apie išlaidas, Vyriausybė įpareigojo Ispanijos nepriklausomą fiskalinę įstaigą AIReF atlikti išlaidų peržiūrą, apimančią visus valdžios sektoriaus lygmenis. Peržiūra gali padėti nustatyti sritis, kuriose lėšų poreikis būtų galima patenkinti efektyviau panaudojant išteklius;
- (11) per pastaruosius metus buvo sparčiai kuriamos darbo vietos – tą skatino darbo rinkos reformos ir darbo užmokesčio augimo ribojimas. Nedarbas greitai mažėjo, bet tebėra vienas didžiausių Sąjungoje, visų pirma tarp jaunimo ir žemos kvalifikacijos asmenų, o dėl to kyla atitrūkimo nuo darbo rinkos rizika. Beveik pusė bedarbių darbo neturėjo daugiau nei metus. Ispanija imasi priemonių jaunimui remti, visų pirma išplėsdama Jaunimo garantijų ⁽¹⁾ tinkamumo kriterijų taikymo sritį, ir ilgalaikiams bedarbiams skirtai individualiai paramai stiprinti. Jų veiksmingumas taip pat priklauso nuo regioninių užimtumo tarnybų veiklos rezultatų. Yra galimybių stiprinti jų bendradarbiavimą su socialinėmis tarnybomis, siekiant teikti daugiau paslaugų darbo ieškantiems asmenims, visų pirma ilgalaikiams bedarbiams ir pajamų garantavimo schemų dalyviams. Be to, būtų galima stiprinti viešųjų užimtumo tarnybų bendradarbiavimą su darbdaviais, visų pirma didinant užimtumo tarnybų tvarkomų laisvų darbo vietų dalį;
- (12) Ispanijoje laikino darbo dalis yra viena didžiausių Sąjungoje, o daugelio laikinųjų sutarčių trukmė labai trumpa. Perėjimo nuo laikinųjų prie nuolatinių darbo sutarčių rodikliai labai maži, palyginti su Sąjungos vidurkiu. Platus laikinųjų sutarčių naudojimas yra susijęs su lėtesniu našumo augimu (be kita ko, rečiau naudojantis mokymo darbo

⁽¹⁾ 2013 m. balandžio 22 d. Tarybos rekomendacija dėl Jaunimo garantijų iniciatyvos nustatymo (OL C 120, 2013 4 26, p. 1).

vietoje galimybėmis), prastesnėmis darbo sąlygomis ir didesne skurdo rizika. Atrodo, kad naujausios darbo rinkos reformos turėjo nedidelį teigiamą poveikį mažinant nuolatinių ir laikinųjų sutarčių segmentaciją, o šiuo metu vykdomas darbo inspekcijų stiprinimas duoda teigiamų rezultatų kovojant su piktnaudžiavimu laikinosiomis sutartimis. Vis dėlto tam tikri Ispanijos darbo rinkos ypatumai vis dar gali atgrasyti nuo įdarbinimo pagal nuolatines sutartis; tai, bei kita ko, netikrumas teisinio ginčo atleidus darbuotoją atveju, taip pat palyginti didelės išeitinės išmokos pagal nuolatines sutartis dirbantiems darbuotojams. Be to, įdarbinimo paskatų sistema tebėra padrika ir nėra veiksmingai orientuota į įdarbinimo pagal neterminuotąsias sutartis skatinimą. Nors neseniai Ispanija įsteigė užimtumo kokybės klausimų darbo grupę, Ispanija dar nėra parengusi visapusiško darbo rinkos segmentacijos mažinimo plano, kaip numatyta 2014 m. Vyriausybės ir socialinių partnerių susitarime;

- (13) pagal atskirus regionus ir pajamų garantavimo schemas vis dar skiriasi tinkamumo naudotis tomis schemomis sąlygos, taip pat sąsaja tarp aktyvumo skatinimo ir apsaugos. Pajamų garantavimo priemonės netaikomos tam tikroms pažeidžiamoms grupėms. Ribotą schemų veiksmingumą iš dalies paaiškina dideli regioninių minimaliųjų pajamų schemų adekvatumo ir taikymo sąlygų skirtumai ir nacionalinių išmokų sistemų suskaidymas į daugelį schemų, kurios skirtos įvairių kategorijų darbo ieškantiems asmenims ir kurias administruoja skirtingos įstaigos. Dėl suskaidymo atsiranda pertraukų teikiant paramą tiems, kuriems jos reikia, ir sunku įgyvendinti integruotus modelius. Reaguojant į daugelį problemų, atliekamas tyrimas, kuriuo siekiama įvertinti nacionalinių ir regioninių pajamų rėmimo schemų veiksmingumą. Šeimos išmokų tikslingumas prastas. Be to, atsižvelgiant į mokesčių kreditų poveikį, mokesčių lengvatų sistema apskritai yra šiek tiek regresinė. Naudojimasis vaikų priežiūros paslaugomis labai išauga kartu su šeimos pajamomis, o tai taip pat rodo, kad yra šių paslaugų prieinamumo kliūčių mažas pajamas gaunantiems tėvams. Ilgalaiškės priežiūros paslaugų teikimas gerėja, bet šioje srityje yra regioninių skirtumų ir dabartiniai poreikiai vis dar netenkinami;
- (14) ilgesnio laikotarpio našumo augimo Ispanijoje potencialą neigiamai veikia prasti švietimo rezultatai. Nepaisant didelio pagerėjimo per kelerius pastaruosius metus, mokyklos nebaigusių asmenų skaičius išlieka vienas didžiausių Sąjungoje. Mokyklos nebaigusių asmenų skaičius ir moksleivių rezultatai, ypač susiję su pagrindiniais gebėjimais, atskiruose regionuose labai skiriasi. Tarp gerais rezultatais pasižyminčių regionų sėkmingo mokyklinio ugdymo veiksmų – mokytojų mokymas ir parama atskiriems moksleiviams. Ispanijoje kurso kartojimo rodiklis antras pagal dydį Sąjungoje, o dėl to išauga mokyklos nebaigimo rizika, mažėja išsilavinimo lūkesčiai ir daromas poveikis švietimo sąnaudoms. Aukštojo mokslo įstaigų absolventų įsidarbinamumas tebėra palyginti žemas. Bendradarbiavimo su verslo įmonėmis švietimo ar mokslinių tyrimų srityje kliūtys tebėra mažas studentų ir akademinį darbuotojų judumas, ribotos stažuotčių galimybės, paskatų stygius ir universitetų valdymo nelankstumas;
- (15) siekiant didinti našumą ir konkurencingumą, Ispanijai būtų naudinga papildomai skatinti mokslinius tyrimus ir inovacijas. Vis dėlto inovacijų veiklos rezultatai blogėjo ir šiuo metu yra prastesni nei 2007 m., o šalies atotrūkis nuo Sąjungos vidurkio laikui bėgant padidėjo. Esant prastiems inovacijų veiklos rezultatams, mažėja privačiosios MTTP išlaidos ir ryškėja mokslinių tyrimų bei inovacijų valdymo sistemos trūkumai. 2017 m. pradžioje pradėjo veikti Valstybinė mokslinių tyrimų agentūra, atsakinga už centrinės valdžios mokslinių tyrimų ir inovacijų finansavimo valdymą. Iki šiol nėra sistemingo daugiametio paramos programų biudžeto planavimo. Be to, paramos programų veiksmingumas nėra sistemingai vertinamas, kad būtų pagerinta jų struktūra ir įgyvendinimas. Dėl paskatų stygiaus ir universitetų valdymo nelankstumo viešojo ir privačiojo sektorių bendradarbiavimas taip pat tebėra silpnas, o mokslininkų judumas iš viešojo į privatųjį sektorių ir atvirkščiai yra mažas. Atskirų valdžios lygmenų veiklos koordinavimas nėra optimalus, todėl nėra visiškos nacionalinės ir regioninės politikos sinergijos;
- (16) Ispanijos mažųjų įmonių našumas paprastai yra gerokai mažesnis už mažųjų įmonių kitose didelėse valstybėse narėse našumą. Turint omenyje mažųjų įmonių gausumą Ispanijoje, tai turi didelį poveikį visos ekonomikos našumui. Todėl, sumažinus įmonių kūrimo, veikimo ir augimo kliūtis, išaugtų investicijos ir našumas. Ispanijos Vyriausybė per pastaruosius metus patvirtino kelias priemones, skirtas įmonių kūrimo ir augimo sąlygoms pagerinti. Kad jos būtų visapusiškai naudingos, labai svarbu šias reformas konsoliduoti ir iki galo įgyvendinti. 2013 m. priimtas Įstatymas dėl rinkos bendrumo padėjo sumažinti papildomas verslininkams tenkančias sąnaudas, kurių atsiranda dėl didelių regioninių verslo reglamentavimo skirtumų ir sutapimų. Tai, kad įmonės, gindamos savo teises, kurias riboja patekimo į rinką kliūtys, vis dažniau naudojasi šiame įstatyme numatytu skundų nagrinėjimo mechanizmu, rodo, kad galbūt reikėtų dar labiau supaprastinti licencijavimo procedūras. Reikėtų dėti daugiau pastangų koordinuoti atitinkamų viešojo administravimo įstaigų veiklą, be kita ko, per sektorių konferencijas. Tai yra itin svarbu siekiant užtikrinti, kad visų lygmenų esamais ir būsimais teisės aktais būtų veiksmingai šalinamos bereikalingos patekimo

į rinką kliūtys, taip pat ir susijusios su naujais dalijimosi ekonomikos verslo modeliais. Mažmeninės prekybos sektoriuje dvejopi leidimai norint užsiimti mažmeninės prekybos veiklą be reikalo riboja patekimo į rinką galimybes. Regioniniuose teisės aktuose numatyti patekimo į rinką reikalavimai, keliami vairuotojo valdomų transporto priemonių paslaugų ir trumpalaikės būsto nuomos paslaugų sektoriuose, gali be reikalo trukdyti darniai vystytis dalijimosi ekonomikai. Pirmaisiais 2017 m. mėnesiais Ispanija ėmėsi priemonių Rinkos bendrumo įstatymo poveikiui sustiprinti, pvz., neseniai patvirtintos jo įgyvendinimo gairės ir paskelbtas gerosios ir blogosios jo taikymo patirties pavyzdžių katalogas;

- (17) profesinių paslaugų reguliavimas vis dar yra gana varžantis. Protekcionistinės teisės (priskirtos veiklos rūšys) selektyviai suteikiamos kai kuriems paslaugų teikėjams, apeinant kitus, turinčius atitinkamą panašią kvalifikaciją. Daugelyje profesijų taikomas privalomos narystės profesinėje asociacijoje reikalavimas. Statybos inžinierių, architektų ir gidų paslaugų ribojamumo lygis Ispanijoje viršija Sąjungos svertinį vidurkį. Už ES vidurkį jis mažesnis patentinių patikėtinių ir teisininkų paslaugų atveju, nors galimybės užsiimti pastarąja profesija Ispanijoje yra labiau ribojamos nei galimybė užsiimti bet kuria kita profesija. Vis dar nepriimtas Profesinių paslaugų įstatymo projektas, kuriuo, be kita ko, numatomas narystės profesinėse asociacijose racionalizavimas. Šia reforma taip pat siekiama padidinti profesinių įstaigų skaidrumą ir atskaitomybę, taip panaikinti apribojimus nepagrįstai priskirtoms veiklos sritims ir apsaugoti rinkos bendrumą Ispanijoje profesinių paslaugų naudojimo ir teikimo srityje;
- (18) atsižvelgdama į 2017 m. Europos semestrą, Komisija atliko išsamią Ispanijos ekonominės politikos analizę ir ją paskelbė 2017 m. šalies ataskaitoje. Be to, ji įvertino 2017 m. stabilumo programą, 2017 m. nacionalinę reformų programą, taip pat veiksmus, kurių Ispanija ėmėsi atsižvelgdama į ankstesniais metais jai skirtas rekomendacijas. Komisija įvertino ne tik jų svarbą tvariai fiskalinei ir socialinei bei ekonominei Ispanijos politikai, bet ir tai, kaip jie atitinka Sąjungos taisykles ir gaires, nes bendrą Sąjungos ekonomikos valdymą būtina stiprinti Sąjungos lygio priemonėmis prisidedant prie būsimų nacionalinių sprendimų;
- (19) atsižvelgdama į šį vertinimą, Taryba išnagrinėjo 2017 m. stabilumo programą, o jos nuomonė ⁽¹⁾ pateikta visų pirma toliau išdėstytoje 1 rekomendacijoje;
- (20) atsižvelgdama į Komisijos nuodugnios apžvalgos ir šio vertinimo rezultatus, Taryba išnagrinėjo 2017 m. nacionalinę reformų programą ir 2017 m. stabilumo programą. Jos rekomendacijos pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 6 straipsnį pateiktos toliau išdėstytoje 1–3 rekomendacijose,

REKOMENDUOJA Ispanijai 2017–2018 m. imtis šių veiksmų:

1. Užtikrinti, kad būtų laikomasi 2016 m. rugpjūčio 8 d. Tarybos sprendimo, be kita ko, imtis priemonių fiskalinei ir viešųjų pirkimų sistemoms stiprinti. Atlikti visapusišką išlaidų peržiūrą, kad būtų nustatytos sritys, kuriose būtų galima pagerinti išlaidų efektyvumą.
2. Didinti regioninių užimtumo tarnybų, socialinių tarnybų ir darbdavių veiklos koordinavimą, kad būtų geriau reaguojama į darbo ieškančių asmenų ir darbdavių poreikius. Imtis priemonių skatinti, kad darbuotojai būtų įdarbinami pagal neterminuotąsias sutartis. Šalinti regioninius pajamų garantavimo schemų skirtumus bei fragmentaciją ir gerinti paramą šeimoms, be kita ko, suteikiant galimybių naudotis kokybiškomis vaikų priežiūros paslaugomis. Didinti tretinio mokslo atitiktį darbo rinkos poreikiams. Šalinti regioninius mokymosi rezultatų skirtumus, visų pirma stiprinant mokytojų rengimą ir paramą atskiriems moksleiviams.
3. Užtikrinti adekvačias ir nuolatinės investicijas į mokslinius tyrimus ir inovacijas ir stiprinti jų valdymą įvairiais valdžios lygmenimis. Užtikrinti visapusišką Rinkos bendrumo įstatymo įgyvendinimą laiku, turint omenyje esamus ir būsimus teisės aktus.

Priimta Briuselyje 2017 m. liepos 11 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

T. TÕNISTE

⁽¹⁾ Pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnio 2 dalį.

TARYBOS REKOMENDACIJA

2017 m. liepos 11 d.

dėl 2017 m. Prancūzijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2017 m. Prancūzijos stabilumo programos

(2017/C 261/09)

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnio 2 dalį ir 148 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo ⁽¹⁾, ypač į jo 5 straipsnio 2 dalį,atsižvelgdama į 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo ⁽²⁾, ypač į jo 6 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadas,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Socialinės apsaugos komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonominės politikos komiteto nuomonę,

kadangi:

- (1) 2016 m. lapkričio 16 d. Komisija priėmė metinę augimo apžvalgą, kuria pradedamas 2017 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras. 2017 m. kovo 9–10 d. Europos Vadovų Taryba patvirtino metinėje augimo apžvalgoje nustatytus prioritetus. 2016 m. lapkričio 16 d. Komisija pagal Reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 priėmė išpėjimo mechanizmo ataskaitą, kurioje Prancūzija nurodyta kaip viena iš valstybių narių, dėl kurių reikės parengti nuodugnią apžvalgą. Tą pačią dieną Komisija taip pat priėmė rekomendaciją dėl Tarybos rekomendacijos dėl euro zonos ekonominės politikos; tą rekomendaciją Europos Vadovų Taryba patvirtino 2017 m. kovo 9–10 d. 2017 m. kovo 21 d. Taryba priėmė rekomendaciją dėl euro zonos ekonominės politikos (toliau – euro zonai skirta rekomendacija) ⁽³⁾;
- (2) kaip valstybė narė, kurios valiuta yra euro, atsižvelgdama į glaudžias ekonominės ir pinigų sąjungos šalių ekonomikos sąsajas, Prancūzija turėtų užtikrinti, kad euro zonai skirta rekomendacija būtų visiškai ir laiku įgyvendinta, kaip nurodyta toliau išdėstytose 1–4 rekomendacijose;
- (3) 2017 m. vasario 22 d. paskelbta 2017 m. Prancūzijos ataskaita. Joje įvertinta Prancūzijos pažanga, padaryta įgyvendinant 2016 m. liepos 12 d. Tarybos priimtas šaliai skirtas rekomendacijas, veiksmai, kurių Prancūzija ėmėsi atsižvelgdama į ankstesniais metais priimtas šaliai skirtas rekomendacijas, ir Prancūzijos pažanga siekiant nacionalinių tikslų pagal strategiją „Europa 2020“. Į ją įtraukti ir nuodugnios apžvalgos pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 5 straipsnį rezultatai, kurie taip pat buvo paskelbti 2017 m. vasario 22 d. Remdamasi savo analize, Komisija padarė išvadą, kad Prancūzijoje yra susidarę perviršiniai makroekonominiai disbalansai. Visų pirma Prancūzijai būdingas mažas konkurencingumas ir didelė bei didėjanti valstybės skola esant mažam našumo augimui. Itin svarbu imtis veiksmų, kad būtų sumažinta neigiamų padarinių Prancūzijos ekonomikai rizika ir, atsižvelgiant į šalies ekonomikos dydį bei tarpvalstybinę svarbą, neigiamo šalutinio poveikio visai ekonominei ir pinigų sąjungai rizika;

⁽¹⁾ OL L 209, 1997 8 2, p. 1.⁽²⁾ OL L 306, 2011 11 23, p. 25.⁽³⁾ OL C 92, 2017 3 24, p. 1.

- (4) 2017 m. balandžio 28 d. Prancūzija pateikė 2017 m. nacionalinę reformų programą ir 2017 m. stabilumo programą. Siekiant atsižvelgti į jų tarpusavio sąsajas, abi programos vertintos vienu metu;
- (5) į atitinkamas konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas atsižvelgta sudarant 2014–2020 m. Europos struktūrinių ir investicijų fondų (toliau – ESI fondai) programas. Kaip numatyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1303/2013⁽¹⁾ 23 straipsnyje, Komisija, jei tai būtina siekiant remti atitinkamų Tarybos rekomendacijų įgyvendinimą, gali paprašyti valstybės narės peržiūrėti savo partnerystės sutartį ir susijusias programas bei pasiūlyti jų pakeitimų. Kaip naudotųsi šia nuostata, Komisija išsamiau nurodė Priemonių, kuriomis ESI fondų veiksmingumas siejamas su patikimu ekonomikos valdymu, taikymo gairėse;
- (6) šiuo metu Prancūzijai taikoma Stabilumo ir augimo pakto korekcinė dalis. 2017 m. stabilumo programoje Vyriausybė planuoja ištaisyti perviršinį deficitą ne vėliau kaip 2017 m., vadovaudamasi 2015 m. kovo 10 d. Tarybos rekomendacija pagal perviršinio deficito procedūrą, numatant nominalų 2,8 % BVP deficitą. Numatoma, kad nominalus deficitas toliau mažės ir 2020 m. sieks 1,3 % BVP. Vidutinės trukmės biudžeto tikslą – 0,4 % BVP struktūrinį deficitą – planuojama pasiekti ne vėliau kaip 2019 m. Tačiau prognozuojama, kad perskaičiuotas⁽²⁾ struktūrinis balansas 2020 m. bus -1,2 % BVP, todėl vidutinės trukmės tikslas programos laikotarpiu nebus pasiektas. 2017 m. stabilumo programoje numatoma, kad valdžios sektoriaus bendrosios skolos santykis su BVP nuo 95,9 % BVP 2018 m. sumažės iki 93,1 % BVP 2020 m. Makroekonominis scenarijus, kuriuo grindžiamos tos biudžeto projekcijos, yra tikėtinas. Vis dėlto priemonės, kurių reikia norint pasiekti planuojamus deficito tikslus 2018 m. ir vėliau, nėra pakankamai konkretizuotos;
- (7) 2015 m. kovo 10 d. Taryba rekomendavo Prancūzijai ne vėliau kaip 2017 m. ištaisyti perviršinio deficito padėtį ir pasiekti, kad 2017 m. valdžios sektoriaus deficitas sudarytų 2,8 % BVP, o tai atitiktų 0,9 % BVP struktūrinio balanso pagerėjimą. Remiantis Komisijos 2017 m. pavasario prognoze, numatoma, kad 2017 m. nominalus deficitas pasieks 3,0 % BVP – tai atitinka Sutartyje nustatytą pamatinę vertę, tačiau viršija Tarybos rekomenduotą tikslą. Numatoma, kad, jei politika nesikeis, 2018 m. nominalus deficitas sudarys 3,2 % BVP, taigi viršys Sutartyje nustatytą pamatinę vertę ir rodys, kad tvariam perviršinio deficito panaikinimui kyla rizika. Be to, neplanuojama, kad rekomenduojamos fiskalinės pastangos bus įdėtos per perviršinio deficito procedūros laikotarpį, nes Prancūzijos vykdoma konsolidavimo strategija pirmiausia grindžiama pagerėjusiomis ciklo sąlygomis ir išlikusiomis mažų palūkanų sąlygomis, o šių veiksmų valdžios institucijos nekontroliuoja;
- (8) jei perviršinis deficitas galiausiai būtų laiku ir tvariai panaikintas, 2018 m. Prancūzijai būtų pradėta taikyti Stabilumo ir augimo pakto prevencinė dalis ir pereinamojo laikotarpio skolos taisyklė. Atsižvelgiant į Prancūzijos fiskalinę padėtį ir visų pirma jos skolos dydį, tikimasi, kad šalis toliau vykdys koregavimą siekdama vidutinės trukmės biudžeto tikslo – 0,4 % BVP struktūrinio deficito. Pagal bendrai sutartą koregavimo matricą taikant Stabilumo ir augimo pakto, tas koregavimas būtinas, kad grynųjų pirminių valdžios sektoriaus išlaidų⁽³⁾ nominalusis augimas 2018 m. neviršytų 1,2 %. Tai atitiktų 0,6 % BVP metinį struktūrinį koregavimą. Jeigu politika nesikeis, esama rizikos, kad 2018 m. nuo to reikalavimo bus labai nukrypta. Taip pat esama rizikos, kad Prancūzija 2018 m. nesilaikys pereinamojo laikotarpio skolos taisyklės, nes prognozuojama, kad struktūrinis balansas pablogės 0,5 % BVP, palyginti su reikalavimu užtikrinti minimalų tolygų struktūrinį 0,4 % BVP koregavimą. Apskritai Taryba mano, kad Prancūzija turi būti pasirengusi imtis papildomų priemonių siekdama užtikrinti, kad 2017 m. būtų laikomasi reikalavimų, ir kad nuo 2018 m. reikės papildomų priemonių siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi Stabilumo ir augimo pakto nuostatų. Tačiau, kaip numatyta Reglamente (EB) Nr. 1466/97, vertinant biudžeto planus ir rezultatus turėtų būti remiamasi valstybės narės biudžeto balansu atsižvelgiant į ciklo sąlygas. Kaip primenama Komisijos

⁽¹⁾ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniai fondai, Sanglaudos fondai, Europos žemės ūkio fondai kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondai bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniai fondai, Sanglaudos fondai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondai taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 (OL L 347, 2013 12 20, p. 320).

⁽²⁾ Pagal ciklą pakoreguotas balansas atėmus vienkartinės ir laikinas priemones, Komisijos tarnybų perskaičiuotas taikant bendrai sutartą metodiką.

⁽³⁾ Grynąsias valdžios sektoriaus išlaidas sudaro bendrosios valdžios sektoriaus išlaidos, atėmus išlaidas palūkanoms, su Sąjungos programomis, kurios visiškai finansuojamos iš gautų Sąjungos lėšų, susijusias išlaidas ir išlaidas, atsirandančias dėl nediskrecinių su bedarbio pašalpomis susijusių pokyčių. Valstybės finansuojamas bendrojo pagrindinio kapitalo formavimas subalansuojamas per 4 metų laikotarpį. Įskaičiuojamos diskrecinės su pajamomis susijusios priemonės arba įstatymais nustatytas pajamų padidėjimas. Vienkartinės priemonės, susijusios tiek su pajamomis, tiek su išlaidomis, neįskaičiuojamos.

komunikate dėl 2017 m. Europos semestro, kuris pridedamas prie šių konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų, vertinant 2018 m. biudžeto planų projektus, o vėliau – 2018 m. biudžeto rezultatus, reikės tinkamai atsižvelgti į tikslą siekti fiskalinės krypties, kuri padėtų ir stiprinti vykstantį atsigavimą, ir užtikrinti Prancūzijos viešųjų finansų tvarumą. Šiame kontekste Taryba atkreipia dėmesį į tai, kad Komisija ketina atlikti bendrą vertinimą pagal Reglamentą (EB) Nr. 1466/97, visų pirma atsižvelgdama į Prancūzijos ciklinę padėtį;

- (9) Prancūzijoje viešųjų išlaidų santykis su BVP yra vienas didžiausių Sąjungoje. Prognozuojama, kad išlaidų santykis 2017 m. sieks 56,2 % BVP, 9,7 procentinio punkto daugiau nei Sąjungoje. Prancūzija laikėsi išlaidomis grindžiamo konsolidavimo strategijos, kuri daugiausia paremta mažėjančiomis palūkanų normomis ir viešųjų investicijų mažinimu. Tačiau mažai tikėtina, kad mažos palūkanų normos išliks ir vidutinės trukmės laikotarpiu, o pelningų viešųjų investicijų mažinimas galėtų pakenkti būsimam ekonominiam potencialui. Kita vertus, peržiūrėjus išlaidas, nustatyti keli galimo našumo didinimo būdai, kurie nebuvo įgyvendinti. Peržiūrėjus išlaidas nustatyta nedidelė dalis – mažiau nei 2 % – sutaupyti visų planuotų išlaidų, t. y. 50 mlrd. EUR per 2015–2017 m. laikotarpį. Tačiau tik dalis jų įtrauktos į faktines 2016 m. biudžeto priemones, o 2017 m. Biudžeto įstatyme numatytos priemonės grindžiamos dar per 2015 m. išlaidų peržiūrą nustatytais priemonėmis. Po išlaidų peržiūros sutaupytos lėšos galėtų labai padidėti išplėtus peržiūrimas išlaidų sritis ir įgyvendinus daugiametę strategiją, kad nustatytos sutaupytos lėšos visapusiškai taptų konkrečiomis biudžeto priemonėmis;
- (10) didelės socialinio draudimo įmokos kartu su dideliais įmones slegiančiais mokesčiais gali atgrasyti nuo privačių investicijų ir trukdyti įmonėms augti ir įdarbinti naujų darbuotojų. Toliau įgyvendinamos darbo sąnaudų mažinimo politikos priemonės, o 2016 m. balandžio mėn. pradėtas pagal solidarumo ir atsakomybės pakta planuotas antrasis darbdavių socialinio draudimo įmokų mažinimo etapas. Be to, Vyriausybė 2017 m. nuo 6 % iki 7 % padidino mokesčines lengvatas konkurencingumui ir užimtumui skatinti (CICE). Šios darbo jėgos mokesčių pleišto mažinimo priemonės Prancūzijos konkurencingumą gerino nuo 2013 m., bet anksčiau susikaupę nuostoliai dar nepadengti. 2015 m. vidutiniam darbo užmokesčiui Prancūzijoje tekusi darbdavių socialinio draudimo įmokų dalis, palyginti su visomis darbdaviui tenkančiomis darbo sąnaudomis, buvo didžiausia Sąjungoje, nors esama mažėjimo tendencijos. Naujausiuose šių priemonių vertinimuose pabrėžiamas jų teigiamas poveikis užimtumui ir įmonių pelno maržoms, tačiau reikia papildomų vertinimų, kad būtų visapusiškai įvertintas jų poveikis darbo užmokesčiui, investicijoms, užimtumui ir įmonių maržoms. Naujausi vertinimai taip pat rodo, kad visų darbo sąnaudų mažinimo programų konsolidavimas ir jų pertvarkymas į nuolatinį socialinio draudimo įmokų mažinimą padėtų optimizuoti jų poveikį užimtumui ir investicijoms;
- (11) 2016 m. liepos 1 d. duomenimis efektyvusis vidutinis pelno mokesčio tarifas buvo 38,4 % – didžiausias Sąjungoje; kiti gamybos mokesčiai taip pat yra labai dideli. Vis dėlto Prancūzija ėmėsi veiksmų, kad 2020 m. įstatymais nustatyta pelno mokesčio norma būtų sumažinta iki 28 %. Be to, vartojimo mokesčių našta ir toliau mažėja mažiau nei kitose valstybėse narėse. 2014 m. Prancūzija užėmė 27 vietą Sąjungoje pagal mokesčines pajamas, surenkamas iš vartojimo, išreikštas visų mokesčių procentine dalimi. PVM sistemai būdingas vidutinis standartinis tarifas ir žemi sumažinti lengvatiniai tarifai, taikomi didelei bazei. Sudėtinga mokesčių sistema gali būti kliūtis verslo aplinkai gerai veikti. Prancūzijos mokesčių našta didelė, tačiau kartu yra daug mokesčių lengvatų, sumažintų tarifų ir labai daug apmokestinimo sistemų, o dėl to išauga reikalavimų laikymosi sąnaudos ir padidėja netikrumas, ypač įmonėms. Bendros Prancūzijos mokesčių išlaidos yra didelės, daugiau kaip 3 % BVP. Mokesčius renkančių mokesčių administratorių administracinės išlaidos taip pat yra didelės ir viršija Sąjungos vidurkį;
- (12) 2016 m. nedarbo lygis sumažėjo iki 10,1 %. Didesnis yra jaunimo, žemos kvalifikacijos darbuotojų ir ne Sąjungoje gimusių asmenų nedarbas. Tebevykdomos valdymo reformos yra labai svarbios derinant mokymo galimybes su įsidarbinimo perspektyvomis ir ekonominiais poreikiais. Tuo pat metu darbo ieškantys asmenys, žemesnės kvalifikacijos darbuotojai ir MVĮ darbuotojai nuolat susiduria su sunkumais norėdami gauti galimybių mokytis. Jų dalyvavimui ir teikiamo mokymo aktualumui užtikrinti gali tekti stiprinti jau esamas priemones ir perbalansuoti išteklius. Jaunimui, ypač mažiausiai kvalifikuotam, vis dar sunku patekti į darbo rinką. Atsižvelgiant į tai, iki šiol teigiamų rezultatų sulaukta įgyvendinus pameistrystės rėmimo priemones. Tačiau pirminis profesinis rengimas ir mokymas, ypač teikiamas mokyklose ir kai kuriuose tretiniuose sektoriuose, nėra pakankamai susietas su užimtumo

galimybėmis. Be to, palankių sąlygų neturintys mokiniai dažniau nukreipiami į pirminio profesinio rengimo įstaigas, kuriose taip pat didžioji dalis nebaigia mokslo, ir taip didinama nelygybė švietimo srityje. Mokinių socialinės ir ekonominės padėties įtaka ugdymo rezultatams yra didžiausia EBPO;

- (13) 2016 m. dirbo tik 54,5 % ne ES gimusių darbingo amžiaus asmenų. Ne ES gimusių moterų užimtumo lygis (45,4 %) buvo vienas žemiausių Sąjungoje. Ne ES gimusių ir Prancūzijoje gimusių asmenų užimtumo atotrūkis 2016 m. padidėjo iki 17,5 procentinio punkto (moterų – 23,7 procentinio punkto). Dėl prastų ne ES gimusių asmenų užimtumo rezultatų mažėja bendras užimtumo lygis, ir tai rodo, kad darbo jėga yra nuolat nepakankamai panaudojama. Antros kartos imigrantų užimtumo rezultatai taip pat neigiami, ir to negalima paaiškinti amžiaus, išsilavinimo ir įgūdžių skirtumais. Be to, švietimo rezultatų skirtumai išlieka, nes antros kartos imigrantų rezultatai gerėja tik iš dalies. Siekiant išspręsti šią problemą, reikia išsamios strategijos, įskaitant visų pirma konkrečias kalbos įgūdžių, kvalifikacijos kėlimo ir mokymo, profesinio konsultavimo ir kitas tikslines aktyvios darbo rinkos politikos priemones. Siekiant skatinti dalyvavimą darbo rinkoje, itin svarbu suteikti galimybę veiksmingai naudotis paslaugomis ir imtis veiksmų prieš diskriminacinę praktiką, kuri turi poveikio ne ES gimusių asmenų ir antros kartos imigrantų įdarbinimui;
- (14) nuo 2013 m. Prancūzijos minimalus darbo užmokestis indeksuojamas pagal šalies indeksavimo taisykles. Dėl nedidelės infliacijos ir lėtėjančio darbo užmokesčio augimo jo augimas buvo mažesnis nei standartinio darbo užmokesčio. Nors minimalus darbo užmokestis, palyginti su darbo užmokesčio mediana, yra didelis, su minimaliu darbo užmokesčiu susijusios darbo sąnaudos sumažėjo dėl atleidimo nuo socialinių įmokų. Minimalaus darbo užmokesčio didinimas skatina daugumos kategorijų darbuotojų darbo užmokesčio didėjimą ir kelia riziką, kad naujiems darbuotojams bus mokamas didesnis darbo užmokestis nei esamiems. Nors minimalaus darbo užmokesčio indeksavimas yra svarbus siekiant išlaikyti darbuotojų perkamąją galią, dėl dabartinio indeksavimo mechanizmo gali būti vėluojama imtis būtinų bendrų darbo užmokesčio koregavimo priemonių. Be to, šiuo metu esant dideliame nedarbui, kyla rizika, kad su minimaliu darbo užmokesčiu susijusios darbo sąnaudos mažins žemos kvalifikacijos asmenų užimtumo galimybes. Nepriklausomų ekspertų grupė kasmet vertina Prancūzijos minimalų darbo užmokestį ir pateikia neprivalomą nuomonę dėl jo pokyčių. Į šių ekspertų nuomonę dėl darbo užmokesčio *ad hoc* didinimo iki šiol visada būdavo atsižvelgiama, ir ji atlieka svarbų vaidmenį siekiant tokius *ad hoc* didinimus kontroliuoti;
- (15) 2016 m. rugpjūčio mėn. priėmusi Įstatymą dėl darbo, socialinio dialogo ir profesinės karjeros, Prancūzija pradėjo įgyvendinti priemones, kuriomis siekiama gerinti įmonių gebėjimą prisitaikyti prie ekonomikos ciklų ir sumažinti segmentaciją. Įstatymu paaiškinamos atleidimo iš darbo dėl ekonominių priežasčių taisyklės, išplečiama daugumos įmonių lygmeniu sudaromų sutarčių taikymo sritis ir didinamas kolektyvinių derybų veiksmingumas. Vis dar aukštas nedarbo lygis kelia nedarbo išmokų sistemos tvarumo problemų. Šiuo klausimu socialiniai partneriai 2017 m. kovo mėn. pasiekė susitarimą dėl naujos nedarbo išmokų konvencijos, kurią patvirtino Vyriausybė ir kurios tikslas – sumažinti deficitą po 1,2 mlrd. EUR per metus;
- (16) nors Prancūzija pagerino bendrą savo reguliavimo sistemos veikimą, verslo aplinka ir toliau vertinama vidutiniškai, palyginti su pagrindiniais konkurentais. Visų pirma, nepaisant to, kad toliau dedamos pastangos sistemą paprastinti, įmonės vis dar susiduria su didele reguliavimo našta ir greitai keičiamais teisės aktais. Tai viena iš pagrindinių kliūčių privačioms investicijoms. Įgyvendindama supaprastinimo programą, Prancūzija ėmėsi priemonių, kad sumažintų įmonėms tenkančią biurokratizmo našta, tačiau penktadalis priemonių, patvirtintų iki 2016 m., 2017 m. gegužės mėn. dar nebuvo įgyvendintos. Tuo pačiu metu ribų efektas ir toliau turi įtakos įmonių plėtojimuisi ir jų ekonominės bei rinkos veiklos rezultatams. Padidintos socialinės ir fiskalinės prievolės, taikytinos įmonėms, kurių darbuotojų skaičius viršija tam tikrą skaičių, gali atgrasyti jas nuo tokios veiklos plėtros, kuri leistų joms eksportuoti ir diegti inovacijas. Šis ribos slenksčio efektas gali savo ruožtu turėti įtakos įmonių našumui, konkurencingumui ir tarptautinimui. Iš tikrųjų, remiantis empiriniais duomenimis, 10 ir 50 darbuotojų ribos yra ypač brangios darbdaviams, o Prancūzijos ekonomikai būdinga neproporcingai maža dalis šias ribas viršijančių įmonių – tai rodo, kad abu reiškiniai gali būti susiję;
- (17) pagerėjo konkurencija keliuose paslaugų sektoriuose, tačiau kai kuriems ekonomiškai svarbiems sektoriams, pvz., apskaitos, architektūros, priežiūros namuose paslaugų, apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų, taksi ir automobilių su vairuotoju nuomos paslaugų, vis dar būdinga maža konkurencija ir (arba) reguliavimo kliūtys. Tebėra kliūčių šias paslaugas teikti, visų pirma pertekliniai norminiai reikalavimai, ir tai atgraso nuo paslaugų teikimo arba riboja veiksmingą konkurenciją. Šias kliūtis sumažinus, esamos arba naujos įmonės galėtų naudodamosi naujais technologiniais ir skaitmeniniais pokyčiais, didinti savo konkurencingumą ir (arba) patekti į rinkas, ir tai būtų

naudinga vartotojams: sumažėtų kainos ir pagerėtų paslaugų kokybė. Kad tai būtų pasiekta, kaip numatyta 2017 m. sausio mėn. priemonių, kuriomis būtų šalinamos kliūtys paslaugų rinkose, rinkinyje, Komisija pradėjo tarpusavio vertinimo procesą ir paragino valstybes nares atlikti savo kliūčių verstinis tam tikromis profesijomis vertinimą;

- (18) inovacijos Prancūzijoje neatitinka Europos inovacijų srities lyderių veiklos rezultatų. Sudėtingumo lygis vis dar aukštas, o bendras koordinavimas – problema. Prancūzijos suteiktos valstybės paramos ir vidutinių inovacijų diegimo rezultatų neatitikimas kelia klausimų dėl viešosios paramos mechanizmų veiksmingumo. Visų pirma, viešųjų mokslinių tyrimų centrų ir įmonių bendradarbiavimas yra nepatenkinamas, ir tai kenkia ekonominiams inovacijų sistemos pajėgumui;
- (19) atsižvelgdama į 2017 m. Europos semestrą, Komisija atliko išsamią Prancūzijos ekonominės politikos analizę ir ją paskelbė 2017 m. šalies ataskaitoje. Be to, ji įvertino 2017 m. stabilumo programą, 2017 m. nacionalinę reformų programą, taip pat veiksmus, kurių Prancūzija ėmėsi atsižvelgdama į ankstesniais metais jai skirtas rekomendacijas. Komisija įvertino ne tik jų svarbą tvariai fiskalinei ir socialinei bei ekonominei Prancūzijos politikai, bet ir tai, kaip laikomasi Sąjungos taisyklių ir gairių, nes bendrą Sąjungos ekonomikos valdymą būtina stiprinti Sąjungos lygio priemonėmis prisidedant prie būsimų nacionalinių sprendimų;
- (20) atsižvelgdama į šį vertinimą, Taryba išnagrinėjo 2017 m. stabilumo programą, o jos nuomonė ⁽¹⁾ pateikta visų pirma toliau išdėstytoje 1 rekomendacijoje;
- (21) atsižvelgdama į Komisijos nuodugnios apžvalgos ir šio vertinimo rezultatus, Taryba išnagrinėjo 2017 m. nacionalinę reformų programą ir 2017 m. stabilumo programą. Jos rekomendacijos pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 6 straipsnį pateiktos toliau išdėstytoje 1–4 rekomendacijose,

REKOMENDUOJA Prancūzijai 2017–2018 m. imtis šių veiksmų:

1. Užtikrinti, kad būtų laikomasi 2015 m. kovo 10 d. Tarybos rekomendacijos pagal pirmąjį deficito procedūrą. 2018 m. toliau dėti dideles fiskalines pastangas pagal Stabilumo ir augimo pakto prevencinės dalies reikalavimus, atsižvelgiant į poreikį stiprinti vykstantį atsigaivimą ir užtikrinti Prancūzijos viešųjų finansų tvarumą. Visapusiškai peržiūrėti išlaidų straipsnius siekiant didinti veiksmingumą, kuris padėtų sutaupyti lėšų.
2. Stiprinti darbo sąnaudų mažinimo priemones, kad jų veiksmingumas būtų kuo labiau padidintas nedarant poveikio biudžetui ir siekiant padidinti jų poveikį užimtumui ir investicijoms. Išplėsti bendrą mokesčių bazę ir imtis tolesnių veiksmų siekiant įgyvendinti planuojamą įstatymais nustatyto įmonių pelno mokesčio tarifo sumažinimą.
3. Didinti darbo ieškančių asmenų, visų pirma žemesnės kvalifikacijos darbuotojų ir migrantų kilmės asmenų, galimybes patekti į darbo rinką, be kita ko, peržiūrint profesinio rengimo ir mokymo sistemą. Užtikrinti, kad minimalaus darbo užmokesčio pokyčiai derėtų su darbo vietų kūrimu ir konkurencingumu.
4. Toliau mažinti reguliavimo našą įmonėms, be kita ko, toliau vykdamas paprastinimo programą. Toliau šalinti kliūtis konkurencijai paslaugų sektoriuje, be kita ko, verslo paslaugų ir reglamentuojamųjų profesijų srityje. Paprastinti viešosios paramos inovacijoms schemas ir didinti jų veiksmingumą.

Priimta Briuselyje 2017 m. liepos 11 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

T. TÕNISTE

⁽¹⁾ Pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnio 2 dalį.

TARYBOS REKOMENDACIJA

2017 m. liepos 11 d.

dėl 2017 m. Kroatijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2017 m. Kroatijos konvergencijos programos

(2017/C 261/10)

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnio 2 dalį ir 148 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo ⁽¹⁾, ypač į jo 9 straipsnio 2 dalį,atsižvelgdama į 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo ⁽²⁾, ypač į jo 6 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadą,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Socialinės apsaugos komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonominės politikos komiteto nuomonę,

kadangi:

- (1) 2016 m. lapkričio 16 d. Komisija priėmė metinę augimo apžvalgą, kuria pradedamas 2017 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras. 2017 m. kovo 9–10 d. Europos Vadovų Taryba patvirtino metinėje augimo apžvalgoje nustatytus prioritetus. 2016 m. lapkričio 16 d. Komisija pagal Reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 priėmė įspėjimo mechanizmo ataskaitą, kurioje Kroatija nurodyta kaip viena iš valstybių narių, dėl kurių reikės parengti nuodugnią apžvalgą;
- (2) 2017 m. vasario 22 d. paskelbta 2017 m. Kroatijos ataskaita. Joje įvertinta Kroatijos pažanga, padaryta įgyvendinant 2016 m. liepos 12 d. Tarybos priimtas šaliai skirtas rekomendacijas, veiksmai, kurių Kroatija ėmėsi atsižvelgdama į ankstesniais metais šaliai skirtas rekomendacijas, ir Kroatijos pažanga siekiant nacionalinių tikslų pagal strategiją „Europa 2020“. Į ją įtraukti ir nuodugnios apžvalgos pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 5 straipsnį rezultatai, kurie taip pat buvo paskelbti 2017 m. vasario 22 d. Komisijos analizė leido padaryti išvadą, kad Kroatijoje yra susidarę perviršiniai makroekonominiai disbalansai. Visų pirma 2016 m. valdžios sektoriaus bendrosios skolos santykis pradėjo mažėti, tačiau valstybės skolą veikia valiutos rizika, taip pat išlieka didelė rizika finansiniam tvarumui vidutiniu laikotarpiu. Privačiojo sektoriaus skola mažėjo, tačiau tebėra didelė, ypač įmonių sektoriuje, ir ją labai veikia valiutos rizika. Finansų sektorius turėtų paremti atsigavimą, tačiau jam vis dar gresia dėl valiutos kylanti kredito rizika, be to, neveiksnių paskolų ir viso paskolų portfelio santykis tebėra didelis. Dėl nuosaikaus darbo vietų kūrimo ir dėl mažėjančios darbo jėgos nedarbo lygis sparčiai mažėja. Galiausiai, sudėtinga verslo aplinka slopina našias investicijas ir našumo augimą;

⁽¹⁾ OL L 209, 1997 8 2, p. 1.⁽²⁾ OL L 306, 2011 11 23, p. 25.

- (3) 2017 m. balandžio 27 d. Kroatija pateikė 2017 m. nacionalinę reformų programą ir 2017 m. konvergencijos programą. Siekiant atsižvelgti į jų tarpusavio sąsajas, abi programos vertintos vienu metu;
- (4) į atitinkamas konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas atsižvelgta sudarant 2014–2020 m. Europos struktūrinių ir investicijų fondų (toliau – ESI fondai) programas. Kaip numatyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1303/2013⁽¹⁾ 23 straipsnyje, Komisija, jei tai būtina siekiant remti atitinkamų Tarybos rekomendacijų įgyvendinimą, gali paprašyti valstybės narės peržiūrėti savo partnerystės sutartį ir susijusias programas bei pasiūlyti jų pakeitimų. Kaip naudotusi šia nuostata, Komisija išsamiau nurodė Priemonių, kuriomis ESI fondų veiksmingumas siejamas su patikimu ekonomikos valdymu, taikymo gairėse;
- (5) nutraukus perviršinio deficito procedūrą, Kroatijai taikoma Stabilumo ir augimo pakto prevencinė dalis ir skolos taisyklė. 2017 m. konvergencijos programoje Vyriausybė planuoja laipsnišką valdžios sektoriaus deficito pagerėjimą nuo -0,8 % BVP 2016 m. iki 0,5 % BVP 2020 m. Vidutinės trukmės biudžeto tikslo, t. y. -1,75 % BVP struktūriniu požiūriu, 2016 m. buvo laikomasi su didele atsarga, taip pat planuojama, kad 2017 ir 2018 m. (perskaiciuotas⁽²⁾) struktūrinis balansas atitiks vidutinės trukmės biudžeto tikslą, tačiau be atsargos. Prognozuojama, kad vėliau jis turėtų vėl šiek tiek gerėti. Konvergencijos programoje numatyta, kad 2015 m. aukščiausią 86,7 % BVP lygį pasiekęs valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP toliau mažės ir 2020 m. bus 72,1 %. Makroekonominis scenarijus, kuriuo grindžiamos tos biudžeto projekcijos, yra palankus, visų pirma turint omenyje neigiamą Kroatijos didžiausiai privačiai bendrovei „Agrokor“ kylančių finansinių sunkumų poveikį, į kurį sudarant programos projekcijas neatsižvelgta. „Agrokor“ krizė taip kelia tiesioginę riziką biudžeto projekcijoms. Be to, priemonės, kurių reikia norint pasiekti planuojamus deficito tikslus 2017 m. ir vėliau, dar nėra išsamiai nurodytos;
- (6) 2016 m. liepos 12 d. Taryba rekomendavo Kroatijai 2017 m. užtikrinti bent 0,6 % BVP metinį fiskalinį koregavimą siekiant vidutinės trukmės biudžeto tikslo. Rezultatų duomenys, iš kurių matyti didelis 2016 m. nominaliojo balanso pagerėjimas, rodo, kad Kroatija tais metais jau pasiekė savo vidutinės trukmės biudžeto tikslą. Komisijos 2017 m. pavasario prognozėje numatoma, kad struktūrinis balansas 2017 m. ir toliau viršys vidutinės trukmės biudžeto tikslą, nepaisant jo sumažėjimo nuo -0,3 % BVP 2016 m. iki -1,7 % BVP 2017 m. 2018 m. Kroatijai rekomenduojama ir toliau laikytis vidutinės trukmės biudžeto tikslo. Komisija 2017 m. pavasario prognozėje numato, kad struktūrinis balansas turėtų toliau mažėti iki -2,1 % BVP; tai rodo tam tikro nukrypimo nuo vidutinės trukmės biudžeto tikslo riziką. Prognozuojama, kad 2017 ir 2018 m. Kroatija laikysis skolos taisyklės. Apskritai Taryba mano, kad Kroatija turi būti pasirengusi imtis papildomų priemonių 2018 m., kad būtų užtikrinta atitiktis Stabilumo ir augimo pakto nuostatomis;
- (7) Kroatijos fiskalinio valdymo sistema turi trūkumų. Naujasis finansinės atsakomybės aktas, kuris turėtų sustiprinti biudžeto sistemą ir Fiskalinės politikos komisijos nepriklausomumą ir įgaliojimus, dar nepriimtas. Vėluojama priimti biudžeto įstatymo dalinių pakeitimą, kuriuo siekiama sustiprinti vidutinio laikotarpio biudžeto sistemą ir spręsti biudžeto planų tikslinimo problemą tiek centriniu, tiek vietos lygmeniu. Projekcijų, kuriomis grindžiami biudžeto planai, patikimumas tebėra mažas;
- (8) Kroatijos pajamos iš nekilnojamojo turto periodinio apmokestinimo yra palyginti mažos. Vietos valdžios institucijų padaliniai gauna pajamų iš mokesčių, susijusių su turto, tačiau jų apskaičiavimas ir aprėptis labai skiriasi. Pajamų taip pat gaunama ir iš turto perdavimo apmokestinimo, kuris nelabai veiksmingas. Atsižvelgiant į pakartotines šaliai skirtas rekomendacijas ir įgyvendinant 2016 m. pabaigos mokesčių reformą, nuo 2018 m. tam tikri vietiniai mokesčiai ir rinkliavos bus pakeisti periodiniu turto mokesčiu, apskaičiuojamu remiantis penkiais parametrais, pagal kuriuos apytiksliai nustatoma turto vertė. Laikoma, kad tai pirmas žingsnis siekiant įvesti visavertį verte pagrįstą periodinį turto mokestį;

⁽¹⁾ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniai fondai, Sanglaudos fondai, Europos žemės ūkio fondai kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondai bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniai fondai, Sanglaudos fondai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondai taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 (OL L 347, 2013 12 20, p. 320).

⁽²⁾ Pagal ciklą pakoreguotas balansas atėmus vienkartinės ir laikinas priemones, Komisijos tarnybų perskaiciuotas taikant bendrai sutartą metodiką.

- (9) Kroatijos valstybės finansavimo poreikiai ir valstybės skolas kylanti valiutos rizika rodo patikimų finansavimo šaltinių ir apdairaus rizikos valdymo svarbą. Atsižvelgiant į šaliai skirtą rekomendaciją, 2017 m. pradžioje priimta 2017–2019 m. centrinės valdžios skolos valdymo strategija. Ji priimta praėjus trejiems metams po ankstesnės strategijos galiojimo pabaigos. Valstybės skolos valdymo institucinė struktūra, įskaitant komunikaciją su rinkomis, rizikos valdymą ir reguliarią strategijos atnaujinimą, turi trūkumų. Taip pat nepakankamai dėmesio skiriama nebiudžetinėms operacijoms, kurios gali turėti įtakos skolai;
- (10) pastaruoju metu darbo rinka toliau atsigauja, tačiau nedarbo lygis išlieka aukštas, o ilgai darbo ieškančių asmenų dalis didelė. Atsižvelgiant į mažą ir toliau mažėjantį aktyvumą tai reiškia, kad egzistuoja didelis neišnaudotas darbo jėgos potencialas. 2016 m. ypač daug sumažėjo darbingiausio amžiaus žemos kvalifikacijos darbuotojų aktyvumas; tokią tendenciją paskatino darbingo amžiaus gyventojų skaičiaus mažėjimas dėl senėjimo ir emigracijos, kurių mastas auga;
- (11) asmenų, turinčių teisę anksti išeiti į pensiją, neaktyvumas palyginti didelis. Dėl trumpų pensijų įmokų laikotarpių dabartinis ir būsimas pensijų adekvatumas yra mažas ir kyla skurdo senatvėje rizika. Ankstyvo išėjimo į pensiją galimybių daug, tai padaryti galima likus visiems penkeriems metams iki teisės aktais nustatyto pensinio amžiaus. Finansinės paskatos dirbti iki to amžiaus yra menkos. Paskelbtos priemonės, kuriomis skatinama ilginti profesinį gyvenimą, neįgyvendintos. Viena iš žemo dalyvavimo darbo rinkoje lygio priežasčių yra priežiūros pareigos, ypač vyresnių darbingiausio amžiaus moterų. Formaliosios vaikų priežiūros paslaugų nepakanka, o tarp regionų egzistuoja dideli skirtumai, taip pat darbo sutartys suteikia nedaug galimybių derinti darbą ir priežiūrą. Šiuo metu teisės aktais nustatytas moterų pensinis amžius yra 61 metai ir 9 mėnesiai, o vyrų – 65 metai. Teisės aktais nustatytas pensinis amžius vienodinamas ir ilginamas lėtai: ir vyrų, ir moterų pensinis amžius 67 metų ribą pasieks 2038 m. Svarstoma galimybė šį procesą spartinti, tačiau sprendimas dar nepriimtas. Pagal pensijų sistemą teisė į palankesnes sąlygas suteikiama tam tikrų kategorijų darbuotojams, kurių profesijos laikomos sunkiomis ir pavojingomis, ir tam tikrų sektorių darbuotojams. Kroatijos valdžios institucijos užbaigė sunkių ar pavojingų profesijų peržiūrą, tačiau taisyklės dar nesuderintos;
- (12) remiantis naujausiais duomenimis, 2015 m. beveik 30 % gyventojų grėsė skurdo arba socialinės atskirties rizika. Socialinės apsaugos sistema nepakankamai veiksminga ir teisinga, šiuos trūkumus lemia nenuoseklūs tinkamumo kriterijai, fragmentiška geografinė aprėptis, atsakingų valdžios institucijų veiksmų koordinavimo stoka ir mažas skaidrumas. 2016 m. skurdžiausiems namų ūkiams skirtai minimalių pajamų sistemai išleista tik 0,6 % BVP. Reformų planų, įskaitant atsakomybės persikirstymą tarp institucijų ir tinkamumo kriterijų suderinimą, įgyvendinimas stringa;
- (13) svarbi galimybių įsidarbinti sąlyga – darbo rinkai būtinų įgūdžių įgijimas. Dalyvavimas suaugusiųjų švietime labai mažas, taip pat kaip ir aktyvios darbo rinkos politikos, perkvalifikavimo priemonių ir mokymosi visą gyvenimą išlaidos ir aprėptis. Rengiant mokymus nepakankamai dėmesio skiriama vyresnio amžiaus ir žemos kvalifikacijos darbuotojams ir ilgalaikiams bedarbiams, kuriems kyla didelių problemų įsidarbinti. Teisės aktu, kuriais siekiama gerinti suaugusiųjų mokymo įstaigų, programų ir studijų kokybę, rengimas vėluoja;
- (14) žmonėms būtini pakankami pagrindiniai gebėjimai, kad jie galėtų rasti ir išlaikyti gerą, stabilų darbą ir sėkmingai dalyvauti ekonominiame ir socialiniame gyvenime. Tarptautinių tyrimų duomenys rodo, kad Kroatijoje penkiolikmečiams mokiniams labai trūksta pagrindinių gebėjimų, taikomųjų mokslų ir matematikos žinių. Pagal švietimo, mokslo ir technologijų strategiją 2015 m. pradėta įgyvendinti mokyklų mokymo programų reforma, kuria siekiama pagerinti universaliųjų gebėjimų turinį ir mokymą. Po prieštarų suinteresuotųjų šalių reakcijų mokymo programų reforma buvo peržiūreta, o jos įgyvendinimas gerokai pavėlintas. Dabar procesas turi būti tęsiamas atsižvelgiant į pradinius tikslus. Neseniai Kroatija priėmė profesinio rengimo ir mokymo strategiją. Tikimasi, kad ją įgyvendinant bus atnaujinta profesinio rengimo ir mokymo programa, sustiprintas mokymosi darbo vietoje vaidmuo ir pagerinta profesinio rengimo ir mokymo kokybė. Neformaliojo mokymosi ir savišvietos rezultatų pripažinimo sistema dar nepradėta taikyti;

- (15) viešojo administravimo teritorinis ir funkcinis susiskaidymas kenkia paslaugų teikimui ir viešųjų išlaidų veiksmingumui. Įvairių lygių valdžios institucijų dabartinės kompetencijos ir fiskaliniai santykiai nepadedą veiksmingai ir teisingai teikti viešųjų paslaugų, visų pirma sveikatos priežiūros, švietimo ir socialinės paramos. Visapusiškos viešojo administravimo reformos įgyvendinimas vėluoja. Teisės aktai dėl centrinės ir vietos valdžios institucijų užduočių persikirstymo dar nepriimti, taip pat nebaigtas valstybės agentūrų sistemos racionalizavimas. 2017 m. pradžioje Kroatijos valdžios institucijos paskelbė apie darbo grupės, kuri turi parengti teisės aktus dėl subnacionalinio lygmens valdžios institucijų finansavimo, įsteigimą;
- (16) darbo užmokesčio nustatymo viešojo administravimo sektoriuje fragmentacija ir toliau trukdo užtikrinti darbo užmokesčio skaidrumą ir vienodas sąlygas, taip pat kenkia Vyriausybės vykdomai darbo užmokesčio išlaidų kontrolei, todėl kyla šalutinio poveikio visai ekonomikai rizika. 2017 m. vasario mėn. Vyriausybė priėmė bendras derybų dėl kolektyvinių sutarčių viešajame sektoriuje ir jų stebėjimo gaires, tačiau darbo užmokesčio nustatymo sistemų racionalizavimas atidėtas iki 2018 m.;
- (17) valstybės valdomų įmonių vidutinis našumas yra mažesnis nei privačių įmonių, o tai rodo jų valdymo trūkumus. Tie trūkumai neigiamai veikia išteklių paskirstymo veiksmingumą ir prisideda prie mažo ekonomikos našumo augimo. Veiksmai, kuriais siekiama atverti galimybes privatiems valstybės įmonių kontrolei, pernai buvo vykdomi lėtai. Geresnis tų įmonių, įskaitant vietos valdžios padalinių valdomas įmones, veiklos rezultatų stebėjimas ir valdybų atskaitomybė padėtų pagerinti jų valdymą;
- (18) Kroatijos rekonstrukcijos ir plėtros bankui (HBOR) tenka pagrindinis vaidmuo įgyvendinant Sąjungos finansines priemones ir pirmiausia Investicijų planą Europai. Kad galėtų visapusiškai atlikti šį vaidmenį, jis turi atitikti aukštus skaidrumo ir atskaitomybės standartus. Kroatijos valdžios institucijos planuoja, kad ne vėliau kaip 2017 m. pabaigoje nepriklausomi auditoriai atliks nepriklausomą jo kredito portfelio turto kokybės peržiūrą. Remiantis rezultatais bus peržiūrėta jo reguliavimo sistema ir valdymo struktūros;
- (19) įmonėms susidaranti reguliavimo reikalavimų laikymosi išlaidos yra didelės. Dėl didelio skaičiaus parafiskalinių mokesčių (dauguma iš jų statistiškai laikomi mokesčiais) verslo aplinka tampa sudėtingesnė. Atsižvelgdama į konkrečiai šaliai skirtą rekomendaciją, 2016 m. vasarą Vyriausybė nusprendė panaikinti 13 ir sumažinti dar 11 parafiskalinių mokesčių, tačiau sprendimas įgyvendinamas lėtai. Įmonėms neigiamą poveikį ir toliau daro didelė administracinė našta. Priimtas administracinės naštos mažinimo planas, apimantis aštuonias reguliavimo sritis, tačiau jis dar neįgyvendintas;
- (20) per krizę smarkiai sumažėjusios investicijos 2016 m. atsigavo. Tačiau, nepaisant palankių makroekonominių ir finansavimo sąlygų, yra esminių kliūčių, stabdančių tvaresnį investicijų atsigavimą. Viešojo administravimo trūkumai, sudėtinga verslo aplinka, lėtas antikorupcinės strategijos įgyvendinimas, griežtas svarbiausių infrastruktūros sektorių reguliavimas ir aktyvus valstybės dalyvavimas ekonomikoje neigiamai veikia verslo aplinką;
- (21) modernizavus profesijų reglamentavimą galima paskatinti darbo jėgos judumą, padėti sumažinti profesinių paslaugų kainas ir taip padidinti augimo potencialą. Kroatijos paslaugų teikėjų ir reglamentuojamųjų profesijų, ypač teisininkų, reglamentavimas yra griežtas. 2016 m. vasarą Vyriausybė priėmė veiksmų planą, kuriuo siekiama pakeisti ir modernizuoti netinkamą reglamentavimą, tačiau jis yra ribotos apimtys ir nepakankamai išsamus;
- (22) teisingumo sistemos kokybė ir efektyvumas yra vienas iš pagrindinių verslo aplinkos veiksnių. Nors neišnagrinėtų bylų skaičius sumažintas, pirmosios instancijos teismo procesas komercinėse, civilinėse ir baudžiamosiose bylose yra ilgas. Elektroninis teismo dokumentų registravimas ir išdavimas gali labai pagerinti teisingumo sistemą, tačiau šios priemonės dar neįgyvendintos. Komercinių bylų teisėjai neturi interneto prieigos prie registrų, ir dėl to sumažėja nemokumo bylų nagrinėjimo veiksmingumas. Teismo sprendimai internete pateikiami tik labai retai ir būtų galima patobulinti veiklos procesus pirmosios instancijos komerciniuose teismuose;
- (23) bankų sektorius tebeturi pakankamai kapitalo, jo pelningumas 2016 m. atsigavo Šveicarijos frankais išduotas paskolas 2015 m. konvertavus į paskolas eurus. Neveiksmingų paskolų ir visų paskolų santykis pastaruoju metu mažėjo, tačiau vis dar yra didelis, visų pirma ne finansų bendrovėse. Atrodo, kad sumažėjimą skatino pardavimai,

taip pat 2013 m. pradėti taikyti progresinio ir automatinio atidėjinių sudarymo reikalavimai. Vadovaudamasi šaliai skirta rekomendacija, Vyriausybė, įgyvendindama pastarojo meto mokesčių reformą, taip pat įvedė naują neveiksnių paskolų nurašymų apmokestinimo tvarką. Jos poveikį reikia atidžiai stebėti. Taip pat būtina atidžiai stebėti, ar neseniai reformuota nemokumo sistema padeda veiksmingai pertvarkyti neveiksnius paskolas;

- (24) atsižvelgdama į 2017 m. Europos semestrą, Komisija atliko išsamią Kroatijos ekonominės politikos analizę ir ją paskelbė 2017 m. šalies ataskaitoje. Be to, ji įvertino 2017 m. konvergencijos programą, 2017 m. nacionalinę reformų programą, taip pat veiksmus, kurių Kroatija ėmėsi atsižvelgdama į ankstesniais metais jai skirtas rekomendacijas. Komisija įvertino ne tik jų svarbą tvariai fiskalinei ir socialinei bei ekonominei Kroatijos politikai, bet ir tai, kaip jie atitinka Sąjungos taisykles ir gaires, nes Sąjungos lygio priemonėmis prisidedant prie būsimų nacionalinių sprendimų būtina stiprinti bendrą Sąjungos ekonomikos valdymą;
- (25) atsižvelgdama į šį vertinimą, Taryba išnagrinėjo 2017 m. konvergencijos programą, o jos nuomonė ⁽¹⁾ pateikta visų pirma toliau išdėstytoje 1 rekomendacijoje,
- (26) atsižvelgdama į Komisijos nuodugnios apžvalgos ir šio vertinimo rezultatus, Taryba išnagrinėjo 2017 m. nacionalinę reformų programą ir 2017 m. konvergencijos programą. Jos rekomendacijos pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 6 straipsnį pateiktos toliau išdėstytose 1–5 rekomendacijose,

REKOMENDUOJA Kroatijai 2017–2018 m. imtis šių veiksmų:

1. Vykdyti savo fiskalinę politiką pagal Stabilumo ir augimo pakto prevencinės dalies reikalavimus, o tai reiškia, kad 2018 m. reikia toliau laikytis savo vidutinės trukmės biudžeto tikslo. Ne vėliau kaip 2017 m. rugsėjo mėn. sustiprinti biudžeto planavimą ir daugiametę biudžeto sistemą, be kita ko, sustiprinant Fiskalinės politikos komisijos nepriklausomumą ir įgaliojimus. Imtis būtinų veiksmų, kad būtų įvestas vertė pagrįstas turto mokestis. Sustiprinti valstybės skolos valdymo sistemą, be kita ko, užtikrinant metinius skolos valdymo strategijos atnaujinimus.
2. Neskatinėti anksti išeiti į pensiją, spartinti perėjimą prie ilgesnio teisės aktais nustatyto pensinio amžiaus ir tam tikrų kategorijų darbuotojams taikomas pensijų nuostatas priderinti prie bendros sistemos taisyklių. Gerinti socialinių išmokų koordinavimą ir skaidrumą.
3. Gerinti suaugusiųjų, visų pirma vyresnio amžiaus darbuotojų, žemos kvalifikacijos asmenų ir ilgalaikių bedarbių švietimą. Spartinti švietimo sistemos reformą.
4. Mažinti viešojo administravimo susiskaidymą ir gerinti funkcinį viešojo administravimo kompetencijų pasiskirstymą, kartu didinant veiksmingumą ir mažinant teritorinius skirtumus viešųjų paslaugų teikimo srityje. Pasikonsultavus su socialiniais partneriais, suderinti visų viešojo administravimo įstaigų ir valstybės tarnybų darbo užmokesčio nustatymo sistemas.
5. Spartinti valstybės valdomų įmonių ir kito valstybės turto perleidimą ir gerinti įmonių valdymą valstybės valdomų įmonių sektoriuje. Gerokai sumažinti įmonėms tenkančią naštą, susidarančią dėl reglamentavimo išlaidų ir administracinių reikalavimų. Pašalinti nepagrįstus reglamentavimo apribojimus, kurie trukdo įgyti teisę užsiimti reglamentuojamomis profesijomis ir profesinių ir verslo paslaugų teikimu ir tuo verstis. Padidinti teisingumo sistemos veiksmingumą ir kokybę, ypač mažinant civilinių ir komercinių bylų trukmę.

Priimta Briuselyje 2017 m. liepos 11 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

T. TÖNISTE

⁽¹⁾ Pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnio 2 dalį.

TARYBOS REKOMENDACIJA

2017 m. liepos 11 d.

dėl 2017 m. Italijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2017 m. Italijos stabilumo programos

(2017/C 261/11)

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnio 2 dalį ir 148 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo ⁽¹⁾, ypač į jo 5 straipsnio 2 dalį,atsižvelgdama į 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo ⁽²⁾, ypač į jo 6 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadas,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Socialinės apsaugos komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonominės politikos komiteto nuomonę,

kadangi:

- (1) 2016 m. lapkričio 16 d. Komisija priėmė metinę augimo apžvalgą, kuria pradedamas 2017 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras. 2017 m. kovo 9–10 d. Europos Vadovų Taryba patvirtino metinėje augimo apžvalgoje nustatytus prioritetus. 2016 m. lapkričio 16 d. Komisija pagal Reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 priėmė išpėjimo mechanizmo ataskaitą, kurioje Italija nurodyta kaip viena iš valstybių narių, dėl kurių reikės parengti nuodugnią apžvalgą. Tą pačią dieną Komisija taip pat priėmė rekomendaciją dėl Tarybos rekomendacijos dėl euro zonos ekonominės politikos; tą rekomendaciją Europos Vadovų Taryba patvirtino 2017 m. kovo 9–10 d. 2017 m. kovo 21 d. Taryba priėmė rekomendaciją dėl euro zonos ekonominės politikos (toliau – euro zonai skirta rekomendacija) ⁽³⁾;
- (2) kaip valstybė narė, kurios valiuta yra euro, atsižvelgdama į glaudžias ekonominės ir pinigų sąjungos šalių ekonomikos sąsajas, Italija turėtų užtikrinti, kad euro zonai skirta rekomendacija būtų visiškai ir laiku įgyvendinta, kaip nurodyta toliau išdėstytose 1–4 rekomendacijose;
- (3) 2017 m. vasario 22 d. paskelbta 2017 m. Italijos ataskaita. Joje įvertinta Italijos pažanga, padaryta įgyvendinant 2016 m. liepos 12 d. Tarybos priimtas šaliai skirtas rekomendacijas, veiksmai, kurių Italija ėmėsi atsižvelgdama į ankstesniais metais priimtas šaliai skirtas rekomendacijas, ir Italijos pažanga siekiant nacionalinių tikslų pagal strategiją „Europa 2020“; Į ją įtraukti ir nuodugnios apžvalgos pagal Reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 5 straipsnį rezultatai, kurie taip pat buvo paskelbti 2017 m. vasario 22 d. Komisijos analizė leido padaryti išvadą, kad Italijoje yra susidarę paviršiniai makroekonominiai disbalansai. Kadangi yra daug neveiksnių paskolų ir didelis nedarbo

⁽¹⁾ OL L 209, 1997 8 2, p. 1.⁽²⁾ OL L 306, 2011 11 23, p. 25.⁽³⁾ OL C 92, 2017 3 24, p. 1.

lygis, didelė valdžios sektoriaus bendroji skola ir užsitęsusi mažo našumo tendencija ateityje kelia riziką, turėsiančią tarpvalstybinių pasekmių. Itin svarbu imtis veiksmų, kad būtų sumažinta neigiamų padarinių rizika Italijos ekonomikai ir, atsižvelgiant į šalies ekonomikos dydį bei tarpvalstybinę svarbą, – visai ekonominei ir pinigų sąjungai rizika;

- (4) 2017 m. balandžio 27 d. Italija pateikė 2017 m. nacionalinę reformų programą ir 2017 m. stabilumo programą. Siekiant atsižvelgti į jų tarpusavio sąsajas, abi programos vertintos vienu metu; Italijos 2017 m. nacionalinė reformų programa apima tiek trumpojo, tiek vidutinio laikotarpio išipareigojimus. Trumpuoju laikotarpiu planuojama galiausiai priimti iki šiol nepriimtus įstatymus dėl konkurencijos, baudžiamojo proceso reformos ir senaties terminų, įgyvendinti kovos su skurdu įstatymą ir priemones, susijusias su įmonių lygmens derybomis, mokesčių perkėlimu ir privatizacija. Vidutinės trukmės laikotarpio priemonės susijusios su viešaisiais finansais, mokesčiais, darbo rinka, bankų ir paskolų sistema, konkurencija, viešuoju administravimu, teisingumu ir investicijomis. 2017 m. nacionalinė reformų programa taip pat apima 2017 m. šalies ataskaitoje ir euro zonai skirtoje rekomendacijoje nurodytus uždavinius, įskaitant būtinybę suteikti naują postūmį investicijoms ir užtikrinti viešųjų finansų tvarumą. Jeigu šios priemonės būtų visapusiškai įgyvendintos iki nurodytų terminų, jos padėtų spręsti Italijos makroekonominių disbalansų problemą ir įgyvendinti šaliai skirtas rekomendacijas. Remdamasi Italijos politikos išipareigojimų vertinimu, Komisija patvirtina ankstesnį vertinimą, kad šiuo etapu nėra pagrindo imtis tolesnių veiksmų pagal makroekonominių disbalansų procedūrą, numatytą Reglamente (ES) Nr. 1176/2011 ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 1174/2011⁽¹⁾. Politikos reformų darbotvarkės įgyvendinimas bus atidžiai stebimas vykdamas specialią stebėseną;
- (5) į atitinkamas konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas atsižvelgta sudarant 2014–2020 m. Europos struktūrinių ir investicijų fondų (toliau – ESI fondai) programas. Kaip numatyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1303/2013⁽²⁾ 23 straipsnyje, Komisija, jei tai būtina siekiant remti atitinkamų Tarybos rekomendacijų įgyvendinimą, gali paprašyti valstybės narės peržiūrėti savo partnerystės sutartį ir susijusias programas bei pasiūlyti jų pakeitimų. Kaip naudotusi šia nuostata, Komisija išsamiau nurodė Priemonių, kuriomis ESI fondų veiksmingumas siejamas su patikimu ekonomikos valdymu, taikymo gairėse;
- (6) šiuo metu Italijai taikoma Stabilumo ir augimo pakto prevencinė dalis ir skolos taisyklė. 2017 m. stabilumo programoje Vyriausybė planuoja nominalaus deficito pagerėjimą nuo 2,4 % BVP 2016 m. iki 2,1 % BVP 2017 m. ir iki 1,2 % 2018 m. ir iš esmės subalansuotą biudžetą iki 2019 m. Vidutinės trukmės biudžeto tikslą – struktūriškai subalansuotą biudžetą – planuojama pasiekti iki 2019 m. ir išlaikyti 2020 m., tačiau iš perskaičiuoto⁽³⁾ struktūrinio balanso matyti, kad abejais metais bus nedidelis struktūrinis deficitas (0,3 % BVP). 2016 m. valdžios sektoriaus bendrosios skolos ir BVP santykis dar padidėjo (iki 132,6 % BVP nuo 132,1 % 2015 m.), o 2017 m. stabilumo programoje prognozuojama, kad jis iš esmės stabilizuosis 2017 m., nuo 2018 m. mažės ir 2020 m. pasieks 125,7 %. Netikrumas dėl 2017 m. stabilumo programoje pateiktos vidutinės trukmės biudžeto strategijos sudedamųjų dalių ir įgyvendinimo lemia blogėjimo riziką, susijusią tiek su augimo prognoze, tiek su biudžeto tikslų įgyvendinimu. Visų pirma, Komisijos 2017 m. pavasario prognozėje 2018 m. numatomas beveik toks pats realiojo BVP augimas, kaip ir 2017 m. stabilumo programoje, nepaisant kur kas didesnio deficito. Iš tiesų, į Komisijos prognozę nebuvo įtrauktas PVM padidinimas (0,9 % BVP), kuris teisės aktuose įteisintas kaip apsaugos sąlyga, reikalinga, kad būtų pasiekti 2018 m. biudžeto tikslai, taip pat ir dėl to, kad 2017 m. stabilumo programoje patvirtintas ketinimas jo netaikyti, bet nepateikta detalių apie alternatyvias kompensacines priemones. Be to, 2017 m. stabilumo programoje nurodyta, jog bus ieškoma papildomų galimybių sumažinti mokesčių našta;

⁽¹⁾ 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1174/2011 dėl vykdymo užtikrinimo priemonių, skirtų perviršiniams makroekonominiams disbalansams naikinti euro zonoje (OL L 306, 2011 11 23, p. 8).

⁽²⁾ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniai fondai, Sanglaudos fondai, Europos žemės ūkio fondai kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondai bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniai fondai, Sanglaudos fondai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondai taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 (OL L 347, 2013 12 20, p. 320).

⁽³⁾ Pagal ciklą pakoreguotas balansas atėmus vienkartinės ir laikinas priemones, Komisijos tarnybų perskaičiuotas taikant bendrai sutartą metodiką.

- (7) 2017 m. stabilumo programoje nurodyta, kad išskirtinio atvykstančių pabėgėlių srauto ir saugumo priemonių 2016 ir 2017 m. bendras poveikis biudžetui yra didelis, ir pateikta tinkamų šių papildomų biudžeto išlaidų apimties ir pobūdžio įrodymų. Komisijos nuomone, reikalavimus atitinkančios papildomos išlaidos 2016 m. sudarė 0,06 % BVP dėl labai didelio atvykstančių pabėgėlių srauto ir 0,06 % BVP dėl saugumo priemonių. Remiantis preliminariais skaičiavimais, 2017 m. reikalavimus atitinkančios išlaidos, susijusios su išskirtiniu atvykstančių pabėgėlių srautu, sudaro 0,16 % BVP.⁽¹⁾ Be to, 2017 m. Italijos valdžios institucijos dėl išskirtinio seismo aktyvumo taikė neįprasto įvykio išlygą. Remiantis preliminariais skaičiavimais, 2017 m. reikalavimus atitinkančios išlaidos, susijusios su išskirtiniu seismo aktyvumu, sudaro 0,18 % BVP.⁽²⁾ Pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnio 1 dalies ir 6 straipsnio 3 dalies nuostatas šios papildomos išlaidos yra priimtinos, atsižvelgiant į tai, kad atvykstančių pabėgėlių srautas, terorizmo grėsmės mastas ir išskirtinis seisminis aktyvumas yra neįprasti įvykiai, jų poveikis Italijos viešiesiems finansams yra reikšmingas, o tvarumas nebūtų pažeistas leidžiant laikinai nukrypti nuo koregavimo plano, kuriuo siekiama vidutinės trukmės biudžeto tikslo. Todėl, siekiant atsižvelgti į papildomas su pabėgėliais ir saugumu susijusias išlaidas, 2016 m. reikiamas koregavimas siekiant vidutinės trukmės biudžeto tikslo buvo sumažintas 0,12 % BVP. Kalbant apie 2017 m., galutinis vertinimas, į kurį bus įtrauktos reikalavimus atitinkančios sumos, bus atliktas 2018 m. pavasarį, remiantis Italijos valdžios institucijų pateiktais stebėjimų duomenimis;
- (8) 2016 m. Italijai buvo leista 0,5 % BVP laikinai nukrypti nuo reikalaujamo koregavimo plano, kuriuo siekiama vidutinės trukmės biudžeto tikslo, kad būtų atsižvelgta į planuojamas esmines struktūrines reformas, kuriomis bus padarytas teigiamas poveikis ilgalaikiam viešųjų finansų tvarumui, ir dar 0,25 % BVP, kad būtų atsižvelgta į nacionalines investicines išlaidas bendrai su Sąjungos finansuojamiems projektams. Kalbant apie investicijų išlygą, vienas iš tinkamumo kriterijų yra išaugusios viešosios investicijos. Iš 2016 m. biudžeto vykdymo duomenų matyti, kad 2016 m. viešosios investicijos sumažėjo 1,6 mlrd. EUR, palyginti su 2015 m. Tačiau Taryba pripažįsta, kad yra konkrečių veiksnių, dėl kurių praėjusiais metais viešosios investicijos buvo apribotos. Vienas iš veiksnių buvo neapibrėžtumas, susijęs su perėjimu prie naujo viešųjų pirkimų ir koncesijų kodekso, kuris buvo peržiūrėtas atsižvelgiant į 2016 m. šaliai skirtas rekomendacijas. Be to, – ir tai yra dar svarbiau – 2016 m., prasidėjus naujam programavimo laikotarpiui, labai sumažėjo Sąjungos lėšomis finansuojamų investicijų, o nacionalinėmis lėšomis finansuojamų investicijų šiek tiek padaugėjo (1,1 mlrd. EUR). Todėl, kadangi 2016 m. padaugėjo nacionalinėmis lėšomis finansuojamų investicijų, o išlaidos, susijusios su investicijų išlyga, jų nepakeitė, dėl investavimo išlygos Italijai galima leisti laikinai nukrypti 0,21 % BVP ir tai atitinka nacionalines išlaidas, kurios tinkamos bendrai finansuoti, kaip nurodyta 2017 m. stabilumo programoje. Atsižvelgus į bendrą papildomą 0,83 % BVP lankstumą pagal neįprasto įvykio, struktūrinių reformų ir investicijų išlygas, Komisijos 2017 m. pavasario prognozoje nurodoma, kad 2016 m. bus kiek nukrypta nuo rekomenduojamo koregavimo plano, kuriuo siekiama vidutinio laikotarpio tikslo;
- (9) 2016 m. liepos 12 d. Taryba rekomendavo Italijai 2017 m. užtikrinti 0,6 % BVP ar didesnę metinį fiskalinį koregavimą siekiant vidutinės trukmės biudžeto tikslo. Remiantis Komisijos 2017 m. pavasario prognoze, esama rizikos, kad tiek 2016 ir 2017 m. (vertinant kartu) bus labai nukrypta nuo rekomenduojamo koregavimo plano, kuriuo siekiama vidutinio laikotarpio tikslo. Tačiau ta išvada galėtų pasikeisti į tam tikro nuokrypio riziką, jei laikina leidžiama riba dėl neįprasto įvykio išlygos, susijusios su išskirtiniu atvykstančių pabėgėlių srautu ir investicijų planu, skirtu prevencinei nacionalinės teritorijos apsaugai nuo seisminės rizikos (remiantis preliminariais skaičiavimais, iš viso 0,34 % BVP), būtų atskaityta iš 2017 m. taikomo reikalavimo;
- (10) atsižvelgiant į Italijos fiskalinę padėtį ir visų pirma į jos skolą, numatoma, kad 2018 m. šalis toliau vykdys koregavimą siekdama vidutinės trukmės biudžeto tikslo – struktūriškai subalansuoto biudžeto. Remiantis bendrai sutarta koregavimo matrica pagal Stabilumo ir augimo paktą, tas koregavimas būtinas, kad grynųjų pirminių valdžios sektoriaus išlaidų nominalus augimas 2018 m. sumažėtų bent 0,2 %. Tai atitiktų bent 0,6 % BVP metinį

⁽¹⁾ Ši suma nustatyta remiantis 2017 m. stabilumo programoje nurodyta 0,25 % BVP bendra biudžeto išlaidų suma, iš kurios yra atskaityti 2015 ir 2016 m. jau leisti laikini atitinkamai 0,03 % BVP ir 0,06 % BVP nuokrypiai. Savo nuomonėje dėl Italijos 2017 m. biudžeto plano projekto Komisija paskelbė, kad ji, atsižvelgdama ir į 2016 m. spalio mėn. Europos Vadovų Tarybos išvadą, kuriose pripažintas „svarbus pirmųjų su migrantų antplūdžiu susiduriančių valstybių narių pastarųjų metų indėlis, be kita ko, finansinio pobūdžio“, bus pasirengusi svarstyti, ar leisti Italijai papildomai nukrypti nuo koregavimo plano dėl nuolatinio išskirtinio į ją atvykstančių pabėgėlių srauto.

⁽²⁾ Savo nuomonėje dėl Italijos 2017 m. biudžeto plano projekto Komisija teigė, kad išlaidos ekstremaliųjų situacijų valdymui ir investicijų planui, skirtam prevencinei nacionalinės teritorijos apsaugai nuo seisminės rizikos, galėtų būti laikomos integruoto pobūdžio. Per kitus metus atitinkančių kitų papildomų laikinų nuokrypių reikalavimus būtų laikomas tik papildomas išteklių, numatytų šiam tikslui, padidinimas.

struktūrinį koregavimą. Jeigu politika nesikeis, esama rizikos, kad 2018 m. nuo reikalavimo bus labai nukrypta. Prognozuojama, kad 2017 ir 2018 m. Italija *prima facie* nesilaikys skolos taisyklės. Apskritai Taryba mano, kad Italija turi būti pasirengusi imtis papildomų priemonių, kad užtikrintų, jog 2017 m. būtų laikomasi reikalavimų, o 2018 m. reikės papildomų priemonių siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi Stabilumo ir augimo pakto nuostatų. Tačiau, kaip numatyta Reglamente (EB) Nr. 1466/97, vertinant biudžeto planus ir rezultatus, reikėtų atsižvelgti į valstybės narės biudžeto balansą pagal ciklo sąlygas. Kaip primenama Komisijos komunikate dėl 2017 m. Europos semestro, kuris pridedamas prie šių konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų, vertinant 2018 m. biudžeto planų projektus, o vėliau – 2018 m. biudžeto rezultatus, reikės tinkamai atsižvelgti į tikslą siekti fiskalinės krypties, kuri padeda ir stiprinti vykstantį atsigavimą, ir užtikrinti Italijos viešųjų finansų tvarumą. Šiame kontekste Taryba atkreipia dėmesį į tai, kad Komisija ketina atlikti bendrą vertinimą pagal Reglamentą (EB) Nr. 1466/97, visų pirma atsižvelgdama į Italijos ciklinę padėtį;

- (11) kadangi 2015 m. Italija *prima facie* nesilaikė skolos taisyklės, 2017 m. vasario 22 d. Komisija pagal SESV 126 straipsnio 3 dalį parengė pranešimą, kuriame padaryta išvada, kad „dabartinė analizė rodo, kad reikėtų daryti prielaidą, jog Sutartyje ir Reglamente (EB) Nr. 1467/97 nustatyto skolos kriterijaus šiuo metu nesilaikoma, jeigu papildomos ne mažesnės nei 0,2 % BVP vertės struktūrinės priemonės, kurias Vyriausybė įsipareigojo priimti ne vėliau kaip 2017 m. balandžio mėn., iki to laiko nebus patikimai priimtose, kad būtų sumažintas 2017 m. (taigi ir 2016 m.) SAP prevencinės dalies reikalavimų laikymosi atotrūkis. Tačiau sprendimas dėl to, ar rekomenduoti pradėti perviršinio deficito procedūrą, būtų priimtas tik remiantis Komisijos 2017 m. pavasario prognoze, atsižvelgiant į 2016 m. biudžeto vykdymo duomenis ir fiskalinių įsipareigojimų, kuriuos Italijos valdžios institucijos prisiėmė 2017 m. vasario mėn., vykdymą“. 2017 m. balandžio mėn. Vyriausybė priėmė reikalaujamas papildomas konsolidavimo priemones. Todėl tolesnių veiksmų, kad 2015 m. būtų užtikrinta atitiktis skolos kriterijui, šiuo etapu imtis nereikia. 2017 m. rudenį Komisija iš naujo įvertins, kaip Italija laikosi skolos kriterijaus, remdamasi pateiktais 2016 m. duomenimis ir Komisijos 2017 m. rudens prognoze, į kurią bus įtraukta nauja informacija apie biudžeto vykdymą 2017 m. ir faktinius 2018 m. biudžeto planus;
- (12) didelis Italijos valstybės skolos santykis turėtų stabilizuotis, tačiau nemažės, nes blogėja struktūrinis pirminis balansas ir dabartinės makroekonominės sąlygos. Kadangi jis yra didesnis nei 130 % BVP, tai reiškia, kad daug išteklių skirta skolos tvarkymo sąnaudoms padengti, todėl nukenčia labiau augimą skatinančios sritys, kaip antai švietimas, inovacijos ir infrastruktūra;
- (13) Italijos mokesčių sistema ekonomikos augimui ir veiksmingumui nėra palanki dėl kelių priežasčių. Nepaisant to, kad pastaruoju metu gamybos veiksniams tenkanti mokesčių našta šiek tiek sumažėjo, ji tebėra viena didžiausių Sąjungoje. Dar esama galimybių pereiti prie mokesčių, kurie mažiau kenkia augimui, nedarant poveikio biudžetui. 2015 m. panaikinus pirmojo gyvenamojo būsto mokestį, žengtas žingsnis atgal siekiant veiksmingesnės mokesčių struktūros. Nepaisant nacionalinės teisės aktų, pagal kuriuos mokesčių išlaidas, ypač susijusias su sumažintu pridėtinės vertės mokesčio tarifu, reikalaujama peržiūrėti kasmet, ilgai laukta peržiūra buvo dar kartą atidėta. Vis dar nevykdoma pasenusių kadastro verčių suderinimo su dabartinėmis rinkos vertėmis reforma. Prastas mokesčių prievolių vykdymas ir sudėtingas mokesčių kodeksas didina našą reikalavimų besilaikančioms įmonėms ir namų ūkiams. Naujausios priemonės, kaip antai privalomas elektroninių sąskaitų faktūrų išrašymas ir mokėjimas dalimis, kai perka valstybės įstaigos, yra žingsniai teisinga linkme. Tačiau elektroninių sąskaitų faktūrų išrašymas nėra privalomas privačiojo sektoriaus atliekamiems sandoriams ir atsiskaitymų grynaisiais ribos buvo neseniai padidintos, todėl elektroninių sąskaitų faktūrų naudojimas gerokai atsilieka nuo Sąjungos vidurkio, o tai kenkia mokesčių prievolių vykdymui;
- (14) kalbant apie biudžeto procedūrą, 2016 m. buvo patvirtinta visapusiška reforma. Komisija toliau stebės, kaip reforma įgyvendinama, kad išlaidų peržiūra taptų neatsiejama biudžeto sudarymo procedūros dalimi;
- (15) keletas struktūrinių trūkumų tebedaro poveikį pagrindinėms Italijos sąlygoms, viešajam administravimui ir verslo aplinkai. Šie trūkumai ir toliau stabdo reformų įgyvendinimą, atbaido investuotojus, lemia netikrumą ir atveria galimybes mėginimams pasipelnyti. Pastaraisiais metais priimtose civilinio teisingumo sistemos reformos, kuriomis siekiama padidinti teisingumo sistemos veiksmingumą, pagerinti bylų valdymą ir užtikrinti procedūrinę drausmę, dar tik pamažu pradeda duoti rezultatų. Didelė problema išlieka civilinių bylų nagrinėjimo trukmė. Nors žemesnės instancijos teismuose civilinių ir komercinių bylų nagrinėjimo trukmė ir susikaupusių neišnagrinėtų tokių bylų

skaičius šiek tiek sumažėjo, jie tebėra vieni didžiausių Sąjungos visų instancijų teismuose. Dar nebaigtoje civilinio proceso reformoje numatyta dar labiau sugriežtinti apeliacinių skundų priimtinumą kriterijus, supaprastinti civilines procedūras visų instancijų teismuose ir atgrasyti nuo nepagrįsto bylinėjimosi;

- (16) nepaisant iki šiol priimtų reformų, keli rodikliai patvirtina, kad vis dar svarbi problema Italijoje yra korupcija. Labai vėluojanti Senaties terminų įstatymo reforma, kurios tikslas – sustiprinti kovą su korupcija, nevykdoma nuo 2014 m. Toks, koks jis yra dabar, Senaties terminų įstatymas lemia tai, kad didelei daliai bylų po pirmosios instancijos teismo nuosprendžio sueina senaties terminas. Be to, nacionalinė kovos su korupcija institucija turi ribotus finansinius ir žmogiškuosius išteklius, kad galėtų vykdyti savo įgaliojimus, o prevencijos sistema tebėra suskaidyta;
- (17) 2015 m. priimtas visapusiškas teisės aktas, kuriuo reformuojamas viešasis administravimas. Jis gali padėti padidinti viešojo administravimo veiksmingumą ir efektyvumą. Tačiau 2016 m. lapkričio mėn. Konstituciniam Teismui priėmus sprendimą, kuriame teigiama, kad kai kurių įgyvendinimo potvarkių, turinčių įstatymų galią, priėmimo procedūra prieštaravo Konstitucijai, svarbiausios reformos dalys dar nėra įgyvendintos. Visų pirma, sprendimas susijęs su trimis svarbiausiomis reformos sritimis: vietos lygmens viešosiomis paslaugomis, užimtumu viešajame sektoriuje ir valstybinėmis įmonėmis. Reikia naujų teisėkūros iniciatyvų, kad būtų reformuotos vietos lygmens viešosios paslaugos ir užimtumas viešajame sektoriuje vadovybės lygmeniu, nes šių sričių potvarkių terminas baigėsi 2016 m. lapkričio mėn. Kalbant apie valstybines įmones, reikia iš dalies pakeisti potvarkį, priimtą, kol dar nebuvo priimtas sprendimas. Reformos tikslas – sumažinti valstybinių įmonių skaičių, padidinti jų veiksmingumą ir užtikrinti, kad jos veiktų pagal tokias pačias taisykles, kaip ir privačios įmonės. Racionalizuoti valstybines įmones taip pat padėtų planuojamos privatizacijos įgyvendinimas;
- (18) pagrindinės su konkurencija susijusios sąlygos išlieka nepalankios. Visų pirma, dar nepriimtas 2015 m. kasmetinis konkurencijos įstatymas. Didelių kliūčių konkurencijai išlieka tam tikruose sektoriuose, pavyzdžiui, reglamentuojamųjų profesijų, koncesijų, viešųjų pirkimų ir leidimų išdavimo sistemos, taip pat vietos lygmens viešųjų paslaugų, įskaitant transporto. Visų pirma, pažanga, padaryta skatinant veiksmingą, skaidrų ir konkurencingą viešojo transporto rinkos veikimą, visų pirma geležinkelio sektoriaus pagal viešąsias koncesijas, vis dar yra labai nedidelė. Pagal naują Komisijos sukurto rodiklį beveik visų analizuotų profesijų ribojimo lygis yra aukštesnis Italijoje negu Sąjungos vidurkis. Konkrečių gairių pagal profesijas, kaip spręsti šią problemą, pateikta 2017 m. sausio mėn. Komisijos komunikate dėl profesinių paslaugų reglamentavimo reformų rekomendacijų, kuris įeina į priemonių, kuriomis būtų šalinamos kliūtys paslaugų rinkose, rinkinį;
- (19) bankų sektoriaus turima didelė neveiksnių paskolų sanauja vis dar trukdo bankams gauti pelno ir mažina jų gebėjimą didinti kapitalą savo ištekliais. Tai daro neigiamą poveikį kredito pasiūlai, ypač mažoms įmonėms. Iki šiol vykdytos politikos iniciatyvos dar neleidė gerokai sumažinti neveiksnių paskolų. Priežiūros gairės dėl neveiksnių paskolų valdymo nacionaliniu lygmeniu vis dar nepakankamai gerai parengtos, vidutinio dydžio ir maži bankai ir toliau yra labiau pažeidžiami nei didelės kredito įstaigos. Todėl Komisija stebės, kaip įgyvendinama didžiausių *popolari* bankų ir nedidelių savitarpio bankų organizacinio valdymo reforma, kuri yra labai svarbi siekiant konsoliduoti bankų sistemą. Neseniai buvo imtasi priemonių vykdyti reformoms, tačiau nemokumo ir užstato administravimo sistema vis dar nepakankamai remiama greitas neveiksnių paskolų, ypač mažų ir labai mažų įmonių, pertvarkymas ir restruktūrizavimas. Pašalinti esamus trūkumus ir padėti Italijoje sukurti antrinę nuvertėjusių paskolų rinką galėtų padėti teisės akto, kuriuo siekiama peržiūrėti ir supaprastinti nemokumo ir užstato administravimo priemones, projektas, kuris dabar svarstomas Parlamente;
- (20) nepaisant laipsniško padėties darbo rinkoje gerėjimo dėl vykdomų reformų, ilgalaikis ir jaunimo nedarbas tebėra didelis (2016 m. atitinkamai 6,7 % ir 38 %) ir yra daugiau nei 1,2 mln. jaunų žmonių, kurie nesimoko, nedirba ir nedalyvauja mokymuose. Nors padaryta didelė pažanga įgyvendinant Jaunimo garantijų iniciatyvą⁽¹⁾, norint užtikrinti veiksmingesnį ir visapusišką jos įgyvendinimą reikia išspręsti kelias problemas. Jaunimo garantijų iniciatyvos naudos gavėjų, kurie vis dar dirba, atlieka pameistrystę ar stažuotę praėjus šešiams mėnesiams nuo dalyvavimo pabaigos procentinė dalis, yra didesnė už Sąjungos vidurkį. Tačiau tikslinė gyventojų grupė pasiekiamai

⁽¹⁾ 2013 m. balandžio 22 d. Tarybos rekomendacija dėl Jaunimo garantijų iniciatyvos nustatymo (OL C 120, 2013 4 26, p. 1).

vis dar menkai, o regionų skirtumai vykdymo atžvilgiu tebėra dideli. Aktyvios darbo rinkos politikos, įskaitant jos valdymo sistemą, reforma dar tik pradedama įgyvendinti, o užimtumo tarnybos tebėra silpnos ir esama didelių regioninių skirtumų. Suaugusiųjų mokymosi programos yra nepakankamai išvystytos, o tai savo ruožtu gali turėti neigiamos įtakos žemos kvalifikacijos asmenų dalyvavimo darbo rinkoje rezultatams;

- (21) moterų dalyvavimo darbo rinkoje ir jų darbo jėgos potencialas iš esmės tebėra neišnaudojamas. Moterų užimtumo lygis yra vienas žemiausių Sąjungoje. Dėl kai kurių mokesčių lengvatų sistemos ypatumų antrieji šeimoje uždirbantys asmenys ir toliau neskatinami dirbti, galimybės pasinaudoti įperkamos priežiūros paslaugomis (skirtomis vaikams ir vyresnio amžiaus asmenims) tebėra ribotos, be to, egzistuoja didelių regioninių skirtumų. Tėvystės atostogų rodiklis yra vienas žemiausių Sąjungoje;
- (22) antro lygmens derybos nėra plačiai naudojamos. Tai trukdo veiksmingai paskirstyti išteklius, o darbo užmokesčių pritaikyti prie ekonominių vietos sąlygų. Tam įtakos turi ir esamos pagrindinės kolektyvinių derybų taisyklės bei praktika, dėl kurių yra nedaug galimybių taikyti derybas vietos lygmeniu. Nuo 2014 m. sausio mėn. socialinių partnerių pasirašyti susitarimai, kuriuose nustatomos profesinių sąjungų atstovavimo apskaičiavimo procedūros ir kriterijai, kuriuos taikant būtų padedama mažinti neapibrėžtumą darbo santykiuose, dar nėra įgyvendinti. Mokesčio nuolaidos, taikomos už su našumu siejamą užmokesčio padidinimą, nepadėjo paskatinti plačiau naudoti antro lygmens derybų;
- (23) žmonių, kuriems gresia skurdas arba socialinė atskirtis, dalis yra gerokai didesnė nei Sąjungos vidurkis, ypač vaikų ir migrantų kilmės asmenų. Be to, esama didelių regioninių skirtumų. Tam tikra pažanga padaryta įgyvendinant nacionalinę kovos su skurdu strategiją. Neseniai priimta įtraukties pajamų sistema – teigiamas žingsnis siekiant sukurti bendrą išsamią kovos su skurdu sistemą. Jos veiksmingumas priklausys nuo to, ar ji bus tinkamai įgyvendinta, ar bus pritraukta pakankamai išteklių (įskaitant įvairių socialinių išmokų racionalizavimą), ar tinkamas dėmesys bus skiriamas vaikų auginančioms šeimoms, atliekant materialinės padėties tikrinimą, skiriant joms paramą pirmumo tvarka ir vietoje taikant veiksmingas procedūras, tiek remiant pajamas, tiek teikiant gerai integruotas paslaugas. Šiame etape dar neaišku, ar finansinių išteklių pakaks, kad būtų išspręsta skurdo Italijoje problema. Pagrindiniai uždaviniai tebėra gauti papildomų išteklių kartu laikantis biudžeto tikslų, sumažinti socialinės paramos sistemos suskaidymą, racionalizuoti socialines išlaidas ir pašalinti dabartinę pensijoms palankų iškraipymą;
- (24) atsižvelgdama į 2017 m. Europos semestrą, Komisija atliko išsamią Italijos ekonominės politikos analizę ir ją paskelbė 2017 m. šalies ataskaitoje. Be to, ji įvertino 2017 m. stabilumo programą, 2017 m. nacionalinę reformų programą, taip pat veiksmus, kurių Italija ėmėsi atsižvelgdama į ankstesniais metais jai skirtas rekomendacijas. Komisija įvertino ne tik jų svarbą tvariai fiskalinei ir socialinei bei ekonominei Italijos politikai, bet ir tai, kaip jie atitinka Sąjungos taisykles ir gaires, nes Sąjungos lygio priemonėmis prisidedant prie būsimų nacionalinių sprendimų būtina stiprinti bendrą Sąjungos ekonomikos valdymą;
- (25) atsižvelgdama į šį vertinimą, Taryba išnagrinėjo 2017 m. stabilumo programą, o jos nuomonė⁽¹⁾ pateikta visų pirma toliau išdėstytoje 1 rekomendacijoje;
- (26) atsižvelgdama į Komisijos nuodugnios apžvalgos ir šio vertinimo rezultatus, Taryba išnagrinėjo 2017 m. nacionalinę reformų programą ir 2017 m. stabilumo programą. Jos rekomendacijos pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 6 straipsnį pateiktos toliau išdėstytoje 1–4 rekomendacijose,

REKOMENDUOJA Italijai 2017–2018 m. imtis šių veiksmų:

1. 2018 m. toliau dėti dideles fiskalines pastangas pagal Stabilumo ir augimo pakto prevencinės dalies reikalavimus, atsižvelgiant į poreikį stiprinti vykstantį atsigavimą ir užtikrinti Italijos viešųjų finansų tvarumą. Užtikrinti, kad būtų laiku įgyvendinta privatizavimo programa, o nenumatyta pelną panaudoti tam, kad valdžios sektoriaus bendrosios

⁽¹⁾ Pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnio 2 dalį.

skolos ir BVP santykis pradėtų mažėti. Nedarant poveikio biudžetui, mokesčių naštą nuo gamybos veiksmų perkelti mokesčiams, kurie mažiau kenkia augimui, ir imtis ryžtingų veiksmų siekiant sumažinti mokesčių išlaidų aprėptį bei kiekį, pertvarkyti pasenusią kadastro sistemą ir vėl pradėti taikyti pirmojo gyvenamojo būsto mokestį dideles pajamas gaunantiems namų ūkiams. Plačiau privalomai naudoti elektronines sąskaitas faktūras ir elektroninius mokėjimus.

2. Sumažinti civilinių bylų nagrinėjimo trukmę veiksmingai valdant bylas ir taikant taisykles, kuriomis užtikrinama procedūrinė drausmė. Aktyviau kovoti su korupcija, visų pirma peržiūrint Senaties terminų įstatymą. Užbaigti užimtumo viešajame sektoriuje reformas ir padidinti valstybinių įmonių veiksmingumą. Greitai priimti ir įgyvendinti svarstomą Konkurencijos įstatymą ir panaikinti likusius konkurencijos apribojimus.
3. Sparčiau mažinti susikaupusių neveiksnių paskolų skaičių ir padidinti paskatas už balansų sutvarkymą ir restruktūrizavimą, ypač bankų, kuriems taikoma nacionalinė priežiūra, segmento. Iš esmės pertvarkyti nemokumo ir užstato administravimo reglamentavimo sistemą.
4. Dalyvaujant socialiniams partneriams, stiprinti kolektyvinių derybų sistemą, kad kolektyvinėse sutartyse būtų geriau atsižvelgiama į vietos sąlygas. Užtikrinti veiksmingą aktyvią darbo rinkos politiką. Palengvinti sąlygas antriesiems šeimoje uždirbantiems asmenims pradėti dirbti. Racionalizuoti socialines išlaidas ir pagerinti jų sudėtį.

Priimta Briuselyje 2017 m. liepos 11 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

T. TÖNISTE

TARYBOS REKOMENDACIJA

2017 m. liepos 11 d.

dėl 2017 m. Kipro nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2017 m. Kipro stabilumo programos

(2017/C 261/12)

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnio 2 dalį ir 148 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo ⁽¹⁾, ypač į jo 5 straipsnio 2 dalį,atsižvelgdama į 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo ⁽²⁾, ypač į jo 6 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadas,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Socialinės apsaugos komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonominės politikos komiteto nuomonę,

kadangi:

- (1) 2016 m. lapkričio 16 d. Komisija priėmė metinę augimo apžvalgą, kuria pradedamas 2017 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras. 2017 m. kovo 9–10 d. Europos Vadovų Taryba patvirtino metinėje augimo apžvalgoje nustatytus prioritetus. 2016 m. lapkričio 16 d. Komisija pagal Reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 priėmė įspėjimo mechanizmo ataskaitą, kurioje Kipras nurodytas kaip viena iš valstybių narių, dėl kurių reikės parengti nuodugnį apžvalgą. Tą pačią dieną Komisija taip pat priėmė rekomendaciją dėl Tarybos rekomendacijos dėl euro zonos ekonominės politikos; tą rekomendaciją Europos Vadovų Taryba patvirtino 2017 m. kovo 9–10 d. 2017 m. kovo 21 d. Taryba priėmė rekomendaciją dėl euro zonos ekonominės politikos (toliau – euro zonai skirta rekomendacija) ⁽³⁾;
- (2) kaip valstybė narė, kurios valiuta yra euro, atsižvelgdama į glaudžias ekonominės ir pinigų sąjungos šalių ekonomikos sąsajas, Kipras turėtų užtikrinti, kad euro zonai skirta rekomendacija būtų visiškai ir laiku įgyvendinta, kaip nurodyta toliau išdėstytose 1–5 rekomendacijose;
- (3) 2017 m. vasario 22 d. paskelbta 2017 m. Kipro ataskaita. Joje įvertinta Kipro pažanga, padaryta įgyvendinant 2016 m. liepos 12 d. Tarybos priimtas šaliai skirtas rekomendacijas, veiksmai, kurių Kipras ėmėsi atsižvelgdamas į ankstesniais metais priimtas šaliai skirtas rekomendacijas, ir Kipro pažanga siekiant nacionalinių tikslų pagal strategiją „Europa 2020“. Į ją įtraukti ir nuodugnios apžvalgos pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 5 straipsnį rezultatai, kurie taip pat buvo paskelbti 2017 m. vasario 22 d. Komisijos analizė leido padaryti išvadą, kad Kipre yra susidarę perviršiniai makroekonominiai disbalansai. Visų pirma labai svarbu, kad šalis mažintų daug susidariusių disbalansų privačiojo sektoriaus, valstybės ir išorės įsiskolinimo forma ir didelį neveiksnių paskolų lygį;

⁽¹⁾ OL L 209, 1997 8 2, p. 1.⁽²⁾ OL L 306, 2011 11 23, p. 25.⁽³⁾ OL C 92, 2017 3 24, p. 1.

- (4) Kipras pateikė 2017 m. stabilumo programą 2017 m. balandžio 27 d., o 2017 m. nacionalinę reformų programą – 2017 m. balandžio 28 d. Siekiant atsižvelgti į jų tarpusavio sąsajas, abi programos vertintos vienu metu; Kipro nacionalinė reformų programa apima tiek trumpojo, tiek vidutinio laikotarpio išipareigojimus. Programoje visų pirma nustatytos priemonės, kuriomis siekiama mažinti privačiojo sektoriaus išiskolinimą, gerinti verslo aplinką, sudaryti palankesnes sąlygas gauti finansavimą ir pertvarkyti sveikatos priežiūros sektorių, taip pat išipareigojama reformuoti viešąjį sektorių ir teisingumo sistemą. Nacionalinė reformų programa taip pat apima 2017 m. šalies ataskaitoje ir euro zonai skirtose rekomendacijose nurodytus uždavinius, įskaitant būtinybę suteikti naują postūmį investicijoms ir užtikrinti viešųjų finansų tvarumą. Jeigu šios priemonės bus visapusiškai įgyvendintos iki nurodytų terminų, jos padės išspręsti Kipro makroekonominį disbalansų problemą ir įgyvendinti šaliai skirtas rekomendacijas. Remdamasi Kipro politikos išipareigojimų vertinimu, Komisija patvirtina savo ankstesnį vertinimą, kad šiuo etapu nėra pagrindo imtis tolesnių veiksmų pagal makroekonominio disbalanso procedūrą, numatytą Reglamente (ES) Nr. 1174/2011 ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 1174/2011⁽¹⁾. Politikos reformų darbotvarkės įgyvendinimas bus atidžiai stebimas vykstant specialią stebėseną;
- (5) į atitinkamas konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas atsižvelgta sudarant 2014–2020 m. Europos struktūrinių ir investicijų fondų (toliau – ESI fondai) programas. Kaip numatyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1303/2013⁽²⁾ 23 straipsnyje, Komisija, jei tai būtina siekiant remti atitinkamų Tarybos rekomendacijų įgyvendinimą, gali paprašyti valstybės narės peržiūrėti savo partnerystės sutartį ir susijusias programas bei pasiūlyti jų pakeitimų. Kaip naudotusi šia nuostata, Komisija išsamiau nurodė Priemonių, kuriomis ESI fondų veiksmingumas siejamas su patikimu ekonomikos valdymu, taikymo gairėse;
- (6) šiuo metu Kiprui taikoma Stabilumo ir augimo pakto prevencinė dalis ir skolos taisyklė. 2017 m. stabilumo programoje Vyriausybė 2016–2020 m. laikotarpiu planuoja nominaliojo biudžeto perteklių (nominalusis balansas programavimo laikotarpiu sieks apie 0,4 % BVP). Planuojama, kad vidutinės trukmės biudžeto tikslas – struktūriniu požiūriu subalansuotas biudžetas – bus pasiektas 2017 m. Numatoma, kad per ateinančius metus perskaičiuotas⁽³⁾ struktūrinis balansas nuolat tols nuo vidutinio laikotarpio biudžeto tikslo, o tai neatitinka Stabilumo ir augimo pakto prevencinės dalies reikalavimų. Planuojama, kad valdžios sektoriaus bendrosios skolos santykis su BVP 2016 m. pasieks 107,8 %, 2018 m. sumažės iki 99,7 %, o iki 2020 m. – dar iki 88,8 %. Makroekonominis scenarijus, kuriuo grindžiamos tos biudžeto projekcijos, yra tikėtinas. Rizika, susijusi su Stabilumo programoje pateiktomis makroekonominėmis prielaidomis, kelia pablogėjimo grėsmę, visų pirma dėl didelio susikaupusių neveiksnių paskolų skaičiaus ir galimo išorės aplinkos pablogėjimo;
- (7) 2016 m. liepos 12 d., po pirmojo deficito padėties ištaisymo, Taryba rekomendavo Kiprui 2016 ir 2017 m. siekti vidutinės trukmės biudžeto tikslo. Remiantis Komisijos 2017 m. pavasario prognoze, 2017 m. Kipras laikosi šio reikalavimo, kaip nustatyta atlikus bendrą įvertinimą. 2018 m. Kiprui rekomenduojama toliau laikytis vidutinės trukmės biudžeto tikslo. Remiantis Komisijos 2017 m. pavasario prognoze, tai atitinka didžiausią grynųjų pirminių valdžios sektoriaus išlaidų⁽⁴⁾ nominalųjį augimą, sudarantį 0,3 % ir atitinkantį 0,2 % BVP struktūrinį koregavimą. Jeigu politika nesikeis, atlikus bendrą įvertinimą nustatyta, kad esama rizikos, jog 2018 m. Kipras kiek nukryps nuo to reikalavimo. Prognozuojama, kad 2017 ir 2018 m. Kipras laikysis skolos taisyklės. Apskritai Taryba mano, kad Kipras turi būti pasirengęs imtis papildomų priemonių siekdamas užtikrinti, kad 2018 m. būtų laikomasi reikalavimų;

⁽¹⁾ 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1174/2011 dėl vykdymo užtikrinimo priemonių, skirtų perviršiniams makroekonominiams disbalansams naikinti euro zonoje (OL L 306, 2011 11 23, p. 8).

⁽²⁾ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniai fondai, Sanglaudos fondai, Europos žemės ūkio fondai kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondai bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniai fondai, Sanglaudos fondai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondai taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 (OL L 347, 2013 12 20, p. 320).

⁽³⁾ Pagal ciklą pakoreguotas balansas atėmus vienkartinės ir laikinas priemones, Komisijos tarnybų perskaičiuotas taikant bendrai sutartą metodiką.

⁽⁴⁾ Grynąsias valdžios sektoriaus išlaidas sudaro bendrosios valdžios sektoriaus išlaidos, atėmus išlaidas palikanoms, su Sąjungos programomis, kurios visiškai finansuojamos iš gautų Sąjungos lėšų, susijusias išlaidas ir išlaidas, atsirandančias dėl nediskrecinių su bedarbio pašalpomis susijusių pokyčių. Valstybės finansuojamas bendrojo pagrindinio kapitalo formavimas subalansuojamas per 4 metų laikotarpį. Įskaičiuojamos diskrecinės su pajamomis susijusios priemonės arba įstatymais nustatytas pajamų padidėjimas. Vienkartinės priemonės, susijusios tiek su pajamomis, tiek su išlaidomis, neįskaičiuojamos.

- (8) valstybės skola mažėja, tačiau išlieka rizika jos tvarumui. Numatoma, kad dėl pastaruoju metu taikomų fiskalinių priemonių ir vėluojančio pagrindinių struktūrinių reformų įgyvendinimo gali pablogėti struktūrinis balansas ir kilti rizika, kad sumažės augimą skatinančių viešųjų investicijų mastas;
- (9) Kipro viešojo sektoriaus darbo užmokesčio išlaidos (kaip BVP procentinė dalis) yra vienos didžiausių euro zonoje ir šio sektoriaus veikla vis dar pasižymi neveiksmingumu. Siekiant spręsti šią problemą, pagal makroekonominio koregavimo programą buvo parengtos ir su socialiniais partneriais suderintos įvairios reformos. Be kita ko, numatyta įdiegti privalomą nuolatinį mechanizmą, kuris ribotų viešojo sektoriaus darbuotojų darbo užmokesčio augimą, taip pat įgyvendinti visapusišką viešojo administravimo sektoriaus reformą. Tačiau, išskyrus neseniai priimtą reformų įstatymą dėl viešojo sektoriaus darbuotojų judumo, išliko sunkumų siekiant patvirtinti šias teisėkūros reformas, ypač po to, kai 2016 m. gruodžio mėn. Atstovų Rūmai nubalsavo prieš. Kol nepatvirtinta, kad mechanizmas, ribojantis viešojo sektoriaus darbuotojų darbo užmokesčio augimą, yra privalomas, jis įgyvendinamas pagal kolektyvines sutartis ir taikomas iki 2018 m.;
- (10) pradėtos vykdyti tam tikros reformos, kuriomis siekiama kovoti su korupcija. Tarp naujausių pokyčių galima paminėti reformas, kurių tikslas – didinti vietos lygmeniu vykdomų viešųjų pirkimų profesionalumą, taip pat 2015 m. gruodžio mėn. priimtą politinių partijų finansavimo įstatymą. 2016 m. priimta konstitucijos pataisa, kuria remiantis leidžiama atskleisti informaciją apie valstybės tarnautojų turtą. Tačiau Kovos su korupcija koordinavimo tarnybai nepakanka darbuotojų, taip pat vis dar nepašalinti valstybės tarnautojų drausminės tvarkos trūkumai;
- (11) Kipras vykdo priemones savo teisminei sistemai stiprinti, tačiau vis dar susiduria su dideliais sunkumais, susijusiais su jos veiksmingumu. Dėl neveiksmingų teismų procedūrų ir ribotų pajėgumų gerokai vėluojama nagrinėti bylas. Tai savo ruožtu blogina verslo aplinką ir ypač trukdo veikti naujosios nuosavybės teisės netekimo ir nemokumo sistemoms. Nemokumo sistema buvo įdiegta siekiant padėti sumažinti neveiksnius privačiojo sektoriaus skolas ir skatinti bankus bei skolininkus susitarti dėl restruktūrizavimo sprendimų. Vis dėlto šių priemonių veiksmingumą silpnina keletas veiksnių, be kita ko, pirmiau minėti teismų sistemos trūkumai, menki administraciniai gebėjimai ir žemas skolininkų informuotumo apie procedūras lygis. Nuosavybės teisės dokumentų išdavimo ir nuosavybės teisės perdavimo srityje tebėra susikaupęs didelis neatlikto darbo krūvis, darbus vėluojama atlikti. Dėl to nukenčia skolos mažinimo veiklos rezultatai ir apsunkinamas būsto rinkos atsigavimas;
- (12) nors neveiksnių skolų lygis mažėja, jis tebėra labai didelis, o tai trukdo tinkamam bankininkystės sektoriaus veikimui ir daro poveikį kredito pasiūlai realiajai ekonomikai. Bankai nepakankamu mastu vykdo su Kipro centriniu banku sutartus paskolų restruktūrizavimo tikslus – tai liudija, kad būtina išplėsti tikslų nustatymo sistemą ir padaryti ją veiksmingesnę bei privalomą, visų pirma nustatyti tokius neveiksnių skolų mažinimo tikslus, kurie būtų plataus užmojo ir derėtų su bankų taikomomis neveiksnių skolų mažinimo strategijomis. Pakartotinio išipareigojimų nevykdymo lygis tebėra aukštas ir reiškia, kad paskolų restruktūrizavimo sprendimai gali turėti trūkumų. Su rizika susijusių atidėjinių lygis išaugo, tačiau vis dar yra žemesnis už euro zonos vidurkį, o tai atskleidžia būtinybę užtikrinti patikimą įkaito vertinimą, kuriuo remiantis būtų formuojami tinkami su rizika susiję atidėjiniai. Tai, kad nėra antrinės paskolų rinkos ir paskolų pakeitimo vertybiniais popieriais sistemos, riboja galimybes sparčiau mažinti finansinį įskolinimą ir iš bankų balansų perkelti neveiksnius paskolas, todėl būtina imtis papildomų reglamentavimo ir teisėkūros veiksmų, kad būtų parengtos reikiamos priemonės, kurios palengvintų bankų balansų valdymą. Be to, draudimo ir pensijų fondų priežiūros valdymo ir administraciniai gebėjimai tebėra menki, dėl to kyla rizika finansiniam stabilumui;
- (13) Kipro ekonomika toliau atsigauja. Vis dėlto potencialus augimas išlieka nedidelis – jį varžo pasyvus struktūrinių reformų įgyvendinimas, investavimo kliūtys ir verslo aplinkos trūkumai. Augimo veiksmų plane numatytų augimą skatinančių iniciatyvų įgyvendinimas vyksta palyginti lėtai. Vis dar rengiamas pasiūlymas dėl teisės akto, susijusio su strateginių investicijų pritraukimu ir palankesnių investavimo sąlygų sukūrimu. Vyriausybė deda pastangas sudaryti geresnes sąlygas gauti finansavimą vidutinėms ir mažosioms įmonėms. Siekiant išspręsti šį neatidėliotiną klausimą, pradėtos įgyvendinti kelios naujos tikslinės iniciatyvos, nurodytos nacionalinėje reformų programoje. Tačiau daugumos tų naujų iniciatyvų dėl geresnių finansavimo sąlygų įgyvendinimas yra pasiekęs tik pradinį etapą. Pastangos vykdyti privatizaciją siekiant pritraukti produktyvumą didinančių užsienio investicijų susiduria su politiniu pasipriešinimu ir su jomis susijusi pažanga yra lėta. Svarbia konkurencingumo varomąją jėgą galėtų būti ir energetikos sektoriaus reforma, tačiau ją vėluojama įgyvendinti. Visų pirma tai pasakytina apie Kipro elektros energijos administracijos išskaidymą ir naujos elektros energijos rinkos sukūrimą, kurie įmanomi tik užtikrinus faktinę perdavimo sistemos operatoriaus nepriklausomybę;

- (14) nedarbo lygis mažėja, tačiau išlieka aukštas, ypač kalbant apie jaunimą ir ilgalaikius bedarbius. Vis dar neįgyvendinti planai padidinti valstybės užimtumo tarnybų patarėjų skaičių ir pagerinti jų specializaciją. Be to, tie patarėjai tikriausiai bus įdarbinami pagal laikinąsias sutartis, todėl problema struktūriniu požiūriu nebūtų sprendžiama. Dėl šių priežasčių vis dar nepakanka pajėgumų patenkinti darbo ieškančių asmenų, ypač tų, kurie patiria daugiau sunkumų integruotis į darbo rinką, poreikius, taip pat pajėgumų imtis informavimo priemonių, kurios padėtų skatinti jų aktyvumą. Aktyvių darbo rinkos programų ir pajamų rėmimo sistemų poveikis išlieka nedidelis dėl nepakankamo kokybės vertinimo ir nepakankamų tolesnių veiksmų priemonių;
- (15) Kipro išlaidos švietimui ir toliau viršija Sąjungos vidurkį. Vis dėlto mokymosi rezultatai yra prasti ir, palyginti su praėjusiais metais, netgi pablogėjo. Remiantis Tarptautinio moksleivių vertinimo programos 2015 m. rezultatais, pagal pagrindinių matematikos, gamtos mokslų ir skaitymo gebėjimų lygį Kiprui tenka viena žemiausių vietų Sąjungoje. Pirmieji žingsniai teigiamų pokyčių linkme jau žengti – neseniai imtasi taisomųjų veiksmų, kaip antai įdiegta geresnė mokytojų skyrimo sistema, modernizuotos mokyklos mokymo programos, tačiau padėtis dar labiau pagerėtų, jei būtų imtasi tolesnių veiksmų numatytooms reformoms, be kita ko, mokytojų vertinimo reformai, įgyvendinti;
- (16) daugeliu atveju tebėra sprendinas įgūdžių pasiūlos ir paklausos neatitikties darbo rinkoje klausimas, kuris turi įtakos ilgalaikio tvaraus augimo perspektyvoms. Palyginti nedaug asmenų baigia vidurinį profesinį išsilavinimą ir mokymą, o aukštasis išsilavinimas darbo rinkoje nėra toks aktualus, todėl galiausiai nemažai tretinį išsilavinimą turinčių asmenų dirba darbą, kuriam toks išsilavinimas nebūtinai;
- (17) Kipro sveikatos priežiūros sektorius ir toliau neužtikrina visuotinės sveikatos apsaugos, jam būdingi įvairaus masto trūkumai. Dėl šių priežasčių galimybės gauti tinkamą ir veiksmingą priežiūrą yra ribotos. Siekiant pagerinti sveikatos priežiūros sektoriaus pajėgumą ir ekonominį veiksmingumą, būtina priimti teisės aktus dėl nacionalinės sveikatos priežiūros sistemos sukūrimo ir didesnio savarankiškumo suteikimo valstybinėms ligoninėms, tačiau šie teisės aktai vis dar nepriimti parlamente;
- (18) atsižvelgdama į 2017 m. Europos semestrą, Komisija atliko išsamią Kipro ekonominės politikos analizę ir ją paskelbė 2017 m. šalies ataskaitoje. Be to, ji įvertino 2017 m. stabilumo programą, 2017 m. nacionalinę reformų programą, taip pat veiksmus, kurių Kipras ėmėsi atsižvelgdamas į ankstesniais metais jam skirtas rekomendacijas. Komisija įvertino ne tik jų svarbą tvariai fiskalinei ir socialinei bei ekonominei Kipro politikai, bet ir tai, kaip jie atitinka Sąjungos taisykles ir gaires, nes Sąjungos lygmens priemonėmis prisidedant prie būsimų nacionalinių sprendimų būtina stiprinti bendrą Sąjungos ekonomikos valdymą;
- (19) atsižvelgdama į šį vertinimą, Taryba išnagrinėjo 2017 m. stabilumo programą, o jos nuomonė ⁽¹⁾ pateikta visų pirma toliau išdėstytoje 1 rekomendacijoje;
- (20) atsižvelgdama į Komisijos nuodugnios apžvalgos ir šio vertinimo rezultatus, Taryba išnagrinėjo 2017 m. nacionalinę reformų programą ir 2017 m. stabilumo programą. Jos rekomendacijos pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 6 straipsnį pateiktos toliau išdėstytoje 1–4 rekomendacijose,

REKOMENDUOJA Kiprui 2017–2018 m. imtis šių veiksmų:

1. Vykdyti savo fiskalinę politiką pagal Stabilumo ir augimo pakto prevencinės dalies reikalavimus, o tai reiškia, kad 2018 m. reikia toliau laikytis savo vidutinės trukmės biudžeto tikslo. Panaudoti nenumatytas papildomas pajamas, kad būtų greičiau mažinamas valdžios sektoriaus bendrosios skolos santykis. Ne vėliau kaip 2017 m. pabaigoje patvirtinti pagrindines teisėkūros reformas, kuriomis būtų siekiama didinti viešojo sektoriaus veiklos, visų pirma susijusios su viešojo administravimo veikimu, valstybei priklausančių subjektų ir vietos valdžios institucijų valdymu, efektyvumą.

⁽¹⁾ Pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnio 2 dalį.

2. Didinti teismų sistemos efektyvumą – modernizuoti civilinį procesą, įdiegti tinkamas informacines sistemas ir didinti teismų specializaciją. Imtis papildomų priemonių kliūtims, trukdančioms iki galo įdiegti nemokumo ir nuosavybės teisės netekimo sistemas, šalinti, taip pat užtikrinti, kad veiktų patikimos ir sklandžios nuosavybės teisių dokumentų išdavimo ir nekilnojamojo turto teisių perdavimo sistemos.
3. Sparčiau mažinti neveiksnius paskolas – bankams nustatyti susijusius kiekybinius ir per nustatytą laiką įgyvendintinus tikslus, užtikrinti tikslų įkaito vertinimą atidėjinių formavimo tikslais. Sudaryti sąlygas veikti veiksmingai antrinei neveiksnių paskolų rinkai. Integruoti ir griežtinti draudimo bendrovių ir pensijų fondų priežiūrą.
4. Paspartinti augimo veiksmų plano įgyvendinimą, ypač skatinti strategines investicijas ir geresnes sąlygas gauti finansavimą, taip pat ne vėliau kaip 2017 m. pabaigoje atnaujinti privatizavimo plano įgyvendinimą. Imtis ryžtingų priemonių siekiant atlikti nuosavybės atskyrimą Kipro elektros energijos administracijos atveju ir visų pirma ne vėliau kaip 2017 m. pabaigoje pradėti vykdyti funkcinį ir apskaitos atskyrimą.
5. Sparčiau vykdyti reformas, kuriomis siekiama didinti valstybės užimtumo tarnybų gebėjimus, taip pat gerinti aktyvios darbo rinkos politikos įgyvendinimo kokybę. Užbaigti švietimo sistemos, be kita ko, mokytojų vertinimo, reformą, kad ši sistema geriau atitiktų darbo rinkos poreikius ir duotų geresnių rezultatų. Ne vėliau kaip 2017 m. pabaigoje priimti teisės aktus dėl ligoninių reformos ir visuotinės sveikatos priežiūros aprėpties.

Priimta Briuselyje 2017 m. liepos 11 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

T. TÕNISTE

TARYBOS REKOMENDACIJA

2017 m. liepos 11 d.

dėl 2017 m. Latvijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2017 m. Latvijos stabilumo programos

(2017/C 261/13)

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnio 2 dalį ir 148 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo ⁽¹⁾, ypač į jo 5 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadas,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Socialinės apsaugos komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonominės politikos komiteto nuomonę,

kadangi:

- (1) 2016 m. lapkričio 16 d. Komisija priėmė metinę augimo apžvalgą, kuria pradedamas 2017 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras. 2017 m. kovo 9–10 d. Europos Vadovų Taryba patvirtino metinėje augimo apžvalgoje nustatytus prioritetus. 2016 m. lapkričio 16 d. Komisija, remdamasi Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1176/2011 ⁽²⁾, priėmė išpėjimo mechanizmo ataskaitą, kurioje Latvija nenurodyta kaip viena iš valstybių narių, dėl kurių reikės parengti nuodugnią apžvalgą. Tą pačią dieną Komisija taip pat priėmė rekomendaciją dėl Tarybos rekomendacijos dėl euro zonos ekonominės politikos; 2017 m. kovo 9–10 d. tą rekomendaciją Europos Vadovų Taryba patvirtino. 2017 m. kovo 21 d. Taryba priėmė rekomendaciją dėl euro zonos ekonominės politikos (toliau – euro zonai skirta rekomendacija) ⁽³⁾;
- (2) kaip valstybė narė, kurios valiuta yra euro, atsižvelgdama į glaudžias ekonominės ir pinigų sąjungos šalių ekonomikos sąsajas, Latvija turėtų užtikrinti, kad euro zonai skirta rekomendacija būtų visiškai ir laiku įgyvendinta, kaip nurodyta toliau išdėstytose 1–2 rekomendacijose;
- (3) 2017 m. vasario 22 d. paskelbta 2017 m. Latvijos ataskaita. Joje įvertinta Latvijos pažanga, padaryta įgyvendinant 2016 m. liepos 12 d. Tarybos priimtas šaliai skirtas rekomendacijas, veiksmai, kurių Latvija ėmėsi atsižvelgdama į ankstesniais metais priimtas šaliai skirtas rekomendacijas, ir Latvijos pažanga siekiant nacionalinių tikslų pagal strategiją „Europa 2020“;

⁽¹⁾ OL L 209, 1997 8 2, p. 1.⁽²⁾ 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo (OL L 306, 2011 11 23, p. 25).⁽³⁾ OL C 92, 2017 3 24, p. 1.

- (4) 2017 m. balandžio 20 d. Latvija pateikė 2017 m. nacionalinę reformų programą ir 2017 m. stabilumo programą. Siekiant atsižvelgti į jų tarpusavio sąsajas, abi programos vertintos vienu metu;
- (5) į atitinkamas konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas atsižvelgta sudarant 2014–2020 m. Europos struktūrinių ir investicijų fondų (toliau – ESI fondai) programas. Kaip numatyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1303/2013⁽¹⁾ 23 straipsnyje, Komisija, jei tai būtina siekiant remti atitinkamų Tarybos rekomendacijų įgyvendinimą, gali paprašyti valstybės narės peržiūrėti savo partnerystės sutartį ir susijusias programas bei pasiūlyti jų pakeitimų. Kaip naudotusi šia nuostata, Komisija išsamiau nurodė Priemonių, kuriomis ESI fondų veiksmingumas siejamas su patikimu ekonomikos valdymu, taikymo gairėse;
- (6) šiuo metu Latvijai taikoma Stabilumo ir augimo pakto prevencinė dalis. 2017 m. stabilumo programoje Vyriausybė numato nominaliojo balanso pablogėjimą nuo subalansuotos padėties 2016 m. iki 0,8 % BVP deficito ir 1,6 % BVP deficito atitinkamai 2017 ir 2018 m. dėl reikšmingos mokesčių reformos, o 2020 m. deficitą pagerėtų iki 0,5 % BVP. 2017 m. stabilumo programoje apskaičiuota, kad struktūrinis balansas pablogės nuo 0,2 % BVP 2016 m. iki -1,7 % BVP 2018 m., o 2020 m. sieks -0,8 % BVP. Šis planas atitinka vidutinės trukmės biudžeto tikslą – 1 % BVP struktūrinį deficitą – ir leistą nuokrypį dėl pensijų reformos ir pagal sveikatos priežiūros sektoriaus struktūrinės reformos išlygą. Perskaičiuotas⁽²⁾ struktūrinis balansas turėtų padidėti nuo -1,9 % BVP 2017 m. iki -2,3 % BVP 2018 m., o tada 2020 m. sumažėti iki -0,2 % BVP. 2017 m. stabilumo programoje numatoma, kad valdžios sektoriaus bendrosios skolos santykis su BVP 2017 m. išliks maždaug 40 % BVP. Programoje pateiktos BVP augimo projekcijos iš esmės atitinka Komisijos 2017 m. prognozę, tačiau 2018 m. jos yra akivaizdžiai palankios;
- (7) 2016 m. liepos 12 d. Taryba rekomendavo Latvijai užtikrinti, kad nuokrypis nuo vidutinės trukmės biudžeto tikslo 2017 m. neviršytų leidžiamos ribos, siejamos su sisteminės pensijų reforma ir esmine struktūrine sveikatos priežiūros sektoriaus reforma. Atsižvelgiant į šias leidžiamas ribas, struktūrinis balansas 2017 m. galėtų pablogėti daugiausia 1,0 % BVP. Remiantis Komisijos 2017 m. pavasario prognoze, numatoma, kad 2017 m. Latvija turėtų laikytis to reikalavimo. 2018 m. Latvija turėtų pasiekti savo vidutinės trukmės biudžeto tikslą, atsižvelgiant į su sisteminės pensijų reformos įgyvendinimu siejamas ribas, kurias leista taikyti 2016 m., ir su struktūriniu reforma siejamas ribas, kurias leista taikyti 2017 m., nes laikini nuokrypiai perkeltami į kitą trejų metų laikotarpį. Remiantis Komisijos 2017 m. pavasario prognoze, tai atitinka didžiausią grynųjų pirminių valdžios sektoriaus išlaidų⁽³⁾ nominalųjį augimą, sudarantį 6,0 % BVP 2018 m. ir atitinkantį 0,3 % BVP struktūrinio balanso pablogėjimą. Jeigu politika nesikeis, esama rizikos, kad Latvija gerokai nukryps nuo to reikalavimo. Apskritai Taryba mano, 2018 m. reikės papildomų priemonių siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi Stabilumo ir augimo pakto nuostatų.
- (8) Latvijoje yra didelė pajamų nelygybė. Turtingiausių 20 % namų ūkių ir 20 % skurdžiausių namų ūkių pajamų santykis 2015 m. buvo vienas didžiausių Sąjungoje – 6,5, tačiau šis skaičius 2016 m. šiek tiek sumažėjo. Pajamų, skaičiuojamų prieš mokesčius bei socialinius pervedimus ir po jų, nelygybės skirtumas yra vienas iš mažiausių Sąjungoje. Latvijos mokesčių sistema ne tokia progresinė, kaip kitų ES valstybių narių, o tai lemia didelę nelygybę ir dirbančiųjų skurdą. Mažai uždirbančių asmenų mokesčių pleištas tebėra vienas didžiausių Sąjungoje, o mokesčių, kurie mažiau kenkia augimui, pajamų potencialas išnaudojamas nepakankamai. Dėl mažos mokestinių pajamų

⁽¹⁾ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniai fondai, Sanglaudos fondai, Europos žemės ūkio fondai kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondai bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniai fondai, Sanglaudos fondai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondai taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 (OL L 347, 2013 12 20, p. 320).

⁽²⁾ Pagal ciklą pakoreguotas balansas atėmus vienkartinės ir laikinas priemones, Komisijos tarnybų perskaičiuotas taikant bendrai sutartą metodiką.

⁽³⁾ Grynąsias valdžios sektoriaus išlaidas sudaro bendrosios valdžios sektoriaus išlaidos, atėmus išlaidas palikanoms, su Sąjungos programomis, kurios visiškai finansuojamos iš gautų Sąjungos lėšų, susijusias išlaidas ir išlaidas, atsirandančias dėl nediskrecinių su bedarbio pašalpomis susijusių pokyčių. Valstybės finansuojamas bendrojo pagrindinio kapitalo formavimas subalansuojamas per 4 metų laikotarpį. Įskaičiuojamos diskrecinės su pajamomis susijusios priemonės arba įstatymais nustatytas pajamų padidėjimas. Vienkartinės priemonės, susijusios tiek su pajamomis, tiek su išlaidomis, neįskaičiuojamos;

dalies, tenkančios BVP, ribojami ištekliai, reikalingi viešosioms paslaugoms tvariai teikti. Nepaisant tam tikros pažangos kovojant su mokesčių slėpimu, mokestinių prievolių vykdymas tebėra rimta problema. 2017 m. stabilumo programoje nurodyta, kad pradedama vykdyti mokesčių reforma. Jos itin svarbūs tikslai, be kita ko, yra sumažinti gyventojų pajamų mokesčio tarifą nuo 23 % iki 20 %, taikomą pajamoms iki 45 000 eurų per metus, padidinti pagal pajamas diferencijuojamą pagrindinę išmoką, įvesti 0 % įmonių pelno mokestį už reinvestuotą pelną ir suvienodinti kapitalo mokesčio tarifą, kad jis visiems būtų 20 %. Reforma reaguojama į šiai šaliai skirtą rekomendaciją sumažinti mažas pajamas gaunančių asmenų mokesčių pleišta. Tačiau pagal mokesčių reformą tik pereinama prie mažiau augimui kenkiančių mokesčių ir pasiekiamas nustatytas politinis tikslas padidinti mokestinių pajamų dalį, tenkančią BVP;

- (9) pagrindinių socialinės apsaugos sistemų trūkumai lemia didelį, be kita ko, ir neįgaliųjų ir vyresnio amžiaus žmonių, skurdą ir nelygybę. Neįgaliųjų skurdo lygis yra vienas didžiausių Europoje. Nuo 2009 m. nepadidinus socialinės paramos išmokų ir pensijų adekvatumo nesuteikiama veiksminga apsauga nuo skurdo ir socialinės atskirties. Minimalių pajamų lygio reforma, apie kurią buvo paskelbta 2014 m., taip ir nepradėta įgyvendinti, o tai daro neigiamą poveikį skurdžiausiems namų ūkiams. Tačiau dabar rengiami minimalių pajamų rėmimo vidutiniu laikotarpiu planai;
- (10) mažėjant darbo jėgos, užimtumo augimas buvo vangus, o nedarbo lygis mažėjo labai lėtai. Užimtumo galimybių yra daugiau ekonominės veiklos centruose ir jų daugiau turi aukštos kvalifikacijos darbuotojai, o nedarbo lygis didesnis tarp žemos kvalifikacijos ir kaimo vietovėse gyvenančių asmenų. Todėl spręsti šias problemas padės darbo jėgos kvalifikacijos kėlimas. Vis dėlto, nors profesinis mokymas tapo patrauklesnis, mokymo programų reforma, pagal kurią švietimas derinamas su dabartiniais gebėjimų poreikiais, nedaug pasistūmėjo į priekį. Įdiegta mokymosi darbo vietoje reglamentavimo sistema ir užtikrinamas aktyvus socialinių partnerių ir bendrovių dalyvavimas ją įgyvendinant. Be to, įgyvendinant aktyvias darbo rinkos priemones dalyvauja mažiau bedarbių negu daugelyje kitų Sąjungos valstybių narių, bet imtasi priemonių šiai padėčiai pagerinti ir jas vėliau įgyvendinti. Dalyvavimo mokymosi visą gyvenimą programose lygis tebėra mažas;
- (11) nors Latvijos valdžios institucijos sėkmingai pradėjo įgyvendinti atitinkamas sveikatos priežiūros sistemos reformas, dideli mokėjimai savo lėšomis, ilgos eilės, nedidelis viešųjų išlaidų lygis ir neveiksmingas paslaugų paskirstymas riboja sveikatos priežiūros prieinamumą. Taikant kvotomis pagrįstą viešųjų išlaidų kontrolę vėluojama suteikti gydymą ir pacientai turi ilgai laukti arba už paslaugas mokėti patys, todėl dalies gyventojų sveikatos priežiūros poreikiai lieka nepatenkinti. Imtasi pirmųjų veiksmų kokybės užtikrinimo sistemai reformuoti ir reikėtų toliau daryti pažangą, siekiant pagerinti su pacientais ir gyventojais susijusius rezultatus. Padaryta tam tikra pažanga didinant sveikatos priežiūros sistemos veiksmingumą, tačiau reikia toliau racionalizuoti ligoninių sektorių, suteikti daugiau galimybių gauti ambulatorinę bei pirminę priežiūrą ir veiksmingiau susieti iš biudžeto skiriamą sumą su paslaugos kokybe ir sąnaudomis;
- (12) Latvijos valdžios institucijos paprastai visada taiko viešųjų pirkimų procedūras pirkimams sveikatos priežiūros sektoriuje, tačiau dar didesnį veiksmingumą būtų galima pasiekti reguliariai naudojant e. viešuosius pirkimus bei centralizuotus pirkimus ir taip užtikrinant, kad viešosios išlaidos būtų skaidresnės ir veiksmingesnės;
- (13) reguliavimo kokybės trūkumai ir neefektyvus bei neveiksmingas viešasis administravimas daro neigiamą poveikį verslo aplinkai. 2016 m. Vyriausybė pristatė plačių užmojų planą, kaip pertvarkyti viešąjį sektorių, kad jis taptų taupesnis ir profesionalesnis, ir pagerinti veiksmingumą mažinant darbuotojų skaičių, centralizuotai vykdamas paramos funkcijas, didinant rezultatais pagrįstus mokėjimus ir skaidrumą. Šis planas susijęs tik su centrine administracija, nors galima gerokai padidinti ir savivaldybių veiklos veiksmingumą;
- (14) korupcija toliau kenkia Latvijos verslo aplinkai, o interesų konfliktų prevencijos sistema tebėra nelanksti, formali ir nepakankamai tikrinama. Nors nemokumo sistemos reforma jau beveik užbaigta, reikia atidžiai stebėti, ar ji įgyvendinama veiksmingai, kad būtų sprendžiamos nedidelio restruktūrizavimo bylų skaičiaus ir žemo turto susigrąžinimo lygio problemos;

- (15) per pastaruosius trejus metus pradėtos plataus masto aukštojo mokslo ir viešųjų mokslinių tyrimų reformos, kurių tikslas – konsoliduoti mokslo tiriamąsias institucijas ir pagerinti jų rezultatų kokybę bei aktualumą. Tačiau Latvijos viešojo mokslinių tyrimų finansavimo valdymas ir organizacinė struktūra tebėra neveiksmingi, nes finansavimo funkcijas atlieka daug institucijų. Neveiksmingas viešųjų mokslinių tyrimų finansavimas lemia labai prastus mokslinės veiklos rezultatus, kvalifikuotų žmonių išteklių trūkumą tiek viešajame, tiek privačiajame sektoriuose ir žemą viešojo ir privatačiojo sektorių bendradarbiavimo lygį. Latvijos įmonių MTTP intensyvumas tebėra vienas žemiausių Sąjungoje;
- (16) atsižvelgdama į 2017 m. Europos semestrą, Komisija atliko išsamią Latvijos ekonominės politikos analizę ir ją paskelbė 2017 m. šalies ataskaitoje. Be to, ji įvertino 2017 m. stabilumo programą, 2017 m. nacionalinę reformų programą, taip pat veiksmus, kurių Latvija ėmėsi atsižvelgdama į ankstesniais metais jai skirtas rekomendacijas. Komisija įvertino ne tik jų svarbą tvariai fiskalinei ir socialinei bei ekonominei Latvijos politikai, bet ir tai, kaip laikomasi Sąjungos taisyklių ir gairių, nes bendrą Sąjungos ekonomikos valdymą būtina stiprinti Sąjungos lygio priemonėmis prisidedant prie būsimų nacionalinių sprendimų;
- (17) atsižvelgdama į šį vertinimą, Taryba išnagrinėjo 2017 m. stabilumo programą, o jos nuomonė ⁽¹⁾ pateikta visų pirma toliau išdėstytoje 1 rekomendacijoje;

REKOMENDUOJA Latvijai 2017–2018 m. imtis šių veiksmų:

1. Vykdyti fiskalinę politiką pagal Stabilumo ir augimo pakto prevencinės dalies reikalavimus, tai reiškia, kad 2018 m. reikia toliau laikytis vidutinės trukmės biudžeto tikslo, atsižvelgiant į su sisteminės pensijų reformos įgyvendinimu siejamą ribą ir į leistą laikiną nuokrypį, atitinkantį su struktūrinių reformų įgyvendinimu siejamą ribą. Mažinti mažas pajamas gaunantiems asmenims taikomus mokesčius, juos perkeltiant į kitus šaltinius, kurių apmokestinimas mažiau kenkia augimui, ir gerinant mokesčių prievolių vykdymą.
2. Didinti socialinės apsaugos sistemos adekvatumą ir kelti darbo jėgos kvalifikaciją spartinant profesinio mokymo programų reformą. Didinti sveikatos priežiūros prieinamumą ir jos išlaidų efektyvumą mažinant mokesčius savo lėšomis ir ilgą laukimo laiką.
3. Didinti viešojo sektoriaus veiksmingumą ir atskaitomybę visų pirma paprastinant administracines procedūras ir griežtinant interesų konfliktų prevencijos tvarką, įskaitant tą, kuri taikoma bankroto administratoriams.

Priimta Briuselyje 2017 m. liepos 11 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

T. TÖNISTE

⁽¹⁾ Pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnio 2 dalį.

TARYBOS REKOMENDACIJA

2017 m. liepos 11 d.

dėl 2017 m. Lietuvos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2017 m. Lietuvos stabilumo programos

(2017/C 261/14)

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnio 2 dalį ir 148 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo ⁽¹⁾, ypač į jo 5 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadą,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Socialinės apsaugos komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonominės politikos komiteto nuomonę,

kadangi:

- (1) 2016 m. lapkričio 16 d. Komisija priėmė metinę augimo apžvalgą, kuria pradedamas 2017 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras. 2017 m. kovo 9–10 d. Europos Vadovų Taryba patvirtino metinėje augimo apžvalgoje nustatytus prioritetus. 2016 m. lapkričio 16 d. Komisija, remdamasi Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1176/2011 ⁽²⁾, priėmė išpėjimo mechanizmo ataskaitą, kurioje Lietuva nenurodyta kaip viena iš valstybių narių, dėl kurių reikės parengti nuodugnią apžvalgą. Tą pačią dieną Komisija taip pat priėmė rekomendaciją dėl Tarybos rekomendacijos dėl euro zonos ekonominės politikos; tą rekomendaciją Europos Vadovų Taryba patvirtino 2017 m. kovo 9–10 d. 2017 m. kovo 21 d. Taryba priėmė rekomendaciją dėl euro zonos ekonominės politikos (toliau – euro zonai skirta rekomendacija) ⁽³⁾;
- (2) kaip valstybė narė, kurios valiuta yra euro, atsižvelgdama į glaudžias ekonominės ir pinigų sąjungos šalių ekonomikos sąsajas, Lietuva turėtų užtikrinti, kad euro zonai skirta rekomendacija būtų visiškai ir laiku įgyvendinta, kaip nurodyta toliau išdėstytoje 2 rekomendacijoje;
- (3) 2017 m. vasario 22 d. paskelbta 2017 m. Lietuvos ataskaita. Joje įvertinta Lietuvos pažanga, padaryta įgyvendinant 2016 m. liepos 12 d. Tarybos priimtas šaliai skirtas rekomendacijas, veiksmai, kurių Lietuva ėmėsi atsižvelgdama į ankstesniais metais priimtas šaliai skirtas rekomendacijas, ir Lietuvos pažanga siekiant nacionalinių tikslų pagal strategiją „Europa 2020“;

⁽¹⁾ OL L 209, 1997 8 2, p. 1.⁽²⁾ 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo (OL L 306, 2011 11 23, p. 25).⁽³⁾ OL C 92, 2017 3 24, p. 1.

- (4) Lietuva pateikė 2017 m. nacionalinę reformų programą 2017 m. balandžio 27 d., o 2017 m. stabilumo programą – 2017 m. balandžio 28 d. Siekiant atsižvelgti į jų tarpusavio sąsajas, abi programos vertintos vienu metu;
- (5) į atitinkamas konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas atsižvelgta sudarant 2014–2020 m. Europos struktūrinių ir investicijų fondų (toliau – ESI fondai) programas. Kaip numatyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1303/2013⁽¹⁾ 23 straipsnyje, Komisija, jei tai būtina siekiant remti atitinkamų Tarybos rekomendacijų įgyvendinimą, gali paprašyti valstybės narės peržiūrėti savo partnerystės sutartį ir susijusias programas bei pasiūlyti jų pakeitimų. Kaip naudotusi šia nuostata, Komisija išsamiau nurodė Priemonių, kuriomis ESI fondų veiksmingumas siejamas su patikimu ekonomikos valdymu, taikymo gairėse;
- (6) šiuo metu Lietuvai taikoma Stabilumo ir augimo pakto prevencinė dalis. 2017 m. stabilumo programoje Vyriausybė planuoja nominaliojo balanso pagerėjimą nuo 0,4 % BVP deficito 2017 m. iki 1,3 % BVP pertekliaus 2020 m. Numatyta, kad vidutinio laikotarpio biudžeto tikslo, t. y. 1 % BVP struktūrinio deficito, bus laikomasi su atsarga visą programos laikotarpį. Į leistą koregavimo planą 2016 m. įtraukta sisteminė pensijų reforma. 2017 m. į ją įtrauktos papildomos svarbios struktūrinės darbo rinkos ir pensijų reformos. 2017 m. stabilumo programoje numatoma, kad bendras valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP nuo 40,2 % BVP 2016 m. sumažės iki 33,8 % 2020 m. Makroekonominis scenarijus, kuriuo grindžiamos tos biudžeto projekcijos, yra tikėtinas. Vis dėlto priemonės, kurių reikia norint pasiekti planuojamus pertekliaus tikslus 2018 m. ir vėliau, nėra pakankamai konkretizuotos;
- (7) 2017 m. stabilumo programoje Lietuva paprašė leisti jai pasinaudoti laikinu 0,5 % BVP nuokrypiu pagal prevencinę dalį; tokį prašymą ji pateikė pagal Bendrai sutartą poziciją dėl lankstumo taikant Stabilumo ir augimo pakta, kurią 2016 m. vasario mėn. patvirtino Ecofin taryba, atsižvelgdama į svarbių struktūrinių reformų, turinčių teigiamą poveikį ilgalaikiam viešųjų finansų tvarumui, planuojamą įgyvendinimą. Reformos visų pirma yra susijusios su pensijų sistemos tvarumo didinimu taikant aiškesnę indeksavimo tvarką ir palaipsniui ilginant pensijų draudimo stažą. Tačiau reformomis dar nenustatytas automatinis pensinio amžiaus ir tikėtinų gyvenimo trukmės susiejimas. Be to, reformomis modernizuojami darbo santykiai: įvedamos naujos rūšies darbo sutartys, sutrumpinami išėjimo dėl atleidimo iš darbo terminai, nustatomos mažesnės išeitinės išmokos ir lankstesnis darbo laiko reguliavimas. Reformomis taip pat padidinama nedarbo ir socialinio draudimo išmokų aprėptis ir adekvatumas, išplečiama aktyvios darbo rinkos politikos taikymo sritis ir mažinamas nelegalaus ir neapdrausto darbo lygis. Valdžios institucijų vertinimu, reformos turi teigiamą poveikį viešųjų finansų tvarumui, nes ilguoju laikotarpiu per metus leistų vidutiniškai sutaupyti iki 3,8 % BVP išlaidų pensijoms, o vykdant su darbo rinka susijusią reformą vidutinio metinio užimtų asmenų skaičiaus padidėjimas galėtų būti iki 10 % ir tai yra iš esmės tikėtina prielaida. Todėl visiškai ir laiku įgyvendinta ši reforma turės teigiamą poveikį viešųjų finansų tvarumui. Tuo remiantis šiuo metu Lietuva gali būti vertinama kaip atitinkanti reikalavimus, kad 2017 m. galėtų pasinaudoti prašytu laikinu nuokrypiu, su sąlyga, kad ji tinkamai įgyvendins sutartas reformas, kurių įgyvendinimas bus stebimas per Europos semestrą. Vis dėlto atsižvelgiant į poreikį užtikrinti, kad toliau būtų laikomasi minimalaus kriterijaus (t. y. 1,5 % BVP struktūrinio deficito), ir į anksčiau leistą ribą (0,1 % BVP) pagal sisteminės pensijų reformos išlygą, šiuo metu Lietuva gali būti vertinama kaip atitinkanti reikalavimus, kad 2017 m. galėtų taikyti papildomą laikiną 0,4 % BVP nuokrypį, kuris yra kiek mažesnis nei prašytas 0,5 % BVP dydis;
- (8) 2016 m. liepos 12 d. Taryba Lietuvai rekomendavo užtikrinti, kad 2017 m. nuokrypis nuo vidutinio laikotarpio biudžeto tikslo nevirsytų leidžiamos ribos, siejamos su sisteminė pensijų reforma⁽²⁾. Atsižvelgiant į 2016 m. leistas ribas, siejamas su pensijų reforma, ir 2017 m. leistą laikiną nuokrypį, siejamą su struktūrinių reformų įgyvendinimu,

⁽¹⁾ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniai fondai, Sanglaudos fondai, Europos žemės ūkio fondai kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondai bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniai fondai, Sanglaudos fondai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondai taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 (OL L 347, 2013 12 20, p. 320).

⁽²⁾ Lietuvai leidžiama nukrypti nuo vidutinio laikotarpio biudžeto tikslo 2017 m. ir 2018 m. atsižvelgiant į 2016 m. leistą ribą pagal sisteminės pensijų sistemos išlygą, nes laikini nuokrypiai galioja trejų metų laikotarpį.

struktūriniam balansui 2017 m. būtų leidžiama pablogėti 1,3 % BVP. Remiantis Komisijos 2017 m. pavasario prognoze, numatoma, kad Lietuva 2017 m. laikysis šio reikalavimo. 2018 m. Lietuva turėtų pasiekti savo vidutinio laikotarpio tikslą, atsižvelgiant į su sisteminės pensijų reformos įgyvendinimu siejamą ribą, kurią leista taikyti 2016 m., ir su struktūriniu reforma siejamą ribą, kurią leista taikyti 2017 m., nes laikini nuokrypiai galioja trejų metų laikotarpį. Remiantis Komisijos 2017 m. pavasario prognoze, tai atitinka didžiausią grynųjų pirminių valdžios sektoriaus išlaidų ⁽¹⁾ nominalųjį augimą, sudarantį 6,4 % BVP 2018 m. ir atitinkantį - 0,6 % BVP struktūrinio balanso pablogėjimą. Jeigu politika nesikeis, Lietuva 2018 m. turėtų laikytis šio reikalavimo. Apskritai Taryba mano, kad 2017 ir 2018 m. Lietuva turėtų atitikti Stabilumo ir augimo pakto nuostatas;

- (9) paskutinį kartą padidinus neapmokestinamąjį pajamų dydį, per kelerius pastaruosius metus iš esmės sumažėjo mokesčių našta mažas pajamas gaunantiems asmenims ir dabar ji yra artima Sąjungos vidurkiui. Tačiau kompensacinis mokesčių didinimas buvo ribotas, todėl mokesstinės pajamos, kaip BVP dalis, tebėra tarp mažiausių Sąjungoje ir tai riboja Lietuvos gebėjimą spręsti savo socialines problemas. Mažas mokesstinės pajamas lemia santykinai didelė šešėlinės ekonomikos dalis ir santykinai mažos pajamos iš aplinkosaugos ir kapitalo mokesčių;
- (10) nors per kelerius pastaruosius metus Lietuva padarė pažangą gerindama PVM surinkimą, PVM nepriemoka Lietuvoje yra tarp didžiausių Sąjungoje. Prasto mokesčių surinkimo problemą gilina tai, kad darbo užmokestis nėra pakankamai deklaruojamas. Pagerinus mokesčių prievolių vykdymą padidėtų biudžeto pajamos, mokesčių sistemos teisingumas ir ekonomikos efektyvumas;
- (11) pagyvenusių išlaikymo amžiaus žmonių koeficientas didės dar sparčiau ir numatoma, kad pagal galiojančias pensijų taisykles išlaidos pensijoms, kaip BVP dalis, iki ketvirtojo dešimtmečio pabaigos padidės maždaug 50 %. Siekiant apriboti spaudimą, kurį viešiesiems finansams sukels išlaidos pensijoms, labai svarbu pensijų išmokas susieti su tikėtina gyvenimo trukme;
- (12) Lietuva atidėjo naujojo Darbo kodekso ir kitų teisės aktų dėl naujojo socialinio modelio įsigaliojimą. Tai šaliai suteikia progą užtikrinti tinkamą lankstumo ir užimtumo garantijų pusiausvyrą darbo santykiuose. Didelė žmonių, kuriems gresia skurdas arba socialinė atskirtis, dalis ir didėjanti pajamų nelygybė tebėra svarbūs iššūkiai Lietuvai. 20 % turtingiausių namų ūkių ir 20 % skurdžiausių namų ūkių pajamų santykis padidėjo nuo 5,3 2012 m. iki 7,5 2015 m. ir yra antras pagal dydį Sąjungoje. Tai kenkia ekonomikos augimui, makroekonominiam stabilumui ir įtraukios visuomenės vystymuisi. Šiuo metu minimalios socialinės apsaugos sistema šis uždavinys nėra veiksmingai sprendžiamas, nes išlaidos socialinei apsaugai yra nedidelės. Be to, pajamų, skaičiuojamų prieš mokesčius bei socialinius pervedimus ir po jų, nelygybės skirtumas yra vienas iš mažiausių Sąjungoje. Vis dėlto kova su skurdu ir socialine atskirtimi yra vienas svarbiausių klausimų Vyriausybės darbotvarkėje. Teisės aktuose dėl naujojo socialinio modelio numatyta didinti bedarbio pašalpų aprėptį ir adekvatumą, taip pat vyksta tam tikros diskusijos socialinės paramos adekvatumo didinimo klausimais. Šiuos svarbius sprendimus dar reikia priimti ir įgyvendinti. Spręsdama pagyvenusių žmonių skurdo problemą, 2016 m. Lietuva savo pensijų teisės aktus papildė indeksavimo mechanizmu, kuris gali būti naudojamas pensijų adekvatumui padidinti;
- (13) svarbu, kad Lietuva spręstų jai kylančius su gebėjimais susijusius uždavinius ir šalintų neigiamus darbingo amžiaus gyventojų skaičiaus mažėjimo padarinius. Pakankamų pagrindinių gebėjimų neturinčių moksleivių dalis tebėra didelė. Nepaisant didelės tretinį išsilavinimą įgijusių asmenų dalies, aukštojo mokslo sistemą silpnina žemi kokybės standartai ir finansinės paskatos, kuriomis veikia nesaikingumas ir neefektyvumas, o ne skatinama siekti rezultatų. Turėtų būti dedamos pastangos užtikrinti aukštos kokybės mokymą visais švietimo sistemos lygmenimis (be kita ko, pertvarkant karjerą ir darbo sąlygas). Tai yra labai svarbu norint išspręsti prastų mokymosi rezultatų ir švietimo sistemos trūkumų problemą ir užtikrinti aukštojo mokslo kokybę (tam, be kita ko, reikia pradėti skirti

⁽¹⁾ Grynąsias valdžios sektoriaus išlaidas sudaro bendrosios valdžios sektoriaus išlaidos, atėmus išlaidas palikanoms, su Sąjungos programomis, kurios visiškai finansuojamos iš gautų Sąjungos lėšų, susijusias išlaidas ir išlaidas, atsirandančias dėl nediskrecinių su bedarbio pašalpomis susijusių pokyčių. Valstybės finansuojamas bendrojo pagrindinio kapitalo formavimas subalansuojamas per 4 metų laikotarpį. Įskaičiuojamos diskrecinės su pajamomis susijusios priemonės arba įstatymais nustatytas pajamų padidėjimas. Vienkartinės priemonės, susijusios tiek su pajamomis, tiek su išlaidomis, neįskaičiuojamos.

finansavimą pagal rezultatus ir konsoliduoti aukštojo mokslo įstaigas). Vis dar žemas dalyvavimo suaugusiųjų mokymosi programose lygis Lietuvoje mažina darbo rinkos reformų veiksmingumą ir trukdo ugdyti kvalifikuotesnę darbo jėgą. Lietuva įdėjo daug pastangų, kad padidintų viešai teikiamų mokymosi galimybių pasiūlą ir aktualumą, tačiau kol kas šios pastangos apčiuopiamų rezultatų nedavė. Kad dalyvavimo suaugusiųjų mokymosi programose lygis taptų aukštesnis ir tvaresnis, Lietuvai taip pat reikia skatinti žmones pradėti mokytis bei teikti daugiau paskatų darbdaviams, kad jie suteiktų mokymosi galimybių savo darbuotojams;

- (14) mažos ir vidutinės kvalifikacijos asmenų nedarbo lygis vis dar aukštesnis už Sąjungos vidurkį. Aukštas neigaliųjų skurdo lygis iš dalies susijęs su jų menka integracija darbo rinkoje. Lietuvos aktyvios darbo rinkos politikos priemonių vaidmuo padedant žmonėms vėl patekti į darbo rinką šiuo metu yra ribotas. Lietuva turi dar nemažai nuveikti, kad jos darbo rinka taptų įtraukesnė, pvz., be kita ko, siūlyti daugiau paramos priemonių neigaliesiems. Tai reiškia, pvz., kad reikia plėsti remiamąjį įdarbinimą ir Profesinės rehabilitacijos programą bei didinti rehabilitacijai skirtą finansavimo prieinamumą. Neseniai priimtu Užimtumo įstatymu galima pagerinti aktyvios darbo rinkos politikos priemonių teikimą;
- (15) per pastaruosius metus Lietuva padarė pažangą gerindama socialinį dialogą. Socialiniai partneriai aktyviai dalyvauja diskusijose dėl naujojo Darbo kodekso ir naujojo socialinio modelio, o Vyriausybė priėmė socialinio dialogo stiprinimo veiksmų planą. Juo siekiama ugdyti socialinių partnerių gebėjimus, propaguoti kolektyvines derybas ir gerinti socialinį dialogą visais lygmenimis;
- (16) Lietuvoje sveikatos priežiūros rezultatai tebedaro didelį neigiamą poveikį potencialiai darbo jėgos pasiūlai ir darbo našumui. Nors dedama pastangų pacientų atžvilgiu pereiti prie ekonomiškesnių sveikatos priežiūros rūšių, sveikatos priežiūros sistemos rezultatus vis dar menkina pernelyg didelis naudojimas stacionarine priežiūra ir nedidelės išlaidos prevencijai bei visuomenės sveikatai. Mokėjimai savo lėšomis yra labai dideli, ypač už vaistus;
- (17) neigiami demografiniai pokyčiai reiškia, kad augimas vis labiau priklausys nuo darbo našumo. 2000–2015 m. Lietuvos darbo našumo augimo rodikliai buvo vieni aukščiausių tarp valstybių narių, tačiau pastaruoju metu augimo tempas sulėtėjo. Lietuvos viešosios investicijos yra prastai planuojamos ir menkai susiejamos su šalies strateginiais tikslais. Viešojo sektoriaus MTTP intensyvumas padidėjo ir jo vertė 2015 m. šiek tiek viršijo Sąjungos vidurkį, o verslo MTTP intensyvumas vis dar atsilieka. Įsisenėjusias mokslinių tyrimų ir inovacijų problemas siekiama spręsti 2016 m. priimtomis Lietuvos mokslo ir inovacijų politikos kaitos gairėmis. Jomis skatinama pertvarkyti institucinę MTTP finansavimo sistemą, konsoliduoti mokslinių tyrimų ir aukštojo mokslo įstaigų, mokslo slėnių ir technologijų parkų potencialą ir pagerinti politikos koordinavimą, stebėjimą ir vertinimą. Lietuva padarė tam tikrą pažangą remdama alternatyvius finansavimo šaltinius. Tai padėjo sukurti kelis rizikos kapitalo ir parengiamojo etapo kapitalo fondus. Parlamentas taip pat neseniai priėmė sutelktinio finansavimo įstatymą;
- (18) teismus pasiekiančių kyšininkavimo bylų skaičius per kelerius pastaruosius metus tolygiai auga ir tai rodo, kad Lietuva deda daugiau pastangų kovoti su korupcija. Tačiau kai kuriose svarbiose srityse, kaip antai sveikatos priežiūros ir viešųjų pirkimų, nuostatos dėl kovos su smulkia ir aukšto lygio korupcija praktiškai taikomos ne visada. Sveikatos priežiūros sektoriuje dažna neoficialių mokėjimų gydytojams praktika. Viešųjų pirkimų, ypač vykdomų savivaldybių lygmeniu, skaidrumas nepakankamas. Be to, silpna informatorių apsauga atgraso nuo informavimo apie galimus pažeidimus viešajame ir privačiajame sektoriuose. Kovos su korupcija programoje Vyriausybė pirmenybę teikia kovai su korupcija sveikatos priežiūros sektoriuje. Be to, siekdama mažinti korupcijos riziką ir interesų konfliktų galimybę nedidelės vertės viešuosiuose pirkimuose Vyriausybė įpareigojo perkančiąsias organizacijas internete skelbti informaciją apie paskelbtus konkursus, konkursą laimėjusius dalyvius ir skirtas sutartis. Vis dėlto, siekiant užtikrinti šios politikos įgyvendinimą, būtina nuolatinė stebėseną;
- (19) atsižvelgdama į 2017 m. Europos semestrą, Komisija atliko išsamią Lietuvos ekonominės politikos analizę ir ją paskelbė 2017 m. šalies ataskaitoje. Be to, ji įvertino 2017 m. stabilumo programą, 2017 m. nacionalinę reformų programą, taip pat veiksmus, kurių Lietuva ėmėsi atsižvelgdama į ankstesniais metais jai skirtas rekomendacijas.

Komisija įvertino ne tik jų svarbą tvariai fiskalinei ir socialinei bei ekonominei Lietuvos politikai, bet ir tai, kaip jie atitinka Sąjungos taisykles ir gaires, nes Sąjungos lygio priemonėmis prisidedant prie būsimų nacionalinių sprendimų būtina stiprinti bendrą Sąjungos ekonomikos valdymą;

- (20) atsižvelgdama į šį vertinimą, Taryba išnagrinėjo 2017 m. stabilumo programą, o jos nuomonė ⁽¹⁾ pateikta visų pirma toliau išdėstytoje 1 rekomendacijoje,

REKOMENDUOJA Lietuvai 2017–2018 m. imtis šių veiksmų:

1. Vykdyti fiskalinę politiką pagal Stabilumo ir augimo pakto prevencinės dalies reikalavimus, tai reiškia, kad 2018 m. reikia toliau laikytis vidutinio laikotarpio biudžeto tikslo, atsižvelgiant į su sisteminės pensijų reformos įgyvendinimu siejamą ribą ir į leistą laikiną nuokrypį, atitinkantį su struktūrinių reformų įgyvendinimu siejamą ribą. Gerinti mokesčių prievolių vykdymą ir plėsti mokesčių bazę, pereinant prie šaltinių, kurių apmokestinimas mažiau kenkia augimui. Imtis spręsti vidutinio laikotarpio fiskalinio tvarumo problemą, susijusią su pensijomis.
2. Taikyti veiksmingas aktyvios darbo rinkos politikos priemones ir skatinti suaugusiųjų mokymąsi ir taip spręsti kvalifikuotų darbuotojų trūkumo problemas, taip pat gerinti švietimo rezultatus atlyginant už mokymo ir aukštojo švietimo kokybę. Gerinti sveikatos priežiūros sistemos rezultatus: gerinti ambulatorinę priežiūrą, ligų prevenciją ir didinti paslaugų įperkamumą. Padidinti minimalios socialinės apsaugos sistemos adekvatumą.
3. Imtis priemonių našumui didinti: didinti viešųjų investicijų efektyvumą ir jas geriau susieti su šalies strateginiais tikslais.

Priimta Briuselyje 2017 m. liepos 11 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

T. TÕNISTE

⁽¹⁾ Pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnio 2 dalį.

TARYBOS REKOMENDACIJA

2017 m. liepos 11 d.

dėl 2017 m. Liuksemburgo nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2017 m. Liuksemburgo stabilumo programos

(2017/C 261/15)

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnio 2 dalį ir 148 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo ⁽¹⁾, ypač į jo 5 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadą,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Socialinės apsaugos komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonominės politikos komiteto nuomonę,

kadangi:

- (1) 2016 m. lapkričio 16 d. Komisija priėmė metinę augimo apžvalgą, kuria pradedamas 2017 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras. 2017 m. kovo 9–10 d. Europos Vadovų Taryba patvirtino metinėje augimo apžvalgoje nustatytus prioritetus. 2016 m. lapkričio 16 d. Komisija, remdamasi Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1176/2011 ⁽²⁾, priėmė išpėjimo mechanizmo ataskaitą, kurioje Liuksemburgas nenurodyta kaip viena iš valstybių narių, dėl kurių reikės parengti nuodugnią apžvalgą. Tą pačią dieną Komisija taip pat priėmė rekomendaciją dėl Tarybos rekomendacijos dėl euro zonos ekonominės politikos; tą rekomendaciją Europos Vadovų Taryba patvirtino 2017 m. kovo 9–10 d. 2017 m. kovo 21 d. Taryba priėmė rekomendaciją dėl euro zonos ekonominės politikos (toliau – euro zonai skirta rekomendacija) ⁽³⁾;
- (2) kaip valstybė narė, kurios valiuta yra euro, atsižvelgdama į glaudžias ekonominės ir pinigų sąjungos šalių ekonomikos sąsajas, Liuksemburgas turėtų užtikrinti, kad euro zonai skirta rekomendacija būtų visiškai ir laiku įgyvendinta, kaip nurodyta toliau išdėstytoje 2 rekomendacijoje;
- (3) 2017 m. vasario 22 d. paskelbta 2017 m. Liuksemburgo ataskaita. Joje įvertinta Liuksemburgo pažanga, padaryta įgyvendinant 2016 m. liepos 12 d. Tarybos priimtas šaliai skirtas rekomendacijas, veiksmai, kurių Liuksemburgas ėmėsi atsižvelgdamas į ankstesniais metais priimtas šaliai skirtas rekomendacijas, ir Liuksemburgo pažanga siekiant nacionalinių tikslų pagal strategiją „Europa 2020“;

⁽¹⁾ OL L 209, 1997 8 2, p. 1.⁽²⁾ 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo (OL L 306, 2011 11 23, p. 25).⁽³⁾ OL C 92, 2017 3 24, p. 1.

- (4) 2017 m. balandžio 28 d. Liuksemburgas pateikė 2017 m. nacionalinę reformų programą ir 2017 m. stabilumo programą. Siekiant atsižvelgti į jų tarpusavio sąsajas, abi programos vertintos vienu metu;
- (5) į atitinkamas konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas atsižvelgta sudarant 2014–2020 m. Europos struktūrinių ir investicijų fondų (toliau – ESI fondai) programas. Kaip numatyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1303/2013⁽¹⁾ 23 straipsnyje, Komisija, jei tai būtina siekiant remti atitinkamų Tarybos rekomendacijų įgyvendinimą, gali paprašyti valstybės narės peržiūrėti savo partnerystės sutartį ir susijusias programas bei pasiūlyti jų pakeitimų. Kaip naudotūsi šia nuostata, Komisija išsamiau nurodė Priemonių, kuriomis ESI fondų veiksmingumas siejamas su patikimu ekonomikos valdymu, taikymo gairėse;
- (6) šiuo metu Liuksemburgui taikoma Stabilumo ir augimo pakto prevencinė dalis. 2017 m. stabilumo programoje Vyriausybė planuoja nominaliojo pertekliaus pablogėjimą nuo 1,6 % BVP 2016 m. iki 0,2 % BVP 2017 m., o vėliau – tolygų jo gerėjimą iki 1,2 % BVP pertekliaus 2021 m. Vidutinės trukmės biudžeto tikslo, t. y. 0,5 % BVP struktūrinio deficito, bus ir toliau laikomasi su atsarga visą programos laikotarpį. 2017 m. stabilumo programoje numatoma, kad valdžios sektoriaus bendrosios skolos santykis su BVP tebebus gerokai mažesnis už Sutartyje nustatytą 60 % BVP pamatinę vertę. Makroekonominis scenarijus, kuriuo grindžiamos šios biudžeto projekcijos, yra tikėtinas, išskyrus 2018 m., kai jis yra labai palankus, ir 2021 m., kai jis labai atsargus. Remiantis Komisijos 2017 m. pavasario prognoze, numatoma, kad struktūrinis balansas bus 0,4 % BVP perteklius 2017 m. ir 0,1 % BVP perteklius 2018 m. – šie rodikliai iš esmės atitinka 2017 m. stabilumo programos rodiklius ir viršija vidutinės trukmės biudžeto tikslą. Apskritai Taryba mano, kad pagal prognozę 2017 ir 2018 m. Liuksemburgas turėtų atitikti Stabilumo ir augimo pakto nuostatas;
- (7) turint omenyje numatomą su visuomenės senėjimu susijusių sąnaudų didėjimą, tebėra abejonų dėl ilgalaikio fiskalinio tvarumo. Pagal 2012 m. pensijų reformą kas penkerius metus nuo reformos priėmimo reikėtų stebėti ir įvertinti pensijų sistemos tvarumą. Vyriausybė pirmąjį vertinimą atkėlė į 2016 m. Nors atlikus peržiūrą padaryta išvada, kad pensijų sistemoje vis dar periodiškai registruojamas perteklius, kuris leido sukaupti didelius pensijų rezervus, numatoma, kad nuo 2023 m. pensijų sistemos veiklos balansas, išlaidas išmokoms lyginant su įmokomis, bus neigiamas. Pagal naujausias patikslintas Eurostato gyventojų skaičiaus projekcijas numatomas gyventojų skaičiaus padidėjimas bus mažesnis, nei anksčiau tikėtasi. Tai turės poveikio senėjimo indeksui, kuris didės greičiau, nei anksčiau tikėtasi, ir nulems didesnę numatomą viešųjų išlaidų pensijoms didėjimą. Susiejant teisės aktais nustatytą pensinį amžių su vidutine tikėtina gyvenimo trukme, kaip anksčiau 2016 m. rekomendavo Taryba, pažangos nepadaryta. Liuksemburgas išsiskiria kaip vienintelė valstybė narė, kuri nenumato 2013–2060 m. didinti teisės aktais nustatyto pensinio amžiaus. Prognozuojamas neaktyvių gyventojų dalies padidėjimas iki 2060 m. Liuksemburge yra didžiausias Sąjungoje. Kalbant apie ankstyvą išėjimą į pensiją, Liuksemburgas nedaug pasistūmėjo. 2015 m. liepos mėn. Parlamentui pateiktas įstatymo, kuriuo keičiamas ankstyvo išėjimo į pensiją sistemos, projektas dar nepriimtas. Apskritai ankstyvas išėjimas į pensiją išlieka plačiai paplitęs ir vis dar yra nedaug paskatų dirbti ilgiau. Patikslinus demografines perspektyvas, Liuksemburgui gresia papildoma rizika, susijusi su ilgalaikės priežiūros išlaidomis. Jos, išreikštos BVP dalimi, jau yra vienos didžiausių iš visų valstybių narių ir, kaip numatoma, iki 2060 m. išaugs nuo 1,5 % iki 3,2 % BVP (t. y. palyginus su dabartiniu lygiu padidės daugiau nei du kartus). Ilgalaikės priežiūros draudimo reformos projektas svarstomas Parlamente;
- (8) Liuksemburgo valdžios institucijos patvirtino visapusišką mokesčių reformą, ir ši įsigaliojo 2017 m. sausio mėn. Reforma nustatyti pakeitimai daugiausia tiesioginio tiek asmenų, tiek įmonių apmokestinimo srityje, o jais siekiama palaipsniui sumažinti įmonių pelno mokesčio tarifą (siekiant padidinti konkurencingumą) ir padidinti gyventojų pajamų mokesčio progresyvumą (siekiant padidinti teisingumą). Tačiau padidinus tam tikras mokesčių išlaidas kyla rizika susiaurinti mokesčio bazę. Siekiant padidinti mokesčių pajamų nuspėjamumą, yra galimybių toliau plėsti mokesčių bazę. To būtų galima pasiekti visų pirma peržiūrint šiuo metu mažus būsto mokesčius ir geriau panaudojant alternatyvius šaltinius. Tai galėtų būti daroma užtikrinant daugiau nuoseklumo tarp aplinkosaugos mokesčių ir ekonomikos įvairinimo tikslų;

⁽¹⁾ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui, Europos žemės ūkio fondui kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 (OL L 347, 2013 12 20, p. 320).

- (9) Liuksemburgo valdžios institucijos, pripažindamos riziką, susijusią su didele priklausomybe nuo finansų sektoriaus, kelis dešimtmečius aktyviai siekė įvairinti ekonomiką. Ekonomikos priklausomybės nuo finansų sektoriaus mažinimas tebėra pagrindinis ilgalaikis uždavinys. Jam išspręsti po įvairinimo analizės turi būti imtasi konkrečių priemonių su aiškiai apibrėžtais terminais. Atsižvelgiant į dideles darbo sąnaudas šalyje, veikla, kurios pridėtinė vertė didesnė, turi potencialą pasiūlyti alternatyvių augimo galimybių. Todėl Liuksemburgo ekonomikos įvairinimo sėkmė didele dalimi priklauso nuo sektorių, kuriems darbo sąnaudos turi ne tokį didelį poveikį. Tokie sektoriai daugiausia pagrįsti moksliniais tyrimais ir inovacijomis, todėl jie paprastai būna imlūs technologijoms ir žinioms. Sumažinus arba pašalinus ekonominę plėtrą ribojančias kliūtis investicijoms ir inovacijoms būtų išlaisvintas inovacijų potencialas ir padedama įvairinti ekonomiką. Nors viešosios investicijos viršija euro zonos vidurkį, privačiosios investicijos atsilieka. Siekiant paremti ekonomikos augimo perspektyvas, labai svarbu išlaikyti aukštą investicijų lygį;
- (10) įvairinti ekonomiką taip pat galėtų padėti tolesnė ir taip jau sėkmingo nefinansinių paslaugų sektoriaus plėtra. Didelių reguliavimo kliūčių tebėra verslo paslaugų sektoriuje, visų pirma buhalteriams, architektams, inžinieriams ir teisininkams. Visų šių profesijų verslo apyvarta yra žemesnė nei Sąjungos ir visos ekonomikos vidurkis. Taigi šioms profesijoms taikomi apribojimai gali kenkti Liuksemburgo įmonių konkurencingumui. Šios kliūtys apima leidimą tik architektams vykdyti labai įvairią veiklą; leidimą tik aukštos kvalifikacijos profesionalams atlikti paprastas užduotis, pvz., susijusias su atlyginimais ar mokesčių deklaracijų rengimu; leidimą tik teisininkams teikti teisinės konsultacijas; taip pat teisininkams taikomus juridinio statuso bei akcijų valdymo reikalavimus, nesuderinamumo taisykles ir tarpdisciplininius apribojimus, kurie gali būti neproporcingi esminiams principams, kaip antai profesijos nepriklausomumui, ir atitinkamai priežiūros tvarkai;
- (11) siekiant išvengti neigiamo poveikio būtina vykdyti tikslingą aktyvią darbo rinkos politiką ir mokymosi visą gyvenimą programas, visų pirma skirtas vyresnio amžiaus darbuotojams, kurių nedarbo lygis tebėra žemiausias Sąjungoje. Imtasi priemonių jų įsidarbinamumui ir sąsajoms su darbo rinka pagerinti. Nuo 2016 m. sausio 1 d. įgyvendinamas Įstatymas dėl neįgalių darbuotojų perklasifikavimo, kuriuo tokiems darbuotojams suteikiama daugiau galimybių ilgiau likti darbo rinkoje. Tačiau visapusiška strategija po konsultacijų su socialiniais partneriais dar nepateikta. Vadinamasis Amžiaus paktas, t. y. 2014 m. balandžio mėn. Parlamentui pateiktas įstatymo projektas, kuriuo siekiama skatinti įmones, kuriose dirba daugiau kaip 150 darbuotojų, išlaikyti vyresnio amžiaus darbuotojus, vis dar nepriimtas. Kad tokia politika būtų sėkminga, tebėra svarbu užtikrinti kvalifikacijos kėlimo galimybes vykdant tikslingą aktyvią darbo rinkos politiką ir teikiant mokymosi visą gyvenimą galimybes vyresnio amžiaus darbuotojams remti. Investuoti į gebėjimus itin svarbu siekiant visiškai naudotis skaitmenine ekonomika ir išlaikyti konkurencingumą;
- (12) nekilnojamojo turto pasiūlos trūkumui mažinti priimta nemažai priemonių, bet realus jų poveikis dar nėra matomas. Atrodo, kad viena iš pagrindinių būsto pasiūlos didinimo kliūčių – tai, kad nėra galimybės nusipirkti statybai skirtos žemės, kuri dažniausiai priklauso privatiems asmenims. Ribota būsto pasiūla kartu su pastovia paklausa nulėmė nuolatinį būsto kainų didėjimą. Tai iš dalies paaiškina namų ūkių išskolinimo, daugiausia susijusio su hipotekinėmis paskolomis, didėjimo tendenciją. Be to, nepaisant didelių investicijų į transporto infrastruktūrą, vis dar neišspręsta eismo spūsčių problema. Ji dar aktualesnė dėl to, kad kaimyninių šalių fiskalinė politika sieną kertančius darbuotojus atgraso nuo modernios darbo praktikos, pvz., nuotolinio darbo. Tikėtina, kad tiek būsto, tiek judumo problemos papildomai sunkins ekonomikos įvairinimo ir konkurencingumo didinimo pastangas. Jos taip pat gali būti aukštos kvalifikacijos darbuotojų pritraukimo į darbo rinką kliūtis;
- (13) atsižvelgdama į 2017 m. Europos semestrą, Komisija atliko išsamią Liuksemburgo ekonominės politikos analizę ir ją paskelbė 2017 m. šalies ataskaitoje. Be to, ji įvertino 2017 m. stabilumo programą, 2017 m. nacionalinę reformų programą, taip pat veiksmus, kurių Liuksemburgas ėmėsi atsižvelgdamas į ankstesniais metais jam skirtas rekomendacijas. Komisija įvertino ne tik jų svarbą tvariai fiskalinei ir socialinei bei ekonominei Liuksemburgo politikai, bet ir tai, kaip jie atitinka Sąjungos taisykles ir gaires, nes Sąjungos lygio priemonėmis prisidedant prie būsimų nacionalinių sprendimų būtina stiprinti bendrą Sąjungos ekonomikos valdymą;

- (14) atsižvelgdama į šį vertinimą, Taryba išnagrinėjo 2017 m. stabilumo programą ir laikosi nuomonės⁽¹⁾, kad Liuksemburgas turėtų laikytis Stabilumo ir augimo pakto,

REKOMENDUOJA Liuksemburgui 2017–2018 m. imtis šių veiksmų:

1. Stiprinti ekonomikos įvairinimą, be kita ko, šalinant kliūtis investicijoms ir inovacijoms. Pašalinti reguliavimo apribojimus verslo paslaugų sektoriuje.
2. Užtikrinti ilgalaikį pensijų sistemos tvarumą, apriboti ankstyvą išėjimą į pensiją ir padidinti vyresnio amžiaus asmenų užimtumo lygį.

Priimta Briuselyje 2017 m. liepos 11 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

T. TÕNISTE

⁽¹⁾ Pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnio 2 dalį.

TARYBOS REKOMENDACIJA

2017 m. liepos 11 d.

dėl 2017 m. Vengrijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2017 m. Vengrijos konvergencijos programos

(2017/C 261/16)

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnio 2 dalį ir 148 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo ⁽¹⁾, ypač į jo 9 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadą,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Socialinės apsaugos komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonominės politikos komiteto nuomonę,

kadangi:

- (1) 2016 m. lapkričio 16 d. Komisija priėmė metinę augimo apžvalgą, kuria pradedamas 2017 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras. 2017 m. kovo 9–10 d. Europos Vadovų Taryba patvirtino metinėje augimo apžvalgoje nustatytus prioritetus. 2016 m. lapkričio 16 d. Komisija, remdamasi Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1176/2011 ⁽²⁾, priėmė išpėjimo mechanizmo ataskaitą, kurioje Vengrija nenurodyta kaip viena iš valstybių narių, dėl kurių reikės parengti nuodugnią apžvalgą;
- (2) 2017 m. vasario 22 d. paskelbta 2017 m. Vengrijos ataskaita. Joje įvertinta Vengrijos pažanga, padaryta įgyvendinant 2016 m. liepos 12 d. Tarybos priimtas šaliai skirtas rekomendacijas, veiksmai, kurių šalis ėmėsi atsižvelgdama į ankstesniais metais priimtas šaliai skirtas rekomendacijas, ir Vengrijos pažanga siekiant nacionalinių tikslų pagal strategiją „Europa 2020“;
- (3) 2017 m. gegužės 2 d. Vengrija pateikė 2017 m. nacionalinę reformų programą ir 2017 m. konvergencijos programą. Siekiant atsižvelgti į jų tarpusavio sąsajas, abi programos vertintos vienu metu;
- (4) į atitinkamas konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas atsižvelgta sudarant 2014–2020 m. Europos struktūrinių ir investicijų fondų (toliau – ESI fondai) programas. Kaip numatyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1303/2013 ⁽³⁾ 23 straipsnyje, Komisija, jei tai būtina siekiant remti atitinkamų Tarybos rekomendacijų įgyvendinimą, gali paprašyti valstybės narės peržiūrėti savo partnerystės sutartį ir susijusias programas bei pasiūlyti jų pakeitimų. Kaip naudotųsi šia nuostata, Komisija išsamiau nurodė Priemonių, kuriomis ESI fondų veiksmingumas siejamas su patikimu ekonomikos valdymu, taikymo gairėse;

⁽¹⁾ OL L 209, 1997 8 2, p. 1.

⁽²⁾ 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominės disbalansų prevencijos ir naikinimo (OL L 306, 2011 11 23, p. 25).

⁽³⁾ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniai fondai, Sanglaudos fondai, Europos žemės ūkio fondai kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondai bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniai fondai, Sanglaudos fondai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondai taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 (OL L 347, 2013 12 20, p. 320).

- (5) šiuo metu Vengrijai taikoma Stabilumo ir augimo pakto prevencinė dalis ir skolos taisyklė. 2017 m. konvergencijos programoje Vyriausybė numato nominalaus deficito pablogėjimą nuo 1,8 % BVP 2016 m. iki 2,4 % BVP tiek 2017 m., tiek 2018 m., o toliau – laipsnišką jo gerėjimą iki 1,2 % BVP iki 2021 m. Vidutinės trukmės biudžeto tikslą – 1,7 % BVP struktūrinį deficitą iki 2016 m., o nuo 2017 m. – patikslintą 1,5 % BVP – planuojama pasiekti ne vėliau kaip 2020 m. Tačiau, remiantis perskaičiuotu⁽¹⁾ struktūriniu balansu, vidutinės trukmės biudžeto tikslas programos laikotarpiu nebus pasiektas. Konvergencijos programoje numatoma, kad valdžios sektoriaus bendrosios skolos santykis su BVP palaipsniui mažės iki beveik 61 % iki 2021 m. pabaigos. Makroekonominis scenarijus, kuriuo grindžiamos šios biudžeto projekcijos, yra palankus, o dėl to kyla rizika, kad deficito tikslai nebus įgyvendinti;
- (6) 2017 m. konvergencijos programoje nurodyta, kad labai didelio atvykstančių pabėgėlių srauto ir su saugumu susijusių priemonių 2016 m. ir 2017 m. laikotarpiu poveikis biudžetui yra didelis, ir pateikta šių papildomų biudžeto išlaidų apimties ir pobūdžio tinkamų įrodymų. Komisijos nuomone, reikalavimus atitinkančios papildomos išlaidos dėl labai didelio atvykstančių pabėgėlių srauto 2015 m. sudarė 0,04 % BVP, o 2016 m. nebuvo jokių reikalavimus atitinkančių papildomų išlaidų, susijusių su atvykstančių pabėgėlių srautu. 2016 m. reikalavimus atitinkančios papildomos išlaidos dėl su saugumu susijusių priemonių siekė 0,04 % BVP. Nenumatoma, kad 2017 m. dar labiau didės išlaidos dėl labai didelio atvykstančių pabėgėlių srauto, o papildomas su saugumu susijusių priemonių poveikis biudžetui dabar vertinamas 0,14 % BVP. Pagal Reglamentą (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnio 1 dalies ir 6 straipsnio 3 dalies nuostatas šios papildomos išlaidos yra priimtinos, atsižvelgiant į tai, kad atvykstančių pabėgėlių srautas, kaip ir terorizmo grėsmės mastas, yra neįprasti įvykiai, jų poveikis Vengrijos viešiesiems finansams yra didelis, o tvarumas nebūtų pažeistas leidžiant laikinai nukrypti nuo koregavimo plano siekiant vidutinės trukmės biudžeto tikslo. Todėl 2016 m. reikiamas koregavimas siekiant vidutinės trukmės biudžeto tikslo buvo sumažintas siekiant atsižvelgti į papildomas su saugumu susijusias išlaidas. Kalbant apie 2017 m., galutinis vertinimas, į kurį bus įtrauktos reikalavimus atitinkančios sumos, bus atliktas 2018 m. pavasarį, remiantis Vengrijos valdžios institucijų pateiktais stebėjimų duomenimis;
- (7) 2016 m. liepos 12 d. Taryba rekomendavo Vengrijai 2017 m. užtikrinti 0,6 % BVP metinį fiskalinį koregavimą siekiant vidutinės trukmės biudžeto tikslo. Remiantis Komisijos 2017 m. pavasario prognoze, esama rizikos, kad 2017 m. nuo to reikalavimo bus labai nukrypta;
- (8) atsižvelgiant į fiskalinę Vengrijos padėtį ir visų pirma jos skolos dydį, numatoma, kad 2018 m. šalis toliau vykdys koregavimą siekdama vidutinės trukmės biudžeto tikslo – 1,5 % BVP struktūrinio deficito. Pagal bendrai sutartą koregavimo matricą taikant Stabilumo ir augimo paktą, tas koregavimas būtinas, kad grynųjų pirminių valdžios sektoriaus išlaidų⁽²⁾ nominalusis augimas 2018 m. neviršytų 2,8 %. Tai atitiktų 1,0 % BVP struktūrinį koregavimą. Jeigu politika nesikeis, esama rizikos, kad 2018 m. nuo to reikalavimo bus labai nukrypta. Kartu prognozuojama, kad 2017 m. ir 2018 m. Vengrija laikysis skolos taisyklės. Apskritai Taryba mano, kad nuo 2017 m. reikės papildomų priemonių siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi Stabilumo ir augimo pakto nuostatų. Tačiau, kaip numatyta Reglamente (EB) Nr. 1466/97, vertinant biudžeto planus ir rezultatus reikėtų atsižvelgti į valstybės narės biudžeto balansą pagal ciklo sąlygas. Kaip primenama Komisijos komunikate, kuris pridedamas prie šių konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų, vertinant 2018 m. biudžeto rezultatus reikės tinkamai atsižvelgti į tikslą siekti fiskalinės krypties, kuri padėtų ir stiprintų vykstantį atsigavimą, ir užtikrinti Vengrijos viešųjų finansų tvarumą. Šiame kontekste Taryba atkreipia dėmesį į tai, kad Komisija ketina atlikti bendrą vertinimą pagal Reglamentą (EB) Nr. 1466/97, visų pirma atsižvelgdama į Vengrijos ciklinę padėtį;
- (9) Vengrijos konkurencingumą ir potencialų augimą stabdo menkos privačios investicijos ir mažas našumas. Veiksniai, kurie neigiamai veikia verslo aplinką ir įmonių investicijas, yra ypač susiję su institucijų veiklos efektyvumo ir valdymo trūkumais. Dažnai besikeičianti reglamentavimo ir mokesčių aplinka yra viena didžiausių kliūčių užsiimti verslu Vengrijoje; kitos kliūtys – nepakankamas suinteresuotųjų subjektų dalyvavimas ir nepakankamai įrodymais

⁽¹⁾ Komisijos pagal bendrai sutartą metodiką perskaičiuotas struktūrinis balansas, remiantis konvergencijos programoje pateikta informacija.

⁽²⁾ Grynąsias valdžios sektoriaus išlaidas sudaro bendrosios valdžios sektoriaus išlaidos, atėmus išlaidas palikanoms, su Sąjungos programomis, kurios visiškai finansuojamos iš gautų Sąjungos lėšų, susijusias išlaidas ir išlaidas, atsirandančias dėl nediskrecinių su bedarbio pašalpomis susijusių pokyčių. Valstybės finansuojamas bendrojo pagrindinio kapitalo formavimas subalansuojamas per 4 metų laikotarpį. Įskaičiuojamos diskrecinės su pajamomis susijusios priemonės arba įstatymais nustatytas pajamų padidėjimas. Vienkartinės priemonės, susijusios tiek su pajamomis, tiek su išlaidomis, neįskaičiuojamos.

pagrįstas politikos formavimas. Reglamentavimo kliūtys paslaugų sektoriuje taip pat riboja rinkos dinamiką ir varžo investavimą. Ribojamojo pobūdžio reglamentavimas, be kita ko, mažmeninės prekybos sektoriuje, riboja konkurenciją paslaugų sektoriuje ir neigiamai veikia verslo aplinką;

- (10) Vengrijos bendras mokesčių ir BVP santykis vis dar gerokai didesnis, palyginti su kitomis to paties regiono šalimis, o mokesčių sistemos problemos tebėra neišspręstos. 2017 m. Vyriausybė 5 procentiniais punktais sumažino darbdavių mokamas socialinio draudimo įmokas, o 2018 m. planuojama jas sumažinti dar 2 procentiniais punktais. Ši priemonė gerokai sumažino mokesčių pleišta mažas pajamas gaunantiems asmenims, tačiau jis tebėra didelis. Tai visų pirma pasakytina apie vaikų neturinčius mažas pajamas gaunančius asmenis, nes jų pleištas vis dar yra vienas didžiausių Sąjungoje. Mokesčių sistema tebėra sudėtinga. Nepaisant to, kad nuo 2013 m. sektoriniai mokesčiai (kai kurie iš jų tebedaro didelį iškraipomąjį poveikį) mažėjo, jie vis dar apsunkina mokesčių sistemą ir silpnina investuotojų pasitikėjimą. Neigiamą poveikį investuotojų pasitikėjimui Vengrijoje ir toliau daro mokesčių sistemos sudėtingumas ir neapibrėžtumas, siejami su didelėmis prievolių vykdymo išlaidomis ir administracine našta;
- (11) neigiamai verslo aplinką veikia ir ekonomikos augimo potencialą mažina institucijų veiklos efektyvumo trūkumai. Visų pirma, nepaisant pastaruoju metu padarytos pažangos ir Viešųjų pirkimų įstatymo pakeitimo, pažanga didinant skaidrumą ir konkurenciją viešųjų pirkimų srityje tebėra ribota. Dabartinė e. viešųjų pirkimų strategija yra tvirtas pagrindas didinti skaidrumą, tačiau jos įgyvendinimą ir poveikį veiksmingumui bei skaidrumui reikia stebėti. Korupcijos rizika išlieka didelė, o tai neigiamai veikia verslo aplinką, be to, priemonės, kurių imtasi šiai problemai spręsti, turi didelių trūkumų. Vengrija taip pat vėluoja įgyvendinti savo e. viešųjų pirkimų strategiją. Dėl to Vengrijoje vėluojama laiku įdiegti e. viešuosius pirkimus, o tai yra itin svarbu siekiant didinant skaidrumą ir konkurenciją;
- (12) padėtis Vengrijos paslaugų sektoriuje, įskaitant mažmeninės prekybos sektorių, tebėra itin sudėtinga. Per praėjusius metus Vyriausybė toliau kišosi į rinkas, kurios iki tol buvo atviros konkurencijai, ir nustatė griežtesnius reikalavimus keleivinio transporto paslaugoms, kurias teikia nepriklausomi išsiuntimo centrai. Vyriausybė nesiėmė jokių svarbių žingsnių, kad pagerintų reglamentavimo aplinką paslaugų sektoriuje, ypač mažmeninės prekybos, atliekų tvarkymo viešųjų paslaugų, vadovėlių leidybos ir platinimo ar mokėjimo mobiliuoju telefonu sistemų srityse. Mažmeninės prekybos sektoriuje nėra aiškių gairių, kaip suteikti leidimą atidaryti naują, didesnę nei 400 m² parduotuvę. Tai prisideda prie dar didesnio neskaidrumo ir nenusipėjamumo šiame sektoriuje. Paslaugų sektoriuje, įskaitant mažmeninės prekybos sektorių, išliekančios reglamentavimo kliūtys riboja rinkos dinamiką ir varžo investavimą, kartu tai didina neapibrėžtumą investuotojams, ypač tarptautiniams;
- (13) norint vidutinės trukmės laikotarpiu remti Vengrijos konkurencingumą ir potencialų augimą, labai svarbus vaidmuo teks struktūrinėms reformoms, kurių tikslas – skatinti investicijas į žmogiškąjį kapitalą, ypač švietimo ir sveikatos priežiūros srityse, ir toliau gerinti darbo rinkos veikimą. Socialinio teisingumo skatinimas taip pat bus labai svarbus norint užtikrinti labiau integracinį augimą;
- (14) vertinant pagal tarptautinius standartus, pagrindinių gebėjimų ugdymo rezultatai išlieka prasti. 2015 m. pagal EBPO Tarptautinio moksleivių vertinimo programą (PISA) atliktas švietimo sistemų tyrimas parodė, kad rezultatai labai prastėja, o socialinės ir ekonominės mokinių padėties poveikis mokymosi rezultatams yra vienas didžiausių Sąjungoje. Mokyklos tipo įtaka mokymosi rezultatams yra labai didelė. Tikėtina, kad nuo 2016 m. sumažinus mokslo disciplinų mokymo vidurinėse profesinio mokymo mokyklose valandų skaičių Vengrijos atsilikimas mokslo disciplinose įgytų gebėjimų srityje tik didės. Pastaruosius penkerius metus mokyklos nebaigusiu asmenų dalis nesikeitė ir tebėra itin didelė tarp romų. Palankių sąlygų neturinčių vaikų pasiskirstymas mokyklose yra netolygus, o romų vaikai vis dažniau lanko mokyklas ir klases, kuriose daugumą sudaro romai. Įdiegtos priemonės, skirtos mokytojų rengimui, ankstyvajam ugdymui bei mokymosi rezultatams remti ir mokyklos nebaigiančių romų problemai spręsti. Nors imtasi tam tikrų veiksmų segregacijos problemai išspręsti, jie nepakankamai visapusiški ir sistemiški, kad problema būtų išspręsta. Nėra pakankamai didelio kandidatų įgyti tretinį išsilavinimą skaičiaus, o mokslus baigusiu skaičiaus rodiklis nepakankamai aukštas, kad būtų patenkintas augantis aukšto kvalifikacijos darbuotojų poreikis. Padėti gali dar labiau pabloginti 2017 m. priimtas Aukštojo mokslo įstatymo pakeitimas;
- (15) pastaraisiais metais darbo rinkoje įvyko teigimų pokyčių: nedarbas pasiekė prieškrizinį lygį. Dėl privačiajame sektoriuje sukurtų darbo vietų ir viešųjų darbų sistemos, kuri tebėra didžiausio masto aktyvios darbo rinkos politikos priemonė Vengrijoje – joje dalyvauja per 200 000 dalyvių, užimtumo lygis pasiekė istorines aukštumas. Siekiant palengvinti perėjimą iš viešųjų darbų sistemos į pirminę darbo rinką, pastaraisiais metais buvo priimtas priemonių

rinkinys. Tačiau sistema dar nėra pakankamai tikslinė, o jos veiksmingumas reintegruojant dalyvius į atvirą darbo rinką tebėra ribotas. Be to, kai kuriuose sektoriuose vis labiau trūksta darbo jėgos. Kitos aktyvios darbo rinkos politikos priemonės stiprinamos, iš dalies Sąjungos lėšomis, tačiau reikia dėti daugiau pastangų, kad būtų palengvintas veiksmingas perėjimas į pirminę darbo rinką. Bedarbių profiliavimo sistema veikia, tačiau dar nėra visiškai veiksminga. Pastaraisiais metais padidėjo vyrų ir moterų užimtumo skirtumas, o motinystės poveikis moterų užimtumui yra vienas didžiausių Sąjungoje. Dalyvavimui darbo rinkoje įtaką daro palyginti prasti sveikatos priežiūros rezultatai ir nevienodas sveikatos priežiūros prieinamumas. Socialinių partnerių dalyvavimas priimančiais sprendimais yra ribotas;

- (16) kai kurie skurdo rodikliai nukrito iki prieškrizinio lygio, tačiau vis dar yra aukštesni už Sąjungos vidurkį. Vaikų ir romų skurdo lygis tebėra labai didelis, nors ir mažėja. Didelė dirbančių romų dalis dirba viešųjų darbų sistemoje. Kol kas jų integracija į atvirą darbo rinką nėra labai veiksminga;
- (17) socialinės paramos ir bedarbio pašalpų adekvatumas ir aprėptis yra riboti. Bedarbio pašalpos mokėjimo trukmė (trys mėnesiai) tebėra trumpiausia Sąjungoje ir trumpesnė nei vidutinis laikotarpis, kurio reikia, kad darbo ieškantis asmuo susirastų darbą. 2015 m. vykdant socialinės paramos reformą pašalpų sistema racionalizuota, tačiau nepanašų, kad ji būtų užtikrinusi vienodą ir minimaliai pakankamą gyvenimo lygį žmonėms, kuriems reikia pagalbos. Savivaldybėms palikta didelė veiksmų laisvė nustatant tinkamumo gauti pašalpas kriterijus ir pašalpų dydį, todėl pašalpų gavėjams atsiranda netikrumas. Nedidelis minimalių pajamų dydis nekito, tačiau Vengrijos valdžios institucijos ketina per ateinančius metus laipsniškai didinti tikslines išmokas pinigais. Jau 2017 m. trys iš šių išmokų buvo šiek tiek padidintos. Papildomos tikslinės priemonės padėtų sumažinti nepalankiausias sąlygas turinčių grupių, ypač vaikų ir romų, materialinį nepriteklį;
- (18) atsižvelgdama į 2017 m. Europos semestrą, Komisija atliko išsamią Vengrijos ekonominės politikos analizę ir ją paskelbė 2017 m. šalies ataskaitoje. Be to, ji įvertino 2017 m. konvergencijos programą, 2017 m. nacionalinę reformų programą, taip pat veiksmus, kurių Vengrija ėmėsi atsižvelgdama į ankstesniais metais jai skirtas rekomendacijas. Komisija įvertino ne tik jų svarbą tvariai fiskalinei ir socialinei bei ekonominei Vengrijos politikai, bet ir tai, kaip laikomasi Sąjungos taisyklių ir gairių, nes bendrą Sąjungos ekonomikos valdymą būtina stiprinti Sąjungos lygio priemonėmis prisidedant prie būsimų nacionalinių sprendimų;
- (19) atsižvelgdama į šį vertinimą, Taryba išnagrinėjo 2017 m. konvergencijos programą, o jos nuomonė ⁽¹⁾ pateikta visų pirma toliau išdėstytoje 1 rekomendacijoje,

REKOMENDUOJA Vengrijai 2017–2018 m. imtis šių veiksmų:

- 1. 2018 m. toliau dėti dideles fiskalines pastangas pagal Stabilumo ir augimo pakto prevencinės dalies reikalavimus, atsižvelgiant į poreikį stiprinti vykstantį atsigaivimą ir užtikrinti Vengrijos viešųjų finansų tvarumą.
- 2. Užbaigti mažinti mokesčių pleišta mažas pajamas gaunantiems asmenims ir supaprastinti mokesčių struktūrą, visų pirma sumažinant didžiausią iškraipomąjį poveikį darančius sektorinius mokesčius. Didinti skaidrumą ir konkurenciją viešųjų pirkimų srityje, įgyvendinant visapusišką ir veiksmingą e. viešųjų pirkimų sistemą, ir stiprinti kovos su korupcija sistemą. Didinti reglamentavimo nuspėjamumą, skaidrumą ir konkurenciją, visų pirma paslaugų sektoriuje, ypač mažmeninės prekybos sektoriuje.
- 3. Užtikrinti, kad viešųjų darbų sistema būtų labiau orientuota į tuos, kurie yra labiausiai nutolę nuo darbo rinkos, ir teikti veiksmingą paramą darbo ieškantiems asmenims, kad būtų palengvintas perėjimas į darbo rinką, be kita ko, stiprinant aktyvios darbo rinkos politikos priemonės. Imtis priemonių mokymosi rezultatams gerinti ir palankių sąlygų neturinčių grupių, visų pirma romų, aktyvesniam dalyvavimui įtraukioje bendrojo švietimo sistemoje užtikrinti. Padidinti socialinės paramos adekvatumą bei aprėptį ir bedarbio pašalpų mokėjimo trukmę.

Priimta Briuselyje 2017 m. liepos 11 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

T. TÖNISTE

⁽¹⁾ Pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 9 straipsnio 2 dalį.

TARYBOS REKOMENDACIJA

2017 m. liepos 11 d.

dėl 2017 m. Maltos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2017 m. Maltos stabilumo programos

(2017/C 261/17)

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnio 2 dalį ir 148 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo ⁽¹⁾, ypač į jo 5 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadas,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Socialinės apsaugos komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonominės politikos komiteto nuomonę,

kadangi:

- (1) 2016 m. lapkričio 16 d. Komisija priėmė metinę augimo apžvalgą, kuria pradedamas 2017 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras. 2017 m. kovo 9–10 d. Europos Vadovų Taryba patvirtino metinėje augimo apžvalgoje nustatytus prioritetus. 2016 m. lapkričio 16 d. Komisija, remdamasi Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1176/2011 ⁽²⁾, priėmė išpėjimo mechanizmo ataskaitą, kurioje Malta nenurodyta kaip viena iš valstybių narių, dėl kurių reikės parengti nuodugnią apžvalgą. Tą pačią dieną Komisija taip pat priėmė rekomendaciją dėl Tarybos rekomendacijos dėl euro zonos ekonominės politikos; tą rekomendaciją Europos Vadovų Taryba patvirtino 2017 m. kovo 9–10 d. 2017 m. kovo 21 d. Taryba priėmė rekomendaciją dėl euro zonos ekonominės politikos (toliau – euro zonai skirta rekomendacija) ⁽³⁾;
- (2) kaip valstybė narė, kurios valiuta yra euro, atsižvelgdama į glaudžias ekonominės ir pinigų sąjungos šalių ekonomikos sąsajas, Malta turėtų užtikrinti, kad euro zonai skirta rekomendacija būtų visiškai ir laiku įgyvendinta, kaip nurodyta toliau išdėstytoje 2 rekomendacijoje;
- (3) 2017 m. vasario 22 d. paskelbta 2017 m. Maltos ataskaita. Joje įvertinta Maltos pažanga, padaryta įgyvendinant 2016 m. liepos 12 d. Tarybos priimtas šaliai skirtas rekomendacijas, veiksmai, kurių Malta ėmėsi atsižvelgdama į ankstesniais metais priimtas šaliai skirtas rekomendacijas, ir Maltos pažanga siekiant nacionalinių tikslų pagal strategiją „Europa 2020“;

⁽¹⁾ OL L 209, 1997 8 2, p. 1.

⁽²⁾ 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo (OL L 306, 2011 11 23, p. 25).

⁽³⁾ OL C 92, 2017 3 24, p. 1.

- (4) Malta pateikė 2017 m. nacionalinę reformų programą 2017 m. balandžio 18 d., o 2017 m. stabilumo programą – 2017 m. gegužės 2 d. Siekiant atsižvelgti į jų tarpusavio sąsajas, abi programos vertintos vienu metu;
- (5) į atitinkamas konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas atsižvelgta sudarant 2014–2020 m. Europos struktūrinių ir investicijų fondų (toliau – ESI fondai) programas. Kaip numatyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1303/2013⁽¹⁾ 23 straipsnyje, Komisija, jei tai būtina siekiant remti atitinkamų Tarybos rekomendacijų įgyvendinimą, gali paprašyti valstybės narės peržiūrėti savo partnerystės sutartį ir susijusias programas bei pasiūlyti jų pakeitimų. Kaip naudotusi šia nuostata, Komisija išsamiau nurodė Priemonių, kuriomis ESI fondų veiksmingumas siejamas su patikimu ekonomikos valdymu, taikymo gairėse;
- (6) šiuo metu Maltai taikoma Stabilumo ir augimo pakto prevencinė dalis. 2017 m. stabilumo programoje Vyriausybė numato 2017–2020 m. laikotarpiu išlaikyti nominaliojo biudžeto perteklių. Vidutinės trukmės biudžeto tikslo, t. y. palaikyti BVP požiūriu subalansuotą biudžetą, per programos laikotarpį toliau laikomasi su teigiamu atsarga. Stabilumo programoje numatoma, kad valdžios sektoriaus bendrosios skolos santykis su BVP ir toliau neviršys Sutartyje nustatytos 60 % BVP pamatinės vertės ir palaipsniui sumažės nuo 58,3 % BVP 2016 m. iki 47,6 % 2020 m. Makroekonominis scenarijus, kuriuo grindžiamos tos biudžeto projekcijos, yra tikėtinas 2017 m. ir atsargus 2018–2020 m. Be to, egzistuoja galima įgyvendinimo rizika, susijusi su biudžeto vykdymu;
- (7) 2016 m. liepos 12 d. Taryba rekomendavo Maltai 2017 m. užtikrinti 0,6 % BVP metinį fiskalinį koregavimą siekiant vidutinės trukmės biudžeto tikslo. Iš rezultatų duomenų matyti, kad 2016 m. Malta jau pasiekė savo vidutinės trukmės biudžeto tikslą. Remiantis Komisijos 2017 m. pavasario prognoze, numatoma, kad struktūrinis balansas padidės nuo 0,4 % BVP pertekliaus 2017 m. iki 0,7 % BVP 2018 m., taigi toliau viršys vidutinės trukmės biudžeto tikslą. Apskritai Taryba mano, kad pagal prognozę 2017 ir 2018 m. Malta turėtų atitikti Stabilumo ir augimo pakto nuostatas;
- (8) nepaisant to, kad vidutinės trukmės biudžeto tikslas pasiektas trejais metais anksčiau, išlaidų didėjimas pranoko potencialų gamybos apimties augimą. Tokiai padėčiai užsitęsęs gali kilti grėsmė viešųjų finansų tvarumui, ypač netikėtų sukrėtimų įplaukų atžvilgiu atvejais. Maltos valdžios institucijos atliko tam tikrų viešųjų išlaidų sričių, kurios itin svarbios tvarumo požiūriu (sveikatos priežiūros, švietimo ir mokymo, socialinės apsaugos), išlaidų peržiūrą. Pridedamų rekomendacijų veiksmingumas siekiant jose numatytų tikslų priklausys nuo savalaikio ir veiksmingo jų įgyvendinimo. Be to, dėl numatomų su visuomenės senėjimu susijusių sąnaudų, kaip antai sveikatos priežiūros, ilgalaikės priežiūros ir pensijų sąnaudų, Maltoje ir toliau kyla rizika ilgalaikiam viešųjų finansų tvarumui. Didelių numatomų su visuomenės senėjimu susijusių išlaidų padidėjimą daugiausia lėmė pensijų išlaidos, kurios, remiantis 2015 m. senėjimo ataskaita, iki 2060 m. turėtų padidėti 3,2 % BVP. Panašu, kad kai kurios neseniai pradėtos taikyti priemonės padės taupyti. Tačiau tų sutaupytų lėšų tikriausiai neužteks didėjančiam spaudimui, kad būtų didinamos išlaidos, atsverti ir ilgalaikiam tvarumui iš esmės pagerinti. Todėl gali prireikti papildomų priemonių;
- (9) Malta pateikė keletą priemonių, skirtų pensijų sistemos dvejopo pobūdžio (tvarumo ir būtinybės užtikrinti adekvačias pensijų pajamas) problemai spręsti. 2017 m. biudžete nurodytomis priemonėmis tikimasi nuosaikiai sumažinti vyresnio amžiaus asmenims kylančią skurdo riziką ir šiek tiek padidinti garantuotos minimalios pensijos grynąją pakeitimo normą. Apskritai iš pensijos adekvatumo rodiklių vis dar matyti, kad yra dar daug galimybių pagerinti padėtį, be kita ko, mažinti didelį vyrų ir moterų pensijų skirtumą;
- (10) spūstys keliuose tapo kliūtimi verslui, jų išorės (ekonominės ir aplinkosaugos) sąnaudos vertinamos 274 mln. eurų suma per metus ir numatoma, kad šios sąnaudos toliau didės. Be to, nuolat auga eismo metu išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis ir panašu, kad Maltai gali nepavykti iki 2020 m. pasiekti išmetamo šių dujų kiekio mažinimo tikslų. Malta priėmė didelio užmojo nacionalinę transporto strategiją, kuri turi būti įgyvendinta iki 2050 m., ir pagrindinį transporto veiksmų planą, įgyvendintiną iki 2025 m. Šiuose dokumentuose pateiktas įvairių

⁽¹⁾ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniai fondai, Sanglaudos fondai, Europos žemės ūkio fondai kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondai bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniai fondai, Sanglaudos fondai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondai taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 (OL L 347, 2013 12 20, p. 320).

priemonių rinkinys, kuriuo siekiama racionalizuoti naudojamą asmeniniais automobiliais, skatinti alternatyvius judumo sprendimus ir veiksmingiau naudotis daugiarūšio ir visuomeninio transporto sistemomis. Nors tomis priemonėmis planuojama iš esmės pagerinti padėtį, vis dar numatoma, kad spūstys didės, o transporto išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis iki 2030 m. sumažės tik nežymiai;

- (11) finansų sistemai būdinga tai, kad ji pritraukia labai daug užsienio įstaigų, be kita ko, dėl palankios mokesčių aplinkos. Malta yra vienintelė valstybė narė, kurioje veikia visiško bendrovių apmokestinimo užskaitymo sistema, joje veikia grąžintino mokesčių kredito schema. Malta yra sudariusi daug sutarčių dėl dvigubo apmokestinimo išvengimo, privatiems asmenims šalis patraukli kaip gyvenamoji vieta mokesčių tikslais. Tačiau dėl įmonių, kurių veikla orientuota į tarptautinę rinką, kyla problemų. Didžioji dalis finansų sektoriaus veiklos vykdoma už Maltos ribų. Šiomis aplinkybės Malta pakvietė TVF ir Pasaulio banką vykdyti finansų sektorius įvertinimo programą iki 2018 m. pabaigos. Be to, Malta yra 2017 m. sausio mėn. Draudimo ir profesinių pensijų institucijos (EIOPA) sprendimo dėl draudimo priežiūros institucijų bendradarbiavimo šalis. ECB, remdamasis savo atliktu vertinimu ir Maltos finansinių paslaugų institucijos sprendimo projektu, neseniai nusprendė panaikinti nedidelio elektroninės bankininkystės paslaugų teikėjo, kuris indėlius rinko ir už Maltos ribų, banko veiklos licenciją;
- (12) nors padaryta tam tikra pažanga, toliau būtina gerinti teisingumo sistemos veiksmingumą. Vyriausybė pasiūlė naujų priemonių, susijusių su antrąja galimybe ir nemokumu, tačiau Maltos verslo aplinka nukenčia dėl ilgų nemokumo ir skolos nurašymo procedūrų. Be to, pagal skolos nurašymo sistemą nenustatyta jokia laikotarpio trukmė, todėl procedūrai trūksta teisinio tikrumo. Siekiant šalinti šiuos trūkumus, iš dalies pakeitus Bendrovių įstatymą buvo padaryta esminių nemokumo teisinės sistemos pakeitimų, kaip antai tarpininkavimo galimybė. Šių pakeitimų poveikį dar reikės išanalizuoti;
- (13) darbo jėgos trūksta įvairiose skirtingų įgūdžių reikalaujančiose srityse, o įgūdžių pasiūla vis dar nepakankamai suderinta su darbo rinkos poreikiais. Didelė dalis Maltos darbo jėgos vis dar yra žemos kvalifikacijos. Nors išsilavinimo lygis kyla, mokyklos nebaigusių asmenų skaičius tebėra didelis. Jaunimo pagrindinių gebėjimų lygis tebėra žemas. Su darbdavių pagalba galimybės dalyvauti mokymosi visą gyvenimą procese gerėja ir dalyvių, įskaitant žemos kvalifikacijos asmenų, skaičius auga, tačiau, atsižvelgiant į problemos mastą, būtinos ilgalaikės pastangos. Tikimasi, kad didelės investicijos į švietimo ir mokymo sistemą duos rezultatų, ypač jei ir ateityje priemonės bus taikomos ir tobulinamos. Užimtumo lygis nuolat auga, o nedarbo lygis nebeviršija 5 %. Tačiau darbo jėgos aktyvumo lygis tebėra vienas žemiausių Sąjungoje, ypač tai pasakytina apie vyresnio amžiaus ir žemos kvalifikacijos moteris, o tai reiškia, kad tiems, kurie nėra pasirengę prisitaikyti prie sparčiai kintančios ekonomikos, tebegresia socialinės atskirties rizika. Todėl būtina tęsti pagal dabartinę politiką vykdomas investicijas, visų pirma pasitelkiant neseniai įsteigtą Nacionalinę įgūdžių tarybą, ir atidžiai stebėti tolesnę raidą;
- (14) atsižvelgdama į 2017 m. Europos semestrą, Komisija atliko išsamią Maltos ekonominės politikos analizę ir ją paskelbė 2017 m. šalies ataskaitoje. Be to, ji įvertino 2017 m. stabilumo programą, 2017 m. nacionalinę reformų programą, taip pat veiksmus, kurių Malta ėmėsi atsižvelgdama į ankstesniais metais jai skirtas rekomendacijas. Komisija įvertino ne tik jų svarbą tvariai fiskalinei ir socialinei bei ekonominei Maltos politikai, bet ir tai, kaip laikomasi Sąjungos taisyklių ir gairių, nes bendrą Sąjungos ekonomikos valdymą būtina stiprinti Sąjungos lygio priemonėmis prisidedant prie būsimų nacionalinių sprendimų;
- (15) atsižvelgdama į šį vertinimą, Taryba išnagrinėjo 2017 m. stabilumo programą, o jos nuomonė⁽¹⁾ pateikta visų pirma toliau išdėstytoje 1 rekomendacijoje,

REKOMENDUOJA Maltai 2017–2018 m. imtis šių veiksmų:

1. Išplėsti atliekamos išlaidų peržiūros apimtį, įtraukiant visą viešąjį sektorių, ir įtraukti rezultatais grindžiamų viešųjų išlaidų kategoriją.

⁽¹⁾ Pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnio 2 dalį.

2. Užtikrinti veiksmingą nacionalinių finansų įstaigų, kurių veikla orientuota į tarptautinę rinką ir kurios turi Maltos išduotą veiklos licenciją, priežiūrą intensyvinant bendradarbiavimą su priimančiųjų šalių, kuriose tos įstaigos veikia, priežiūros institucijomis.

Priimta Briuselyje 2017 m liepos 11 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

T. TÕNISTE

TARYBOS REKOMENDACIJA

2017 m. liepos 11 d.

dėl 2017 m. Nyderlandų nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2017 m. Nyderlandų stabilumo programos

(2017/C 261/18)

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnio 2 dalį ir 148 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo ⁽¹⁾, ypač į jo 5 straipsnio 2 dalį,atsižvelgdama į 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo ⁽²⁾, ypač į jo 6 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadas,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Socialinės apsaugos komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonominės politikos komiteto nuomonę,

kadangi:

- (1) 2016 m. lapkričio 16 d. Komisija priėmė metinę augimo apžvalgą, kuria pradedamas 2017 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras. 2017 m. kovo 9–10 d. Europos Vadovų Taryba patvirtino metinėje augimo apžvalgoje nustatytus prioritetus. 2016 m. lapkričio 16 d. Komisija pagal Reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 priėmė Įspėjimo mechanizmo ataskaitą, kurioje Nyderlandai nurodyti kaip viena iš valstybių narių, dėl kurių reikės parengti nuodugnią apžvalgą. Tą pačią dieną Komisija taip pat priėmė rekomendaciją dėl Tarybos rekomendacijos dėl euro zonos ekonominės politikos; 2017 m. kovo 9–10 d. tą rekomendaciją Europos Vadovų Taryba patvirtino. 2017 m. kovo 21 d. Taryba priėmė rekomendaciją dėl euro zonos ekonominės politikos (toliau – euro zonai skirta rekomendacija) ⁽³⁾;
- (2) kaip valstybė narė, kurios valiuta yra euro, atsižvelgdama į glaudžias ekonominės ir pinigų sąjungos šalių ekonomikos sąsajas, Nyderlandai turėtų užtikrinti, kad euro zonai skirtos rekomendacijos būtų visiškai ir laiku įgyvendintos, kaip nurodyta toliau išdėstytose 1–2 rekomendacijose;

⁽¹⁾ OL L 209, 1997 8 2, p. 1.⁽²⁾ OL L 306, 2011 11 23, p. 25.⁽³⁾ OL C 92, 2017 3 24, p. 1.

- (3) 2017 m. vasario 22 d. paskelbta 2017 m. Nyderlandų ataskaita. Joje įvertinta Nyderlandų pažanga, padaryta įgyvendinant 2016 m. liepos 12 d. Tarybos priimtas šaliai skirtas rekomendacijas, veiksmai, kurių šalis ėmėsi atsižvelgdama į ankstesniais metais konkrečiai jai skirtas rekomendacijas, ir Nyderlandų pažanga siekiant nacionalinių tikslų pagal strategiją „Europa 2020“. Į ją įtraukti ir nuodugnios apžvalgos pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 5 straipsnį rezultatai, kurie taip pat buvo paskelbti 2017 m. vasario 22 d. Remdamasi savo analize, Komisija padarė išvadą, kad Nyderlanduose yra susidarę makroekonominiai disbalansai. Einamosios sąskaitos pertekliaus, išreikšto BVP, trejų metų vidurkis Nyderlanduose yra didžiausias iš visų euro zonos valstybių narių. Iš šio pertekliaus galima spręsti, kad ištekliai skirstomi neoptimaliai ir yra galimybių didinti augimą ir gerovę. Namų ūkių disponuojamosios pajamos nukentčia dėl didelio privalomo mokėjimo pleišto. Privačiojo sektoriaus skola, ypač namų ūkių hipotekos skola, yra didelė. Dėl namų ūkių balanso, apimančio daug ilgalaikių išsipareigojimų, mažėja atsparumas finansiniams sukrėtimams. Itin svarbu imtis veiksmų, kad būtų sumažinta neigiamų padarinių Nyderlandų ekonomikai ir, atsižvelgiant į šalies ekonomikos dydį bei tarpvalstybinę svarbą, visai ekonominei ir pinigų sąjungai rizika;
- (4) 2017 m. balandžio 26 d. Nyderlandai pateikė 2017 m. nacionalinę reformų programą ir 2017 m. stabilumo programą. Siekiant atsižvelgti į jų tarpusavio sąsajas, abi programos vertintos vienu metu;
- (5) į atitinkamas konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas atsižvelgta sudarant 2014–2020 m. Europos struktūrinių ir investicijų fondų (toliau – ESI fondai) programas. Kaip numatyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1303/2013⁽¹⁾ 23 straipsnyje, Komisija, jei tai būtina siekiant remti atitinkamų Tarybos rekomendacijų įgyvendinimą, gali paprašyti valstybės narės peržiūrėti savo partnerystės sutartį ir susijusias programas bei pasiūlyti jų pakeitimų. Kaip naudotusi šia nuostata, Komisija išsamiau nurodė Priemonių, kuriomis ESI fondų veiksmingumas siejamas su patikimu ekonomikos valdymu, taikymo gairėse;
- (6) šiuo metu Nyderlandams taikoma Stabilumo ir augimo pakto prevencinė dalis ir skolos taisyklė. 2017 m. stabilumo programoje Vyriausybė planuoja padidinti valdžios sektoriaus perteklių nuo 0,5 % BVP 2017 m. iki 1,3 % BVP 2020 m. Vidutinės trukmės biudžeto tikslo, t. y. 0,5 % BVP struktūrinio deficito, bus ir toliau laikomasi su atsarga visą programos laikotarpį. 2017 m. stabilumo programoje numatoma, kad valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP 2017 m. nukris iki 58,5 % ir bus mažesnis už Sutartyje nustatytą 60 % BVP pamatinę vertę. Vyriausybė planuoja, kad valdžios sektoriaus skolos santykis vėliau dar sumažės – iki 49,3 % BVP 2020 m. Makroekonominis scenarijus, kuriuo grindžiamos tos biudžeto projekcijos, yra tikėtinas. Remiantis Komisijos 2017 m. pavasario prognoze, numatoma, kad struktūrinis balansas padidės nuo 0,2 % BVP pertekliaus 2017 m. iki 0,4 % BVP 2018 m., taigi viršys vidutinės trukmės biudžeto tikslą. Prognozuojama, kad valdžios sektoriaus bendroji skola toliau užtikrintai darysis vis mažesnė, nei reikalaujama pagal skolos taisyklę. Apskritai Taryba mano, kad pagal prognozes 2017 m. ir 2018 m. Nyderlandai laikysis Stabilumo ir augimo pakto nuostatų. Be to, kartu laikantis vidutinės trukmės tikslo, dar yra galimybių skatinti potencialų augimą ir vidaus paklausą pasitelkiant fiskalinę ir struktūrinę politiką, įskaitant investicijas į mokslinius tyrimus ir technologinę plėtrą, ir sudarant sąlygas sparčiau augti realiajam darbo užmokesčiui, taip pat atsižvelgiant į nuolatinį išorės disbalansą;
- (7) pastaruosiu metu augusį užimtumą daugiausia lėmė išaugęs asmenų, įdarbintų pagal laikinąsias darbo sutartis, ir savarankiškai dirbančių asmenų skaičius. Laikiniųjų darbo sutarčių procentinė dalis yra didelė ir toliau auga, taip pat sparčiai daugėja savarankiškai dirbančių asmenų, kurie nesamdo kitų darbuotojų, skaičius, nes labai skiriasi taikomų darbo srities reglamentų, darbuotojų apsaugos ir mokesčių bei socialinės apsaugos teisės aktų nuostatos. Nors imtasi tam tikrų priemonių, dėl kai kurių iš šių veiksmų darbuotojai vis dar finansiškai skatinami pradėti dirbti savarankiškai arba sudaromos palankios sąlygos samdyti darbuotojus pagal laikinąsias sutartis. Tai gali daryti didelį iškraipomąjį poveikį darbo rinkos paribyje esantiems asmenims ir galėjo prisidėti prie šiuo metu pastebimo bendro realiojo darbo užmokesčio augimo sulėtėjimo. Savarankiškai dirbantys asmenys dažniau yra nepakankamai apdrausti invalidumo, nedarbo ir senatvės atveju. Tai ilgainiui galėtų daryti poveikį socialinės apsaugos sistemos

⁽¹⁾ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui, Europos žemės ūkio fondui kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 (OL L 347, 2013 12 20, p. 320).

tvarumui. Kovos su fiktyviu savarankišku darbu priemonių vykdymo užtikrinimas sustabdytas iki 2018 m. Didelį susirūpinimą toliau kelia migrantų kilmės asmenų užimtumas. Ne ES gimusių migrantų užimtumo lygis yra 20 procentinių punktų žemesnis už Nyderlanduose gimusių asmenų užimtumo lygį – tokį skirtumą tik nedidele dalimi galėjo lemti amžiaus ir išsilavinimo skirtumai;

- (8) namų ūkių taupymo rodiklio augimą pastaraisiais metais iš dalies galima paaiškinti aktyvesniu taupymu antrojoje pensijų sistemos pakopoje (privalomose privataus papildomo pensijų kaupimo sistemose), kuriam įtakos turėjo ir reguliavimo aplinka. Tinkamas išlaidų ir rizikos pasidalijimo tarp tos pačios kartos asmenų ir tarp kartų užtikrinimas ir kitomis priemonėmis, ne tik priimtomis indeksavimo ir lėšų rezervo taisyklėmis (finansų vertinimo programa), padėtų namų ūkiams paskirstyti savo finansus augimui palankesniu būdu. Vyriausybė paskelbė ketinanti iš esmės reformuoti antrąją pensijų sistemos pakopą, kad būtų padidinta aprėptis ir sukurta skaidresnė, lankstesnė ir aktuariniu požiūriu sąžiningesnė sistema;
- (9) per keletą dešimtmečių nusistovėjęs nelankstumas ir iškreipiamosios paskatos daro įtaką būsto finansavimo ir atskirų sektorių taupymo modeliams. Namų ūkių tendencija bendrąjį hipotekinį įsiskolinimą didinti užstatant būstą iš esmės galima paaiškinti tuo, kad taikomos ilgalaikės fiskalinės paskatos, visų pirma visiškas hipotekos palūkanų atskaitymas iš mokėtinų mokesčių. Nepaisant ekonomikos atsigavimo stiprėjimo, nuo 2012 m. nesimta jokių priemonių šiam klausimui spręsti;
- (10) per krizę labai sumažėjo investavimas, ir nuo tada jis atsigavo tik iš dalies. Panašu, kad investicijų į visą ekonomiką trūkumas yra labai cikliško pobūdžio, jį lėmė būsto rinkos nuosmukis ir pasirinkti fiskalinio konsolidavimo veiksmai. Nors investicijų kliūtys atrodo nedidelės, statybos leidimų gavimo procedūros yra palyginti ilgos. Mažos investicijos į atsinaujinančiųjų išteklių energiją yra susijusios su ankstesne rinkos dinamika, rinkoje vyraujančiu netikrumu ir reglamentavimo veiksniais. Atsižvelgiant į išsilavinimo, akademinių pasiekimų ir ekonominio išsivystymo lygį, viešosios ir privačiosios išlaidos MTTP yra nedidelės, palyginti su geriausių rezultatų pasiekusiomis valstybėmis narėmis. Vyriausybės išlaidos šiai sričiai nesikeičia nuo 2014 m., o privačiosios MTTP išlaidos tebėra nedidelės. Įgyvendinant susijusią 2016 m. rekomendaciją nepadaryta jokios pažangos;
- (11) 2017 m. Europos semestro procese Komisija atliko išsamią Nyderlandų ekonominės politikos analizę ir ją paskelbė 2017 m. šalies ataskaitoje. Be to, ji įvertino 2017 m. stabilumo programą, 2017 m. nacionalinę reformų programą, taip pat veiksmus, kurių Nyderlandai ėmėsi atsižvelgdami į ankstesniais metais jiems skirtas rekomendacijas. Komisija įvertino ne tik jų svarbą tvariai fiskalinei ir socialinei bei ekonominei Nyderlandų politikai, bet ir tai, kaip jos atitinka Sąjungos taisykles ir gaires, nes bendrą Sąjungos ekonomikos valdymą būtina stiprinti Sąjungos lygio priemonėmis prisidedant prie būsimų nacionalinių sprendimų;
- (12) atsižvelgdama į šį vertinimą, Taryba išnagrinėjo 2017 m. stabilumo programą ir mano⁽¹⁾, jog tikėtina, kad Nyderlandai laikysis Stabilumo ir augimo pakto;
- (13) atsižvelgdama į Komisijos nuodugnios apžvalgos ir šio vertinimo rezultatus, Taryba išnagrinėjo 2017 m. nacionalinę reformų programą ir 2017 m. stabilumo programą. Jos rekomendacijos pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 6 straipsnį pateiktos toliau išdėstytose Nyderlandams skirtose 1–2 rekomendacijose,

REKOMENDUOJA Nyderlandams 2017–2018 m. imtis šių veiksmų:

1. Laikantis vidutinės trukmės tikslo naudotis fiskaline ir struktūrine politika, kad būtų skatinamas potencialus ekonomikos augimas ir vidaus paklausa, be kita ko, investicijas į mokslinius tyrimus ir technologinę plėtrą. Imtis priemonių likusiems iškraipymams būsto rinkoje ir namų ūkių įsiskolinimui palankiam iškraipymui sumažinti, visų pirma mažinant galimybes hipotekos palūkanas atskaityti iš mokėtinų mokesčių.

⁽¹⁾ Pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnio 2 dalį.

2. Pašalinti likusias darbuotojų įdarbinimo pagal neterminuotas darbo sutartis kliūtis. Spręsti labai išaugusio savarankiškai dirbančių asmenų, kurie nesamdo kitų darbuotojų, skaičiaus problemą, be kita ko, mažinant savarankiškai dirbti skatinantį mokestinį iškraipymą, kartu netrukdam verslumui, ir sudarant galimybes savarankiškai dirbantiems asmenims gauti prieinamą socialinę apsaugą. Remiantis vykdomu plataus masto pasirengimo procesu imtis priemonių, kad pensijų sistemos antroji pakopa taptų skaidresnė, skirtingų kartų asmenų atžvilgiu sąžiningesnė ir atsparesnė sukrėtimams. Sudaryti sąlygas skatinti spartesnę realiojo darbo užmokesčio augimą, atsižvelgiant į socialinių partnerių vaidmenį.

Priimta Briuselyje 2017 m. liepos 11 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

T. TÕNISTE

TARYBOS REKOMENDACIJA

2017 m. liepos 11 d.

dėl 2017 m. Austrijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2017 m. Austrijos stabilumo programos

(2017/C 261/19)

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnio 2 dalį ir 148 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo ⁽¹⁾, ypač į jo 5 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadas,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Socialinės apsaugos komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonominės politikos komiteto nuomonę,

kadangi:

- (1) 2016 m. lapkričio 16 d. Komisija priėmė metinę augimo apžvalgą, kuria pradedamas 2017 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras. 2017 m. kovo 9–10 d. Europos Vadovų Taryba patvirtino metinėje augimo apžvalgoje nustatytus prioritetus. 2016 m. lapkričio 16 d. Komisija, remdamasi Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1176/2011 ⁽²⁾, priėmė išpėjimo mechanizmo ataskaitą, kurioje Austrija nenurodyta kaip viena iš valstybių narių, dėl kurių reikės parengti nuodugnią apžvalgą. Tą pačią dieną Komisija taip pat priėmė rekomendaciją dėl Tarybos rekomendacijos dėl euro zonos ekonominės politikos; 2017 m. kovo 9–10 d. tą rekomendaciją Europos Vadovų Taryba patvirtino. 2017 m. kovo 21 d. Taryba priėmė rekomendaciją dėl euro zonos ekonominės politikos (toliau – euro zonai skirta rekomendacija) ⁽³⁾;
- (2) kaip valstybė narė, kurios valiuta yra euro, atsižvelgdama į glaudžias ekonominės ir pinigų sąjungos šalių ekonomikos sąsajas, Austrija turėtų užtikrinti, kad euro zonai skirta rekomendacija būtų visiškai ir laiku įgyvendinta, kaip nurodyta toliau išdėstytoje 1 rekomendacijoje;
- (3) 2017 m. vasario 22 d. paskelbta 2017 m. Austrijos ataskaita. Joje įvertinta Austrijos pažanga, padaryta įgyvendinant 2016 m. liepos 12 d. Tarybos priimtas šaliai skirtas rekomendacijas, veiksmai, kurių Austrija ėmėsi atsižvelgdama į ankstesniais metais priimtas šaliai skirtas rekomendacijas, ir Austrijos pažanga siekiant nacionalinių tikslų pagal strategiją „Europa 2020“;

⁽¹⁾ OL L 209, 1997 8 2, p. 1.⁽²⁾ 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo (OL L 306, 2011 11 23, p. 25).⁽³⁾ OL C 92, 2017 3 24, p. 1.

- (4) Austrija pateikė 2017 m. nacionalinę reformų programą 2017 m. balandžio 21 d., o 2017 m. stabilumo programą – 2017 m. gegužės 2 d. Siekiant atsižvelgti į jų tarpusavio sąsajas, abi programos vertintos vienu metu;
- (5) į atitinkamas konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas atsižvelgta sudarant 2014–2020 m. Europos struktūrinių ir investicijų fondų (toliau – ESI fondai) programas. Kaip numatyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1303/2013⁽¹⁾ 23 straipsnyje, Komisija, jei tai būtina siekiant remti atitinkamų Tarybos rekomendacijų įgyvendinimą, gali paprašyti valstybės narės peržiūrėti savo partnerystės sutartį ir susijusias programas bei pasiūlyti jų pakeitimų. Kaip naudotusi šia nuostata, Komisija išsamiau nurodė Priemonių, kuriomis ESI fondų veiksmingumas siejamas su patikimu ekonomikos valdymu, taikymo gairėse;
- (6) šiuo metu Austrijai taikoma Stabilumo ir augimo pakto prevencinė dalis ir skolos taisyklė. 2017 m. stabilumo programoje Vyriausybė planuoja, kad 2017 m. nominalus deficitas pagerės iki 1,0 % BVP, o 2021 m. pasieks 0,3 % BVP. Vidutinės trukmės biudžeto tikslą – 0,45 % BVP struktūrinį deficitą iki 2016 m., o po to 0,5 % BVP vėlesniais metais – numatoma pasiekti 2019 m. Stabilumo programoje numatoma, kad valdžios sektoriaus bendrosios skolos santykis su BVP nuo 84,6 % 2016 m. laipsniškai mažės iki 71,0 % 2021 m. Makroekonominis scenarijus, kuriuo grindžiamos tos biudžeto projekcijos, yra palankus: daroma prielaida, kad 2017 m. ir 2018 m. investicijų ir eksporto augimas bus didelis;
- (7) stabilumo programoje nurodyta, kad labai didelio atvykstančių pabėgėlių srauto ir su saugumu susijusių priemonių poveikis biudžetui yra didelis, ir pateikta tinkamų šių papildomų biudžeto išlaidų apimties ir pobūdžio įrodymų. Komisijos nuomone, reikalavimus atitinkančios papildomos išlaidos dėl labai didelio atvykusių pabėgėlių srauto 2016 m. sudarė 0,25 % BVP, o dėl su saugumu susijusių priemonių – 0,04 % BVP. Papildomas su saugumu susijusių priemonių poveikis 2017 m., palyginti su 2016 m., dabar vertinamas 0,01 % BVP. Pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnio 1 dalies ir 6 straipsnio 3 dalies nuostatas šios papildomos išlaidos yra priimtinos, atsižvelgiant į tai, kad atvykstančių pabėgėlių srautas, kaip ir terorizmo grėsmės mastas, yra neįprasti įvykiai, jų poveikis Austrijos viešiesiems finansams yra reikšmingas, o tvarumas nebūtų pažeistas leidžiant laikinai nukrypti nuo koregavimo plano siekiant vidutinės trukmės biudžeto tikslo. Todėl 2016 m. reikiamas koregavimas siekiant vidutinės trukmės biudžeto tikslo buvo sumažintas norint atsižvelgti į papildomas su pabėgėliais ir saugumu susijusias išlaidas. Kalbant apie 2017 m., galutinis vertinimas, į kurį bus įtrauktos reikalavimus atitinkančios sumos, bus atliktas 2018 m. pavasarį, remiantis Austrijos valdžios institucijų pateiktais stebėjimų duomenimis;
- (8) 2016 m. liepos 12 d. Taryba rekomendavo Austrijai užtikrinti, kad nuokrypis nuo vidutinės trukmės biudžeto tikslo neviršytų leidžiamos ribos, siejamos su labai didelio atvykstančių pabėgėlių srauto poveikiu biudžetui,⁽²⁾ ir to siekiant 2017 m. užtikrinti 0,3 % BVP metinį fiskalinį koregavimą, nebent vidutinės trukmės biudžeto tikslas būtų pasiektas mažesnėmis pastangomis. Remiantis Komisijos 2017 m. pavasario prognoze, reikia, kad 2017 m. struktūrinis balansas išliktų stabilus, atsižvelgiant į leidžiamą ribą. Iš Komisijos prognozės matyti, kad esama rizikos, jog 2017 m. bus kiek nukrypta nuo to reikalavimo. Remiantis Komisijos 2017 m. pavasario prognoze, 2018 m. Austrija turėtų užtikrinti, kad grynųjų pirminių valdžios sektoriaus išlaidų nominalus augimas⁽³⁾ neviršytų 2,2 %, o tai

⁽¹⁾ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniai fondai, Sanglaudos fondai, Europos žemės ūkio fondai kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondai bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniai fondai, Sanglaudos fondai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondai taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 (OL L 347, 2013 12 20, p. 320).

⁽²⁾ Austrijai leidžiama nukrypti nuo vidutinės trukmės biudžeto tikslo iki 2017 m. ir 2018 m. dėl papildomo poveikio biudžetui, susijusio su labai dideliu atvykstančių pabėgėlių srautu ir su saugumu susijusių priemonių atitinkamai 2015 m. ir 2016 m., kadangi kiekviena atveju laikini nuokrypiai perkeltami į kitus metus iš viso bendram trejų metų laikotarpiui.

⁽³⁾ Grynąsias valdžios sektoriaus išlaidas sudaro bendrosios valdžios sektoriaus išlaidos, atėmus išlaidas palūkanoms, su Sąjungos programomis, kurios visiškai finansuojamos iš gautų Sąjungos lėšų, susijusias išlaidas ir išlaidas, atsirandančias dėl nediskrecinių su bedarbio pašalpomis susijusių pokyčių. Valstybės finansuojamas bendrojo pagrindinio kapitalo formavimas subalansuojamas per 4 metų laikotarpį. Įskaičiuojamos diskrecinės pajamų priemonės arba įstatymais nustatyti pajamų padidėjimai. Vienkartinės tiek pajamų srities, tiek išlaidų srities priemonės neįskaičiuojamos.

atitiktų 0,3 % BVP struktūrinio balanso pagerėjimą.⁽¹⁾ Jeigu politika nesikeis, esama rizikos, kad 2018 m. Austrija kiek nukryps nuo reikalavimo. Kartu prognozuojama, kad 2017 m. ir 2018 m. Austrija laikysis skolos taisyklės. Apskritai Taryba mano, kad Austrija turi būti pasirengusi imtis papildomų priemonių laikymuisi 2017 m. ir 2018 m. užtikrinti;

- (9) dėl sparčiai senėjančios visuomenės išlaidos pensijoms ir išlaidos sveikatos priežiūrai kelia vidutinę riziką fiskaliniam tvarumui vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiu. Austrijos viešosios išlaidos pensijoms yra santykinai didelės, palyginti su kitomis valstybėmis narėmis, ir numatoma, kad iki 2060 m. jos išaugs 0,5 procentinio punkto BVP. Šį skaičių galima palyginti su Sąjungos vidurkiu, kuris, kaip tikimasi, per tą patį laikotarpį sumažės 0,2 procentinio punkto BVP. Faktinis pensinis amžius, nepaisant pastarojo meto reformų, tebėra mažas; tai vienas iš svarbiausių veiksnių, lemiančių didesnes išlaidas pensijoms. Išreikštas kaip vidutinis pasitraukimo iš darbo rinkos amžius – 62 metai ir 6 mėnesiai vyrų ir 61 metai moterų, yra mažesnis už Sąjungos vidurkį – 63 metai ir 7 mėnesiai vyrų ir 62 metus ir 7 mėnesiai moterų (2014 m.). Be to, dabartinis teisės aktais nustatytas moterų pensinis amžius (60 metų) yra vienas žemiausių Sąjungoje; jis bus pradėtas vienodinti su vyrų pensiniu amžiumi tik 2024 m. Susiejus teisės aktais nustatytą pensinį amžių su tikėtinos gyvenimo trukmės pokyčiais būtų lengviau užtikrinti pensijų tvarumą, atsižvelgiant į demografinės sąlygas dėl senėjančios visuomenės, ir tai taip pat prisidėtų prie faktinio pensinio amžiaus didinimo;
- (10) numatoma, kad ir taip didelės viešosios išlaidos sveikatos priežiūros srityje vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiu labai padidės, t. y. 1,3 procentinio punkto BVP iki 2060 m., palyginti su Sąjungos vidurkiu – 0,9 procentinio punkto. Svarbiausias veiksnys, lemiantis dideles sveikatos priežiūros išlaidas, yra didelis ligoninių sektorius, o ne tokia brangia ambulatorine priežiūra naudojama nepakankamai. Ligoninių išlaidų dalis, palyginti su bendromis sveikatos priežiūros išlaidomis, yra viena didžiausių Sąjungoje. Todėl reikia nuodugniai įgyvendinti pastarojo meto iniciatyvas, kuriomis siekiama stiprinti pirminės sveikatos priežiūros paslaugų teikimą, be kita ko, remiant naujus finansinius susitarimus tarp sveikatos priežiūros paslaugų teikėjų ir socialinės apsaugos fondų. Be to, Austrijos ligoninių sektorius nepakankamai naudoja veiksmingais viešaisiais pirkimais, pavyzdžiui, Sąjungos masto viešaisiais konkursais (0,23 % BVP, palyginti su 0,62 % Sąjungos vidurkiu), viešųjų pirkimų sutelkimu ir ne kaina pagrįstais sutarties skyrimo kriterijais;
- (11) 2017 m. Finansinio subalansavimo įstatymas padėjo supaprastinti finansinius atskirų valdžios lygmenų santykius Austrijoje. Nepaisant to, fiskalinė Austrijos sistema kompetencijų ir finansinių susitarimų atžvilgiu tebėra pernelyg sudėtinga ir ją vis dar neigiamai veikia nesuderinamumas tarp vietos ir federalinių žemių Vyriausybių ribotų įgaliojimų rinkti mokesčius ir didesnės atsakomybės už išlaidas;
- (12) nors įgyvendinus 2016 m. mokesčių reformą mokesčių pleištas sumažėjo nuo 49,5 % iki 46,7 %, tačiau jis tebėra gana didelis, palyginti su 40,6 % Sąjungos vidurkiu (duomenys susiję su vidutinės pajamos gaunančiais asmenimis, kurie yra vieniši ir neturi vaikų). Jei mokesčio laipteliai nebus indeksuojami pagal infliaciją, mokesčių pleištas dėl kasmetinio fiskalinio stabdžio vėl laipsniškai didės. Tuo tarpu priešingai, ekonomikos augimui palankesni pajamų šaltiniai, pavyzdžiui, periodiniai nekilnojamojo turto mokesčiai, yra nepakankamai panaudojami, daugiausia todėl, kad mokesčio bazė yra pasenusi. Austrijos pajamos iš periodinių nekilnojamojo turto mokesčių 2014 m. buvo labai nedidelės ir sudarė tik 0,2 % BVP, palyginti su 1,6 % Sąjungos vidurkiu. Panašiai, netiesioginis energijos mokesčių tarifas Austrijoje yra palyginti nedidelis, o tai rodo, kad neišnaudojamos galimybės nustatyti aplinkos apsaugos mokesčius, kurie taip pat apima teigiamos elgsenos paskatas;
- (13) nors darbo rinkos rezultatai Austrijoje yra geresni nei daugelyje valstybių narių, tačiau iššūkių išlieka. Visų pirma, kaip rodo didelis vyrų ir moterų darbo užmokesčio skirtumas, moterų potencialas darbo rinkoje nėra pakankamai išnaudojamas dėl to, kad, *inter alia*, daug moterų dirba ne visą darbo dieną. 2015 m. vyrų ir moterų darbo užmokesčio skirtumas buvo 21,7 %, palyginti su 16,3 % Sąjungos vidurkiu. Didelę, vidurkį viršijančią ne visą darbo dieną dirbančių moterų dalį didžia dalimi lemia atsakomybė už vaikų ir vyresnio amžiaus žmonių priežiūrą. Ankstyvosios jaunesnių nei trejų metų vaikų priežiūros vietų skaičius 2015 m. sudarė 25,5 %, o tai gerokai mažiau už Barselonos tikslą – 33 %;
- (14) Austrija jau viršijo pagal strategiją „Europa 2020“ nustatytus švietimo srities tikslus. Vis dėlto, kaip patvirtino 2015 m. EBPO Tarptautinio moksleivių vertinimo programos (PISA) rezultatai, ugdymo rezultatai labai priklauso nuo socialinės ir ekonominės padėties. Be to, migrantų kilmės mokinių ugdymo rezultatai yra gerokai prastesni už

⁽¹⁾ Nustatant 2018 m. koregavimo reikalavimą Austrijai atsižvelgta į 2016 m. leistą taikyti ribą, siejamą su neįprastais įvykiais, nes laikini nuokrypiai perkeliama į kitą trejų metų laikotarpį.

kitų mokinių. 2016 m. tikimybė užsienyje gimusiems mokiniams nebaigti vidurinio ugdymo programos mokykloje buvo 2,7 karto didesnė nei šalyje gimusiems mokiniams. Taip pat sunku integruoti ir Austrijoje gimusius imigrantų vaikus. Be to, Austrija susiduria su iššūkiais, susijusiais su daugybės prieglobsčio prašytojų ir pabėgėlių integravimu į savo švietimo sistemą;

- (15) bankų sektoriaus pokyčiai rodo, kad padėtis nors ir lėtai, tačiau nuolat gerėja. Austrijos bankų kapitalizacija tebėra mažesnė negu kitų Sąjungos šalių bankų, jiems sunku gauti pelno nacionalinėje rinkoje. Kalbant apie tarptautines operacijas, keliose Vidurio, Rytų ir Pietryčių Europos rinkose turto kokybė ir pelningumas dar pagerėjo, tačiau tebėra pažeidžiamų vietų. Tuo tarpu išaugusios nekilnojamojo turto kainos ir atsigavęs hipotekinis skolinimas pabrėžia makroprudencinių priemonių svarbą;
- (16) 2016 m. Austrijoje investicijos vėl ėmė augti, tačiau MVĮ investicijos ir investicijos į paslaugų sektorių tebebuvo menkos. Austrija pripažino, kad įmonių steigimas ir tvirtas jų augimas yra svarbūs veiksniai pritraukiant naujas investicijas (t. y. ne tik atnaujinimo investicijas) ir atitinkamai kuriant naujas darbo vietas. Todėl Austrija užsibrėžė plataus užmojo tikslus: palengvinti skaitmeninę transformaciją ir padidinti tradiciškai mažus įmonių steigimo (7,4 %, palyginti su 10,8 % Sąjungos vidurkiu) ir įmonių augimo (7,3 % sparčiai augančių įmonių, palyginti su 9,2 % Sąjungos vidurkiu) rodiklius. Jau paskelbtos kai kurios konkrečios priemonės, kuriomis mažinamos kliūtys investicijoms ir kartu gerinamos pagrindinės nuosavo kapitalo finansavimo, verslumo skatinimo ir apmokestinimo lengvatų sąlygos;
- (17) didelės reglamentavimo kliūtys išlieka verslo paslaugų sektoriuje, o su reglamentuojamosiomis profesijomis susijusių apribojimų, ypač architektams ir inžinieriams, lygis yra aukštesnis negu Sąjungos vidurkis. Be to, šių profesijų atstovų, taip pat ir teisininkų, apskaitininkų ir mokesčių konsultantų, patentinių patikėtinių, nekilnojamojo turto agentų ir gidų veiklos keitimo lygis yra gerokai mažesnis už Sąjungos vidurkį, o tai, panašu, rodo gana nedidelę profesinių paslaugų Austrijoje dinamiką ir konkurenciją. Šios kliūtys apima, *inter alia*, 1) akcijų valdymo ir juridinės formos apribojimus architektams, inžinieriams ir patentiniams patikėtiniams, 2) daugiadalykius apribojimus architektams ir inžinieriams, taip pat 3) itin platų tik architektams, inžinieriams ir gidams leidžiamos vykdyti veiklos spektrą. Tokias kliūtis sumažinus, būtų galima sukurti intensyvesnę konkurenciją, dėl kurios daugiau įmonių patektų į rinką ir dėl žemesnių kainų tai būtų naudinga vartotojams. Rekomendacijos, kaip spręsti šią problemą, buvo pateiktos 2017 m. sausio mėn. Komisijos komunikate, kuris yra priemonių, kuriomis būtų šalinamos kliūtys paslaugų rinkose, rinkinio dalis;
- (18) Austrija dėjo daug pastangų priimdama prieglobsčio prašytojus ir integruodama pabėgėlius bei kitus imigrantus. Nepaisant to, migrantų kilmės asmenų, ypač ne Sąjungoje gimusių moterų ir darbo ieškančių pabėgėlių, integracija į darbo rinką tebėra iššūkis;
- (19) atsižvelgdama į 2017 m. Europos semestrą, Komisija atliko išsamią Austrijos ekonominės politikos analizę ir ją paskelbė 2017 m. šalies ataskaitoje. Be to, ji įvertino 2017 m. stabilumo programą, 2017 m. nacionalinę reformų programą, taip pat veiksmus, kurių Austrija ėmėsi atsižvelgdama į ankstesniais metais jai skirtas rekomendacijas. Komisija įvertino ne tik jų svarbą tvariai fiskalinei ir socialinei bei ekonominei Austrijos politikai, bet ir jų atitiktį Sąjungos taisyklėms ir rekomendacijoms, nes bendrą Sąjungos ekonomikos valdymą būtina stiprinti Sąjungos lygio priemonėmis prisidedant prie būsimų nacionalinių sprendimų;
- (20) atsižvelgdama į šį vertinimą, Taryba išnagrinėjo 2017 m. stabilumo programą, o jos nuomonė ⁽¹⁾ pateikta visų pirma toliau išdėstytoje 1 rekomendacijoje,

REKOMENDUOJA Austrijai 2017–2018 m. imtis šių veiksmų:

⁽¹⁾ Pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnio 2 dalį.

1. Fiskalinę politiką vykdyti vadovaujantis Stabilumo ir augimo pakto prevencinės dalies reikalavimais, o tam reikia, kad vidutinės trukmės biudžeto tikslą ji pasiektų 2018 m., atsižvelgiant į leidžiamą ribą, siejamą su neįprastais įvykiais. Užtikrinti sveikatos priežiūros ir pensijų sistemos tvarumą. Racionalizuoti ir efektyvinti įvairių valdžios lygmenų kompetencijas ir derinti jų pareigas finansavimo ir išlaidų srityse.
2. Gerinti moterų dalyvavimo darbo rinkoje rezultatus, *inter alia*, teikiant priežiūros paslaugas visą darbo dieną. Kelti palankių sąlygų neturinčių jaunuolių, visų pirma migrantų kilmės, mokymosi rezultatus. Skatinti investicijas į paslaugų sektorių mažinant administracines ir reglamentavimo kliūtis, sudarant sąlygas lengviau patekti į rinką, o įmonėms – augti.

Priimta Briuselyje 2017 m. liepos 11 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

T. TÕNISTE

TARYBOS REKOMENDACIJA

2017 m. liepos 11 d.

dėl 2017 m. Lenkijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2017 m. Lenkijos konvergencijos programos

(2017/C 261/20)

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnio 2 dalį ir 148 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo ⁽¹⁾, ypač į jo 9 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadą,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Socialinės apsaugos komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonominės politikos komiteto nuomonę,

kadangi:

- (1) 2016 m. lapkričio 16 d. Komisija priėmė metinę augimo apžvalgą, kuria pradedamas 2017 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras. 2017 m. kovo 9–10 d. Europos Vadovų Taryba patvirtino metinėje augimo apžvalgoje nustatytus prioritetus. 2016 m. lapkričio 16 d. Komisija, remdamasi Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1176/2011 ⁽²⁾, priėmė išpėjimo mechanizmą ataskaitą, kurioje Lenkija nenurodyta kaip viena iš valstybių narių, dėl kurių reikės parengti nuodugnią apžvalgą;
- (2) 2017 m. vasario 22 d. paskelbta 2017 m. Lenkijos ataskaita. Joje įvertinta Lenkijos pažanga, padaryta įgyvendinant 2016 m. liepos 12 d. Tarybos priimtas šaliai skirtas rekomendacijas, veiksmai, kurių Lenkija ėmėsi atsižvelgdama į ankstesniais metais priimtas šaliai skirtas rekomendacijas, ir Lenkijos pažanga siekiant nacionalinių tikslų pagal strategiją „Europa 2020“;
- (3) 2017 m. balandžio 28 d. Lenkija pateikė 2017 m. nacionalinę reformų programą ir 2017 m. konvergencijos programą. Siekiant atsižvelgti į jų tarpusavio sąsajas, abi programos vertintos vienu metu;
- (4) į atitinkamas konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas atsižvelgta sudarant 2014–2020 m. Europos struktūrinių ir investicijų fondų (toliau – ESI fondai) programas. Kaip numatyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1303/2013 ⁽³⁾ 23 straipsnyje, Komisija, jei tai būtina siekiant remti atitinkamų Tarybos rekomendacijų įgyvendinimą, gali paprašyti valstybės narės peržiūrėti savo partnerystės sutartį ir susijusias programas bei pasiūlyti

⁽¹⁾ OL L 209, 1997 8 2, p. 1.⁽²⁾ 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominės disbalansų prevencijos ir naikinimo (OL L 306, 2011 11 23, p. 25).⁽³⁾ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniai fondai, Sanglaudos fondai, Europos žemės ūkio fondai kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondai bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniai fondai, Sanglaudos fondai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondai taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 (OL L 347, 2013 12 20, p. 320).

jų pakeitimų. Kaip naudotųsi šia nuostata, Komisija išsamiau nurodė Priemonių, kuriomis ESI fondų veiksmingumas siejamas su patikimu ekonomikos valdymu, taikymo gairėse;

- (5) šiuo metu Lenkijai taikoma Stabilumo ir augimo pakto prevencinė dalis. 2017 m. konvergencijos programoje Vyriausybė planuoja laipsnišką nominaliojo balanso pagerėjimą nuo 2,4 % BVP deficito 2016 m. iki 1,2 % BVP 2020 m. Numatoma, kad iki 2020 m., t. y. programos laikotarpiu, vidutinės trukmės biudžeto tikslas – 1 % BVP struktūrinis deficitas – pasiektas nebus. 2017 m. konvergencijos programoje numatoma, kad valdžios sektoriaus bendrosios skolos santykis su BVP išaugs nuo 54,4 % BVP 2016 m. iki 55,3 % BVP 2017 m., o iki 2020 m. sumažės iki 52,1 %. Makroekonominis scenarijus, kuriuo grindžiamos šios biudžeto projekcijos, yra palankus;
- (6) 2016 m. liepos 12 d. Taryba rekomendavo Lenkijai 2017 m. užtikrinti 0,5 % BVP metinį fiskalinį koregavimą siekiant vidutinės trukmės biudžeto tikslo. Remiantis Komisijos 2017 m. pavasario prognoze, esama rizikos, kad 2017 m. nuo to rekomenduoto koregavimo bus šiek tiek nukrypta;
- (7) Atsižvelgiant į Lenkijos fiskalinę padėtį, numatoma, kad 2018 m. šalis toliau vykdys koregavimą siekdama vidutinės trukmės biudžeto tikslo – 1 % BVP struktūrinio deficito. Pagal bendrai sutartą koregavimo matricą taikant Stabilumo ir augimo pakta, tas koregavimas būtinas, kad grynųjų pirminių valdžios sektoriaus išlaidų ⁽¹⁾ nominalusis augimas 2018 m. neviršytų 3,7 %. Tai atitiktų 0,5 % BVP struktūrinį koregavimą. Jeigu politika nesikeis, esama rizikos, kad 2018 m. nuo to reikalavimo bus labai nukrypta. Apskritai Taryba mano, kad Lenkija turi būti pasirengusi 2017 m. imtis papildomų priemonių, o 2018 m. jų reikės siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi Stabilumo ir augimo pakto nuostatų. Tačiau, kaip numatyta Reglamente (EB) Nr. 1466/97, vertinant biudžeto planus ir rezultatus reikėtų atsižvelgti į valstybės narės biudžeto balansą pagal ciklo sąlygas. Kaip primenama Komisijos komunikate dėl 2017 m. Europos semestro, kuris pridedamas prie šių konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų, vertinant 2018 m. biudžeto rezultatus reikės tinkamai atsižvelgti į tikslą siekti fiskalinės krypties, kuri padėtų ir stiprinti vykstantį Lenkijos atsigavimą, ir užtikrinti šalies viešųjų finansų tvarumą. Šiame kontekste Taryba atkreipia dėmesį į tai, kad Komisija ketina atlikti bendrą vertinimą pagal Reglamentą (EB) Nr. 1466/97, visų pirma atsižvelgdama į Lenkijos ciklinę padėtį;
- (8) 2017 m. šalies ataskaitoje nurodyta, kad padaryta tam tikra pažanga gerinant mokesčių surinkimą, nes Lenkija vykdė tam tikras reformas, kurių tikslas – sugriežtinti mokesčių sistemą. Reikėtų atidžiai stebėti visą jų poveikį mokesčių surinkimui ir mokestinių prievolių vykdymo sąnaudoms. Tačiau Lenkija nepadarė pažangos ribodama pernelyg dažną lengvatinio PVM tarifų naudojimą, kuris daro neigiamą poveikį PVM pajamoms ir nėra veiksminga socialinės politikos priemonė;
- (9) Lenkija spaudimą didinti išlaidas patiria įvairiose srityse, ypač susijusiose su visuomenės senėjimu. Todėl reikia įdiegti mechanizmus, kurie leistų įvertinti viešųjų išlaidų rezultatyvumą ir efektyvumą ir sudaryti sąlygas persikirstyti išteklius. Atsižvelgdama į tai, Vyriausybė paskelbė planus stiprinti biudžeto procedūrą, visų pirma vidutinės trukmės biudžeto sistemą, ir įtraukti išlaidų peržiūrą į biudžeto procedūrą. Lenkija yra vienintelė valstybė narė, kuri neturi visavertės nepriklausomos fiskalinės tarybos ir nėra paskelbusi planų ją sukurti, nors ji turi nepriklausomas fiskalines institucijas, kurios atlieka kai kurias iš šios tarybos funkcijų;
- (10) numatoma, kad, per ateinančius dešimtmečius Lenkijoje sumažėjus darbingo amžiaus gyventojų, bus apribotas augimo potencialas. Pastaraisiais metais Lenkijos darbo rinkos rezultatai buvo geri. Užimtumo lygis toliau didėjo, tačiau dėl kai kurių naujausių politikos priemonių gali sumažėti darbo jėgos, ypač moterų, žemos kvalifikacijos ir vyresnio amžiaus žmonių, aktyvumas. Tikimasi, kad 2017 m. pabaigoje sumažinus teisės aktais nustatytą pensinį amžių tai paskatins kai kurias vyresnio amžiaus darbuotojus pasitraukti iš darbo rinkos. Lenkijos socialinės apsaugos sistema teikia tik nedaug paskatų pradėti dirbti. Tikimasi, kad nauja išmoka vaikui sumažins skurdą ir nelygybę, tačiau tai gali turėti neigiamą poveikį tėvų, daugiausia moterų, dalyvavimui darbo rinkoje. Išmokos vaikui

⁽¹⁾ Grynąsias valdžios sektoriaus išlaidas sudaro bendrosios valdžios sektoriaus išlaidos, atėmus išlaidas palūkanoms, su Sąjungos programomis, kurios visiškai finansuojamos iš gautų Sąjungos lėšų, susijusias išlaidas ir išlaidas, atsirandančias dėl nediskrecinių su bedarbio pašalpomis susijusių pokyčių. Valstybės finansuojamas bendrojo pagrindinio kapitalo formavimas subalansuojamas per 4 metų laikotarpį. Įskaičiuojamos diskrecinės su pajamomis susijusios priemonės arba įstatymais nustatytas pajamų padidėjimas. Vienkartinės priemonės, susijusios tiek su pajamomis, tiek su išlaidomis, neįskaičiuojamos.

dydis ir ribotas materialinės padėties tikrinimas atsveria kitomis socialinėmis išmokomis suteikiamas paskatas dirbti. Nuo 2016 m. rugsėjo mėn. panaikinta prievolė penkerių metų vaikams lankyti ikimokyklinio ugdymo įstaigas, o jaunesnių nei trejų metų vaikų, kuriems teikiamos oficialios vaikų priežiūros paslaugos, skaičius išlieka vienas mažiausių Sąjungoje. Nepaisant priemonių, kurių buvo imtasi, darbo rinkos segmentacija tebėra didelė ir neigiamai veikia našumą bei žmogiškojo kapitalo kaupimą. Nebuvo pašalintos kliūtys plačiau naudoti neterminuotas sutartis. Kodifikavimo komitetas dabar rengia naujus individualių ir kolektyvinių darbo kodeksų projektus. Tai puiki galimybė pašalinti šias kliūtis;

- (11) vidutinis faktinis pensinis amžius pastaraisiais metais padidėjo, tačiau vis dar yra per mažas. Didesnis faktinis pensinis amžius yra itin svarbus ekonomikos augimui, būsimų pensijų adekvatumui ir pensijų sistemos fiskaliniam tvarumui. Tačiau einama priešinga kryptimi: neseniai priimtas sprendimas teisės aktais nustatytą pensinį amžių sumažinti iki 60 metų moterims ir iki 65 metų vyrams, o tai gali neigiamai paveikti faktinį pensinį amžių. Dar viena mažo darbo jėgos judumo ir paslėpto nedarbo žemės ūkio sektoriuje priežastis – brangi specialiai ūkininkams skirta socialinio draudimo sistema (KRUS);
- (12) per pastaruosius du dešimtmečius labai pagerėjo švietimo sistema: penkiolikmečių pagrindiniai gebėjimai gerokai viršija Sąjungos vidurkį, o mokyklos nebaigiančių asmenų skaičius – vienas žemiausių Sąjungoje. Nepaisant to, dar galima tobulinti būdus, kaip mokiniai galėtų įgyti įgūdžių, reikalingų sparčiai besikeičiančioje darbo rinkoje. Dėl būsimų pakeitimų, susijusių su pradiniu ir viduriniu lavinimu, kyla didelių organizacinių problemų ir sutrumpėja bendrojo lavinimo laikotarpis, o tai gali turėti neigiamos įtakos švietimo kokybei. Taip pat paskelbta apie kitus pakeitimus, kuriais siekiama profesinį rengimą ir mokymą pritaikyti darbo rinkos poreikiams, tačiau dar neaišku, ar tai padės pašalinti esamus trūkumus. Siekdama pagerinti sektoriaus rezultatus ir atitikti darbo rinkos poreikiams, Vyriausybė pradėjo konsultacijas dėl aukštojo mokslo reformos. Lenkijoje suaugusiųjų mokymosi programose dalyvaujama nepakankamai, o vidutinis vyresnio amžiaus žmonių pagrindinių gebėjimų lygis žemas; tai sumažina jų galimybes įsidarbinti;
- (13) teritorijų planavimo trūkumai padidina administracinę naštą, nes reikia gauti statybos leidimus. Žemės naudojimo planai apima tik nedidelę dalį Lenkijos teritorijos ir dažnai yra prastos kokybės. Tose vietovėse, kurių jie neapima, statybos leidimai suteikiami remiantis vienkartiniais administraciniais sprendimais dėl žemės vystymo, todėl investuotojams kyla rizika ir atsiranda netikrumo. Statybos kodekso projekto tikslas – konsoliduoti teritorijų planavimo procesus ir sumažinti administracinę naštą investuotojams. Reforma suteikia galimybę pagerinti padėtį, priklausomai nuo galutinės įstatymo redakcijos ir jo įgyvendinimo;
- (14) verslo aplinka iš esmės yra palanki. Tačiau 2016 m. investavimo veikla labai sulėtėjo, nes, *inter alia*, pereinant nuo vieno programavimo laikotarpio prie kito ir išaugus netikrumui tarp privačių investuotojų, buvo naudojama mažiau Sąjungos struktūrinių fondų lėšų. Be to, išaugęs teisės aktų pakeitimų skaičius ir ribotos viešos konsultacijos dėl kelių svarbių įstatymų turėjo įtakos įmonių pasitikėjimui. Svarbūs veiksniai, kurie leistų padidinti investicijų lygį, yra teisinis tikrumas ir pasitikėjimas reglamentavimo, mokesčių ir kitų sričių politikos bei institucijų darbo kokybe ir nusprendimais. Šiomis aplinkybėmis taip pat itin svarbios yra teisinė valstybė ir nepriklausomos teisminės institucijos. Išsprendus rimtas su teisine valstybe susijusias problemas bus padėta padidinti teisinį tikrumą. Vyriausybei siekiant stiprinti savo vaidmenį ekonomikoje, bus svarbu užtikrinti ekonominę investavimo sprendimų gyvybingumą. Keliose srityse reglamentavimo našta tebėra didelė;
- (15) panaudojus Sąjungos lėšas sparčiai plėtėsi kelių tinklas, tačiau žūčių keliuose skaičius tebėra vienas didžiausių Sąjungoje, ir tai lemia dideles socialinio draudimo išlaidas. Nepaisant to, kad skirta daug Sąjungos lėšų, geležinkelių sektoriuje įgyvendinant projektus vis dar esama didelių trikdžių. Kadangi nėra parengta daugiametė geležinkelių infrastruktūros priežiūros programa, lieka neišspręsta ir problema, kaip užtikrinti ilgą geležinkelių turto eksploatavimo laikotarpį;
- (16) apie 60 % Lenkijos įrengtų iškastinio kuro įrenginių yra senesni nei 30 metų. Todėl ateinančiais metais reikės didelių investicijų. 2016 m. elektros energijos tinklų jungiamųjų linijų pralaidumo rodiklis buvo vienas žemiausių ES. Tai, kartu su faktu, kad reikės nutraukti daugelio įrenginių eksploataciją ir kad didėja elektros poreikis, iš dalies lemia

prastas perspektyvas, susijusias su elektros gamybos adekvatumo užtikrinimu. Kyla rizika, kad privalomieji nacionaliniai 2020 m. atsinaujinančiųjų išteklių energijos tikslai nebus pasiekti. Pradėjus veikti suskystintų gamtinių dujų terminalui, Lenkija gerokai padidino savo dujų tiekimo saugumą. Ji taip pat sukūrė nacionalinį dujų perdavimo ir skirstymo tinklą. Tačiau su regioninės svarbos jungiamaisiais dujotiekiais susijusi veikla atsiliko nuo grafiko;

- (17) atsižvelgdama į 2017 m. Europos semestrą, Komisija atliko išsamią Lenkijos ekonominės politikos analizę ir ją paskelbė 2017 m. šalies ataskaitoje. Be to, ji įvertino 2017 m. konvergencijos programą, 2017 m. nacionalinę reformų programą, taip pat veiksmus, kurių Lenkija ėmėsi atsižvelgdama į ankstesniais metais jai skirtas rekomendacijas. Komisija įvertino ne tik jų svarbą tvariai fiskalinei ir socialinei bei ekonominei Lenkijos politikai, bet ir tai, kaip laikomasi Sąjungos taisyklių ir gairių, nes bendrą Sąjungos ekonomikos valdymą būtina stiprinti Sąjungos lygio priemonėmis prisidedant prie būsimų nacionalinių sprendimų;
- (18) atsižvelgdama į šį vertinimą, Taryba išnagrinėjo 2017 m. konvergencijos programą, o jos nuomonė ⁽¹⁾ pateikta visų pirma toliau išdėstytoje 1 rekomendacijoje,

REKOMENDUOJA Lenkijai 2017–2018 m. imtis šių veiksmų:

1. 2018 m. toliau dėti dideles fiskalines pastangas pagal Stabilumo ir augimo pakto prevencinės dalies reikalavimus, atsižvelgiant į poreikį stiprinti vykstantį atsigavimą ir užtikrinti Lenkijos viešųjų finansų tvarumą. Imtis veiksmų, kuriais būtų pagerintas viešųjų išlaidų veiksmingumas ir ribojamas lengvatinių PVM tarifų naudojimas.
2. Imtis veiksmų, kad padidintų dalyvavimą darbo rinkoje, ypač moterų, žemos kvalifikacijos ir vyresnio amžiaus žmonių, be kita ko, skatinant įgyti tinkamų įgūdžių ir šalinant kliūtis sudaryti pastovesnes darbo sutartis. Užtikrinti pensijų sistemos tvarumą ir adekvatumą imantis priemonių faktiniam pensiniam amžiui padidinti ir pradedant preferencinės pensijų tvarkos reformą.
3. Imtis priemonių investicijų kliūtims, ypač transporto sektoriuje, pašalinti.

Priimta Briuselyje 2017 m. liepos 11 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

T. TÕNISTE

⁽¹⁾ Pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 9 straipsnio 2 dalį.

TARYBOS REKOMENDACIJA

2017 m. liepos 11 d.

dėl 2017 m. Portugalijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2017 m. Portugalijos stabilumo programos

(2017/C 261/21)

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnio 2 dalį ir 148 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo ⁽¹⁾, ypač į jo 5 straipsnio 2 dalį,atsižvelgdama į 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo ⁽²⁾, ypač į jo 6 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadas,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Socialinės apsaugos komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonominės politikos komiteto nuomonę,

kadangi:

- (1) 2016 m. lapkričio 16 d. Komisija priėmė metinę augimo apžvalgą, kuria pradedamas 2017 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras. 2017 m. kovo 9–10 d. Europos Vadovų Taryba patvirtino metinėje augimo apžvalgoje nustatytus prioritetus. 2016 m. lapkričio 16 d. Komisija pagal Reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 priėmė išpėjimo mechanizmo ataskaitą, kurioje Portugalija nurodyta kaip viena iš valstybių narių, dėl kurių reikės parengti nuodugnią apžvalgą. Tą pačią dieną Komisija taip pat priėmė rekomendaciją dėl Tarybos rekomendacijos dėl euro zonos ekonominės politikos; tą rekomendaciją Europos Vadovų Taryba patvirtino 2017 m. kovo 9–10 d. 2017 m. kovo 21 d. Taryba priėmė rekomendaciją dėl euro zonos ekonominės politikos (toliau – euro zonai skirta rekomendacija) ⁽³⁾;
- (2) kaip valstybė narė, kurios valiuta yra euro, atsižvelgdama į glaudžias ekonominės ir pinigų sąjungos šalių ekonomikos sąsajas, Portugalija turėtų užtikrinti, kad euro zonai skirta rekomendacija būtų visiškai ir laiku įgyvendinta, kaip nurodyta toliau išdėstytose 1–4 rekomendacijose;
- (3) 2017 m. vasario 22 d. paskelbta 2017 m. Portugalijos ataskaita. Joje įvertinta Portugalijos pažanga, padaryta įgyvendinant 2016 m. liepos 12 d. Tarybos priimtas šaliai skirtas rekomendacijas, veiksmai, kurių Portugalija ėmėsi atsižvelgdama į ankstesniais metais šaliai skirtas rekomendacijas, ir Portugalijos pažanga siekiant nacionalinių tikslų pagal strategiją „Europa 2020“. Į ją įtraukti ir nuodugnios apžvalgos pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 5 straipsnį rezultatai, kurie taip pat buvo paskelbti 2017 m. vasario 22 d. Remdamasi savo analize, Komisija padarė

⁽¹⁾ OL L 209, 1997 8 2, p. 1.⁽²⁾ OL L 306, 2011 11 23, p. 25.⁽³⁾ OL C 92, 2017 3 24, p. 1.

išvadą, kad Portugalijoje yra susidarę perviršiniai makroekonominiai disbalansai. Visų pirma daug susikaupusių grynųjų išorės įsipareigojimų, valstybės ir privačiojo sektoriaus skola ir didelė neveikusių paskolų dalis lemia pažeidžiamumą esant dideliame, bet mažėjančiam nedarbui ir lėtam našumo augimui. Dėl įsisenėjusių trukdžių ir nelankstumo produktų ir darbo rinkose kartu su išorės disbalansais potencialus augimas mažesnis nei prieš krizę. Einamosios sąskaitos balansas šiek tiek pagerėjo, nors didesniai grynųjų išorės įsipareigojimų koregavimui užtikrinti reikia papildomų pastangų. Per keletą pastarųjų metų gerokai pasikoregavusios vienetui tenkančios darbo sąnaudos dėl vangaus našumo augimo ir didėjančio darbo užmokesčio pradėjo augti. Likusių finansinio išsiskolinimo mažinimo poreikių kontekste privačiojo sektoriaus skola mažėja, o valdžios sektoriaus skola stabilizavosi. Susikaupusių neveikusių paskolų dalis tebėra didelė, o kartu su mažu pelningumu ir palyginti menkais kapitalo rezervais ji kelia riziką bankų balansams. Darbo rinkos sąlygos pagerėjo, bet jaunimo ir ilgalaikio nedarbo lygis tebėra aukštas, o laikinų darbuotojų dalis – didelė;

- (4) 2017 m. balandžio 28 d. Portugalija pateikė 2017 m. nacionalinę reformų programą ir 2017 m. stabilumo programą. Siekiant atsižvelgti į jų tarpusavio sąsajas, abi programos vertintos vienu metu; Portugalijos 2017 m. nacionalinė reformų programa apima tiek trumpojo, tiek vidutinio laikotarpio įsipareigojimus. Konkrečiai, ji apima viešųjų finansų valdymo ir verslo aplinkos gerinimo ir įmonių skolos mažinimo priemones. Ja įsipareigojama vykdyti didelio užmojo reformas, kuriomis siekiama modernizuoti viešąjį administravimą, padidinti socialinę apsaugą, pakelti darbo jėgos kvalifikacijos lygį ir pagerinti valstybės valdomų įmonių valdymą. Be to, į ją įtraukti 2017 m. šalies ataskaitoje ir euro zonai skirtoje rekomendacijoje nurodyti uždaviniai, įskaitant poreikį suteikti naują postūmį investicijoms ir užtikrinti viešųjų finansų tvarumą. Jeigu šios priemonės būtų visapusiškai įgyvendintos iki nurodytų terminų, jos padėtų spręsti Portugalijos makroekonominių disbalansų problemą ir įgyvendinti šaliai skirtas rekomendacijas. Remdamasi Portugalijos politikos įsipareigojimų vertinimu, Komisija patvirtina savo ankstesnį vertinimą, kad šiuo etapu nėra pagrindo imtis tolesnių veiksmų pagal makroekonominio disbalanso procedūrą. Politikos reformų darbotvarkės įgyvendinimas bus atidžiai stebimas vykdant specialią stebėseną;
- (5) į atitinkamas konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas atsižvelgta sudarant 2014–2020 m. Europos struktūrinių ir investicijų fondų (toliau – ESI fondai) programas. Kaip numatyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1303/2013⁽¹⁾ 23 straipsnyje, Komisija, jei tai būtina siekiant remti atitinkamų Tarybos rekomendacijų įgyvendinimą, gali paprašyti valstybės narės peržiūrėti savo partnerystės sutartį ir susijusias programas bei pasiūlyti jų pakeitimų. Kaip naudotusi šia nuostata, Komisija išsamiau nurodė Priemonių, kuriomis ESI fondų veiksmingumas siejamas su patikimu ekonomikos valdymu, taikymo gairėse;
- (6) nutraukus perviršinio deficito procedūrą, Portugalijai šiuo metu taikoma Stabilumo ir augimo pakto prevencinė dalis ir pereinamojo laikotarpio skolos taisyklė. 2017 m. stabilumo programoje Portugalija planuoja užtikrinti 1,5 % BVP ir 1,0 % BVP nominalų deficitą atitinkamai 2017 m. ir 2018 m. ir tolesnį pagerėjimą iki 0,4 % BVP pertekliaus 2020 m. Nustatant tuos planuojamus dydžius neatsižvelgta į galimą bankų paramos priemonių poveikį deficito padidėjimui. Vidutinės trukmės biudžeto tikslą – 0,25 % BVP struktūrinį deficitą – planuojama pasiekti ne vėliau kaip 2021 m. Pagal 2017 m. stabilumo programą numatoma, kad valdžios sektoriaus bendrosios skolos su BVP santykis sieks 127,9 % 2017 m. ir 124,2 % 2018 m., o vėliau – 117,6 % 2020 m. Makroekonominis scenarijus, kuriuo grindžiamos tos biudžeto projekcijos, yra tikėtinas 2017 m., bet palankus vėlesniais metais. Vis dėlto priemonės, kurių reikia norint pasiekti planuojamus deficito tikslus 2017 m. ir vėliau, nėra pakankamai konkretizuotos;
- (7) 2016 m. liepos 12 d. Taryba rekomendavo Portugalijai 2017 m. užtikrinti bent 0,6 % BVP metinį fiskalinį koregavimą siekiant vidutinės trukmės biudžeto tikslo. Remiantis Komisijos 2017 m. pavasario prognoze, esama rizikos, kad 2017 m. nuo to rekomenduoto koregavimo bus labai nukrypta;

⁽¹⁾ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniai fondai, Sanglaudos fondai, Europos žemės ūkio fondai kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondai bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniai fondai, Sanglaudos fondai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondai taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 (OL L 347, 2013 12 20, p. 320).

- (8) atsižvelgiant į fiskalinę Portugalijos padėtį ir visų pirma jos skolos dydį, numatoma, kad 2018 m. šalis toliau vykdys koregavimą siekdama vidutinės trukmės biudžeto tikslo – 0,25 % BVP struktūrinio pertekliaus. Pagal bendrai sutartą koregavimo matricą taikant Stabilumo ir augimo pakta, tas koregavimas būtinas, kad grynųjų pirminių valdžios sektoriaus išlaidų ⁽¹⁾ nominalusis augimas 2018 m. neviršytų 0,1 %. Tai atitiktų bent 0,6 % BVP struktūrinį koregavimą. Jeigu politika nesikeis, esama rizikos, kad 2018 m. nuo to reikalavimo bus labai nukrypta. *Prima facie* prognozuojama, kad 2017 m. ir 2018 m. Portugalija nesilaikys pereinamojo laikotarpio skolos taisyklės. Apskritai Taryba mano, kad nuo 2017 m. reikės papildomų priemonių siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi Stabilumo ir augimo pakto nuostatų. Tačiau, kaip numatyta Reglamente (EB) Nr. 1466/97, vertinant biudžeto planus ir rezultatus, reikėtų atsižvelgti į valstybės narės biudžeto balansą pagal ciklo sąlygas. Kaip primenama Komisijos komunikate dėl 2017 m. Europos semestro, kuris pridedamas prie šių konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų, vertinant 2018 m. biudžeto planų projektus, o vėliau – 2018 m. biudžeto rezultatus, reikės tinkamai atsižvelgti į tikslą siekti fiskalinės krypties, kuri padeda ir stiprinti vykstantį atsigavimą, ir užtikrinti Portugalijos viešųjų finansų tvarumą. Šiame kontekste Taryba atkreipia dėmesį į tai, kad Komisija ketina atlikti bendrą vertinimą pagal Reglamentą (EB) Nr. 1466/97, visų pirma atsižvelgdama į Portugalijos ciklinę padėtį;
- (9) patikimas biudžeto konsolidavimas priklauso nuo to, ar bus laiku ir griežtai įgyvendintas naujas biudžeto sistemos įstatymas, peržiūrėtos ir racionalizuotos viešosios išlaidos ir toliau gerinamas pajamų surinkimas. Portugalija pradėjo išlaidų peržiūrą, daugiausia grindžiamą efektyvumo priemonėmis, kurios susijusios su sveikatos ir švietimo ministerijomis, valstybės valdomų įmonių ir (centralizuotais) viešaisiais pirkimais ir nekilnojamojo turto valdymu. Tačiau šios išlaidų peržiūros aprėptis dar nėra plati, nes ji taikoma tik centrinei valdžiai ir daugiausia dėmesio skiriama efektyvumui didinti racionalizuojant paslaugas. Sveikatos priežiūros sektoriuje Vyriausybė patvirtino priemones, skirtas ligų prevencijai ir visuomenės sveikatos politikai skatinti. Be to, imtasi keleto priemonių sveikatos priežiūros sektoriaus efektyvumui ir tvarumui didinti, pvz., centralizuojant viešuosius pirkimus arba plačiau naudojant generinius vaistus. Vis dėlto, toliau vykdančią ligoninių reformą, ligoninių biudžeto planavimas ir vykdymas tebėra svarbus klausimas. Pavėluoti mokėjimai (įsiskolinimai) toliau didėja, ir tai rodo apskaitos kontrolės mechanizmų ir valdymo praktikos trūkumus. Mažinti įsiskolinimus ir pagerinti šio sektoriaus efektyvumą ir kokybę galėtų padėti tikslaus ir subalansuoto biudžeto sudarymas, geresnė kontrolė ir veiksmingas įsipareigojimų kontrolės įstatymo vykdymo užtikrinimas. Riziką fiskaliniam tvarumui vis dar kelia didelės ir didėjančios su visuomenės senėjimu susijusios sąnaudos. Numatoma, kad vidutiniu laikotarpiu didesnė fiskalinė rizika daugiausia bus susijusi su pensijų finansavimo sąnaudomis. Ilgalaikė fiskalinė rizika šalyje vertinama kaip maža – taip yra daugiausia dėl pensijų reformų vykdymo ir nesikeičiančios politikos scenarijaus taikymo ir dėl to, kad pensijų sistemos priklausomybė nuo pervedimų iš biudžeto dar labiau sumažėjo. Dar ne iki galo išspręstas valstybės valdomų įmonių restruktūrizavimo siekiant užtikrinti jų fiskalinį tvarumą klausimas. Finansų ministerijos Stebėsenos padalinio prižiūrimų valstybės valdomų įmonių bendras įsiskolinimo lygis antrąjį 2016 m. ketvirtį sudarė 32 mlrd. EUR. Sistema su nustatytais valstybės valdomų įmonių finansinio tvarumo garantavimo tikslais galėtų padėti sumažinti jų priklausomybę nuo pervedimų iš valstybės biudžeto ir spręsti didelės susikaupusios skolos problemą;
- (10) 2016 m. tęsėsi Portugalijos darbo rinkos atsigavimas: tolygiai gerėjo darbo rinkos rodikliai ir visų pirma sumažėjo nedarbo lygis. Nemaža naujai sukurtų darbo vietų dalis apima įdarbinimą pagal neterminuotąsias sutartis. Vis dėlto laikinų sutarčių sandauga yra didelė ir nesikeičia. Didelė darbo rinkos segmentacija neigiamai veikia darbuotojų, ypač jaunų, karjeros perspektyvas ir pajamas. 2017 m. sausio mėn. Portugalija, siekdama skatinti darbuotojus įdarbinti pagal neterminuotąsias sutartis, pakeitė užimtumo rėmimo programą. Vis dėlto planuotas jos poveikis segmentacijos mažinimui atrodo ribotas, nes ta programa turėtų būti taikoma palyginti nedaugeliui. Nors naujausiomis darbo rinkos reformomis pagerintos paskatos kurti darbo vietas, nuo darbuotojų įdarbinimo pagal neterminuotąsias sutartis įmonės vis dar gali atgrasyti kai kurie teisinės sistemos aspektai. Visų pirma darbdaviams gresia neapibrėžtos sąnaudos tais atvejais, kai laikoma, kad pavienių nuolatinių darbuotojų atleidimas iš darbo buvo nesąžiningas. Tai iš dalies susiję su galimybe, kad nesąžiningai atleistas darbuotojas gali būti grąžintas į darbą, ir su teisinių procedūrų neefektyvumu;

⁽¹⁾ Grynąsias valdžios sektoriaus išlaidas sudaro bendrosios valdžios sektoriaus išlaidos, atėmus išlaidas palikanoms, su Sąjungos programomis, kurios visiškai finansuojamos iš gautų Sąjungos lėšų, susijusias išlaidas ir išlaidas, atsirandančias dėl nediskrecinių su bedarbio pašalpomis susijusių pokyčių. Valstybės finansuojamas bendrojo pagrindinio kapitalo formavimas subalansuojamas per 4 metų laikotarpį. Įskaičiuojamos diskrecinės su pajamomis susijusios priemonės arba įstatymais nustatytas pajamų padidėjimas. Vienkartinės priemonės, susijusios tiek su pajamomis, tiek su išlaidomis, neįskaičiuojamos.

- (11) nuo 2014 m. sumažėjus nedarbui, absoliutus ilgalaikių bedarbių skaičius taip pat mažėja. Vis dėlto metus ar daugiau darbo neturėjo daugiau kaip pusė bedarbių ir ši dalis ekonomikai atsigaunant nemažėja. Dėl aukšto ilgalaikio ir jaunimo nedarbo lygio didėja rizika, kad bedarbiai atitrūks nuo darbo rinkos ir laipsniškai praras igūdžius bei įsidarbinamumą, o tai taip pat neigiamai veiks ir potencialų augimą. Nors vis dar didelis, jaunimo nedarbas mažėja, nes per keletą ankstesnių metų imtasi įvairių priemonių, įskaitant informavimo priemonių taikymą pagal Jaunimo garantijų iniciatyvą⁽¹⁾. Taip iš dalies galima paaiškinti, kodėl nesimokančių ir nedirbančių jaunuolių dalis yra mažesnė už Sąjungos vidurkį. Portugalija taip pat imasi priemonių aktyviai darbo rinkos politikai racionalizuoti ir jaunimo nedarbo klausimui spręsti. Tarp jų – įdarbinimo paskatų (socialinio draudimo lengvatų), kuriomis siekiama skatinti pagal neterminuotąsias sutartis įdarbinti jaunimą ir ilgalaikius bedarbius, nustatymas 2017 m. balandžio mėn. Tačiau, siekiant užtikrinti veiksmingą ilgalaikių bedarbių aktyvumo skatinimą, itin svarbu, kad viešosios užimtumo tarnybos veiksmingai bendradarbiautų su socialinėmis tarnybomis ir geriau identifikuotų ir tenkintų šios grupės poreikius. Svarbus žingsnis šia kryptimi būtų vieno langelio principu veikiančių užimtumo taškų sukūrimas, kaip skelbta;
- (12) laikydamosi paskelbto grafiko, trečius metus iš eilės 2017 m. Vyriausybė padidino minimalųjį darbo užmokestį. Įteisinus paskutinį padidinimą, viršijantį numatomą infliaciją ir vidutinį našumo padidėjimą, minimalųjį darbo užmokestį turėtų būti privaloma mokėti vis didesnei darbuotojų daliai, kuri 2016 m. jau sudarė penktadalį visų darbuotojų. Minimaliojo darbo užmokesčio padidinimas padeda mažinti didelį dirbančiųjų skurdą ir gali turėti teigiamą poveikį bendrai paklausai. Tačiau jis gali lemti darbuotojų, visų pirma žemos kvalifikacijos, užimtumo riziką. Ši rizika dabartinėmis atsigavimo aplinkybėmis nepasireiškė, bet į ją reikės atsižvelgti ateityje. Minimaliojo darbo užmokesčio pakeitimų poveikį Vyriausybė stebi rengdama ketvirčio ataskaitas, o šios vėliau skelbiamos ir aptariamasi su socialiniais partneriais;
- (13) kaip rodo naujausi EBPO Tarptautinio moksleivių vertinimo programos (PISA) rezultatai, labai pagerėjo Portugalijos mokyklinio ugdymo rezultatai. Vis dėlto šalis tebėra tarp EBPO šalių, kuriose kurso kartojimo rodikliai didžiausi, o dėl to praktikoje išauga mokyklos nebaigimo rizika ir daromas didelis poveikis švietimo sąnaudoms. Bendras darbo jėgos kvalifikacijos lygis tebėra vienas žemiausių Europoje ir mažina šalies inovacijų diegimo potencialą ir konkurencingumą. Be to, viena iš darbo jėgos kvalifikacijos kėlimo kliūčių tebėra skaitmeniniai igūdžiai. Skaitmeninių igūdžių neturi apie 22 % Portugalijos darbo jėgos (daugiausia dėl to, kad tie žmonės reguliariai nesinaudoja internetu) – šis rodiklis beveik du kartus viršija Sąjungos vidurkį. Suaugusiųjų švietimui ir skaitmeniniams igūdžiams skatinti Vyriausybė ėmėsi veiksmų: sukurta programa „Qualifica“ ir nacionalinė skaitmeninių igūdžių iniciatyva (iniciatyva INCoDe2030). Kad jie būtų veiksmingi, bus labai svarbu, kad jie teiktų kokybiškų galimybių kelti ir keisti darbuotojų kvalifikaciją pagal darbo rinkos poreikius. Be to, Vyriausybė ėmėsi įvairių aukštojo mokslo įstaigų ir verslo sektoriaus bendradarbiavimo rėmimo priemonių, būtent susijusių su jų mokslinių tyrimų rezultatais ir veikla. Vis dėlto universitetų struktūros turėtų prisitaikyti, kad padėtų įgyvendinti šį bendradarbiavimą;
- (14) nors padėtis gerėja, bankų sektoriui sunkumų tebekelia didelė įmonių neveiksnių paskolų sanauja, taip pat mažas pelningumas, valstybės skolos rizikos grėsmė ir menki kapitalo rezervai. Bankų sektoriaus pelningumas mažėja dėl turto kokybės pablogėjimo, visų pirma įmonių sektoriuje. Tai yra vienas iš veiksnių, kartu su menkais kapitalo rezervais, kurie trukdo našiai paskirstyti kreditus ir investicijas. Nors neveiksnių skolų lygis mažėja, neveiksnių paskolų ir viso paskolų portfelio santykis tebėra didelis (19,5 %, palyginti su 19,6 % 2015 m. pabaigoje) ir kai kuriuose ekonomikos sektoriuose, visų pirma statybos ir nekilnojamojo turto sektoriuose veikiančiose įmonėse, vis dar didėja. Imtasi tam tikrų veiksmų didelės neveiksnių paskolų sanaujos problemai spręsti. Tačiau, siekiant užtikrinti, kad būtų labai sumažinta nuvertėjusių skolos priemonių sanauja, vis dar reikia visapusiškos strategijos, be kita ko, reikia stiprinti antrines rinkas, kad būtų sudarytos sąlygos bankams parduoti savo probleminių portfelių dalis;
- (15) kreditavimo sąlygos laipsniškai gerėjo tiek paklausos, tiek pasiūlos požiūriu, bet vis dar reikia pagerinti galimybes MVĮ gauti finansavimą. Portugalijos MVĮ, kurios negavo visos prašytos paskolų sumos, procentinė dalis 2016 m. išaugo nuo 34 % iki 42 %, o Sąjungos vidurkis sumažėjo iki 30 %. Tvirtą augimo potencialą turinčioms

⁽¹⁾ 2013 m. balandžio 22 d. Tarybos rekomendacija dėl Jaunimo garantijų iniciatyvos nustatymo (OL C 120, 2013 4 26, p. 1).

novatoriškoms ir konkurencingoms įmonėms būtų naudingos geresnės galimybės gauti kapitalo. Dėl to sumažėtų jų priklausomybė nuo skolos finansavimo ir pagerėtų jų galimybės gauti finansavimą, o tai savo ruožtu padėtų joms plėsti veiklą ir ją vykdyti tarptautiniu mastu. Kapitalo kainos skirtumas investicijas finansuojant per paskolas ir nuosavą kapitalą 2016 m. buvo penktas pagal dydį Sąjungoje ir gerokai viršija Sąjungos vidurkį. Nors skolos finansavimo paskatos dėl mokesčių režimo pakeitimų sumažėjo, dar per anksti spręsti, ar jie paveiks palyginti didelį išiskolinimui palankų mokestinį iškraipymą, susijusį su pelno apmokestinimu. 2016 m. liepos mėn. valdžios institucijos pradėjo programą *Capitalizar*, kuria daugiausia skatinamos privačiosios investicijos. Programa nustatomos MVĮ skirtos naujos kredito linijos, sukuriama specializuoti fondai, kurie dalyvaus skiriant privačiasias investicijas, ir atliekami mokesčių režimo pakeitimai investicijoms remti. Kartu Vyriausybė nustatė kitą programą (*Programa Semente*), kuria siekiama teikti finansavimą pradedančiosioms ir mažosioms įmonėms ankstyvaisiais jų veiklos etapais (parengiamojo etapo kapitalą). Programa padės joms pritraukti nuosavo kapitalo finansavimą, nes pagal ją atskiriems investuotojams, išigyjantiems tokių įmonių naujų akcijų, ne daugiau kaip 3 metus teikiamos mokesčių lengvatos. Vykdam abi programas, jei jos bus visapusiškai ir greitai įgyvendintos, tikimasi pagerinti įmonių finansavimo sąlygas Portugalijoje;

- (16) 2017 m. sausio mėn. priemonių, kuriomis būtų šalinamos kliūtys paslaugų rinkose, rinkinyje Komisija visoms valstybėms narėms pateikė gaires dėl nacionalinių reformų poreikių, susijusių su profesinių paslaugų, turinčių didelį augimo ir darbo vietų kūrimo potencialą, reglamentavimu. Rekomendacijose dėl reformų aptariama daug įvairių reikalavimų ir tai daroma atliekant lyginamąją analizę pagal pastarųjų trejų metų tarpusavio vertinimo valstybėse narėse tikslus ir nuveiktą darbą. Portugalija aktyviai dalyvavo atliekant šį vertinimą. Nacionaliniame veiksmų plane Portugalija paaiškina, kad artimiausiu metu reglamentuojamųjų profesijų srityje, kurioje nuo 2011 m. vyko didelės reformos ir peržiūra, didelių pakeitimų neturėtų būti. Komisijos pateiktos gairės papildė 2017 m. Europos semestro vertinimus, nes jomis konkrečiai aptariami toms profesijoms taikomi reikalavimai. Norint teikti paslaugas keliuose sektoriuose yra didelių reglamentavimo ir administracinių kliūčių. Kai kurios reformos, kurios skirtos statybos ir labiausiai ribojamų verslo paslaugų, įskaitant reglamentuojamąsias profesijas, sektoriams ir dėl kurių susitarta vykdam finansinės pagalbos programą, yra arba sustabdytos, arba atšauktos. Tam tikras profesijas reglamentuojantys įgyvendinamieji teisės aktai pagal tų profesijų atvėrimą konkurencijai yra mažesnio užmojo negu pagrindų teisės aktai. Taip pat kelia susirūpinimą jų tiesioginis arba netiesioginis poveikis, dėl kurio ribojama konkurencija profesinių paslaugų rinkoje;
- (17) Portugalijos viešojo administravimo efektyvumo ir skaidrumo lygis tebėra žemas. Konkurencija vykdam viešuosius pirkimus išlieka ribota. Nepaisant pažangos, vis dar yra trūkumų, susijusių su viešųjų pirkimų duomenų ir procedūrų skaidrumu ir patikimumu. Koncesijos sutarčių ir viešojo ir privačiojo sektorių partnerystių skaidrumas vis dar per mažas, nes perkančiosioms organizacijoms trūksta reikiamų žinių sudėtingoms sutartims valdyti. Tiesioginio viešųjų pirkimų sutarčių skyrimo atvejų tebėra daug. Neseniai peržiūrėtas Viešųjų pirkimų kodeksas; jo įgyvendinimą atidžiai stebės Komisija. Procedūrų reforma vėluoja dėl administracinės naštos ir vienodos įgyvendinimo visoje šalyje praktikos nebuvimo. Nepaisant tam tikros pažangos, vėluojama supaprastinti vietos ir centrinės administracinės procedūras to beveik nekoordinuojant tarp skirtingų viešojo administravimo lygmenų. Portugalijos valdžios institucijos patvirtino naują supaprastinimo programą SIMPLEX+. Ji apima gana didelio užmojo piliečiams ir įmonėms skirtų priemonių rinkinį. Šios priemonės yra daug žadančios ir rinkinį SIMPLEX+ reikia kuo greičiau įgyvendinti, kad programa galėtų duoti faktinių rezultatų. Šiuo metu pradedama įgyvendinti daugelį įmonėms svarbių rinkinio priemonių. Portugalijos teisingumo sistemos veikimo rodikliai vis dar atsilieka nuo Sąjungos vidurkio. Portugalijos rodikliai, susiję su civilinių, komercinių ir mokestinių ginčų sprendimo efektyvumu, tebėra prasti. Tai daro neigiamą poveikį verslo dinamikai ir tiesioginių užsienio investicijų pritraukimui. Mokesčių bylas sprendžiančių ir administracinių teismų efektyvumas pagal priimamus sprendimus tebėra sprendina problema, o procesai vis dar trunka per ilgai. Su nemokumu susijusių teismo procedūrų užbaigimas vis dar užima iki 40 mėnesių, todėl kyla abejonių dėl sistemų SIREVE efektyvumo;
- (18) Portugalija daro pažangą didindama skaidrumą ir kovodama su korupcija viešojo administravimo srityje, bet visa apimančios strategijos nėra. Atrodo, kad kova su korupcija iš tiesų tapo nacionalinės prokuratūros prioritetu, taip pat įdiegti efektyvesni bylų ir išteklių valdymo procesai. Tačiau dar neaišku, ar dėl to padaugės galutinių apkaltinamųjų nuosprendžių aukšto lygio korupcijos bylose ir ar bus taikomos labiau atgrasomos sankcijos. Kalbant apie prevenciją, kiekvienos viešosios įstaigos rengiami korupcijos prevencijos planai iki šiol buvo iš esmės formalumas. Jie nėra visiškai pritaikyti kiekvienai organizacijai ir jų nepapildo tinkama stebėseną;

- (19) atsižvelgdama į 2017 m. Europos semestrą, Komisija atliko išsamią Portugalijos ekonominės politikos analizę ir ją paskelbė 2017 m. šalies ataskaitoje. Be to, ji įvertino 2017 m. stabilumo programą, 2017 m. nacionalinę reformų programą, taip pat veiksmus, kurių Portugalija ėmėsi atsižvelgdama į ankstesniais metais jai skirtas rekomendacijas. Komisija įvertino ne tik jų svarbą tvariai fiskalinei ir socialinei bei ekonominei Portugalijos politikai, bet ir tai, kaip laikomasi Sąjungos taisyklių ir gairių, nes bendrą Sąjungos ekonomikos valdymą būtina stiprinti Sąjungos lygio priemonėmis prisidedant prie būsimų nacionalinių sprendimų;
- (20) atsižvelgdama į šį vertinimą, Taryba išnagrinėjo 2017 m. stabilumo programą, o jos nuomonė ⁽¹⁾ pateikta visų pirma toliau išdėstytoje 1 rekomendacijoje;
- (21) atsižvelgdama į Komisijos nuodugnios apžvalgos ir šio vertinimo rezultatus, Taryba išnagrinėjo 2017 m. nacionalinę reformų programą ir 2017 m. stabilumo programą. Jos rekomendacijos pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 6 straipsnį pateiktos toliau išdėstytoje 1–4 rekomendacijose,

REKOMENDUOJA Portugalijai 2017–2018 m. imtis šių veiksmų:

1. Užtikrinti, kad perviršinis deficitas būtų panaikintas tvariai. 2018 m. toliau dėti dideles fiskalines pastangas pagal Stabilumo ir augimo pakto prevencinės dalies reikalavimus, atsižvelgiant į poreikį stiprinti vykstantį atsigavimą ir užtikrinti Portugalijos viešųjų finansų tvarumą. Panaudoti nenumatytas papildomas pajamas, kad būtų greičiau mažinamas valdžios sektoriaus bendrosios skolos ir BVP santykis. Dėti daugiau pastangų, kad būtų išplėsta išlaidų peržiūra, kad apimtų didelę valdžios sektoriaus išlaidų dalį keliose politikos srityse. Stiprinti išlaidų kontrolę, išlaidų efektyvumą ir tinkamą biudžeto sudarymą, visų pirma sveikatos priežiūros sektoriuje, daugiausia dėmesio skiriant įsiskolinimų mažinimui ligoninėse, taip pat užtikrinti pensijų sistemos tvarumą. Valstybės valdomų įmonių finansiniam tvarumui padidinti iki 2018 m. biudžeto tvirtinimo nustatyti atskirų sektorių efektyvumo tikslus, taip pagerinant bendras grynąsias valstybės valdomų įmonių pajamas ir sumažinant našta valstybės biudžetui.
2. Skatinti (be kita ko, peržiūrint teisinę sistemą) įdarbinimą pagal neterminuotąsias sutartis. Užtikrinti veiksmingą ilgalaikių bedarbių aktyvumo skatinimą. Kartu su socialiniais partneriais užtikrinti, kad minimaliojo darbo užmokesčio pakeitimai nepakenktų žemos kvalifikacijos darbuotojų užimtumui.
3. Dėti daugiau pastangų, kad būtų sutvarkyti kredito įstaigų balansai, įgyvendinant visapusišką strategiją, skirtą neveiksnių paskolų problemai spręsti, ir, be kita ko, stiprinant antrines nuvertėjusio turto rinkas. Pagerinti galimybes gauti kapitalo, visų pirma pradedančiosioms ir mažosioms bei vidutinėms įmonėms.
4. Įgyvendinti veiksmų planą siekiant toliau mažinti administracinę našta ir pašalinti reglamentavimo kliūtis statybos ir verslo paslaugų sektoriuose ne vėliau kaip 2017 m. pabaigoje. Padidinti nemokumo ir mokesčių procedūrų efektyvumą.

Priimta Briuselyje 2017 m. liepos 11 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

T. TÖNISTE

⁽¹⁾ Pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnio 2 dalį.

TARYBOS REKOMENDACIJA

2017 m. liepos 11 d.

dėl 2017 m. Rumunijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2017 m. Rumunijos konvergencijos programos

(2017/C 261/22)

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnio 2 dalį ir 148 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo ⁽¹⁾, ypač į jo 9 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadą,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Socialinės apsaugos komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonominės politikos komiteto nuomonę,

kadangi:

- (1) 2016 m. lapkričio 16 d. Komisija priėmė metinę augimo apžvalgą, kuria pradedamas 2017 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras. 2017 m. kovo 9–10 d. Europos Vadovų Taryba patvirtino metinėje augimo apžvalgoje nustatytus prioritetus. 2016 m. lapkričio 16 d. Komisija, remdamasi Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1176/2011 ⁽²⁾, priėmė išpėjimo mechanizmo ataskaitą, kurioje Rumunija nenurodyta kaip viena iš valstybių narių, dėl kurių reikės parengti nuodugnią apžvalgą;
- (2) 2017 m. vasario 22 d. paskelbta 2017 m. Rumunijos ataskaita. Joje įvertinta Rumunijos pažanga, padaryta įgyvendinant 2016 m. liepos 12 d. Tarybos priimtas šaliai skirtas rekomendacijas, veiksmai, kurių Rumunija ėmėsi atsižvelgdama į ankstesniais metais priimtas šaliai skirtas rekomendacijas, ir Rumunijos pažanga siekiant nacionalinių tikslų pagal strategiją „Europa 2020“;
- (3) 2017 m. gegužės 5 d. Rumunija pateikė 2017 m. nacionalinę reformų programą ir 2017 m. konvergencijos programą. Siekiant atsižvelgti į jų tarpusavio sąsajas, abi programos vertintos vienu metu;
- (4) į atitinkamas konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas atsižvelgta sudarant 2014–2020 m. Europos struktūrinių ir investicijų fondų (toliau – ESI fondai) programas. Kaip numatyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1303/2013 ⁽³⁾ 23 straipsnyje, Komisija, jei tai būtina siekiant remti atitinkamų Tarybos rekomendacijų įgyvendinimą, gali paprašyti valstybės narės peržiūrėti savo partnerystės sutartį ir susijusias programas bei pasiūlyti jų pakeitimų. Kaip naudotųsi šia nuostata, Komisija išsamiau nurodė Priemonių, kuriomis ESI fondų veiksmingumas siejamas su patikimu ekonomikos valdymu, taikymo gairėse;

⁽¹⁾ OL L 209, 1997 8 2, p. 1.

⁽²⁾ 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominės disbalansų prevencijos ir naikinimo (OL L 306, 2011 11 23, p. 25).

⁽³⁾ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniai fondai, Sanglaudos fondai, Europos žemės ūkio fondai kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondai bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniai fondai, Sanglaudos fondai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondai taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 (OL L 347, 2013 12 20, p. 320).

- (5) 2009–2015 m. Rumunijoje buvo įgyvendinamos trys mokėjimų balansui skirtos pagalbos programos, kurias bendrai vykdė Komisija ir Tarptautinis valiutos fondas ir kurias rėmė Pasaulio bankas. Išmokos buvo mokamos tik pagal pirmąją programą 2009–2011 m., o 2011–2013 m. ir 2013–2015 m. programos buvo įgyvendinamos atsargumo tikslais. 2015 m. spalio mėn. Komisijos vardu pradėta priežiūra po programos įgyvendinimo, siekiant stebėti Rumunijos pajėgumą grąžinti pagal pirmąją programą išduotas paskolas; ši priežiūra bus vykdoma tol, ko bus grąžinta bent 70 % paskolos, o tai turi būti atlikta 2018 m. pavasarį;
- (6) šiuo metu Rumunijai taikoma Stabilumo ir augimo pakto prevencinė dalis. 2017 m. konvergencijos programoje Vyriausybė numato, kad nominalus deficitas tiek 2017 m., tiek 2018 m. sieks 2,9 % BVP, o vėliau iki 2020 m. palaipsniui sumažės iki 2,0 % BVP. Planuojama, kad vidutinės trukmės biudžeto tikslas, t. y. 1 % BVP struktūrinis deficitas, nebus pasiektas iki programos laikotarpio pabaigos 2020 m. Numatoma, kad perskaičiuotas struktūrinis balansas ⁽¹⁾ 2020 m. sieks - 2,6 %. Konvergencijos programoje numatoma, kad valdžios sektoriaus bendrosios skolos santykis su BVP padidės nuo 37,6 % BVP 2016 m. iki 38,3 % BVP 2018 m., o tada sumažės iki 37,6 % BVP 2020 m. Makroekonominis scenarijus, kuriuo grindžiamos šios biudžeto projekcijos, yra palankus. Pagrindinė makroekonominės perspektyvos blogėjimo rizika kyla dėl mažesnio fiskalinių ir struktūrinių priemonių poveikio artimiausio ir vidutinės trukmės laikotarpio augimo perspektyvoms. Vis dėlto priemonės, kurių reikia norint pasiekti planuojamus deficito tikslus, nėra pakankamai konkretizuotos. Be to, įstatymo projektas dėl suvienodinto užmokesčio kelia didelę fiskalinę prognozęs pablogėjimo riziką;
- (7) 2016 m. liepos 12 d. Taryba rekomendavo Rumunijai 2016 m. riboti nuokrypį nuo vidutinės trukmės biudžeto tikslo ir 2017 m. užtikrinti 0,5 % BVP metinį fiskalinį koregavimą, nebent vidutinės trukmės biudžeto tikslas būtų pasiektas mažesnėmis pastangomis. Remiantis 2016 m. rezultatai duomenimis nustatyta, kad Rumunija smarkiai nukrypo nuo vidutinės trukmės biudžeto tikslo. Remdamasi SESV 121 straipsnio 4 dalimi ir Reglamento (EB) Nr. 1466/97 10 straipsnio 2 dalimi, 2017 m. gegužės 22 d. Komisija pateikė išpėjimą Rumunijai, kad 2016 m. užfiksuotas didelis nuokrypis nuo vidutinės trukmės biudžeto tikslo. 2017 m. birželio 16 d. Taryba priėmė tolesnę rekomendaciją ⁽²⁾, kurioje patvirtinama būtinybė Rumunijai imtis reikiamų priemonių užtikrinti, kad 2017 m. grynųjų pirminių valdžios sektoriaus išlaidų ⁽³⁾ nominalus augimas neviršytų 3,3 %, o tai atitiktų 0,5 % BVP metinį struktūrinį koregavimą. Remiantis Komisijos 2017 m. pavasario prognoze, esama rizikos, kad 2017 m. nuo to rekomenduoto koregavimo bus labai nukrypta;
- (8) atsižvelgiant į fiskalinę Rumunijos padėtį, numatoma, kad 2018 m. šalis toliau vykdys koregavimą siekdama vidutinės trukmės biudžeto tikslo – 1 % BVP struktūrinio deficito. Pagal bendrai sutartą koregavimo matricą taikant Stabilumo ir augimo pakto tas koregavimas būtinas, kad grynųjų pirminių valdžios sektoriaus išlaidų nominalus augimas neviršytų 4,3 %. Tai atitiktų 0,5 % BVP struktūrinį koregavimą. Jeigu politika nesikeis, esama rizikos, kad 2018 m. nuo to reikalavimo bus labai nukrypta. Be to, Komisijos 2017 m. pavasario prognozėje numatoma, kad valdžios sektoriaus deficitas 2017 m. ir 2018 m. sieks 3,5 % BVP ir 3,7 % BVP, t. y. viršys Sutartyje numatytą 3 % BVP pamatinę vertę. Apskritai Taryba laikosi nuomonės, kad, siekiant laikytis Stabilumo ir augimo pakto nuostatų ir atsižvelgiant į smarkiai pablogėjusią fiskalinę perspektyvą, remiantis 2017 m. birželio 16 d. Rumunijai pateikta rekomendacija dėl didelio pastebėto nukrypimo nuo koregavimo plano, kuriuo siekiama vidutinio laikotarpio biudžeto tikslo, ištaisymo, nuo 2017 m. reikės imtis svarbių tolesnių priemonių;
- (9) Rumunijos fiskalinė sistema yra patikima, tačiau jos įgyvendinimas nėra visiškai užtikrintas. 2016 m. biudžetas labai nutolo nuo vidutinės trukmės biudžeto tikslo, t. y. 1 % BVP struktūrinio deficito, ir buvo pažeista nacionalinės fiskalinės sistemos deficito taisyklė. 2017 m. biudžetas dar labiau nukrypo nuo nacionalinių fiskalinių taisyklių. Kaip ir ankstesniais metais, 2016 m. Rumunijos valdžios institucijos nepateikė parlamentui atnaujintos fiskalinės strategijos iki teisės aktuose nustatyto termino rugpjūčio mėnesį. Todėl per metinio biudžeto sudarymo procesą nebuvo vadovaujama vidutinės trukmės laikotarpio fiskaline strategija;

⁽¹⁾ Pagal ciklą pakoreguotas balansas atėmus vienkartinės ir laikinas priemones, Komisijos tarnybų perskaičiuotas taikant bendrai sutartą metodiką.

⁽²⁾ 2017 m. birželio 16 d. Tarybos rekomendacija dėl didelio pastebėto nukrypimo nuo koregavimo plano, kuriuo siekiama vidutinio laikotarpio biudžeto tikslo, ištaisymo Rumunijoje (OL C 216, 2017 7 6, p. 1).

⁽³⁾ Grynąsias valdžios sektoriaus išlaidas sudaro bendrosios valdžios sektoriaus išlaidos, atėmus išlaidas palūkanoms, su Sąjungos programomis, kurios visiškai finansuojamos iš gautų Sąjungos lėšų, susijusias išlaidas ir išlaidas, atsirandančias dėl nediskrecinių su bedarbio pašalpomis susijusių pokyčių. Valstybės finansuojamas bendrojo pagrindinio kapitalo formavimas subalansuojamas per 4 metų laikotarpį. Įskaičiuojamos diskrecinės su pajamomis susijusios priemonės arba įstatymais nustatytas pajamų padidėjimas. Vienkartinės priemonės, susijusios tiek su pajamomis, tiek su išlaidomis, neįskaičiuojamos.

- (10) bankų sektoriaus būklė 2016 m. toliau gerėjo dėl pakankamų kapitalo rezervų ir augančio pelningumo. Rumunijos valdžios institucijos įsipareigojo 2018 m. atlikti išsamią bankų sektoriaus turto kokybės peržiūrą ir testavimą nepalankiausiomis sąlygomis. 2016 m. gegužę įsigaliojo Įstatymas dėl skolos nurašymo, tačiau bankų sektoriui dėl to kylančią riziką gerokai sušvelnino Konstitucinio teismo priimtas sprendimas, kad teismai privalės įvertinti, ar skolininkai atitinka teisės nuostatas dėl sunkumų. Neseniai priimtas teismo sprendimas, kad 2016 m. spalio mėn. parlamento priimtas Įstatymas dėl Šveicarijos frankais denominuotų paskolų prieštarauja Konstitucijai. Tačiau tokiomis pasikartojančiomis teisėkūros iniciatyvomis toliau mažinamas teisinis nuspėjamumas, o tai gali turėti neigiamos įtakos investuotojų požiūriui;
- (11) Rumunijoje labai paplitęs mokesčių slėpimas, dėl jo nukenčia mokesstinės pajamos ir mokesčių sistemos teisingumas, iškreipiama ekonomika. Šalis padarė nedidelę jai skirtos rekomendacijos gerinti mokesčių prievolių vykdymą ir mokesčių surinkimą pažangą. 2016 m. iš dalies pakeistos registravimosi PVM mokėtojais ir PVM grąžinimo procedūros, nacionaliniu mastu diegiami elektroniniai kasos aparatai, kurie sujungti su mokesčių administratoriaus sistema. Nuo 2017 m. tam tikriems sektoriams, kaip antai viešbučių, maitinimo paslaugų ir kitos susijusios pramonės šakos, taikoma speciali sistema, pagal kurią mokesčiai nustatomi neatsižvelgiant į pajamų grupę. Be to, siekiant atgrasyti nuo mokesčių vengimo, nustatyta ir apribojimų savarankiškai dirbantiems asmenims bei šeimos įmonėms. 2016 m. pastebėta, kad geriau laikomasi su mokesčių deklaracijomis ir mokėjimu susijusių reikalavimų, tačiau jungtiniais mokesčių ir darbo patikrinimais bei auditais nepasiekta geresnių rezultatų. Be to, labai mažoms įmonėms pagal joms taikomą mokesčių sistemą galiojanti apyvartos riba buvo smarkiai padidinta, o tarifas sumažintas, todėl susiklostė tokia padėtis, kad mokesstinės prievolės gali būti vykdomos, tačiau biudžetas iš to negauna pajamų. Įmonių apmokestinimas taikant skirstymo pagal sektorių ir kategorijas metodus kelia pavojų, kad įmonėms ir mokesčių administratoriui teks papildoma administracinė našta, ir tais metodais nėra prisidedama prie geresnio mokesčių surinkimo;
- (12) namų ūkių disponuojamųjų pajamų pasiskirstymas (skaičiuojant pagal namų ūkio dydį) Rumunijoje yra itin nevienodas ir mažina šalies potencialą užtikrinti tvarų integracinį augimą. 20 % turtingiausių gyventojų pajamos yra daugiau kaip aštuonis kartus didesnės už 20 % skurdžiausių gyventojų pajamas. Šis santykis yra daug didesnis už Sąjungos vidurkį. Nelygybę daugeliu atvejų lemia nevienodos galimybės naudotis sveikatos priežiūros sistema, gauti išsilavinimą, gauti paslaugas ir patekti į darbo rinką. Be to, pajamų skirtumas prieš mokesčius bei socialinius pervedimus ir po jų yra vienas iš mažiausių Sąjungoje. Socialinis bazinis indeksas, kuriuo grindžiamos pagrindinės socialinės išmokos, nebuvo atnaujintas nuo pat įvedimo 2008 m. Tebėra plačiai paplitęs nedeklaruojamas darbas, įskaitant vokeliuose mokamą darbo užmokesį, kuris toliau neigiamai veikia mokesstinės pajamas, iškreipia ekonomiką, mažina mokesčių ir išmokų sistemos teisingumą ir veiksmingumą. Įgyvendinant bandomąjį projektą, buvo organizuojami jungtiniai nacionaliniai Mokesčių administracijos ir darbo inspekcijų patikrinimai, tačiau jie kol kas neturėjo sisteminio poveikio. Sektoriams, kuriuose yra didžiausia mokesčių slėpimo rizika, neskiriama pakankamai išteklių, per mažai dėmesio skiriama vokeliuose mokamo darbo užmokesčio problemai ir dažniausiai imamasi prievartinių, o ne prevencinių priemonių;
- (13) 2016 m. darbo rinkos rezultatai pagerėjo – nedarbo lygis pasiekė žemą prieškrizinį lygį. Darbo jėgos apimtis toliau mažėja dėl visuomenės senėjimo ir tebesitęsiančios aktyvios emigracijos. Nedarbo lygis yra žemas, tačiau neaktyvumo rodikliai yra vieni didžiausių Sąjungoje. Jaunimo, moterų, žemos kvalifikacijos asmenų, neigaliųjų ir ypač romų užimtumo bei dalyvavimo darbo rinkoje rodikliai gerokai atsilieka nuo Sąjungos vidurkio. Tebėra labai daug nedirbančių, nesimokančių ar mokymuose nedalyvaujančių jaunuolių;
- (14) skurdo ar socialinės atskirties rizika, nors ir mažėja, toliau išlieka labai didelė, ypač tai pasakytina apie šeimas su vaikais, neigaliuosius, romus ir kaimo gyventojus. 2016 m. priimtas išsamus kovos su skurdu dokumentų rinkinys siekiant politiką perorientuoti taip, kad ja būtų skatinama teikti konkrečioms gyventojų grupėms skirtas paslaugas. Numatoma įgyvendinti bandomąjį projektą, kurio metu marginalizuotose bendruomenėse būtų diegiamos integruotos paslaugos. Dėl integruotų paslaugų diegimo nacionaliniu mastu labai išaugtų tokių paslaugų teikimo lygis, kuris šiuo metu yra žemas. Reaguojant į vieną po kitos sekusias šaliai skirtas rekomendacijas, priimtas Įstatymas dėl minimalių įtraukties pajamų; jis turi įsigaliooti 2018 m. Nustčius minimalias įtraukties pajamas būtų didinamas socialinės paramos adekvatumas ir aprėptis. Pasyvi parama derinama su privalomomis aktyviomis darbo rinkos priemonėmis ir patikrinimais. Šių priemonių galimybės suaktyvinti dalyvavimą darbo rinkoje visgi yra ribotos, nors siekiama, kad iki 2021 m. aktyvios darbo rinkos politikos priemonės pasiektų 25 % paramos gavėjų;
- (15) reformuojant nacionalinę užimtumo agentūrą stiprinama aktyvumo skatinimo politika. Įgyvendinus reformas bus pradėta teikti darbo ieškančių asmenų ir darbuotojų poreikiams pritaikyta parama ir integruotos paslaugos. Gerinamas nedirbančių, nesimokančių ar mokymuose nedalyvaujančių jaunuolių informavimas ir jiems skirtos paslaugos. Tačiau labiausiai nuo darbo rinkos nutolusioms grupėms skirta aktyvumo skatinimo veikla tebėra ribota,

o neseniai pasiūlytos aktyvumo skatinimo priemonės nebėra orientuotos į tas konkrečias grupes. Šių priemonių apimtis ir sąsaja su socialinėmis paslaugomis yra nepakankama, kad būtų galima iš esmės pagerinti minėtoms grupėms priklausančios darbo jėgos dalyvavimą;

- (16) pensijų adekvatumas ir skurdo senatvėje rizika labai susiję su lyčių aspektu, kadangi visi veiksniai yra vienodi, o skiriasi tai, kad moterys į pensiją išeina jaunesnio amžiaus ir todėl gauna mažesnes pensijų išmokas. Rumunija yra viena iš nedaugelio valstybių narių, kuriose nenumatyta moterų ir vyrų pensinio amžiaus konvergencija. Vyrų ir moterų pensinio amžiaus suvienodinimo įstatymas parlamentui pateiktas 2013 m. Kol kas jį patvirtino tik senatas;
- (17) atsižvelgiant į našumo raidą, ypatingą dėmesį Rumunijoje reikėtų skirti pajamų konvergencijai ir šalies konkurencingumo padėčiai, viešojo ir privačiojo sektorių darbo užmokesčio didinimui. Viešojo sektoriaus darbo užmokesčio didinimas gali turėti šalutinį poveikį privačiam sektoriui ir turėti įtakos Rumunijos konkurencingumui. Nors minimalusis darbo užmokestis Rumunijoje vis dar yra vienas mažiausių Sąjungoje, pastaraisiais metais jis labai padidėjo. Dėl *ad hoc* minimaliojo darbo užmokesčio padidėjimo labai išaugo minimalųjį darbo užmokestį gaunančių darbuotojų skaičius, dėl to darbo užmokesčio spektro apačioje šiuo metu patiriamas didelis spaudimas. Siekiant įgyvendinti šaliai skirtą rekomendaciją, 2016 m. pradžioje įsteigta trišalė darbo grupė, kurios paskirtis – sukurti minimaliojo darbo užmokesčio nustatymo pagal objektyvius ekonominius, darbo rinkos ir socialinius kriterijus mechanizmą; deja, šios grupės darbas labai vėluoja ir turi būti atitinkamai paspartintas. Socialinio dialogo sričiai būdinga tai, kad vis dar trūksta sektorių lygmens kolektyvinių derybų, o reformų veiksmingumas nukenčia dėl institucijų veiklos trūkumų;
- (18) geram, stabiliam darbui susirasti ir sėkmingam dalyvavimui ekonominiame ir socialiniame gyvenime būtini pakankami pagrindiniai gebėjimai. Remiantis tarptautiniais tyrimais matyti, kad Rumunijos paauglių pagrindiniai gebėjimai turi daug spragų. Aukšti mokyklos nebaigimo rodikliai, mažas aukštąjį išsilavinimą įgyjančių asmenų skaičius, didelis emigracijos mastas – visi šie veiksniai lemia kvalifikuotos darbo jėgos trūkumą. Kaimo vietovių gyventojai, o ypač romų vaikai, turi mažai galimybių naudotis kokybiška bendrojo švietimo sistema. Romų vaikai pasižymi prastesniais mokymosi rezultatais dėl to, kad į kaimo vietovėse esančias mokyklas ir mokyklas, kurias daugiausia lanko romų vaikai, sudėtinga pritraukti gerų mokytojų, taip pat dėl segregacijos ir dažnai pasitaikančio diskriminacinio požiūrio. Reaguodama į pakartotines jai skirtas rekomendacijas, Rumunija priėmė ir pradėjo įgyvendinti mokyklos nebaigusius asmenų skaičiaus mažinimo strategiją. Tarp priemonių, kurių imtasi pastaruoju metu, galima paminėti integruotas intervencijas, bandomąjį projektą tiekti karštą maistą, geresnį važinėjimo išlaidų atlyginimą ir socialinius talonus, kurių paskirtis – skatinti vaikų iš neturtingų šeimų ikimokyklinį ugdymą. 2017 m. rudenį numatoma imtis projektais grindžiamų priemonių, kurioms būtų skiriamas Sąjungos finansavimas ir kurios padėtų gerinti mokymo kokybę nepalankioje padėtyje esančiose mokyklose, taip pat modernizuojama mokymo programa (šis procesas dar nebaigtas). Buvo patobulinti kovos su segregacija teisės aktai, be kita ko, padidinti mokyklų inspekcijų įgaliojimai šioje srityje. Tačiau stebėsenos metodika dar neparengta. Siekiant nuolatinės pažangos kovojant su socialine ir ekonomine nelygybe švietimo srityje, būtini tolesni veiksmai. Jaunimo garantijų iniciatyva mokyklos nebaigusius asmenis kol kas pasiekė tik iš dalies, o antros galimybės programos neparengtos. Profesinio rengimo ir mokymo sistema nepakankamai pritaikyta darbo rinkos poreikiams ir labai mažai asmenų dalyvauja suaugusiųjų mokymosi procese;
- (19) Rumunijos gyventojų sveikatos rodikliai yra prasti. Galimybės gauti kokybiškas sveikatos priežiūros paslaugas, ypač nedideles pajamas gaunantiems asmenims ir kaimo gyventojams, mažina sveikatos priežiūros specialistų trūkumas, nepakankamas ligoninių finansavimas ir pernelyg didelis kliovimasis jomis, taip pat korupcija. Korupcija susijusi ne tik su neoficialiu atlygiu medicinos specialistams, bet ir su ligoninėse vykdomais viešaisiais pirkimais, sukčiavimu draudimo srityje, kyšininkavimu siekiant gauti pažymą, suteikiančią teisę gauti išmokas. Siekdamą įgyvendinti jai skirtą rekomendaciją ir atsižvelgdama į 2014–2020 m. Sąjungos finansavimo laikotarpio *ex ante* sąlygas, Rumunija ėmėsi tam tikrų politikos veiksmų persiorientuoti nuo stacionarinės prie ambulatorinės priežiūros. Siekiant nustatyti būtiną infrastruktūrą ir paslaugas, parengti regioniniai sveikatos priežiūros planai, taip pat stebimas nacionalinės sveikatos strategijos įgyvendinimas. Remiantis 2016–2020 m. nacionaline kovos su korupcija strategija priimtas teisės aktas, kuriuo siekiama peržiūrėti grįžtamosios informacijos apie neoficialų atlygį sistemą, ir padidinti sveikatos priežiūros specialistų atlyginimai. Įgyvendinant kovos su korupcija strategiją, sveikatos priežiūros srityje taikomos visapusiškos priemonės, be kita ko, gerinama apskaita ir skatinamas skaidrus ligoninių vadovų įdarbinimo procesas. Tačiau kol kas pasiektas tik pradinis bendruomenės priežiūros, ambulatorinės priežiūros ir siuntimo pas specialistus sistemų tobulinimo etapas, tebėra plačiai paplitęs neoficialus atlygis, vis dar neužtikrintas ligoninių valdymo skaidrumas ir patvirtinimo tebelaukia nacionalinė sveikatos priežiūros srities darbuotojų strategija;

- (20) Rumunijos administraciniais ir politikos formavimo gebėjimams kenkia neskaidrumas, o sprendimų priėmimo gebėjimams – biurokratinės administracinės procedūros, menkas rėmimasis kokybės kriterijais, prastas sektorių politikos tarpusavio koordinavimas ir paplitusi korupcija. Viešojo administravimo reformos įgyvendinimo pažanga yra nedidelė. Organizacinės struktūros tebėra nestabilios, o tai daro poveikį viešojo administravimo savarankiškumui ir veiksmingumui. 2016 m. pradėtos įgyvendinti valstybės tarnybos strategijos, tačiau kai kurie pagrindiniai tų strategijų tikslai, visų pirma susiję su objektyviais darbuotojų įdarbinimo kriterijais, vertinimu ir skatinimu už gerus darbo rezultatus, vis dar neįtraukti į teisės aktų sistemą. Pasiūlyta tam tikru mastu suderinti darbo užmokesčio lygį, tačiau nesama jokio aiškaus darbo rezultatų ir atlygio ryšio centriniu ir vietos lygmeniu. Būtina toliau didinti Valstybės tarnautojų agentūros gebėjimus ir autoritetą. Kai kurios 2016 m. pradėtos įgyvendinti politikos formavimo skaidrumo priemonės atšaukiamos. Administracinėje praktikoje nėra įtvirtinti strateginio planavimo ir reguliavimo poveikio vertinimo principai;
- (21) viena pagrindinių Rumunijos ekonominės plėtros kliūčių – kokybine ir kiekybine prasme nepakankamai išvystyta transporto infrastruktūra. Siekdamą pašalinti su tuo susijusius trūkumus ir reaguodama į jai skirtą rekomendaciją, 2016 m. rudenį Rumunija patvirtino generalinį transporto planą. Iš institucijos, atsakingos už infrastruktūros administravimą, buvo perimtas infrastruktūros investicijų valdymas, siekiant paspartinti investicijas į kelių infrastruktūrą. 2016 m. įsteigta įstaiga, kurios paskirtis – reformuoti geležinkelio sistemą, kad ji pradėtų veikti ne vėliau kaip 2017 m. viduryje;
- (22) pastaruoju metu Rumunijos investicijų rodikliai buvo vieni didžiausių Sąjungoje. Tačiau 2016 m. viešųjų investicijų sumažėjo, be kita ko, dėl menko Sąjungos lėšų panaudojimo. Siekdamą išnaudoti savo vystymosi potencialą, Rumunija turi užtikrinti, kad tokiuose svarbiuose sektoriuose, kaip antai transporto ar ypač atliekų, būtų aktyviai ir veiksmingai naudojamas Sąjungos finansavimas. Viešųjų investicijų kokybei kenkia, be kitų veiksnių, valdymo trūkumai ir prioritetų kaita. Įgyvendinant šaliai skirtą rekomendaciją padaryta nedidelė pažanga tobulinant viešųjų investicijų srities projektų pirmenybės nustatymo ir rengimo procesus. Pagal 2016 m. rugpjūtį įsigaliojusią tvarką reikalaujama, kad rengdamos savo išlaidų planus ministerijos apsvaistytų investicijų prioritetus, tačiau nesiimta jokių kitų veiksmų, kad būtų stiprinamas Finansų ministerijos vaidmuo investicijų pirmenybės nustatymo procese ir geriau koordinuojama viešųjų investicijų projektų rengimo veikla ministerijose. Patvirtinimo tebelaukia nacionalinis atliekų tvarkymo planas ir atliekų prevencijos programa, kuriuos buvo numatyta patvirtinti 2016 m. pabaigoje. Be to, būtina parengti valdymo ir reguliavimo vykdymo užtikrinimo planus, kad nacionalinės ir Sąjungos lėšų būtų nukreipiamos siekti tikslo atitikti Sąjungos lygio aplinkosaugos standartus;
- (23) Rumunijai labai svarbi veiksminga viešųjų pirkimų sistema, kad šalis galėtų įgyvendinti strateginius uždavinius ir spręsti pagrindinius politikos klausimus, be kita ko, užtikrinti veiksmingas viešąsias išlaidas, modernizuoti viešąjį administravimą, kovoti su korupcija, skatinti inovacijas, taip pat tvarų ir integracinį augimą. Veiksminga viešųjų pirkimų sistema svarbi ir tuo, kad skatina piliečių pasitikėjimą valdžios institucijomis ir demokratija. Pastaruoju metu Rumunija pradėjo įgyvendinti viešųjų pirkimų strategiją ir veiksmų planą. Po to, kai 2016 m. gegužės mėn. įsigaliojo Viešųjų pirkimų įstatymas, 2016 m. birželio mėn. buvo priimti įgyvendinimo teisės aktai dėl viešųjų pirkimų ir pirkimų komunalinių paslaugų sektoriuose, 2016 m. pabaigoje buvo priimti antrinės teisės aktai dėl koncesijos sutarčių, o nacionalinėje viešųjų pirkimų darbotvarkėje numatyti korupcijos prevencijos ir kontrolės veiksmai. Tačiau patvirtinimo dar laukia keletas itin svarbių toje strategijoje numatytų priemonių, kaip antai sugriežtinta kontrolė ir kitos kovai su korupcija skirtos priemonės, visiškai e. pirkimų sistemos įdiegimas ir viešųjų pirkimų pareigūnų mokymas;
- (24) daugiau kaip 45 % Rumunijos gyventojų gyvena kaimo vietovėse, kurios užimtumo ir švietimo, galimybių naudotis paslaugomis ir infrastruktūra, taip pat materialinės gerovės požiūriu smarkiai atsilieka nuo miesto. Įgyvendindama jai skirtą rekomendaciją suteikti daugiau galimybių naudotis integruotomis viešosiomis paslaugomis, plėsti bazinę infrastruktūrą ir skatinti ekonomikos įvairinimą, visų pirma kaimo vietovėse, Rumunija 2016 m. patvirtino išsamų kaimo plėtros priemonių rinkinį: šios priemonės yra susijusios su mažų ūkių modernizavimu, ne žemės ūkio veiklą vykdančių MVĮ rėmimu, investicijomis į infrastruktūrą, įskaitant socialines paslaugas ir švietimą, ir užimtumo formalizavimu. Ar šios priemonės duos ilgalaikių rezultatų, priklausys nuo gebėjimo vykdyti plataus masto bandomuosius veiksmus ir veiksmingai nukreipti bei panaudoti gaunamą Sąjungos finansavimą;
- (25) reikšmingas vaidmuo ekonomikoje, ypač svarbiausiuose infrastruktūros sektoriuose, tenka valstybės valdomoms įmonėms (VVĮ). VVĮ valdymo trūkumai lemia mažesnę, palyginti su konkurentų iš privačiojo sektoriaus, pelningumą ir neigiamą poveikį viešiesiems finansams. Įgyvendindama jai skirtą rekomendaciją, Rumunija padarė didelę VVĮ bendrojo valdymo tobulinimo pažangą. 2016 m. rudenį buvo skubiai priimti įgyvendinamieji teisės aktai, kuriais

remiami pagrindiniai VVĮ bendrojo valdymo teisės aktai. Teisės aktų sistema grindžiama gerąja tarptautine praktika, pagal kurią valdybos nariai ir VVĮ vadovai skiriami laikantis skaidrumo principų, be to, pagal šią sistemą Finansų ministerijai suteikiami konkretūs stebėjimo ir vykdymo užtikrinimo įgaliojimai. Taip pat imtasi priemonių vietos valdžios institucijų informuotumui apie naujas taisykles didinti, o informacija apie VVĮ biudžetą tapo vieša. Tačiau vėluojama paskirti profesionalius vadovus ir dėl to kyla susirūpinimas dėl tolesnio priemonių įgyvendinimo;

- (26) Rumunijos konkurencingumą mažina su sąnaudomis nesusijusio konkurencingumo trūkumai ir struktūrinės perėjimo prie didesnės pridėtinės vertės ekonomikos kliūtys, tarp kurių paminėtinos sudėtingos administracinės procedūros. 2016 m. įgyvendindama jai skirtą rekomendaciją, Rumunija priėmė keletą teisės aktų, kuriais siekiama supaprastinti administracines procedūras (kad ir nedaugelį jų) ir suteikti galimybę piliečiams bei viešojo administravimo institucijoms lengviau palaikyti ryšius;
- (27) korupcija vis dar apėmusi visus lygmenis ir tebėra kliūtis verslui. Rumunija padarė didelę teismų sistemos reformos įgyvendinimo ir kovos su aukšto lygio korupcija pažangą. Tačiau šiose srityse dar reikia nuveikti svarbių darbų, kad reformos būtų tvarios ir turėtų negrįžtamą poveikį. Tam tikros pažangos, ypač vietos valdžios lygmeniu, padaryta toliau plėtojant priemones, kuriomis siekiama užkirsti kelią korupcijai ir su ja kovoti, tačiau dar reikia išspręsti svarbias problemas, kurių kyla įgyvendinant 2016 m. patvirtintą nacionalinę kovos su korupcija strategiją. Būtina dėti pastangas, kad Rumunijos viešajame gyvenime būtų laikomasi teismų nepriklausomumo principo, būtų užbaigtos baudžiamojo proceso ir civilinio proceso kodeksų reformos, taip pat būtų užtikrinamas veiksmingas teismo sprendimų vykdymas. Pagal bendradarbiavimo ir tikrinimo mechanizmą Rumunija gauna rekomendacijas dėl teismų reformos ir kovos su korupcija. Todėl šios sritys neįtrauktos į Rumunijai skirtas rekomendacijas;
- (28) atsižvelgdama į 2017 m. Europos semestrą, Komisija atliko išsamią Rumunijos ekonominės politikos analizę ir ją paskelbė 2017 m. šalies ataskaitoje. Be to, ji įvertino 2017 m. konvergencijos programą, 2017 m. nacionalinę reformų programą, taip pat veiksmus, kurių Rumunija ėmėsi atsižvelgdama į ankstesniais metais jai skirtas rekomendacijas. Komisija įvertino ne tik jų svarbą tvariai fiskalinei ir socialinei bei ekonominei Rumunijos politikai, bet ir tai, kaip laikomasi Sąjungos taisyklių ir gairių, nes bendrą Sąjungos ekonomikos valdymą būtina stiprinti Sąjungos lygio priemonėmis prisidedant prie būsimų nacionalinių sprendimų;
- (29) atsižvelgdama į šį vertinimą, Taryba išnagrinėjo 2017 m. konvergencijos programą, o jos nuomonė⁽¹⁾ pateikta visų pirma toliau išdėstytoje 1 rekomendacijoje,

REKOMENDUOJA Rumunijai 2017 ir 2018 m. imtis šių veiksmų:

1. Užtikrinti, kad 2017 m. būtų laikomasi 2017 m. birželio 16 d. Tarybos rekomendacijos dėl didelio pastebėto nukrypimo nuo koregavimo plano, kuriuo siekiama vidutinio laikotarpio biudžeto tikslo, ištaisymo. 2018 m. toliau dėti dideles fiskalines pastangas pagal Stabilumo ir augimo pakto prevencinės dalies reikalavimus. Užtikrinti visapusišką fiskalinės sistemos taikymą. Gerinti mokesčių prievolių vykdymą ir mokesčių surinkimą. Kovoti su nedeklaruojamu darbu, be kita ko, užtikrinti, kad būtų sistemingai atliekami integruoti patikrinimai.
2. Tobulinti labiausiai nuo darbo rinkos nutolusioms grupėms skirtą tikslinę aktyvumo skatinimo veiklą ir integruotas viešąsias paslaugas. Priimti teisės aktą dėl vyrų ir moterų pensinio amžiaus suvienodinimo. Konsultuojantis su socialiniais partneriais, nustatyti skaidrų minimaliojo darbo užmokesčio nustatymo mechanizmą. Sudaryti geresnes galimybes naudotis kokybiška bendrojo švietimo sistema, ypač romams ir kaimo vietovėse gyvenantiems vaikams. Sveikatos priežiūros sritį perorientuoti į ambulatorinę priežiūrą ir pažaboti neoficialų atlygį.

⁽¹⁾ Pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 9 straipsnio 2 dalį.

3. Remiantis objektyviais kriterijais priimti teisės aktą siekiant užtikrinti, kad valstybės tarnyba būtų profesionali ir nepriklausoma. Tobulinti viešųjų investicijų srities projektų pirmenybės nustatymo ir rengimo procesus. Užtikrinti, kad nacionalinės viešųjų pirkimų strategijos įgyvendinimas vyktų laiku, būtų visapusiškas ir tvarus.

Priimta Briuselyje 2017 m. liepos 11 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

T. TÕNISTE

TARYBOS REKOMENDACIJA

2017 m. liepos 11 d.

dėl 2017 m. Slovėnijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2017 m. Slovėnijos stabilumo programos

(2017/C 261/23)

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnio 2 dalį ir 148 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo ⁽¹⁾, ypač į jo 5 straipsnio 2 dalį,atsižvelgdama į 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo ⁽²⁾, ypač į jo 6 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadas,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Socialinės apsaugos komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonominės politikos komiteto nuomonę,

kadangi:

- (1) 2016 m. lapkričio 16 d. Komisija priėmė metinę augimo apžvalgą, kuria pradedamas 2017 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras. 2017 m. kovo 9–10 d. Europos Vadovų Taryba patvirtino metinėje augimo apžvalgoje nustatytus prioritetus. 2016 m. lapkričio 16 d. Komisija pagal Reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 priėmė išpėjimo mechanizmo ataskaitą, kurioje Slovėnija nurodyta kaip viena iš valstybių narių, dėl kurių reikės parengti nuodugnią apžvalgą. Tą pačią dieną Komisija taip pat priėmė rekomendaciją dėl Tarybos rekomendacijos dėl euro zonos ekonominės politikos; 2017 m. kovo 9–10 d. tą rekomendaciją Europos Vadovų Taryba patvirtino. 2017 m. kovo 21 d. Taryba priėmė rekomendaciją dėl euro zonos ekonominės politikos (toliau – euro zonai skirta rekomendacija) ⁽³⁾;
- (2) kaip valstybė narė, kurios valiuta yra euro, atsižvelgdama į glaudžias ekonominės ir pinigų sąjungos šalių ekonomikos sąsajas, Slovėnija turėtų užtikrinti, kad euro zonai skirta rekomendacija būtų visiškai ir laiku įgyvendinta, kaip nurodyta toliau išdėstytose 1–3 rekomendacijose;
- (3) 2017 m. vasario 22 d. paskelbta 2017 m. Slovėnijos ataskaita. Joje įvertinta Slovėnijos pažanga, padaryta įgyvendinant 2016 m. liepos 12 d. Tarybos priimtas šaliai skirtas rekomendacijas, veiksmai, kurių Slovėnija ėmėsi atsižvelgdama į ankstesniais metais priimtas šaliai skirtas rekomendacijas, ir Slovėnijos pažanga siekiant nacionalinių tikslų pagal strategiją „Europa 2020“. Į ją įtraukti ir nuodugnios apžvalgos pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 5 straipsnį rezultatai, kurie taip pat buvo paskelbti 2017 m. vasario 22 d. Remdamasi savo analize, Komisija padarė išvadą, kad Slovėnijoje yra susidarę makroekonominiai disbalansai. Visų pirma pažeidžiamumą lemia bankų sektoriaus trūkumai, įmonių išiskolinimas ir fiskalinė rizika. Atsižvelgiant į atsinaujinusį augimą atsargų disbalansas

⁽¹⁾ OL L 209, 1997 8 2, p. 1.⁽²⁾ OL L 306, 2011 11 23, p. 25.⁽³⁾ OL C 92, 2017 3 24, p. 1.

palaipsniui mažėja. Skola įmonių sektoriuje buvo smarkiai sumažinta ir vėl atsinaujino privačios investicijos, be kita ko, tiesioginių užsienio investicijų forma, nors atsargos iš tiesioginių užsienio investicijų tebėra mažos, palyginti su kitomis regiono šalimis. Valstybės skolos lygis aukščiausią tašką pasiekė 2015 m., ir tikimasi, kad ateinančius kelerius metus mažės. Pažanga bankų sektoriaus restruktūrizavimo srityje sutapo su sparčiu neveiksnių paskolų dalies mažėjimu, kuris, tikimasi, tęsis. Vyriausybė ėmėsi reikiamų priemonių siekdama konsoliduoti ir restruktūrizuoti bankų sektorių bei pagerinti valstybės įmonių valdymą. Vis dėlto dar reikia imtis tolesnių politinių veiksmų, siekiant spręsti įmonių skolos problemą ir šalinti likusius finansų sektoriaus trūkumus, užtikrinti ilgalaikį viešųjų finansų tvarumą ir gerinti verslo aplinką;

- (4) 2017 m. stabilumo programą Slovėnija pateikė 2017 m. balandžio 28 d., o 2017 m. nacionalinę reformų programą – 2017 m. gegužės 3 d. Siekiant atsižvelgti į jų tarpusavio sąsajas, abi programos vertintos vienu metu;
- (5) į atitinkamas konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas atsižvelgta sudarant 2014–2020 m. Europos struktūrinių ir investicijų fondų (toliau – ESI fondai) programas. Kaip numatyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1303/2013⁽¹⁾ 23 straipsnyje, Komisija, jei tai būtina siekiant remti atitinkamų Tarybos rekomendacijų įgyvendinimą, gali paprašyti valstybės narės peržiūrėti savo partnerystės sutartį ir susijusias programas bei pasiūlyti jų pakeitimų. Kaip naudotūsi šia nuostata, Komisija išsamiau nurodė Priemonių, kuriomis ESI fondų veiksmingumas siejamas su patikimu ekonomikos valdymu, taikymo gairėse;
- (6) šiuo metu Slovėnijai taikoma Stabilumo ir augimo pakto prevencinė dalis ir pereinamojo laikotarpio skolos taisyklė. 2017 m. stabilumo programoje Vyriausybė numato, kad 2017 m. nominalus deficitas pagerės iki 0,8 % BVP, o 2020 m. bus pasiektas 0,4 % BVP perteklius. Planuojama, kad vidutinės trukmės biudžeto tikslas – struktūrinių požiūriu subalansuotas biudžetas, kuris neatitinka Stabilumo ir augimo pakto reikalavimų, – bus pasiektas be vėliau kaip 2020 m. Tačiau, remiantis perskaičiuotu⁽²⁾ struktūriniu balansu, vidutinės trukmės biudžeto tikslas programos laikotarpiu nebūtų pasiektas. 2017 m. stabilumo programoje numatoma, kad valdžios sektoriaus bendrosios skolos santykis su BVP sumažės iki 77,0 % BVP 2017 m. ir toliau mažės iki 67,5 % 2020 m. Makroekonominis scenarijus, kuriuo grindžiamos tos biudžeto projekcijos, yra tikėtinas. Vis dėlto priemonės, kurių reikia norint pasiekti planuojamus tikslus 2017 m. ir vėliau, nepakankamai konkretizuotos;
- (7) 2017 m. stabilumo programoje nurodyta, kad išskirtinio atvykstančių pabėgėlių srauto poveikis biudžetui 2016 m. ir 2017 m. yra didelis, ir pateikta tinkamų šių papildomų biudžeto išlaidų apimties ir pobūdžio įrodymų. Komisijos nuomone, reikalavimus atitinkančios papildomos išlaidos, susijusios su išskirtiniu atvykstančių pabėgėlių srautu, 2016 m. sudarė 0,07 % BVP. Ši suma yra nepasikeitusi, palyginti su 2017 m. biudžeto plano projektu, kuriame patvirtinamos 2016 m. stabilumo programos projekcijos. Kalbant apie 2017 m., stabilumo programoje pateiktas prašymas dėl 0,07 % BVP išlaidų, iš kurių Komisija atsižvelgs į 0,01 % BVP papildomą poveikį. Pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnio 1 dalies ir 6 straipsnio 3 dalies nuostatas šios papildomos išlaidos yra priimtinos, atsižvelgiant į tai, kad pabėgėlių srautas ir su saugumu susijusios priemonės yra neįprasti įvykiai, jų poveikis Slovėnijos viešiesiems finansams yra didelis, o tvarumas nebūtų pažeistas leidus laikinai nukrypti nuo koregavimo plano, kuriuo siekiama vidutinės trukmės biudžeto tikslo. Todėl 2016 m. reikiamas koregavimas siekiant vidutinės trukmės biudžeto tikslo buvo sumažintas siekiant atsižvelgti į šias papildomas biudžeto išlaidas. 2018 m. pavasarį Komisija atliks galutinį 2017 m. vertinimą remdamasi Slovėnijos valdžios institucijų pateiktais stebėtaisiais duomenimis, be kita ko, reikalavimus atitinkančių sumų vertinimą;

⁽¹⁾ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniai fondai, Sanglaudos fondai, Europos žemės ūkio fondai kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondai bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniai fondai, Sanglaudos fondai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondai taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 (OL L 347, 2013 12 20, p. 320).

⁽²⁾ Pagal ciklą pakoreguotas balansas atėmus vienkartinės ir laikinas priemones, Komisijos tarnybų perskaičiuotas taikant bendrai sutartą metodiką.

- (8) 2016 m. liepos 12 d. Taryba rekomendavo Slovėnijai 2017 m. užtikrinti bent 0,6 % BVP metinį fiskalinį koregavimą siekiant vidutinės trukmės biudžeto tikslo. Remiantis Komisijos 2017 m. pavasario prognoze, esama rizikos, kad 2017 m. bus kiek nukrypta nuo to reikalavimo;
- (9) 2018 m., atsižvelgiant į Slovėnijos fiskalinę padėtį ir visų pirma skolos dydį, numatoma, kad šalis toliau vykdys koregavimą siekdama tinkamo vidutinės trukmės biudžeto tikslo. Pagal bendrai sutartą koregavimo matricą taikant Stabilumo ir augimo pakta, tas koregavimas būtinas, kad grynųjų pirminių valdžios sektoriaus išlaidų ⁽¹⁾ nominalusis augimas nevirsytų 0,6 %. Tai atitiktų 1 % BVP struktūrinį koregavimą. Jeigu politika nesikeis, esama rizikos, kad 2018 m. nuo to reikalavimo bus labai nukrypta. Prognozuojama, kad 2017 ir 2018 m. Slovėnija laikysis skolos taisyklės. Apskritai Taryba mano, kad Slovėnija turi būti pasirengusi imtis papildomų priemonių 2017 m. ir kad 2018 m. reikės imtis papildomų priemonių siekiant laikytis Stabilumo ir augimo pakto nuostatų. Tačiau, kaip numatyta Reglamente (EB) Nr. 1466/97, vertinant biudžeto planus ir rezultatus reikėtų atsižvelgti į valstybės narės biudžeto balansą pagal ciklo sąlygas. Kaip primenama Komisijos komunikate dėl 2017 m. Europos semestro, kuris pridedamas prie šių konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų, vertinant 2018 m. biudžeto planų projektus, o vėliau – 2018 m. biudžeto rezultatus, reikės tinkamai atsižvelgti į tikslą siekti fiskalinės krypties, kuri padėtų ir stiprinti vykstantį atsigaivimą, ir užtikrinti Slovėnijos viešųjų finansų tvarumą. Šiame kontekste Taryba atkreipia dėmesį į tai, kad Komisija ketina atlikti bendrą vertinimą pagal Reglamentą (EB) Nr. 1466/97, visų pirma atsižvelgdama į Slovėnijos ciklinę padėtį; Be to, dėl itin didelio ekonomikos susitraukimo 2008–2013 m. ir įgyvendinamų esminių struktūrinių ir finansų sektoriaus reformų konkrečiu Slovėnijos atveju esama didelio netikrumo dėl ciklinės padėties;
- (10) 2015 m. liepos mėn. priimtu Fiskalinių taisyklių įstatymu patvirtinta valdžios sektoriaus vidutinės trukmės biudžeto sistema. Kad ji pradėtų veikti, būtina iš dalies pakeisti Viešųjų finansų įstatymą. Iš pradžių Vyriausybė įsipareigojo persvarstyti Viešųjų finansų įstatymą priimti per šešis mėnesius nuo Fiskalinių taisyklių įstatymo priėmimo. Tačiau šis terminas kelis kartus buvo atidėtas ir persvarstytas teisės aktas dar nepateiktas svarstyti parlamentui. Persvarstytas Viešųjų finansų įstatymas yra viena iš teisinių priemonių siekiant perkelti į nacionalinę teisę Tarybos direktyvą 2011/85/ES ⁽²⁾, kurią valstybės narės turėjo baigti perkelti iki 2013 m. pabaigos. 2017 m. kovo 21 d. buvo paskirti Fiskalinės tarybos nariai;
- (11) didelė valstybės skola, 2016 m. siekusi 79,7 % BVP, yra Slovėnijos valstybės finansų silpnoji vieta. Šalies visuomenė senėja greičiau nei daugumoje valstybių narių. Slovėnijai kyla didelė su ilgalaikiu viešųjų finansų tvarumu susijusi rizika, o jos ilgalaikio tvarumo atotrūkio rodiklis dėl prognozuojamo su pensijomis susijusių viešųjų išlaidų, sveikatos priežiūros ir ilgalaikės priežiūros išlaidų didėjimo yra didžiausias iš visų valstybių narių;
- (12) Vyriausybė pateikė pasiūlymą reformuoti sveikatos priežiūros sistemą. Sveikatos priežiūros ir sveikatos draudimo įstatymo, kaip pagrindinio reformos elemento, projektas 2017 m. vasario mėn. buvo pateiktas viešoms konsultacijoms ir planuojama iki 2017 m. vasaros jį perduoti Valstybės Susirinkimui. Svarbu laikytis numatyto tvarkaraščio, kad įstatymas įsigaliotų dar 2017 m. 2016 m. gruodžio mėn. buvo pateikti pasiūlymai iš dalies pakeisti Sveikatos priežiūros paslaugų įstatymą bei Pacientų teisių įstatymą ir buvo priimtas naujas Farmacijos įstatymas. Likę uždaviniai susiję su ligoninių valdymu ir jų veiklos rezultatais, pirmine priežiūra, kaip prevencine stacionarinio gydymo priemone, ligoninių mokėjimo sistemomis, sveikatos technologijų vertinimu ir informacinėmis sistemomis. Be to, medicinos prekių ir paslaugų centralizuotų viešųjų pirkimų teikiama nauda iš esmės tebėra neįvertinama, kol rengiama nauja vaistų centralizuotų viešųjų pirkimų sistema, kuri galėtų padėti padidinti viešųjų pirkimų skaidrumą ir ekonominį efektyvumą. Svarbus uždavinys taip pat yra vykdyti ilgalaikės priežiūros reformą. Iki šiol Slovėnijoje nėra integruotos ilgalaikės priežiūros sistemos. Rengiamas ilgalaikės priežiūros poreikiams nustatyti skirtas bandomasis projektas;

⁽¹⁾ Grynąsias valdžios sektoriaus išlaidas sudaro bendrosios valdžios sektoriaus išlaidos, atėmus išlaidas palūkanoms, su Sąjungos programomis, kurios visiškai finansuojamos iš gautų Sąjungos lėšų, susijusias išlaidas ir išlaidas, atsirandančias dėl nediskrecinių su bedarbio pašalpomis susijusių pokyčių. Valstybės finansuojamas bendrojo pagrindinio kapitalo formavimas subalansuojamas per 4 metų laikotarpį. Įskaičiuojamos diskrecinės su pajamomis susijusios priemonės arba įstatymais nustatytas pajamų padidėjimas. Vienkartinės priemonės, susijusios tiek su pajamomis, tiek su išlaidomis, neįskaičiuojamos.

⁽²⁾ 2011 m. lapkričio 8 d. Tarybos direktyva 2011/85/ES dėl reikalavimų valstybių narių biudžeto sistemoms (OL L 306, 2011 11 23, p. 41).

- (13) 2016 m. balandžio mėn. Vyriausybė priėmė Baltąją knygą dėl pensijų ir pradėjo viešas konsultacijas dėl pensijų sistemos ateities. Tačiau vis dar trūksta konkrečių teisės aktų pasiūlymų. Ateities uždaviniai yra užtikrinti ilgalaikį pensijų sistemos tvarumą ir adekvatumą, teisės aktais nustatytą pensinį amžių suderinant su ilgėjančia vidutine tikėtina gyvenimo trukme ir skatinant vėlesnį išėjimą į pensiją, didinti papildomų pensijų sistemų aprėptį, tinkamai spręsti skirtingų karjeros modelių keliamus uždavinius ir mažinti vyresnio amžiaus žmonių skurdo riziką;
- (14) darbo rinkos ir socialinės tendencijos toliau gerėjo. Darbo vietų kūrimas paspartėjo, o nedarbas mažėjo. Žmonių, kuriems gresia skurdas ir socialinė atskirtis, sumažėjo, tačiau vyresnio amžiaus žmonių grupėje ši grėsmė tebėra didesnė už ES vidurkį. Gerėjanti padėtis darbo rinkoje teikia galimybę įdarbinti vyresnio amžiaus darbuotojus, tačiau jų dalyvavimo darbo rinkoje lygis tebėra žemas. Pastaraisiais metais darbuotojai vis dažniau išeina į pensiją pagal nedarbo draudimo sistemą. Ilgalaikio nedarbo lygis vis dar viršija iki krizės buvusį lygį ir ilgalaikiai bedarbiai sudaro daugiau nei pusę visų bedarbių. Daugiau kaip 40 % visų ilgalaikių bedarbių yra vyresni nei 50 metų ir beveik pusė iš jų neturi darbo dvejus ar daugiau metų. Parengta ir su socialiniais partneriais aptvarkyta analizė ir veiksmų planas, kuriais siekiama didinti vyresnio amžiaus darbuotojų užimtumo lygį. Laiku įgyvendintas, veiksmų planas galėtų padėti skatinti vyresnio amžiaus darbuotojų aktyvumą. Žemos kvalifikacijos darbuotojų užimtumo lygis tebėra žemas ir gerokai žemesnis už iki krizės buvusį lygį, taip pat ES vidurkį. 2016 m. sausio mėn. priimtame aktyvios darbo rinkos politikos įgyvendinimo plane toliau taikomas dabartinis metodas, o šios srities išlaidos tebėra mažos. Vykdamas aktyvią darbo rinkos politiką vyresnio amžiaus ir žemos kvalifikacijos darbuotojams ir toliau skiriama nepakankamai dėmesio. Nepaisant 2013 m. reformos, darbo rinkos segmentacijos problema vis dar neišspręsta;
- (15) nors neveiksnių paskolų lygis vis dar aukštas, jis patikimai mažėja. Slovėnijos bankas įgyvendino keletą priemonių, teikiančių bankams paskatų tvariai mažinti neveiksnių paskolų kiekį. Spaudimas mažinti skolą pradėjo slūgti, tačiau kredito srutai į įmones ir toliau mažėja. Atskirų įmonių pažanga mažinant skolą buvo netolygi. 2016 m. susijungus trimis bankams vyksta bankų sektoriaus konsolidavimas ir restruktūrizavimas. Slovėnija įsipareigojo parduoti bent 50 % savo valdomų akcijų stambiausiame valstybės valdomame banke iki 2017 m. gruodžio 31 d., o dar 25 % be vienos akcijos – iki 2018 m. gruodžio 31 d. Peržiūrėjus teisinę sistemą buvo dar labiau sustiprinti Bankų turto valdymo bendrovės įmonių restruktūrizavimo gebėjimai. MVĮ neveiksnių paskolų dalis išlieka didelė. Šiam klausimui spręsti, padedant Pasaulio bankui, buvo parengtas sisteminis MVĮ neveiksnių paskolų tvarkymo metodas. Be to, Vyriausybė priėmė įstatymo projektą dėl centrinio kreditų registro steigimo, kad būtų galima veiksmingiau valdyti riziką ir sumažinti išsiskolinimo riziką;
- (16) kreditinių įmonių galimybės naudotis alternatyviais finansavimo šaltiniais yra labai ribotos. Slovėnijos įmonių fondas ir bankas „Slovenska izvozna in razvojna banka“ daugiausia nustatė naujas skolos priemones MVĮ, įskaitant tokias priemones kaip mikrokreditai. 2016 m. Slovėnijos įmonių fondas įgyvendino vieną pradinio kapitalo schemą, kurios parama pasinaudojo kiek mažiau nei 50 MVĮ. Kitos alternatyvaus finansavimo priemonės, be kita ko, rizikos kapitalo ir nuosavo kapitalo priemonės panaudojant ESI fondų lėšas, galėtų būti pagrindinis papildomo finansavimo šaltinis, tačiau jų teikiamomis galimybėmis iš esmės vis dar nėra visapusiškai pasinaudota;
- (17) padaryta tam tikra pažanga įgyvendinant 2015–2020 m. viešojo administravimo plėtros strategiją. Tačiau kai kurių konkrečių priemonių įgyvendinimas, pavyzdžiui, Valstybės tarnybos įstatymo priėmimas, vėl buvo atidėtas. Apskaičiuota, kad pagal Vyriausybės taikomą administracinės naštos mažinimo programą 2009–2015 m. iš viso sutaupyta 365 mln. EUR ir įgyvendinta beveik 60 % iš 318 administracinės naštos mažinimo priemonių. Tačiau privačias investicijas vis dar stabdo sudėtingos ir ilgos administracinės procedūros, visų pirma susijusios su statyba ir teritorijų planavimu. Nors teisingumo sistemos efektyvumas ir kokybė dar pagerėjo, komercinėse bylose vis dar ilgai trunka paskirti pirmųjų posėdžių laiką, o skundai negali būti teikiami elektroninėmis priemonėmis. Nepaisant kai kurių svarbių kovos su korupcija reformų, kaip antai korupcijos netoleravimo programos, priėmimo, korupcijos suvokimo rodiklis išlieka neigiamas ir, ko gero, tai daro poveikį verslo sprendimams. Po pradinės pažangos modernizuojant profesijų reglamentavimą, reformų tempas sulėtėjo. Panaikinus ribojamąsias profesijų reglamentavimo kliūtis galėtų padidėti konkurencija šių profesijų rinkose;
- (18) nepaisant 2013 m. pradėtos privatizavimo programos valstybė vis dar daug dalyvauja ekonomikoje. Valstybė yra didžiausias darbdavė, turto valdytoja ir įmonių skolos vertybinių popierių turėtoja Slovėnijoje. Silpnas įmonių valdymas ir didelė valstybės nuosavybės dalis turėjo didelių fiskalinių ir ekonominių pasekmių. Apskaičiuota, kad jos 2007–2014 m. sudarė 13 mlrd. EUR arba maždaug trečdali BVP, visų pirma dėl finansų sektoriaus stabilizavimo priemonių ir valstybės įmonių negauto pelno, palyginti su privačiomis įmonėmis. Dėl naujos įmonių valdymo sistemos valstybės įmonių rezultatai pradėjo gerėti, tačiau rizika išlieka. Iki 2015 m. pabaigos pasiekti rezultatai

rodo, kad Slovėnijos valstybės kontroliuojančiosios bendrovės valdomų įmonių pelningumas padidėjo, nors ir nepasiekė valdymo strategijoje nustatyto tarpinio tikslo. Vyriausybė 2017 m. sausio mėn. patvirtino 2017 m. turto valdymo planą, kuriame nustatomi kiekvienos atskiros valstybės įmonės kiekybiniai veiklos rodikliai ir atnaujinamas parduotino turto sąrašas. Tačiau dar neperžiūrėta turto valdymo strategija, kurią pirmą kartą 2015 m. patvirtino parlamentas, nes Vyriausybė savo sprendimą atidėjo 2017 m. antrajam pusmečiui. Nors 2017 m. vasario mėn. pabaigoje buvo paskirtas naujas valdybos pirmininkas, paskirti dar ne visi stebėtojų tarybos nariai;

- (19) atsižvelgdama į 2017 m. Europos semestrą, Komisija atliko išsamią Slovėnijos ekonominės politikos analizę ir ją paskelbė 2017 m. šalies ataskaitoje. Be to, ji įvertino 2017 m. stabilumo programą, 2017 m. nacionalinę reformų programą, taip pat veiksmus, kurių Slovėnija ėmėsi atsižvelgdama į ankstesniais metais jai skirtas rekomendacijas. Komisija įvertino ne tik jų svarbą tvariai fiskalinei ir socialinei bei ekonominei Slovėnijos politikai, bet ir tai, kaip jie atitinka Sąjungos taisykles ir gaires, nes Sąjungos lygio priemonėmis prisidedant prie būsimų nacionalinių sprendimų būtina stiprinti bendrą Sąjungos ekonomikos valdymą;
- (20) atsižvelgdama į šį vertinimą, Taryba išnagrinėjo 2017 m. stabilumo programą, o jos nuomonė ⁽¹⁾ pateikta visų pirma toliau išdėstytoje 1 rekomendacijoje;
- (21) atsižvelgdama į Komisijos nuodugnios apžvalgos ir šio vertinimo rezultatus, Taryba išnagrinėjo 2017 m. nacionalinę reformų programą ir 2017 m. stabilumo programą. Jos rekomendacijos pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 6 straipsnį pateiktos toliau išdėstytoje 1 ir 3 rekomendacijose,

REKOMENDUOJA Slovėnijai 2017–2018 m. imtis šių veiksmų:

1. 2018 m. toliau dėti dideles fiskalines pastangas pagal Stabilumo ir augimo pakto prevencinės dalies reikalavimus, atsižvelgiant į poreikį stiprinti vykstantį atsigavimą ir užtikrinti Slovėnijos viešųjų finansų tvarumą. Patvirtinti ir įgyvendinti siūlomą sveikatos priežiūros sistemos reformą ir patvirtinti planuojamą ilgalaikės priežiūros reformą, padidinant ekonominį efektyvumą, prieinamumą ir priežiūros kokybę. Visapusiškai išnaudoti centralizuotų viešųjų pirkimų sveikatos priežiūros sektoriuje potencialą. Patvirtinti priemones, kurių reikia siekiant užtikrinti ilgalaikį pensijų sistemos tvarumą ir adekvatumą.
2. Suintensyvinti pastangas siekiant padidinti žemos kvalifikacijos ir vyresnio amžiaus darbuotojų įsidarbinimo galimybes, visų pirma taikant tikslines mokymosi visą gyvenimą ir aktyvumo skatinimo priemones.
3. Pagerinti finansavimo sąlygas, be kita ko, palengvinant ilgalaikį neveiksnių paskolų pertvarkymą ir padidinant galimybes naudotis alternatyviais finansavimo šaltiniais. Užtikrinti visapusišką bankų turto valdymo bendrovės strategijos įgyvendinimą. Sumažinti teritorijų planavimo ir statybos leidimų išdavimo taisyklių sudaromą administracinę našta verslui ir užtikrinti gerą valstybės įmonių valdymą.

Priimta Briuselyje 2017 m. liepos 11 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

T. TÖNISTE

⁽¹⁾ Pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnio 2 dalį.

TARYBOS REKOMENDACIJA

2017 m. liepos 11 d.

dėl 2017 m. Slovakijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2017 m. Slovakijos stabilumo programos

(2017/C 261/24)

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnio 2 dalį ir 148 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo ⁽¹⁾, ypač į jo 5 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadą,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Socialinės apsaugos komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonominės politikos komiteto nuomonę,

kadangi:

- (1) 2016 m. lapkričio 16 d. Komisija priėmė metinę augimo apžvalgą, kuria pradedamas 2017 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras. 2017 m. kovo 9–10 d. Europos Vadovų Taryba patvirtino metinėje augimo apžvalgoje nustatytus prioritetus. 2016 m. lapkričio 16 d. Komisija, remdamasi Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1176/2011 ⁽²⁾, priėmė išpėjimo mechanizmo ataskaitą, kurioje Slovakija nenurodyta kaip viena iš valstybių narių, dėl kurių reikės parengti nuodugnią apžvalgą; Tą pačią dieną Komisija taip pat priėmė rekomendaciją dėl Tarybos rekomendacijos dėl euro zonos ekonominės politikos; 2017 m. kovo 9–10 d. tą rekomendaciją Europos Vadovų Taryba patvirtino. 2017 m. kovo 21 d. Taryba priėmė rekomendaciją dėl euro zonos ekonominės politikos (toliau – euro zonai skirta rekomendacija) ⁽³⁾;
- (2) kaip valstybė narė, kurios valiuta yra euro, atsižvelgdama į glaudžias ekonominės ir pinigų sąjungos šalių ekonomikos sąsajas, Slovakija turėtų užtikrinti, kad euro zonai skirta rekomendacija būtų visiškai ir laiku įgyvendinta, kaip nurodyta toliau išdėstytose 1–2 rekomendacijose;
- (3) 2017 m. vasario 22 d. paskelbta 2017 m. Slovakijos ataskaita. Joje įvertinta Slovakijos pažanga, padaryta įgyvendinant 2016 m. liepos 12 d. Tarybos priimtas šaliai skirtas rekomendacijas, veiksmai, kurių Slovakija ėmėsi atsižvelgdama į ankstesniais metais priimtas šaliai skirtas rekomendacijas, ir Slovakijos pažanga siekiant nacionalinių tikslų pagal strategiją „Europa 2020“;
- (4) 2017 m. balandžio 26 d. Slovakija pateikė 2017 m. nacionalinę reformų programą ir 2017 m. stabilumo programą. Siekiant atsižvelgti į jų tarpusavio sąsajas, abi programos vertintos vienu metu;

⁽¹⁾ OL L 209, 1997 8 2, p. 1.⁽²⁾ 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo (OL L 306, 2011 11 23, p. 25).⁽³⁾ OL C 92, 2017 3 24, p. 1.

- (5) į atitinkamas konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas atsižvelgta sudarant 2014–2020 m. Europos struktūrinių ir investicijų fondų (toliau – ESI fondai) programas. Kaip numatyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1303/2013⁽¹⁾ 23 straipsnyje, Komisija, jei tai būtina siekiant remti atitinkamų Tarybos rekomendacijų įgyvendinimą, gali paprašyti valstybės narės peržiūrėti savo partnerystės sutartį ir susijusias programas bei pasiūlyti jų pakeitimų. Kaip naudotusi šia nuostata, Komisija išsamiau nurodė Priemonių, kuriomis ESI fondų veiksmingumas siejamas su patikimu ekonomikos valdymu, taikymo gairėse;
- (6) šiuo metu Slovakijai taikoma Stabilumo ir augimo pakto prevencinė dalis. 2017 m. stabilumo programoje Vyriausybė planuoja nominalų deficitą sumažinti iki 1,3 % BVP 2017 m. ir tada palaipsniui jį mažinti iki 0 % BVP 2019 m. ir 2020 m. Vidutinės trukmės biudžeto tikslą – 0,5 % BVP struktūrinį deficitą – numatoma pasiekti 2018 m. 2017 m. stabilumo programoje numatoma, kad valdžios sektoriaus bendrosios skolos santykis su BVP iki 2020 m. laipsniškai sumažės iki 46 %. Makroekonominis scenarijus, kuriuo grindžiamos tos biudžeto projekcijos, yra tikėtinas;
- (7) 2016 m. liepos 12 d. Taryba rekomendavo Slovakijai 2017 m. užtikrinti 0,5 % BVP metinį fiskalinį koregavimą siekiant vidutinės trukmės biudžeto tikslo. Remiantis Komisijos 2017 m. pavasario prognoze, esama rizikos, kad 2017 m. nuo tos rekomendacijos bus šiek tiek nukrypta;
- (8) 2018 m., atsižvelgiant į Slovakijos fiskalinę padėtį, numatoma, kad šalis toliau vykdys koregavimą siekdama vidutinės trukmės biudžeto tikslo – 0,5 % BVP struktūrinio deficito. Pagal bendrai sutartą koregavimo matricą taikant Stabilumo ir augimo pakta, tas koregavimas būtinas, kad grynųjų pirminių valdžios sektoriaus išlaidų⁽²⁾ nominalusis augimas neviršytų 2,9 %. Tai atitiktų 0,5 % BVP struktūrinį koregavimą. Jeigu politika nesikeis, esama rizikos, kad 2017 m. ir 2018 m. laikotarpiu nuo to reikalavimo bus labai nukrypta. Apskritai Taryba mano, jog Slovakija turi būti pasirengusi imtis papildomų priemonių siekdama užtikrinti, kad 2017 m. būtų laikomasi reikalavimų, ir jog 2018 m. reikės imtis papildomų priemonių siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi Stabilumo ir augimo pakto nuostatų. Tačiau, kaip numatyta Reglamente (EB) Nr. 1466/97, vertinant biudžeto planus ir rezultatus reikėtų atsižvelgti į valstybės narės biudžeto balansą pagal ciklo sąlygas. Kaip primenama Komisijos komunikate dėl 2017 m. Europos semestro, kuris pridedamas prie šių konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų, vertinant 2018 m. biudžeto planų projektus, o vėliau – 2018 m. biudžeto rezultatus, reikės tinkamai atsižvelgti į tikslą siekti fiskalinės krypties, kuri padėtų ir stiprinti vykstantį atsigavimą, ir užtikrinti Slovakijos viešųjų finansų tvarumą. Šiame kontekste Taryba atkreipia dėmesį į tai, kad Komisija ketina atlikti bendrą vertinimą pagal Reglamentą (EB) Nr. 1466/97, visų pirma atsižvelgdama į Slovakijos ciklinę padėtį;
- (9) Slovakijos viešiesiems finansams ilguoju laikotarpiu vis dar kyla rizika. Sveikatos priežiūros išlaidos ir toliau kelia pavojų ilgalaikiam viešųjų finansų tvarumui, nes Slovakijoje sveikatos priežiūros išlaidų efektyvumo didinimas tebėra problemiškas. Imtasi tam tikrų veiksmų siekiant racionalizuoti stacionariąją sveikatos priežiūrą ir sumažinti išlaidas, tačiau konkrečių rezultatų dar nematyti. Vykdam 2016 m. išlaidų peržiūrą nustatyta sričių, kuriose gali būti sutaupyta lėšų. Vis dėlto kol kas praktinė pažanga įgyvendinant visapusišką sveikatos priežiūros ir sveikatos išlaidų reformą vangi, nes tik nedaug pasistūmėta įdiegiant suskirstymu į grupes pagal diagnozę grindžiamą mokėjimų sistemą bei e. sveikatos sistemas. Numatoma, kad valstybinės pensijų sistemos deficitas ilgainiui padvigubės, o pensinis amžius Slovakijoje yra vienas iš mažiausių Sąjungoje. Pastaruoju metu įvykdyti pensijų sistemos pakeitimai iš esmės buvo *ad hoc* ir trumpalaikiai;

⁽¹⁾ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialinio fondo, Sanglaudos fondai, Europos žemės ūkio fondai kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondai bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialinio fondo, Sanglaudos fondai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondai taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 (OL L 347, 2013 12 20, p. 320).

⁽²⁾ Grynąsias valdžios sektoriaus išlaidas sudaro bendrosios valdžios sektoriaus išlaidos, atėmus išlaidas palikanoms, su Sąjungos programomis, kurios visiškai finansuojamos iš gautų Sąjungos lėšų, susijusias išlaidas ir išlaidas, atsirandančias dėl nediskrecinių su bedarbio pašalpomis susijusių pokyčių. Valstybės finansuojamas bendrojo pagrindinio kapitalo formavimas subalansuojamas per 4 metų laikotarpį. Įskaičiuojamos diskrecinės su pajamomis susijusios priemonės arba įstatymais nustatytas pajamų padidėjimas. Vienkartinės priemonės, susijusios tiek su pajamomis, tiek su išlaidomis, neįskaičiuojamos.

- (10) mokesčių slėpimas ir vengimas sumažėjo, ir dedamos pastangos padidinti savanorišką mokesčių prievolių vykdymą. Pagerintas mokesčių surinkimas labai sumažino anksčiau buvusią didelę PVM nepriemoką. Atrodo, kad apribojus sukčiavimą PVM taip pat padarytas teigiamas poveikis įmonių pelno mokesčio surinkimui. Finansų administracija sutelkė dėmesį į PVM prievolių vykdymo gerinimą, visų pirma vykdydama auditus. Kartu nagrinėjamos ne audito veiklos galimybės siekiant sustiprinti savanorišką mokesčių prievolių vykdymą;
- (11) nepaisant dėl stipraus ekonomikos atsigavimo ir spartaus darbo vietų kūrimo pagerėjusios padėties darbo rinkoje, ilgalaikis nedarbas tebekelia susirūpinimą. Ilgalaikio nedarbo lygis ir toliau yra vienas aukščiausių Sąjungoje. Ilgalaikis nedarbas visų pirma būdingas marginalizuotiems romams, žemos kvalifikacijos asmenims ir jaunimui. Be to, išlieka regionų skirtumų – nedarbo lygis rytų Slovakijoje vis dar dvigubai didesnis nei Bratislavoje. Vis dar nedaug suaugusiųjų dalyvauja mokymosi visą gyvenimą ir antros galimybės mokytis programose. Nepaisant priemonių, kuriomis mažą darbo užmokestį gaunantys darbuotojai skatinami dirbti, ir tęsiamos valstybinių užimtumo tarnybų reformos, išlieka sunkumų teikiant individualizuotą paramą ilgalaikiams bedarbiams ir pažeidžiamoms grupėms priklausantiems asmenims, be kita ko, dėl didelio paraiškų skaičiaus. Slovakijos ilgalaikių bedarbių integracijos veiksmų planu, kurį daugiausia finansuoja Europos socialinis fondas, siekiama ištaisyti šią padėtį taikant visapusišką požiūrį į individualiems poreikiams pritaikytas paslaugas. Konkrečiai bus teikiamos specializuotos konsultavimo paslaugos, įdiegta nauja profiliavimo sistema, bendradarbiaujama su privačiomis įdarbinimo agentūromis ir vykdomos atsižvelgiant į regioninius darbo rinkos poreikius darbdavių parengtos tikslinės mokymo programos. Romų dalyvavimas Slovakijos darbo rinkoje išlieka labai mažas, o pažanga didinant jų užimtumo lygį yra lėta. Prie menko romų dalyvavimo darbo rinkoje prisideda žemas išsilavinimo bei įgūdžių lygis ir diskriminacija. Žemą vaisingo amžiaus moterų užimtumo lygį lemia ilgos (iki trejų metų) vaiko priežiūros atostogos (kurias retai ima vyrai), vaikų priežiūros įstaigų, ypač skirtų vaikams iki trejų metų, stygius ir mažai taikomas lankstaus darbo grafikas;
- (12) švietimo sistema nepakankamai pritaikyta Slovakijos ekonomikos potencialui didinti. Švietimo rezultatai ir pagrindinių gebėjimų lygis pagal tarptautinius standartus tebėra nuviliantys, o 2012–2015 m. jie dar labiau suprastėjo. Be to, vis dar labai skiriasi padėtis skirtinguose regionuose. Prasti mokymosi rezultatai pirmiausia yra susiję su didele socialinės ir ekonominės mokinių padėties bei jų etninės kilmės įtaka, taip pat teisingumo, prieinamumo ir įtraukties klausimais bei gana mažu mokytojo profesijos patrauklumu. Nepaisant to, kad 2016 m. mokytojų darbo užmokestis buvo pakeltas du kartus (4 % sausio mėn. ir 6 % rugsėjo mėn.) ir 2017–2020 m. numatoma toliau jį didinti, nekonkurencingos darbo užmokesčio sąlygos ir ribotos tęstinio mokytojų mokymo galimybės yra vieni iš veiksnių, dėl kurių ši profesija vis dar iš esmės yra nepatraukli, ypač būsimiems jauniems mokytojams ir labiau išsivysčiusiuose šalies regionuose gyvenantiems asmenims. Neseniai priimti marginalizuotų romų bendruomenei skirti kovos su segregacija teisės aktai dar ne iki galo įgyvendinti, kad paskatintų teigiamus pokyčius ir padidintų romų dalyvavimą įtraukiojo bendrojo švietimo sistemoje, ypač kalbant apie ankstyvąją ugdymą bei priežiūrą ir ikimokyklinį ugdymą;
- (13) Slovakijos viešasis administravimas modernizuojamas, tačiau problemų tebekelia korupcija. Korupcijos suvokimo indeksas išlieka aukštas ir kelia didelių kliūčių verslui. Atrodo, kad vis dar nepakankamai gerai veikia kontrolės mechanizmai, taip pat nepakankamai užtikrinamas kovos su korupcija taisyklių vykdymas, o informavimui apie pažeidimus ir priedangos įmones skirtų politikos iniciatyvų gali nepakakti šioms problemoms išspręsti. Be to, viešųjų pirkimų praktika neatitinka gerosios praktikos daugelyje sričių. Rengiamos mokymo priemonės siekiant išmokyti darbuotojus administruoti efektyvesnę viešųjų pirkimų sistemą. Tačiau susirūpinimą tebekelia interesų konfliktai, specialiai pritaiktos konkursų specifikacijos ir pernelyg dažnas mažiausios kainos kriterijaus taikymas skiriant sutartį – dėl to ribojama konkurencija pagal kokybę. Nuolat pabrėžiama, kad viešųjų pirkimų trūkumai neigiamai veikia viešųjų išteklių veiksmingą paskirstymą;
- (14) dėl dažnai besikeičiančios teisėkūros aplinkos įmonėms yra sudėtinga ir brangu laikytis teisės aktų, o teisėkūros bei reguliavimo procesai ir bankroto procedūros dažnai laikomos nepakankamai palankiomis verslui. Neseniai buvo sukurta tarpžinybinė verslo aplinkos gerinimo darbo grupė, kuriai vadovauja Ekonomikos ministerijos valstybės sekretorius; ji ne vėliau kaip 2017 m. birželio mėn. turėtų pateikti pasiūlymų dėl priemonių verslo aplinkai gerinti. Slovakijos verslo paslaugų sektoriuje išlieka didelių reguliavimo kliūčių. Konkrečios gairės pagal profesijas, kaip spręsti šią problemą, buvo pateiktos 2017 m. sausio mėn. Komisijos komunikate dėl profesinių paslaugų reglamentavimo reformų rekomendacijų, kuris yra priemonių, kuriomis būtų šalinamos kliūtys paslaugų rinkose, rinkinio dalis;

- (15) Slovakija vis dar susiduria su uždaviniu gerinti teisingumo sistemos veiksmingumą, taip pat jos nepriklausomumą, nors pastangos šalinti trūkumus dedamos. Tačiau susirūpinimas teisminių institucijų veiksmingumu ir nepriklausomumu išlieka. Be to, viešąjį administravimą vis dar slegia neveiksmingumas, nepakankami pajėgumai ir susiskaidymas. 2015 m. spalio mėn. priimta žmoniškųjų išteklių valdymo strategija ir neseniai priimtas Valstybės tarnybos įstatymas yra žingsniai reikiama linkme. Nauja politiškai nepriklausoma Valstybės tarnybos taryba prižiūrės, kaip įgyvendinami Valstybės tarnybos įstatymo bei Valstybės tarnautojų etikos kodekso principai. Sudėtinga, neskaidri reguliavimo sistema sunkina suinteresuotųjų šalių santykius energijos rinkoje. Pastaruoju metu pakeistas skirstymo tarifų nustatymas rodo, kad politinė ir verslo įtaka išlieka. Energijos kainų reguliavimo institucijos nepriklausomumas turėtų sumažėti priėmus teisės aktus, kuriais Vyriausybei suteikiama išimtinė teisė paskirti reguliavimo institucijos pirmininką ir Ekonomikos bei Aplinkos ministerijoms suteikiama teisė įsikišti į kainų nustatymo procesą;
- (16) atsižvelgdama į 2017 m. Europos semestrą, Komisija atliko išsamią Slovakijos ekonominės politikos analizę ir ją paskelbė 2017 m. šalies ataskaitoje. Be to, ji įvertino 2017 m. stabilumo programą, 2017 m. nacionalinę reformų programą, taip pat veiksmus, kurių Slovakija ėmėsi atsižvelgdama į ankstesniais metais jai skirtas rekomendacijas. Komisija įvertino ne tik jų svarbą tvariai fiskalinei ir socialinei bei ekonominei Slovakijos politikai, bet ir tai, kaip jie atitinka Sąjungos taisykles ir gaires, nes Sąjungos lygio priemonėmis prisidedant prie būsimų nacionalinių sprendimų būtina stiprinti bendrą Sąjungos ekonomikos valdymą;
- (17) atsižvelgdama į šį vertinimą, Taryba išnagrinėjo 2017 m. stabilumo programą, o jos nuomonė ⁽¹⁾ pateikta visų pirma toliau išdėstytoje 1 rekomendacijoje,

REKOMENDUOJA Slovakijai 2017–2018 m. imtis šių veiksmų:

1. 2018 m. toliau dėti dideles fiskalines pastangas pagal Stabilumo ir augimo pakto prevencinės dalies reikalavimus, atsižvelgiant į poreikį stiprinti vykstantį atsigaivimą ir užtikrinti Slovakijos viešųjų finansų tvarumą. Pagerinti sveikatos priežiūros sistemos išlaidų veiksmingumą, be kita ko, įgyvendinant ekonomiškai naudingiausio pasiūlymo projektą.
2. Gerinti palankių sąlygų neturinčių asmenų grupėms skirtas aktyvumo skatinimo priemones, be kita ko, įgyvendinant ilgalaikiams bedarbiams skirtą veiksmų planą ir teikiant individualizuotas paslaugas bei tikslinius mokymus. Didinti moterų užimtumo galimybes, visų pirma plečiant įperkamas ir kokybiškas vaikų priežiūros paslaugas. Gerinti švietimo kokybę ir didinti romų dalyvavimą įtraukiojo bendrojo švietimo sistemoje.
3. Padidinti konkurenciją ir skaidrumą viešųjų pirkimų srityje ir aktyviau kovoti su korupcija užtikrinant geresnę esamų teisės aktų vykdymą. Priimti ir įgyvendinti visapusišką planą siekiant pašalinti administracines ir reguliavimo kliūtis įmonėms. Padidinti teisingumo sistemos veiksmingumą, be kita ko, trumpinant civilinių ir komercinių bylų trukmę.

Priimta Briuselyje 2017 m. liepos 11 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

T. TÖNISTE

⁽¹⁾ Pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnio 2 dalį.

TARYBOS REKOMENDACIJA

2017 m. liepos 11 d.

dėl 2017 m. Suomijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2017 m. Suomijos stabilumo programos

(2017/C 261/25)

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnio 2 dalį ir 148 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo ⁽¹⁾, ypač į jo 5 straipsnio 2 dalį,atsižvelgdama į 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo ⁽²⁾, ypač į jo 6 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadą,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Socialinės apsaugos komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonominės politikos komiteto nuomonę,

kadangi:

- (1) 2016 m. lapkričio 16 d. Komisija priėmė metinę augimo apžvalgą, kuria pradedamas 2017 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras. 2017 m. kovo 9–10 d. Europos Vadovų Taryba patvirtino metinėje augimo apžvalgoje nustatytus prioritetus. 2016 m. lapkričio 16 d. Komisija, remdamasi Reglamentu (ES) Nr. 1176/2011, priėmė išpėjimo mechanizmo ataskaitą, kurioje Suomija nurodyta kaip viena iš valstybių narių, dėl kurių reikės parengti nuodugnią apžvalgą. Tą pačią dieną Komisija taip pat priėmė rekomendaciją dėl Tarybos rekomendacijos dėl euro zonos ekonominės politikos; tą rekomendaciją Europos Vadovų Taryba patvirtino 2017 m. kovo 9–10 d. 2017 m. kovo 21 d. Taryba priėmė rekomendaciją dėl euro zonos ekonominės politikos (toliau – euro zonai skirta rekomendacija) ⁽³⁾;
- (2) kaip valstybė narė, kurios valiuta yra euro, atsižvelgdama į glaudžias ekonominės ir pinigų sąjungos šalių ekonomikos sąsajas, Suomija turėtų užtikrinti, kad euro zonai skirta rekomendacija būtų visiškai ir laiku įgyvendinta, kaip nurodyta toliau išdėstytose 1–2 rekomendacijose;
- (3) 2017 m. vasario 22 d. paskelbta 2017 m. Suomijos ataskaita. Joje įvertinta Suomijos pažanga, padaryta įgyvendinant 2016 m. liepos 12 d. Tarybos priimtas šaliai skirtas rekomendacijas, veiksmai, kurių Suomija ėmėsi atsižvelgdama į ankstesniais metais priimtas šaliai skirtas rekomendacijas, ir Suomijos pažanga siekiant nacionalinių tikslų pagal strategiją „Europa 2020“; į ją įtraukti ir nuodugnios apžvalgos pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 5 straipsnį rezultatai, kurie taip pat buvo paskelbti 2017 m. vasario 22 d. Remdamasi analize Komisija padarė išvadą, kad Suomijoje nėra susidarę paviršiniai makroekonominiai disbalansai;

⁽¹⁾ OL L 209, 1997 8 2, p. 1.⁽²⁾ OL L 306, 2011 11 23, p. 25.⁽³⁾ OL C 92, 2017 3 24, p. 1.

- (4) 2017 m. balandžio 28 d. Suomija pateikė 2017 m. nacionalinę reformų programą ir 2017 m. stabilumo programą. Siekiant atsižvelgti į jų tarpusavio sąsajas, abi programos vertintos vienu metu;
- (5) į atitinkamas konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas atsižvelgta sudarant 2014–2020 m. Europos struktūrinių ir investicijų fondų (toliau – ESI fondai) programas. Kaip numatyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1303/2013⁽¹⁾ 23 straipsnyje, Komisija, jei tai būtina siekiant remti atitinkamų Tarybos rekomendacijų įgyvendinimą, gali paprašyti valstybės narės peržiūrėti savo partnerystės sutartį ir susijusias programas bei pasiūlyti jų pakeitimų. Kaip naudotūsi šia nuostata, Komisija išsamiau nurodė Priemonių, kuriomis ESI fondų veiksmingumas siejamas su patikimu ekonomikos valdymu, taikymo gairėse;
- (6) šiuo metu Suomijai taikoma Stabilumo ir augimo pakto prevencinė dalis ir skolos taisyklė. 2017 m. stabilumo programoje Vyriausybė planuoja nominaliojo balanso pablogėjimą nuo -1,9 % BVP 2016 m. iki -2,3 % BVP 2017 m., o toliau – tolygų jo gerėjimą iki -0,2 % BVP 2020 m. Vidutinės trukmės biudžeto tikslą – 0,5 % BVP struktūrinį deficitą – numatoma pasiekti nuo 2019 m. Tačiau, remiantis perskaičiuotu⁽²⁾ struktūriniu balansu, vidutinės trukmės biudžeto tikslas bus pasiektas tik nuo 2020 m. 2017 m. stabilumo programoje numatoma, kad valdžios sektoriaus bendrosios skolos santykis su BVP aukščiausią tašką – 64,7 % – pasieks 2017 m., o po to mažės ir 2020 m. sieks 62,7 %. Makroekonominis scenarijus, kuriuo grindžiamos šios biudžeto projekcijos, yra palankus, ypač 2018 m. ir 2019 m. Scenarijus grindžiamas lūkesčiu, kad 2018–2019 m. užimtumas padidės po beveik 2 % per metus – tai gerokai daugiau nei vidutinis metinis augimas per pastaruosius 10 metų (+0,2 %);
- (7) 2017 m. gegužės 22 d. Komisija parengė pranešimą pagal SESV 126 straipsnio 3 dalį, nes Suomijos valdžios sektoriaus bendroji skola viršijo 60 % BVP pamatinę vertę. Pranešime padaryta išvada, kad įvertinus visus atitinkamus veiksnius laikytina, jog skolos kriterijaus laikomasi;
- (8) 2017 m. stabilumo programoje nurodyta, kad labai didelio atvykstančių pabėgėlių srauto poveikis biudžetui yra didelis, ir pateikta šių papildomų biudžeto išlaidų apimties ir pobūdžio tinkamų įrodymų. Remiantis 2017 m. stabilumo programa, 2016 m. išlaidos siekė 0,34 % BVP. Komisijos nuomone, reikalavimus atitinkančios papildomos išlaidos 2016 m. sudarė 0,17 % BVP. Pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnio 1 dalies ir 6 straipsnio 3 dalies nuostatas šios papildomos išlaidos yra priimtinos, atsižvelgiant į tai, kad pabėgėlių srautas yra neįprastas atvejis, jų poveikis Suomijos viešiesiems finansams yra didelis, o tvarumas nebūtų pažeistas leidžiant laikinai nukrypti nuo koregavimo plano siekiant vidutinės trukmės biudžeto tikslo. Todėl 2016 m. reikiamas koregavimas siekiant vidutinio laikotarpio biudžeto tikslo buvo sumažintas, kad būtų atsižvelgta į tas išlaidas. Remiantis 2017 m. stabilumo programa, numatoma, kad išlaidos, susijusios su labai dideliu atvykstančių pabėgėlių srautu, sumažės 0,15 % BVP 2017 m. 2018 m. pavasarį Komisija, remdamasi Suomijos valdžios institucijų pateiktais stebėjimų duomenimis atliks galutinį 2017 m. vertinimą, be kita ko, reikalavimus atitinkančių sumų vertinimą;
- (9) 2017 m. biudžeto plano projekte Suomija paprašė leisti pasinaudoti prevencinėje dalyje numatytu lankstumu pagal Bendrai sutartą poziciją dėl lankstumo taikant Stabilumo ir augimo paką, kurią 2016 m. vasario mėn. patvirtino Ecofin taryba, atsižvelgdama į svarbių struktūrinių reformų, turinčių teigiamą poveikį ilgalaikiam viešųjų finansų tvarumui, planuojamą įgyvendinimą (prašytas 0,5 % BVP lankstumas) ir nacionalines išlaidas projektams, kuriuos ESI fondų lėšomis bendrai finansuoja Sąjunga (prašytas 0,1 % BVP lankstumas);
- (10) prašymas taikyti lankstumą vykdant struktūrines reformas yra susijęs su darbo rinkos reformomis, visų pirma konkurencingumo paktu ir pensijų reforma. Pagal paketą daugiau kaip 90 % darbuotojų 12 mėnesių iššaldomas darbo užmokestis ir visam laikui neatlygintinai 24 valandomis pailginamas metinis darbo laikas. Be to, darbuotojai nuolat mokės didesnę socialinio draudimo įmokų dalį. Siekdama kompensuoti darbo užmokesčio iššaldymą ir didesnę išlaidų naštą darbuotojams, Vyriausybė nuo 2017 m. visam laikui sumažino uždirbtų pajamų apmokestinimą. Vykdamas pensijų reformą mažiausias teisės aktais nustatytas pensinis amžius iki 2027 m. bus padidintas nuo 63 iki

⁽¹⁾ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniai fondai, Sanglaudos fondai, Europos žemės ūkio fondai kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondai bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniai fondai, Sanglaudos fondai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondai taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 (OL L 347, 2013 12 20, p. 320).

⁽²⁾ Pagal ciklą pakoreguotas balansas atėmus vienkartinę ir laikinąsias priemones, Komisijos tarnybų perskaičiuotas taikant bendrai sutartą metodiką.

65 metų; vėliau pensinis amžius bus susietas su tikėtina gyvenimo trukme. Abi reformos įsigaliojo 2017 m. Dėl įgyvendinant konkurencingumo pakta padidėjusio sąnaudų konkurencingumo galėtų padidėti užimtumas, o realusis BVP galėtų padidėti maždaug 1,5–2 %, kaip nurodyta 2017 m. biudžeto plano projekte. Atsižvelgiant į priemonės pobūdį, esama netikrumo dėl užimtumo arba BVP įverčių, tačiau iš esmės jie yra tikėtini. Todėl šios reformos padarys teigiamą poveikį viešųjų finansų tvarumui. Be to, remiantis Komisijos 2017 m. pavasario prognoze atlikto išsamaus 2017 m. apskaičiuoto gamybos apimtys atotrūkio vertinimo rezultatai rodo, kad Suomija 2017 m. atitinka minimalų kriterijų. Siekdama suteikti papildomą patikinimą dėl siekio išlaikyti 3 % BVP deficito pamatinę vertę, Vyriausybė viešai įsipareigojo prireikus 2017 m. imtis papildomų priemonių, kad būtų laikomasi fiskalinių taisyklių, įskaitant Sutartyje nustatytą 3 % BVP pamatinę vertę. Tuo remiantis šiuo metu Suomija gali būti vertinama kaip atitinkanti reikalavimus, kad 2017 m. galėtų pasinaudoti laikinu 0,5 % BVP nuokrypiu, su sąlyga, kad ji tinkamai įgyvendins sutartas reformas, kurių įgyvendinimas bus stebimas per Europos semestrą;

- (11) kalbant apie prašymą leisti pasinaudoti lankstumu su tikslu pritraukti papildomų investicijų, 2017 m. stabilumo programoje pateikta informacija, atrodo, patvirtina, kad Suomijos laikinas nuokrypis nuo koregavimo plano siekiant vidutinės trukmės biudžeto tikslo 2017 m., yra veiksmingai naudojamas investicijoms didinti. Dėl šios priežasties, taip pat atsižvelgiant į pirmiau nurodytus aspektus, susijusius su minimaliu kriterijumi, ir į tai, kad išsamus apskaičiuoto gamybos atotrūkio vertinimas patvirtina, jog Suomijoje yra ekonomiškai sunkus laikotarpis, šiuo metu Suomija gali būti vertinama kaip atitinkanti reikalavimus, kad 2017 m. galėtų pasinaudoti laikinu 0,1 % BVP nuokrypiu, siekiant atsižvelgti į nacionalines investicines išlaidas bendrai su Sąjunga finansuojamiems projektams. Komisija atliks *ex post* vertinimą, kad patikrintų faktines nacionalinių išlaidų bendrai finansuojamiems investiciniams projektams ir susijusio nuokrypio sumas;
- (12) 2016 m. liepos 12 d. Taryba rekomendavo Suomijai 2017 m. užtikrinti bent 0,6 % BVP metinį fiskalinį koregavimą siekiant vidutinės trukmės biudžeto tikslo. Komisijos 2017 m. pavasario prognozė rodo, kad yra galimybių 2017 m. taikyti papildomą laikiną 0,6 % BVP nuokrypį pagal struktūrinių reformų ir investicijų išlygas, kartu užtikrinant, kad toliau būtų laikomasi minimalaus kriterijaus (t. y. 1,1 % BVP struktūrinio deficito). Tuo pagrindu struktūriniui balansui 2017 m. būtų leidžiama pablogėti 0,5 % BVP. Remiantis Komisijos 2017 m. pavasario prognoze Suomija atitiktų prevencinės dalies reikalavimus. Jeigu būtų atsižvelgta į dabartinį atnaujintą labai didelio atvykstančių pabėgėlių srauto mažesnio poveikio 2017 m. biudžetui įvertį, bendro vertinimo išvada nepasikeistų. 2018 m. Suomija turėtų pasiekti savo vidutinės trukmės biudžeto tikslą, atsižvelgiant į nuokrypį, susijusį su neįprastais įvykiais (kuris leistas 2016 m.), taip pat nuokrypį, susijusį su struktūrinių reformų įgyvendinimu ir investicijomis (kuris leistas 2017 m.)⁽¹⁾. Remiantis Komisijos 2017 m. pavasario prognoze, tai dera su 1,6 % grynųjų pirminių valdžios sektoriaus išlaidų didžiausiu nominaliuoju augimu⁽²⁾, atitinkančiu 0,1 % BVP metinį struktūrinį koregavimą. Jeigu politika nesikeis, 2018 m. Suomija atitiks prevencinės dalies reikalavimus. Jeigu būtų atsižvelgta į dabartinį atnaujintą labai didelio atvykstančių pabėgėlių srauto mažesnio poveikio 2017 m. biudžetui įvertį, bendro vertinimo išvada nepasikeistų. Kartu *prima facie* prognozuojama, kad 2017 m. ir 2018 m. Suomija skolos mažinimo kriterijaus nesilaikys. Apskritai Taryba mano, kad Suomija turi būti pasirengusi imtis papildomų priemonių laikymuisi užtikrinti;
- (13) numatoma, kad dėl visuomenės senėjimo ir mažėjančios darbo jėgos, išlaidos pensijoms, sveikatos ir ilgalaikiai priežiūrai padidės nuo 23 % BVP 2013 m. iki 27 % 2030 m. 2017 m. sausio mėn. įsigaliojo pensijų reforma, kuria mažiausias teisės aktais nustatytas pensinis amžius iki 2027 m. padidės nuo 63 iki 65 metų ir teisės aktais nustatytas pensinis amžius bus susietas su tikėtinos gyvenimo trukmės pokyčiais. Socialinės ir sveikatos priežiūros paslaugų, už kurių teikimą šiuo metu yra atsakingos savivaldybės, išlaidos sudaro 10 % BVP. Numatoma, kad jeigu sistema nebus pertvarkyta, tos išlaidos, vertinant nominaliai, per kelerius ateinančius metus didės po 4,4 % per metus ir taip pat didės kaip BVP dalis. Pagrindiniai reformos tikslai – mažinti viešųjų finansų tvarumo atotrūkį ilguoju laikotarpiu geriau kontroliuojant išlaidas. Tai bus pasiekta integruojant paslaugas, konsoliduojant paslaugų organizavimą ir jas

⁽¹⁾ Suomijai leidžiama nukrypti nuo vidutinės trukmės biudžeto tikslo 2018 m., nes laikini nuokrypiai galioja trejų metų laikotarpį.

⁽²⁾ Grynąsias valdžios sektoriaus išlaidas sudaro bendrosios valdžios sektoriaus išlaidos, atėmus išlaidas palūkanoms, su Sąjungos programomis, kurios visiškai finansuojamos iš gautų Sąjungos lėšų, susijusias išlaidas ir išlaidas, atsirandančias dėl nediskrecinių su bedarbio pašalpomis susijusių pokyčių. Valstybės finansuojamas bendrojo pagrindinio kapitalo formavimas subalansuojamas per 4 metų laikotarpį. Įskaičiuojamos diskrecinės su pajamomis susijusios priemonės arba įstatymais nustatytas pajamų padidėjimas. Vienkartinės priemonės, susijusios tiek su pajamomis, tiek su išlaidomis, neįskaičiuojamos.

skaitmeninant. Pirmieji socialinių ir sveikatos priežiūros paslaugų reformų teisės aktų pasiūlymai parlamentui buvo pateikti 2017 m. kovo mėn. Šiais teisės aktais bus sukurta teisinė sistema dėl 18 naujų apskričių, kurios nuo 2019 m. iš savivaldybių perims atsakomybę už socialines ir sveikatos priežiūros paslaugas. Teisės aktų pasiūlymai dėl labiausiai kontroversiškų reformos dalių, visų pirma dėl pacientų laisvės pasirinkti paslaugų teikėją, buvo pateikti parlamentui 2017 m. gegužės pradžioje; šiuos teisės aktus reikės priimti, kad, kaip planuota, jie galėtų būti įgyvendinti nuo 2019 m.;

- (14) darbo užmokestis pastaraisiais metais didėjo nuosaikiai. Sutartas darbo užmokestis 2014–2016 m. vidutiniškai augo po 0,7 % per metus. Dėl mažo darbo našumo didėjimo sąnaudų konkurencingumas didėjo tik palaipsniui. 2016 m. socialiniai partneriai pasirašė konkurencingumo paktą, kuriuo siekiama 2017 m. palaipsniui didinti Suomijos sąnaudų konkurencingumą. Pagal konkurencingumo paktą daugiau kaip 90 % darbuotojų 12 mėnesių išaldomas darbo užmokestis ir visam laikui neatlygintinai 24 valandomis pailginamas metinis darbo laikas. Be to, darbuotojai nuolat mokės didesnę socialinio draudimo įmokų dalį. Tikimasi, kad šios priemonės per kelerius ateinančius metus prisidės prie eksporto ir užimtumo augimo. Būsimas 2017 m. antrąjį pusmetį įvyksiantis darbo užmokesčio derybų etapas bus itin svarbus užtikrinant šį numatomą teigiamą poveikį, nes konkurencingumo paktas iki galo nepanaikino sąnaudų konkurencingumo atotrūkio nuo panašaus ekonominio išsivystymo šalių;
- (15) padėtis darbo rinkoje 2016 m. palaipsniui pradėjo gerėti, tačiau problemų išlieka. 2008–2015 m. užimtumas gamybos sektoriuje sumažėjo 21 %. Kituose sektoriuose, pvz., statybų, nekilnojamojo turto ir sveikatos priežiūros, yra darbo jėgos trūkumo požymių. Tai rodo, kad yra būtina vykdyti tikslinę aktyvią darbo rinkos politiką ir toliau investuoti į suaugusiųjų mokymąsi ir profesinį mokymą, siekiant sudaryti sąlygas profesiniam judumui. Laisvų darbo vietų ir užimtumo santykis 2016 m. buvo beveik toks pat aukštas kaip ir 2007 m., o nedarbo lygis buvo dviem procentiniais punktais aukštesnis. Tai gali reikšti, kad yra darbo jėgos paklausos ir pasiūlos neatitikimų, taip pat tam tikrų laisvų darbo vietų nepatrauklumą arba tai, kad paskatos pradėti dirbti yra ribotos. Reikia toliau dėti pastangas siekiant užtikrinti geresnius neaktyvių asmenų, ypač priklausančių 25–39 metų amžiaus grupei, ilgalaikių bedarbių ir migrantų dalyvavimo darbo rinkoje rezultatus. Siekiant užtikrinti geresnius migrantų kilmės asmenų socialinės padėties ir dalyvavimo darbo rinkoje rezultatus, taip pat reikės nuolat investuoti į jų švietimą;
- (16) kalbant apie aktyvumo skatinimą, sudėtinga skirtingų rūšių išmokų sistema gali lemti didelį neveiklumo lygį ir paspėti mažo darbo užmokesčio spąstus, taip pat biurokratinės problemas pakartotinai skiriant išmokas. Labai svarbu užtikrinti, kad tų spąstų nebūtų. Siekiant didinti paskatas priimti darbo pasiūlymus buvo sugriežtintas reikalavimas bedarbiams priimti darbo pasiūlymą ir dalyvauti aktyvumo skatinimo schemose. Be to, sutrumpintas su uždarbiu siejamų bedarbio pašalpų mokėjimo terminas. Pradėtos taikyti teigiamos paskatos, pavyzdžiui, leidžiant naudoti bazinę nedarbo išmoką kaip judumo ir darbo užmokesčio subsidijas siekiant skatinti ieškančių darbo asmenų aktyvumą. Dar didesnes paskatas priimti darbo pasiūlymą galėtų papildyti esamų biurokratinių kliūčių įsidarbinti arba tapti verslininku panaikinimas;
- (17) su sąnaudomis nesusijęs konkurencingumas slopina eksporto rezultatus ir gali riboti Suomijos patrauklumą užsienio investuotojams. Struktūriniai pokyčiai vyksta, tačiau pastaruoju metu sulėtėjo. Padaryta pažanga atveriant paslaugų sektorius, pavyzdžiui, mažmeninės prekybos ir transporto sektorius, konkurencijai ir buvo pateikta pasiūlymų siekiant padidinti konkurenciją kituose vidaus paslaugų sektoriuose. Nors tarptautiniuose palyginimuose pagal verslo aplinką ir patrauklumą investuoti Suomija užima vieną iš pirmaujančių pozicijų pasaulyje, esamos užsienio investicijos Suomijoje pagal ekonomikos dydį yra mažesnės už Sąjungos vidurkį;
- (18) atsižvelgdama į 2017 m. Europos semestrą, Komisija atliko išsamią Suomijos ekonominės politikos analizę ir ją paskelbė 2017 m. šalies ataskaitoje. Be to, ji įvertino 2017 m. stabilumo programą, 2017 m. nacionalinę reformų programą, taip pat veiksmus, kurių Suomija ėmėsi atsižvelgdama į ankstesniais metais jai skirtas rekomendacijas. Komisija įvertino ne tik programų ir tolesnių priemonių svarbą tvariai fiskalinei ir socialinei bei ekonominei Suomijos politikai, bet ir tai, kaip jos atitinka Sąjungos taisykles ir gaires, nes Sąjungos lygio priemonėmis prisidedant prie būsimų nacionalinių sprendimų būtina stiprinti bendrą Sąjungos ekonomikos valdymą;

- (19) atsižvelgdama į šį vertinimą, Taryba išnagrinėjo 2017 m. stabilumo programą, o jos nuomonė ⁽¹⁾ pateikta visų pirma toliau išdėstytoje 1 rekomendacijoje,

REKOMENDUOJA Suomijai 2017–2018 m. imtis šių veiksmų:

1. Fiskalinę politiką vykdyti vadovaujantis Stabilumo ir augimo pakto prevencinės dalies reikalavimais, o tai reiškia, kad savo vidutinio laikotarpio biudžeto tikslą ji turi pasiekti 2018 m., atsižvelgiant į leidžiamas ribas, siejamas su neįprastais įvykiais, struktūrinių reformų įgyvendinimu ir investicijomis, dėl kurių leista taikyti laikiną nuokrypį. Užtikrinti, kad būtų laiku patvirtinta ir įgyvendinta administracinė reforma, siekiant padidinti socialinių ir sveikatos priežiūros paslaugų išlaidų efektyvumą.
2. Skatinti didesnę darbo užmokesčio derėjimą su našumo pokyčiais, visapusiškai atsižvelgiant į socialinių partnerių vaidmenį. Vykdyti tikslingas aktyvios darbo rinkos politikos priemones siekiant spręsti užimtumo ir socialines problemas, teikti paskatas priimti darbo pasiūlymus ir skatinti verslumą.
3. Toliau tobulinti reguliavimo sistemą ir mažinti administracinę naštą siekiant didinti konkurenciją paslaugų sektoriuje ir skatinti investicijas.

Priimta Briuselyje 2017 m. liepos 11 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

T. TÖNISTE

⁽¹⁾ Pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnio 2 dalį.

TARYBOS REKOMENDACIJA

2017 m. liepos 11 d.

dėl 2017 m. Švedijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2017 m. Švedijos konvergencijos programos

(2017/C 261/26)

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnio 2 dalį ir 148 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo ⁽¹⁾, ypač į jo 9 straipsnio 2 dalį,atsižvelgdama į 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo ⁽²⁾, ypač į jo 6 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadą,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Socialinės apsaugos komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonominės politikos komiteto nuomonę,

kadangi:

- (1) 2016 m. lapkričio 16 d. Komisija priėmė metinę augimo apžvalgą, kuria pradedamas 2017 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras. 2017 m. kovo 9–10 d. Europos Vadovų Taryba patvirtino metinėje augimo apžvalgoje nustatytus prioritetus. 2016 m. lapkričio 16 d. Komisija pagal Reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 priėmė išpėjimo mechanizmo ataskaitą, kurioje Švedija nurodyta kaip viena iš valstybių narių, dėl kurių reikės parengti nuodugnią apžvalgą;
- (2) 2017 m. vasario 22 d. paskelbta 2017 m. Švedijos ataskaita. Joje įvertinta Švedijos pažanga, padaryta įgyvendinant 2016 m. liepos 12 d. Tarybos priimtas šaliai skirtas rekomendacijas, veiksmai, kurių Švedija ėmėsi atsižvelgdama į ankstesniais metais priimtas šaliai skirtas rekomendacijas, ir Švedijos pažanga siekiant nacionalinių tikslų pagal strategiją „Europa 2020“; Į ją įtraukti ir nuodugnios apžvalgos pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 5 straipsnį rezultatai, kurie taip pat buvo paskelbti 2017 m. vasario 22 d. Remdamasi savo analize, Komisija padarė išvadą, kad Švedijoje yra susidarę makroekonominiai disbalansai. Visų pirma nuolatinis būsto kainų, kurios jau ir taip išpūstos, augimas bei toliau didėjanti namų ūkių skola kelia riziką, kad įvyks nevaldoma korekcija. Nors bankai, atrodo, turi pakankamai kapitalo, jų priklausomybė nuo namų ūkių būsto hipotekos paskolų didėja, dėl to nevaldoma korekcija taip pat galėtų paveikti finansų sektorių. Tai galėtų sukelti šalutinį poveikį kaimyninėms šalims, nes Švedijos bankų grupės yra sisteminės svarbos šiaurės ir Baltijos šalių regione. Švedijos valdžios institucijos gerai žino apie didėjančią riziką ir per kelerius pastaruosius metus buvo imtasi priemonių siekiant apriboti hipotekos skolos augimą bei padidinti būsto statybą. Tačiau iki šiol įgyvendintų politikos priemonių nepakanka, kad būtų išspręsta perkaitimo būsto sektoriuje problema. Apskritai išlieka su būstu susijusių mokesčių ir makroprudencinės sistemos sričių politikos spragų, taip pat tokių spragų vis dar yra sprendžiant nepakankamos naujų būstų pasiūlos problemą bei šalinant kliūtis, susijusias su veiksmingu esamų būstų naudojimu;

⁽¹⁾ OL L 209, 1997 8 2, p. 1.⁽²⁾ OL L 306, 2011 11 23, p. 25.

- (3) 2017 m. balandžio 28 d. Švedija pateikė 2017 m. nacionalinę reformų programą ir 2017 m. konvergencijos programą. Siekiant atsižvelgti į jų tarpusavio sąsajas, abi programos vertintos vienu metu;
- (4) į atitinkamas konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas atsižvelgta sudarant 2014–2020 m. Europos struktūrinių ir investicijų fondų (toliau – ESI fondai) programas. Kaip numatyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1303/2013⁽¹⁾ 23 straipsnyje, Komisija, jei tai būtina siekiant remti atitinkamų Tarybos rekomendacijų įgyvendinimą, gali paprašyti valstybės narės peržiūrėti savo partnerystės sutartį ir susijusias programas bei pasiūlyti jų pakeitimų. Kaip naudotųsi šia nuostata, Komisija išsamiau nurodė Priemonių, kuriomis ESI fondų veiksmingumas siejamas su patikimu ekonomikos valdymu, taikymo gairėse;
- (5) šiuo metu Švedijai taikoma Stabilumo ir augimo pakto prevencinė dalis. 2017 m. konvergencijos programoje Vyriausybė planuoja 2017 m. pasiekti 0,3 % BVP perteklių ir visu programos laikotarpiu toliau laikytis vidutinės trukmės biudžeto tikslo – 1 % BVP struktūrinio deficito. Konvergencijos programoje numatoma, kad valdžios sektoriaus bendrosios skolos santykis su BVP sumažės iki 39,5 % 2017 m. ir toliau mažės iki 31,4 % 2020 m. Daugiausia valdžios sektoriaus bendrosios skolos santykį su BVP mažins tvirtas ekonomikos augimas ir patikimi viešieji finansai. Makroekonominis scenarijus, kuriuo grindžiamos tos biudžeto projekcijos, yra tikėtinas. Remiantis Komisijos 2017 m. pavasario prognoze, numatoma, kad struktūrinis balansas ir 2017 m., ir 2020 m. bus perteklinis (atitinkamai 0,4 ir 0,8 % BVP), taigi viršys vidutinės trukmės biudžeto tikslą. Remdamasi 2017 m. konvergencijos programos vertinimu ir atsižvelgdama į Komisijos 2017 m. pavasario prognozę, Taryba mano, kad Švedija 2017 m. ir 2018 m. turėtų laikytis Stabilumo ir augimo pakto nuostatų;
- (6) ir taip didelė namų ūkių skola didėjo toliau. Namų ūkių skola 2016 m. padidėjo 7,1 % ir pasiekė 86 % BVP bei maždaug 180 % disponuojamųjų pajamų – tą iš esmės lėmė tolesnio būsto kainų augimo paskatintos didesnės hipotekos paskolos. Skolos lygio pasiskirstymas yra vis labiau nevienodas – didelė naujas hipotekos paskolas gaunančių namų ūkių dalis (16,4 % 2016 m.) skolinasi iki 600 % savo disponuojamųjų pajamų. Vyriausybė ėmėsi tam tikrų svarbių makroprudencinių priemonių, be kita ko, 2016 m. įvedė naują hipotekos paskolų amortizacijos reikalavimą, tačiau kol kas neaišku, ar jos turės pakankamą poveikį vidutiniu laikotarpiu. 2017 m. vasario mėn. Vyriausybė pradėjo teisėkūros procesą makroprudencinės politikos institucijos teisiniamis įgaliojimams padidinti, kad ateityje institucija laiku galėtų imtis makroprudencinių priemonių ir taikyti įvairesnes priemones. Tikimasi, kad pakeisti teisės aktai įsigalios 2018 m. vasario mėn. Namų ūkių skolos augimą padėtų riboti fiskalinių paskatų koregavimas, pavyzdžiui, laipsniškai ribojant hipotekos paskolų palūkanų atskaitymą iš mokėtinų mokesčių arba didinant periodinius nekilnojamojo turto mokesčius, tačiau šiuo klausimu Vyriausybė nepadarė pažangos;
- (7) Švedijoje būsto kainos sparčiai ir nuolat augo nuo praėjusio amžiaus paskutiniojo dešimtmečio vidurio. Būsto kainos toliau sparčiai ir nuolat didėjo, ypač pagrindinėse miesto vietovėse. Tarp pagrindinių veiksnių – būsto nuosavybei ir hipotekos skolai palanki apmokestinimo tvarka, palankios kredito sąlygos, be to, palyginti mažos hipotekos paskolų amortizacijos normos ir nuolat nepakankama būsto pasiūla. Pastarąjį aspektą lemia būsto rinkos struktūrinis neveiksmingumas. Būsto statyba ir toliau didėjo, tačiau vis dar gerokai atsilieka nuo naujos statybos poreikių. Vyriausybės 22 punktų būsto rinkos plane sprendžiami kai kurie būsto stygių lemiantys veiksniai, įskaitant priemones, kuriomis siekiama padidinti statybai skirtos žemės plotą, sumažinti statybos išlaidas ir sutrumpinti teritorijų planavimo proceso terminus. Vis dėlto nepakankamai dėmesio skiriama kai kuriems kitiems struktūriniams trūkumams, kaip antai mažai konkurencijai statybos sektoriuje. Būsto stygiaus problemą dar labiau didina kliūtys, trukdančios veiksmingai naudoti esamus būstus. Švedijos griežtai reglamentuojama nuomos rinka sukuria susaistymo ir skirstymo į „savuosius“ bei „pašalinius“ poveikį, tačiau nesiimta jokių svarbių politinių veiksmų siekiant suteikti daugiau lankstumo nustatant nuomą. Rinkoje, kurioje būsto savininkai gyvena jiems priklausančiame būste, gana dideli kapitalo prieaugio mokesčiai mažina būsto savininkų judumą. Pradėta laikina

⁽¹⁾ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui, Europos žemės ūkio fondui kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondai taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 (OL L 347, 2013 12 20, p. 320).

nekilnojamojo turto sandorių kapitalo prieaugio mokesčių atidėjimo taisyklių reforma, tačiau jos poveikis greičiausiai bus ribotas. Būsto už prieinamą kainą trūkumas taip pat gali riboti darbo rinkos judumą ir veiksmingą migrantų integraciją į darbo rinką ir prisidėti prie kartų nelygybės;

- (8) 2016 m. užimtumo lygis Švedijoje buvo vienas aukščiausių Sąjungoje (81,2 %), o ilgalaikio nedarbo lygis – vienas žemiausių. Tačiau išlieka problemų, pavyzdžiui, integruojant žemos kvalifikacijos darbuotojus ir migrantus iš ES nepriklausančių šalių į darbo rinką ir mažinant didelį ne ES gimusių moterų užimtumo atotrūkį. Švedija dėjo daug pastangų priimdama prieglobsčio prašytojus ir integruodama pabėgėlius ir kitus imigrantus. Vis dėlto padėtis dar galėtų gerėti, nes 2016 m. tik trečdalis įvadinės programos dalyvių praėjus 90 dienų po programos baigimo pradėjo dirbti arba mokytis, ir dar neparengtas visapusiškas atitinkamų kvalifikacijų pripažinimo ir valdymo metodas;
- (9) remiantis pagal EBPO Tarptautinio moksleivių vertinimo programą (PISA) 2015 m. atlikto tyrimo rezultatais, daugelį metų prastėje, 15 metų moksleivių pagrindiniai gebėjimai pagerėjo. Tačiau prastų mokymosi rezultatų pasiekiančių moksleivių dalis vis dar yra maždaug lygi Sąjungos vidurkiui, o su moksleivių socialine ir ekonomine padėtimi susijęs mokymosi rezultatų atotrūkis padidėjo. Vyriausybės pradėtas taikyti priemonės, kuriomis siekiama pagerinti mokymosi rezultatus ir lygybę, taip pat naujai atvykusiems mokiniams migrantams integruoti į mokyklų sistemą skirtas iniciatyvas reikia atidžiai stebėti;
- (10) atsižvelgdama į 2017 m. Europos semestrą, Komisija atliko išsamią Švedijos ekonominės politikos analizę ir ją paskelbė 2017 m. šalies ataskaitoje. Be to, ji įvertino 2017 m. konvergencijos programą, 2017 m. nacionalinę reformų programą, taip pat veiksmus, kurių Švedija ėmėsi atsižvelgdama į ankstesniais metais jai skirtas rekomendacijas. Komisija įvertino ne tik jų svarbą tvariai fiskalinei ir socialinei bei ekonominei Švedijos politikai, bet ir tai, kaip laikomasi Sąjungos taisyklių ir gairių, nes Sąjungos lygio priemonėmis prisidedant prie būsimų nacionalinių sprendimų būtina stiprinti bendrą Sąjungos ekonomikos valdymą;
- (11) atsižvelgdama į šį vertinimą, Taryba išnagrinėjo 2017 m. konvergencijos programą ir mano ⁽¹⁾, kad Švedijai turėtų pavykti laikytis Stabilumo ir augimo pakto;
- (12) atsižvelgdama į Komisijos nuodugnios apžvalgos ir šio vertinimo rezultatus, Taryba išnagrinėjo 2017 m. nacionalinę reformų programą ir 2017 m. konvergencijos programą. Jos rekomendacijos pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 6 straipsnį pateiktos toliau išdėstytoje 1 rekomendacijoje,

REKOMENDUOJA Švedijai 2017–2018 m. imtis šių veiksmų:

1. Spręsti namų ūkių skolos keliamos rizikos klausimą, visų pirma laipsniškai ribojant hipotekos paskolų palūkanų atskaitymą iš mokėtinų mokesčių arba didinant periodinius nekilnojamojo turto mokesčius, kartu ribojant skolinimą, kai paskolos įmokų ir pajamų santykis yra per didelis. Skatinti investicijas į būstą ir didinti būsto rinkos veiksmingumą, be kita ko, užtikrinant didesnę nuomos kainų nustatymo lankstumą ir peržiūrint kapitalo prieaugio mokesčio struktūrą.

Priimta Briuselyje 2017 m. liepos 11 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

T. TÕNISTE

⁽¹⁾ Pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 9 straipsnio 2 dalį.

TARYBOS REKOMENDACIJA

2017 m. liepos 11 d.

**dėl 2017 m. Jungtinės Karalystės nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl
2017 m. Jungtinės Karalystės konvergencijos programos**

(2017/C 261/27)

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnio 2 dalį ir 148 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo ⁽¹⁾, ypač į jo 9 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadas,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Socialinės apsaugos komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonominės politikos komiteto nuomonę,

kadangi:

- (1) 2016 m. lapkričio 16 d. Komisija priėmė metinę augimo apžvalgą, kuria pradedamas 2017 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras. 2017 m. kovo 9–10 d. Europos Vadovų Taryba patvirtino metinėje augimo apžvalgoje nustatytus prioritetus. 2016 m. lapkričio 16 d. Komisija, remdamasi Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1176/2011 ⁽²⁾, priėmė išpėjimo mechanizmo ataskaitą, kurioje Jungtinė Karalystė nenurodyta kaip viena iš valstybių narių, dėl kurių reikės parengti nuodugnią apžvalgą;
- (2) 2017 m. vasario 22 d. paskelbta 2017 m. Jungtinės Karalystės ataskaita. Joje įvertinta Jungtinės Karalystės pažanga, padaryta įgyvendinant 2016 m. liepos 12 d. Tarybos priimtas šaliai skirtas rekomendacijas, veiksmai, kurių šalis ėmėsi atsižvelgdama į ankstesniais metais jai skirtas rekomendacijas, ir Jungtinės Karalystės pažanga siekiant nacionalinių tikslų pagal strategiją „Europa 2020“;
- (3) 2017 m. nacionalinę reformų programą Jungtinė Karalystė pateikė 2017 m. balandžio 21 d., o 2017 m. konvergencijos programą – 2017 m. balandžio 27 d. Siekiant atsižvelgti į jų tarpusavio sąsajas, abi programos vertintos vienu metu;
- (4) į atitinkamas konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas atsižvelgta sudarant 2014–2020 m. Europos struktūrinių ir investicijų fondų (toliau – ESI fondai) programas. Kaip numatyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1303/2013 ⁽³⁾ 23 straipsnyje, Komisija, jei tai būtina siekiant remti atitinkamų Tarybos rekomendacijų įgyvendinimą, gali paprašyti valstybės narės peržiūrėti savo partnerystės sutartį ir susijusias programas bei pasiūlyti jų pakeitimų. Kaip naudotusi šia nuostata, Komisija išsamiau nurodė Priemonių, kuriomis ESI fondų veiksmingumas siejamas su patikimu ekonomikos valdymu, taikymo gairėse;

⁽¹⁾ OL L 209, 1997 8 2, p. 1.

⁽²⁾ 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominės disbalansų prevencijos ir naikinimo (OL L 306, 2011 11 23, p. 25).

⁽³⁾ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniai fondai, Sanglaudos fondai, Europos žemės ūkio fondai kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondai bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniai fondai, Sanglaudos fondai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondai taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 (OL L 347, 2013 12 20, p. 320).

- (5) šiuo metu Jungtinei Karalystei taikoma Stabilumo ir augimo pakto korekcinė dalis. Jei perviršinis deficitas bus laiku ir tvariai panaikintas 2016–2017 m., 2017–2018 m. Jungtinei Karalystei bus taikoma Stabilumo ir augimo pakto prevencinė dalis ir pereinamojo laikotarpio skolos taisyklė. 2017 m. konvergencijos programoje Vyriausybė, laikydama 2015 m. birželio 19 d. Tarybos rekomendacijos, tikisi iki 2016–2017 fiskalinių metų pabaigos panaikinti perviršinį deficitą – numatomas nominalus deficitas sudaro 2,7 % BVP. Numatoma, kad vėliau, 2017–2018 m., nominalus deficitas šiek tiek padidės iki 2,8 % BVP, o 2018–2019 m. sumažės iki 1,9 % BVP. Konvergencijos programoje nenurodytas vidutinės trukmės biudžeto tikslas. Konvergencijos programoje numatoma, kad valdžios sektoriaus bendrosios skolos santykis su BVP iš esmės stabilizuosis, t. y. sudarys apie 87,5 % nuo 2016–2017 m. iki 2018–2019 m., ir sumažės iki 84,8 % BVP 2020–2021 m. Makroekonominis scenarijus, kuriuo grindžiamos šios biudžeto projekcijos, yra palankus. Nors planuojamiems deficitui tikslams pasiekti reikalingos priemonės apskritai yra pakankamai konkretizuotos, makroekonominės perspektyvos blogėjimo rizika gali trukdyti užtikrinti planuojamą deficitui sumažinimą;
- (6) 2016 m. liepos 12 d. Taryba rekomendavo Jungtinei Karalystei ne vėliau kaip 2016–2017 m. laikotarpio pabaigoje ištaisyti perviršinio deficitui padėtį ir, panaikinus perviršinį deficitą, 2017–2018 m. užtikrinti 0,6 % BVP fiskalinį koregavimą siekiant minimalaus vidutinės trukmės biudžeto tikslo. Remiantis Komisijos 2017 m. pavasario prognoze, numatoma, kad 2016–2017 m. nominalus deficitas pasieks 2,7 % BVP, t. y. atitiks Tarybos rekomenduotą tikslą. Kyla rizika, kad 2017–2018 m. bus kiek nukrypta nuo prevencinės dalies reikalavimo;
- (7) atsižvelgiant į Jungtinės Karalystės fiskalinę padėtį ir visų pirma skolos dydį, tikimasi, kad šalis toliau vykdys koregavimą siekdama tinkamo vidutinės trukmės biudžeto tikslo. Pagal bendrai sutartą koregavimo matricą taikant Stabilumo ir augimo pakto, tas koregavimas būtinas, kad grynųjų pirmųjų valdžios sektoriaus išlaidų ⁽¹⁾ nominalusis augimas neviršytų 1,8 %. Tai atitiktų 0,6 % BVP metinį struktūrinį koregavimą. Jeigu politika nesikeis, esama rizikos, kad 2017–2018 m. ir 2018–2019 m. laikotarpiu, vertinant kartu, nuo to reikalavimo bus kiek nukrypta. Kartu prognozuojama, kad 2017–2018 m. Jungtinė Karalystė pereinamojo laikotarpio skolos taisyklės *prima facie* nesilaikys, bet 2018–2019 m. – laikysis. Apskritai Taryba mano, kad Jungtinė Karalystė turi būti pasirengusi imtis papildomų priemonių 2017–2018 m., kad būtų laikomasi Stabilumo ir augimo pakto nuostatų. Tačiau, kaip numatyta Reglamente (EB) Nr. 1466/97, vertinant biudžeto planus ir rezultatus reikėtų atsižvelgti į valstybės narės biudžeto balansą pagal ciklo sąlygas. Kaip primenama Komisijos komunikate, kuris pridėdamas prie šių konkrečių šalis skirtų rekomendacijų, atliekant būsimą vertinimą reikės tinkamai atsižvelgti į tikslą siekti fiskalinės krypties, kuri padėtų ir stiprinti vykstančią atsigavimą, ir užtikrinti Jungtinės Karalystės viešųjų finansų tvarumą. Šiame kontekste Taryba atkreipia dėmesį į tai, kad Komisija ketina atlikti bendrą vertinimą pagal Reglamentą (EB) Nr. 1466/97, visų pirma atsižvelgdama į Jungtinės Karalystės ciklinę padėtį;
- (8) privačiųjų investicijų lygis nuo Sąjungos vidurkio nuolat gerokai atsilieka, o viešųjų investicijų – šiek tiek atsilieka. Našumo lygis daug žemesnis už G 7 vidurkį ir nuo 2008 m. nesikeitė. Vyriausybė teikia daug politinės svarbos investicijų didinimui siekiant paskatinti našumo augimą. Vienas iš pagrindinių uždavinių – šalinti didelius Jungtinės Karalystės infrastruktūros tinklų pajėgumų ir kokybės trūkumus. Keliuose – didelės spūstys, o geležinkelio pajėgumai kai kuriose vietose vis mažiau atitinka sparčiai augančius poreikius. Be to, vis aštrėja būtinybė daugiau investuoti į naujus energijos gamybos ir tiekimo pajėgumus. Nacionaliniame infrastruktūros įgyvendinimo plane išdėstyti didelio užmojo planai gerinti JK ekonominę infrastruktūrą, o 2016 m. priimta nemažai investavimo į pagrindinius transporto ir energetikos projektus sprendimų. Tačiau tebėra abejonų, ar įmanoma užtikrinti pakankamai viešųjų ir privačiųjų investicijų, kad būtų laiku ir ekonomiškai efektyviai išspręsti uždaviniai, susiję su vėlavimais infrastruktūros srityje. Vienas iš pagrindinių Jungtinės Karalystės uždavinių – didinti būstų pasiūlą. Įsisenėjęs būstų stygius prisideda prie to, kad būstų kainos yra didelės ir vis didėja, ir lemia dideles ekonomines ir socialines sąnaudas, visų pirma aplink ekonomikos augimo polius. Gyvenamosios paskirties būstų statybos augimas šiek tiek daugiau palaikomas taikant reformuotą planavimo sistemą kartu su įvairiomis papildomomis būstų politikos priemonėmis.

⁽¹⁾ Grynąsias valdžios sektoriaus išlaidas sudaro bendrosios valdžios sektoriaus išlaidos, atėmus išlaidas palūkanoms, su Sąjungos programomis, kurios visiškai finansuojamos iš gautų Sąjungos lėšų, susijusias išlaidas ir išlaidas, atsirandančias dėl nediskrecinių su bedarbio pašalpomis susijusių pokyčių. Valstybės finansuojamas bendrojo pagrindinio kapitalo formavimas subalansuojamas per 4 metų laikotarpį. Įskaičiuojamos diskrecinės su pajamomis susijusios priemonės arba įstatymais nustatytas pajamų padidėjimas. Vienkartinės priemonės, susijusios tiek su pajamomis, tiek su išlaidomis, neįskaičiuojamos.

Vis dėlto tebėra būstų pasiūlos suvaržymų, įskaitant labai griežtą ir sudėtingą žemės rinkos ir gyvenamosios paskirties būstų statybos reguliavimą, o naujų būstų pasiūla vis dar neatitinka paklausos augimo;

- (9) pagrindiniai darbo rinkos duomenys ir toliau teigiami: ilgalaikio ir jaunimo nedarbo lygis apskritai žemas. Tačiau būtų galima sumažinti neaktyvumo ir darbo ne visą darbo laiką lygį, taip pat mažą darbo užmokestį gaunančių asmenų dalį. Pajamų augimas tebėra nuosaikus, o tai susiję su vangių našumo augimu. Susirūpinimą toliau kelia įgūdžių pasiūla, panaudojimas ir tobulinimas. Atsirado svarbių politikos pokyčių, daugiausia susijusių su įgūdžiais ir jų tobulinimu, vykdant techninio mokymo ir pameistrystės reformas. Užtikrinant pameistrystės kokybę daugiausia dėmesio reikės skirti ir įgyjamam kvalifikacijos lygiui, ir su pameistryste susijusiam dalykui. Valstybei, verslui ir karjeros siekiantiems asmenims prieinama įgūdžių pasiūla išsiplėstų imantis kitų, strategiškai svarbių, finansuojamų gebėjimų tobulinimo priemonių, visų pirma skirtų vyresniems nei 25 m. asmenims. Be to, reikia spręsti uždavinius, susijusius su vaikų priežiūros ir socialinės rūpybos pasiūla ir prisidedančius prie moterų darbo ne visą darbo laiką rodiklio aukštumo. Vaikų priežiūros reformos iki šiol buvo nuolatinės, bet laipsniškos. Tikėtina, kad tai iš esmės pasikeis per ateinančius dvejus metus visiškai įgyvendinus kai kurias iniciatyvas. Jaunesnių nei trejų metų vaikų, gaunančių formaliosios vaikų priežiūros paslaugas, dalis yra palyginti maža. Nors 3–4 metų vaikų priežiūros prieinamumo ir brangumo problemos tam tikru mastu sumažinamos naujausiomis priemonėmis, jomis nespėndžiamas jaunesnių nei 3 metų vaikų priežiūros pasiūlos klausimas. Įgyvendinus anksčiau paskelbtas reformas ir išlaidų mažinimą, visų pirma susijusių su parama dirbantiems, socialinės politikos rezultatai, įskaitant vaikų skurdo rodiklius, artimiausiu ir vidutiniu laikotarpiu gali blogėti, ypač esant didesnei infliacijai. Ypatingą susirūpinimą kelia namų ūkiuose, kurių nariai turi darbą, gyvenančių skurstančių vaikų skaičius;
- (10) atsižvelgdama į 2017 m. Europos semestrą, Komisija atliko išsamią Jungtinės Karalystės ekonominės politikos analizę ir ją paskelbė 2017 m. šalies ataskaitoje. Be to, ji įvertino 2017 m. konvergencijos programą, 2017 m. nacionalinę reformų programą, taip pat veiksmus, kurių Jungtinė Karalystė ėmėsi atsižvelgdama į ankstesniais metais jai skirtas rekomendacijas. Komisija įvertino ne tik jų svarbą tvariai fiskalinei ir socialinei bei ekonominei Jungtinės Karalystės politikai, bet ir tai, kaip jie atitinka Sąjungos taisykles ir gaires, nes būtina stiprinti bendrą Sąjungos ekonomikos valdymą Sąjungos lygmens priemonėmis prisidedant prie būsimų nacionalinių sprendimų;
- (11) atsižvelgdama į šį vertinimą, Taryba išnagrinėjo 2017 m. konvergencijos programą, o jos nuomonė⁽¹⁾ pateikta visų pirma toliau išdėstytoje 1 rekomendacijoje,

REKOMENDUOJA Jungtinei Karalystei 2017–2018 m. imtis šių veiksmų:

1. 2018–2019 m. toliau dėti dideles fiskalines pastangas pagal Stabilumo ir augimo pakto prevencinės dalies reikalavimus, atsižvelgiant į poreikį stiprinti vykstantį atsigavimą ir užtikrinti Jungtinės Karalystės viešųjų finansų tvarumą.
2. Imtis papildomų veiksmų, kad būtų padidinta būstų pasiūla, be kita ko, vykdant planavimo taisyklių reformas ir jas įgyvendinant.
3. Spręsti įgūdžių paklausos ir pasiūlos neatitikties problemą ir sudaryti sąlygas tobulinti įgūdžius, be kita ko, toliau gerinant pameistrystės kokybę ir numatant kitas finansuojamas tobulėjimo, t. y. tolesnio mokymosi, priemones.

Priimta Briuselyje 2017 m. liepos 11 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

T. TÖNISTE

⁽¹⁾ Pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 9 straipsnio 2 dalį.

ISSN 1977-0960 (elektroninis leidimas)
ISSN 1725-521X (popierinis leidimas)

Europos Sąjungos leidinių biuras
2985 Liuksemburgas
LIEUKSEMBURGAS

LT